

ადმინისტრაციული აქტი

კრებულში გამოქვეყნებულია ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებისა და სამართლის განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები. ამ და სხვა საქმეთა მოძებნა შესაძლებელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ვებ-გვერდზე: <http://www.supremecourt.ge/court-decisions/>

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილებანი
ადმინისტრაციულ საქმეებზე

2023, №4

Decisions of the Supreme Court of Georgia
on Administrative Cases
(in Georgian)

2023, №4

Entscheidungen des Obersten Gerichts von Georgien
in Verwaltungssachen
(in der georgischen Sprache)

2023, №4

Решения Верховного Суда Грузии
по административным делам
(на грузинском языке)

2023, №4

გადაწყვეტილებების შერჩევასა და დამუშავებაზე პასუხისმგებელი

ლიანა ლომიძე

ტექნიკური რედაქტორი

მარიკა მაღალაშვილი

რედაქციის მისამართი:

0110, თბილისი, ძმები ზუბალაშვილების ქ. №6, ტელ: 298 20 75;
www.supremecourt.ge

ჟურნალი გამოდის საქართველოს უზენაესი სასამართლოსა და
საქართველოს იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს საერთო სასამართლოების
დეპარტამენტის მხარდაჭერით

საძიებელი

1. ბინადრობის საკითხთან დაკავშირებით აქტის კანონიერება

საქართველოში საინვესტიციო ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძველი	4
მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის თაობაზე ადმინისტრაციული აქტის კანონიერება	20; 28; 44
საქართველოში სასწავლო ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის კანონიერება	58
მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვაზე უარის თქმის კანონიერება	66

2. სხვა ადმინისტრაციული აქტების კანონიერება

ხანდაზმულობის მოტივით აღმასკომის გადაწყვეტილების აღსრულებაზე უარის თქმის კანონიერება	83
სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობით შეცვლაზე უარის თქმის შესახებ ადმინისტრაციული აქტის კანონიერება	109
ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლის მოთხოვნის კანონიერება	127
ნოტარიუსის უფლებამოსილების შეჩერების თაობაზე ბრძანების კანონიერება	160
ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრების ვადის ათვლა	179
სამედიცინო მომსახურებისთვის ანაზღაურებული თანხის უკან დაბრუნების მოთხოვნისა ჯარიმის დაკისრების კანონიერება	191

1. ბინადრობის საკითხთან დაკავშირებით აქტის კანონიერება

**საქართველოში საინვესტიციო ბინადრობის ნებართვის
გაცემაზე უარის თქმის საფუძველი**

**გადაწყვეტილება
საქართველოს სახელით**

№ბს-904(23-22)

30 ნოემბერი, 2022 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**
**შემადგენლობა: თ. ოქროპირიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ქ. ცინცაძე,
გ. მაკარიძე**

დავის საგანი: ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამარ-
თლებრივი აქტის ბათილად ცნობა, ახალი ინდივიდუალური ადმი-
ნისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება

აღწერილობითი ნაწილი:

2019 წლის 15 თებერვალს ა. ი. ს. ა-მა სარჩელით მიმართა თბი-
ლისის საქალაქო სასამართლოს, მოპასუხე სსიპ სახელმწიფო სერ-
ვისების განვითარების სააგენტოს მიმართ. სარჩელის დაზუსტე-
ბის შემდეგ, მოსარჩელემ მოითხოვა სსიპ სახელმწიფო სერვისე-
ბის განვითარების სააგენტოს 2019 წლის 18 იანვრის №1000400048/
5 გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა და მოპასუხისათვის ახალი
ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამო-
ცემა, საინვესტიციო ნებართვის მინიჭების თაობაზე.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმე-
თა კოლეგიის 2019 წლის 10 ივლისის გადაწყვეტილებით ა. ი. ს. ა-ის
სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. აღნიშნული გადაწყვეტილება სააპე-
ლაციო წესით გაასაჩივრა მოსარჩელემ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქ-
მეთა პალატის 2022 წლის 13 აპრილის გადაწყვეტილებით ა. ი. ს. ა-
ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; გაუქმდა
თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კო-
ლეგიის 2019 წლის 10 ივლისის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნა
ახალი გადაწყვეტილება; ა. ი. ს. ა-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწი-
ლობრივ; სადავო საკითხის გადაუწყვეტლად ბათილად იქნა ცნო-
ბილი სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2019

წლის 18 იანვრის №1000400048/5 გადაწყვეტილება და სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დაევალა საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებების გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, ახალი გადაწყვეტილების მიღება, კანონმდებლობით დადგენილ ვადაში ა. ი. ს. ა-ის მიმართ საქართველოში საინვესტიციო ბინადრობის ნებართვის ძალადაკარგულად გამოცხადებასთან დაკავშირებით.

სააპელაციო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

ა. ი. ს. ა-ი (დაბადებული ... წლის ...) არის ერაყის რესპუბლიკის მოქალაქე.

თბილისში, ... ქუჩა №47-ში მდებარე უძრავ ქონებაზე რეგისტრირებულია ა. ი. ს. ა-ის საკუთრების უფლება (ნაკვეთის დანიშნულება: არასასოფლო-სამეურნეო, დაზუსტებული ფართობი: 399.00 კვ.მ, შენობა-ნაგებობები №1, №2. ამავე პირის საკუთრებად რეგისტრირებულია ასევე თბილისში, ... გამზირ №117-ში მდებარე 35.35 კვ.მ ფართის სხვენი №28ა (შენობა №4) და თბილისში, ... ქუჩა №16-18-ში მდებარე უძრავი ქონება (შენობა-ნაგებობები №1-დან №6-ის ჩათვლით, საერთო ფართი – 114,60 კვ.მ).

ა. ი. ს. ა-ი არის შპს „ლ...“-ისა და შპს „ა...-ის“ დირექტორი. იგი აღნიშნული კომპანიების 100%-იანი წილის მფლობელია.

2014 წლის 26 სექტემბერს ერაყის რესპუბლიკის მოქალაქე ა. ი. ს. ა-მა განცხადებით მიმართა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს, საქართველოში საინვესტიციო ბინადრობის ნებართვის გაცემის მოთხოვნით.

განცხადების განხილვასთან დაკავშირებული ადმინისტრაციული წარმოების ფარგლებში, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ 2014 წლის 29 სექტემბერს №1000400048/1 წერილით მიმართა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს და სთხოვა ეცნობებინა – არსებობდა თუ არა ა. ი. ს. ა-ისთვის მუდმივი საინვესტიციო ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლები.

საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2014 წლის 15 ოქტომბრის MIA41402051295 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს ა. ი. ს. ა-ის შესახებ ინფორმაცია არ გააჩნია.

სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2014 წლის 16 ოქტომბრის №1000400048 გადაწყვეტილებით დაკმაყოფილდა ა. ი. ს. ა-ის განცხადება; „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის „თ“ პუნქტის შესაბამისად, ა. ი. ს. ა-ის

სახელზე საქართველოში გაცემულ იქნა საინვესტიციო ბინადრობის ნებართვა, მუდმივი ცხოვრების უფლებით.

სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2019 წლის 18 იანვრის №1000400048/5 გადაწყვეტილებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 61-ე მუხლის პირველი, მეორე, მე-6 ნაწილების, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის პირველი პუნქტისა და საქართველოს მთავრობის 2014 წლის პირველი სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-15 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, 2019 წლის 18 იანვრიდან ძალადაკარგულად გამოცხადდა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2014 წლის 16 ოქტომბრის №1000400048 ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, ა. ი. ს. ა. ის სახელზე მუდმივი საინვესტიციო ნებართვის გაცემის თაობაზე.

საქალაქო სასამართლოს 2019 წლის 10 ივლისის გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების დასაბუთებაში სააპელაციო პალატამ მიუთითა, რომ მართალია, საქალაქო სასამართლომ გამოიყენა კანონი, რომელიც უნდა გამოეყენებინა და არსებითად სწორად დაადგინა საქმის ფაქტობრივი გარემოებები, თუმცა არასწორი შეფასება მისცა მათ, შესაბამისად მიიღო არასწორი გადაწყვეტილება. მოცემულ შემთხვევაში, ადგილი აქვს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტით განსაზღვრულ შემთხვევას, რაც საქალაქო სასამართლოს გადაწყვეტილების შეცვლის საფუძველია.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის ნორმებზე და აღნიშნა, რომ სახელმწიფო, დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში წყვეტს, იკისროს თუ არა ვალდებულებები კონკრეტული უცხოელის მიმართ. ბინადრობის მონაწილის გაცემით სახელმწიფო იღებს ვალდებულებას, უზრუნველყოს უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე, მათი საქართველოში კანონიერად ყოფნის მთელი პერიოდის განმავლობაში. ამასთან, უცხოელისათვის საქართველოში ბინადრობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტა უნდა მოხდეს უცხოელისა და სახელმწიფო ინტერესების გათვალისწინებით, ამ ინტერესთა დაბალანსებით. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ კანონით დადგენილი მოთხოვნების სრული

დაცვით, საფუძვლიანად უნდა შეისწავლოს თითოეული ფაქტი ბინადრობის ნებართვის მინიჭებასთან დაკავშირებით და მხოლოდ ამის შემდეგ, სათანადო მტკიცებულებებზე დაყრდნობით მიიღოს დასაბუთებული გადაწყვეტილება საკითხის დადებითად ან უარყოფითად გადაწყვეტის შესახებ.

სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის „თ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საინვესტიციო ბინადრობის ნებართვა გაიცემა უცხოელზე, რომელმაც საქართველოში განახორციელა არანაკლებ 300 000 ლარის ოდენობის ინვესტიცია, „საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად და მისი ოჯახის წევრებზე. ამავე კანონის 21-ე მუხლის პირველ პუნქტში ჩამოთვლილია უცხოელის საქართველოში ყოფნის ვადის შეწყვეტის კონკრეტული საფუძვლები. პალატამ ასევე მიუთითა, რომ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის პირველი სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-15 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, საქართველოში ბინადრობის ნებართვა ავტომატურად უქმდება მისი მოქმედების ვადის ამოწურვისას. სააგენტო უფლებამოსილია, შეუწყვიტოს უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის მოქმედების ვადა, თუ მისთვის ცნობილი გახდება 21-ე მუხლით განსაზღვრული საქართველოში ყოფნის ვადის შეწყვეტის საფუძვლების არსებობის შესახებ. უცხოელისთვის საქართველოში ბინადრობის ნებართვის ვადის შეწყვეტის შესახებ ინფორმაცია მიეწოდებათ შესაბამის სახელმწიფო უწყებებს ელექტრონული ან წერილობითი ფორმით.

სააპელაციო სასამართლოს განმარტებით, ა. ი. ს. ა-ისათვის საინვესტიციო ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხზე სააგენტომ იმსჯელა ზემოაღნიშნული „წესის“ შესაბამისად, შეამოწმა წარდგენილი დოკუმენტები, წერილით მიმართა შსს კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს და გამოითხოვა ინფორმაცია – არსებობდა თუ არა აღნიშნული პირისათვის მუდმივი საინვესტიციო ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის კანონიერი საფუძვლები. შსს კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2014 წლის 15 ოქტომბრის MIA 4 14 02051295 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს საქმეში მითითებული პირის შესახებ ინფორმაცია არ გააჩნდა. საბოლოოდ, ადმინისტრაციულმა ორგანომ მიიჩნია, რომ ა. ი. ს. ა-ი აკმაყოფილებდა „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის

მე-15 მუხლის „თ“ პუნქტით დადგენილ პირობას. ამასთანავე, მის მიმართ არ არსებობდა ამ კანონის მე-18 მუხლით გათვალისწინებული ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლები. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2019 წლის 18 იანვრის №100040048/5 გადაწყვეტილებით ძალადაკარგულად გამოცხადდა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2014 წლის 16 ოქტომბრის №1000400048 ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, ა. ი. ს. ა-ის სახელზე საქართველოში მუდმივი საინვესტიციო ბინადრობის ნებართვის გაცემის შესახებ. აღნიშნული გადაწყვეტილების მიღების საფუძვლად მითითებულ იქნა ის გარემოება, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მოქალაქეობისა და მიგრაციის სამსახურისათვის ცნობილი გახდა ერაყის რესპუბლიკის მოქალაქე ა. ი. ს. ა-ის მიმართ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლით დადგენილი საქართველოში ყოფნის ვადის შეწყვეტის საფუძვლების არსებობის თაობაზე.

სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ დოკუმენტი, რომელიც საფუძვლად დაედო გასაჩივრებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მომზადებას, წარმოადგენს სახელმწიფო საიდუმლოებას. აღნიშნულ დოკუმენტს სასამართლო გაეცნო კანონმდებლობის მოთხოვნათა სრული დაცვით.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, უცხოელს საქართველოში ყოფნის ვადა შეიძლება შეუნყდეს, თუ იგი ახორციელებს საქმიანობას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას. სასამართლოს მოსაზრებით, დასახელებული საფუძვლით ნებართვის გაცემაზე უარის თქმა პირდაპირ პასუხობს კანონის მიზნებს. ამასთანავე, კანონის 25-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად, საქართველოში უცხოელის უფლებების განხორციელება და მოვალეობების შესრულება არ უნდა ლახავდეს საქართველოს ინტერესებს, არ უნდა ზღუდავდეს საქართველოს მოქალაქეთა და საქართველოში მცხოვრებ სხვა პირთა უფლებებს, არ უნდა უგულვებელყოფდეს მათ კანონიერ ინტერესებს. სააპელაციო პალატის განმარტებით, უცხოელისათვის ბინადრობის ნებართვის გაცემა არ უნდა მოხდეს სახელმწიფოს ინტერესების ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ხელყოფის ხარჯზე.

თითოეულ კონკრეტულ შემთხვევაში, ადმინისტრაციულმა ორგანომ უნდა შეისწავლოს საქმის გარემოებები, ერთმანეთს შეუპო-

რისპიროს საჯარო და კერძო ინტერესები და თანაზომიერების პრინციპის დაცვით მიიღოს გადაწყვეტილება ბინადრობის ნებართვის გაცემის, ნებართვის გაცემაზე უარის თქმისა თუ უკვე გაცემული ნებართვის ძალადაკარგულად გამოცხადების თაობაზე.

სააპელაციო პალატამ მიუთითა „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლზე და აღნიშნა, რომ უცხოელისათვის საქართველოში ბინადრობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დისკრეციულ უფლებამოსილებას განეკუთვნება. ამასთან, იცავს რა ადმინისტრაციული ორგანოს დისკრეციის სფეროს, სასამართლოს იმავდროულად აქვს შესაძლებლობა, მოახდინოს ზემოქმედება მმართველობის ამ სფეროზე, ვინაიდან არ არსებობს აბსოლუტურად დისკრეციული უფლებამოსილება, იგი ყოველთვის უკავშირდება კანონმდებლობით განსაზღვრული კომპეტენციის ფარგლებს, იმ ფაქტობრივი გარემოებების დადგენას, რომლებიც საფუძვლად დაედო ამა თუ იმ გადაწყვეტილებას, თანასწორობის, დასაბუთებულობის, საჯარო და კერძო ინტერესების პროპორციულობის, თანაფარდობის პრინციპების დაცვის მოთხოვნას. ხსენებული კრიტერიუმების სინთეზი შესაძლებლობას აძლევს სასამართლოს, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების შემოწმებისას შეაფასოს ზემოხსენებული ასპექტები.

სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, მოცემულ შემთხვევაში, სადავო საკითხის გადაწყვეტისას, დასაბუთების გარეშეა დატოვებული საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივი გარემოებანი, რომელთა სწორად დადგენისა და სათანადოდ შეფასების პირობებში, თანაზომიერების პრინციპის დაცვით, სააგენტოს შეეძლო სხვაგვარი გადაწყვეტილების მიღება. განცხადების განხილვისას, სათანადო ყურადღება უნდა გამახვილებულიყო იმ გარემოებაზე, რომ მოსარჩელეს არ დაურღვევია ზემოაღნიშნული კანონის 21-ე მუხლის შესაბამისი პუნქტებით გათვალისწინებული არსებითი პირობები (გარდა ამავე მუხლის „ბ“ პუნქტისა), რაც გახდებოდა მასზე გაცემული ნებართვის ძალადაკარგულად გამოცხადების წინაპირობა. ადმინისტრაციული ორგანოს განმარტებით, მოცემულ შემთხვევაში, ადგილი აქვს მითითებული მუხლის „ბ“ პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევას, თუმცა საიდუმლო მასალის შესწავლისა და მისი შინაარსის ანალიზის საფუძველზე, სასამართლომ ჩათვალა, რომ მხოლოდ ამ არგუმენტზე მითითება, უფრო მყარი არგუმენტისა და მტკიცებულებების გარეშე, დაუსაბუთებელს ხდის მოპასუხის პოზიციას გასაჩივრებული აქ-

ტის კანონიერებასთან დაკავშირებით. სააგენტოს გასაჩივრებულ გადაწყვეტილებას საფუძვლად უდევს მხოლოდ ზოგადი განმარტება. ადმინისტრაციულ ორგანოს სრულყოფილად არ დაუდგენია სადავო საკითხის სწორად გადაწყვეტისათვის აუცილებელი გარემოებები – გასაჩივრებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი გამოცემულია ფაქტობრივი გარემოებების გამოკვლევისა და შეფასების გარეშე, რაც ქმნის საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-4 ნაწილის გამოყენების აუცილებლობას.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 13 აპრილის გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრეს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ და ა. ი. ს. ა-მა.

კასატორი – სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო ითხოვს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმებას და ახალი გადაწყვეტილების მიღებას, რომლითაც ა. ი. ს. ა-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდება.

კასატორი მიუთითებს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ე“ ქვეპუნქტის თანახმად, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ საკასაციო საჩივარი დაიშვება, თუ კასატორი დაასაბუთებს, რომ სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური ან/და საპროცესო სამართლის ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე. ამასთანავე, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე მუხლის პირველი ნაწილის და მეორე ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, საკასაციო საჩივარი შეიძლება ეფუძნებოდეს მხოლოდ იმას, რომ გადაწყვეტილება კანონის დარღვევით არის გამოტანილი. სამართლის ნორმები დარღვეულად ითვლება, თუ სასამართლომ არასწორად განმარტა კანონი. მოცემულ შემთხვევაში, სააპელაციო სასამართლომ არასწორად განმარტა კანონი. „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, კონტრდაზვერვითი საქმიანობა გასაიდუმლოებულია, რის გამო, „სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ“ საქართველოს კანონიდან გამომდინარე, კონტრდაზვერვითი საქმიანობის პროცესში მოპოვებული მასალები და დოკუმენტაცია წარმოადგენს სახელმწიფო საიდუმლოებას. აღნიშნული ინფორმაციის მოპოვება არ შედის სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს კომპეტენციაში. ამდენად, გაურკვეველია, კიდევ რა საფუძველი უნდა დაედგინა სააგენტოს, იმ პირობებში, როდესაც არსებობდა საიდუმლო ინფორმაციიდან გამომ-

დინარე, საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძველი.

კასატორის განმარტებით, სააპელაციო სასამართლომ არ გაითვალისწინა, რომ ბინადრობის ნებართვა არის საქართველოს ტერიტორიაზე კანონიერად ყოფნის უფლება, ხოლო ბინადრობის ნებართვის მოწმობა იურიდიული ძალის მქონე დოკუმენტია, რომელიც ეხმარება უცხო ქვეყნის მოქალაქეს ან მოქალაქეობის არმქონე პირს, ჩაებას სხვადასხვა სახის სამართლებრივ ურთიერთობებში, ისარგებლოს საბანკო, სადაზღვევო, სამედიცინო და სხვა ტიპის მომსახურებით. შესაბამისად, გაცემს რა ბინადრობის მოწმობას უცხოელზე, სახელმწიფო იღებს ვალდებულებას, უზრუნველყოს მისი უფლებების და თავისუფლებების დაცვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე. ეს გულისხმობს გარკვეული პრივილეგიების მინიჭებას უცხოელი პირისათვის, დროის იმ მონაკვეთში, როდესაც იგი კანონიერად იმყოფება საქართველოში. ამასთანავე, ბინადრობის სამართლებრივი ბუნება ანიჭებს ადმინისტრაციულ ორგანოს დისკრეციულ უფლებამოსილებას – საჯარო და კერძო ინტერესების დაცვის საფუძველზე, კანონმდებლობის შესაბამისი რამდენიმე გადაწყვეტილებიდან შეარჩიოს ყველაზე მისაღები გადაწყვეტილება. სასამართლომ არ მიიღო მხედველობაში, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ მოახდინა საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილი ინფორმაციის რევიზია. „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლი ადგენს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძველებს. ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „გ“ ქვეპუნქტების მიხედვით, უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ არსებობს უფლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ ან/და იგი ახორციელებს საქმიანობას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს. საქართველოს მთავრობის 2014 წლის პირველი სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-13 მუხლის მე-5 პუნქტის თანახმად, საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძველების გამოსავლენად, სააგენტო უფლებამოსილია, ხოლო, კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „გ“, „დ“, „ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული სა-

ფუძვლების გამოსავლენად, ვალდებულია, განცხადების მიღებიდან 3 დღეში გამოითხოვოს შესაბამისი ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებისაგან. მოცემულ შემთხვევაში, აღნიშნული ვალდებულება სააგენტომ შეასრულა და გამოითხოვა საიდუმლო ინფორმაცია კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან. სასამართლოს მხედველობაში უნდა მიეღო ის გარემოება, რომ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „გ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული ინფორმაციის მოპოვება/დამუშავებაზე ერთადერთ უფლებამოსილ ორგანოს წარმოადგენს საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტი. სასამართლოს მითითება, რომ სააგენტომ მხოლოდ გაიზიარა კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის დასკვნა და სხვაგვარად არ დაუსაბუთებია კანონის მე-18 მუხლით გათვალისწინებული გარემოებები, მოკლებულია სამართლებრივ საფუძველს. განცხადების განმხილველი ორგანო კანონმდებლობით შეზღუდულია, მოიპოვოს ისეთი მტკიცებულება, რომელიც სადავოს გახდის და გააბათილებს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის დასკვნას, რომელიც კონკრეტული პირის საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობას შეეხება. ამდენად, სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით არ დგინდება, კანონის რა მოთხოვნა დაარღვია სააგენტომ, რაც შეიძლებოდა გამხდარიყო სააგენტოს 2019 წლის 18 იანვრის სადავო აქტის ბათილად ცნობის საფუძველი.

კასატორი – ა. ი. ს. ა-ი ითხოვს სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების ნაწილობრივ გაუქმებას და ახალი გადაწყვეტილების მიღებას, რომლითაც სარჩელი სრულად დაკმაყოფილდება. კასატორის განმარტებით, 2014 წლიდან მასზე გაცემული იყო მუდმივი ბინადრობის ნებართვა. 2019 წლის 18 იანვრის სადავო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით ძალადაკარგულად გამოცხადდა მისთვის მინიჭებული მუდმივი ბინადრობის ნებართვა, რომლის საფუძველზეც, საქართველოში არაერთი ფინანსური აქტივობა აქვს განხორციელებული.

კასატორის მოსაზრებით, აღმჭურველი აქტის ძალადაკარგულად გამოცხადების შესახებ გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის პირობებში, აღარ არსებობს ახალი აქტის გამოცემის ან ქმედების განხორციელების დავალების შესახებ მოთხოვნის არსებობის საჭიროება, თუმცა მისმა იურისტმა (და არა ადვოკატმა) მაინც მოითხოვა ახალი აქტის გამოცემა. მეორე მოთხოვნა ზედმეტი იყო და სასამართლოს მხედველობაში არ უნდა მიეღო. სააპელაციო სასა-

მართლოს მიერ მოცემული დავის გადაწყვეტა ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-4 ნაწილის საფუძველზე, დაუსაბუთებელია. არასწორია სააპელაციო პალატის დასკვნა, რომ მოპასუხე ადმინისტრაციულმა ორგანომ ხელახლა უნდა იმსჯელოს სადავო საკითხზე და გამოსცეს ახალი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცემის თაობაზე, ვინაიდან შესაბამისი აქტი უკვე გამოცემულია 2014 წელს.

კასატორის განმარტებით, საქმის განხილვის დროს დადგინდა, რომ თავად სადავო აქტის გამომცემი ადმინისტრაციული ორგანოსთვისაც კი არ იყო ცნობილი, რომელი ორგანოს/უწყების მიმართვა გახდა წარმოების დაწყებისა და შესაბამისად, აღმჭურველი აქტის ძალადაკარგულად გამოცხადების საფუძველი. ადმინისტრაციული ორგანოს განმარტებით, აღნიშნულის მიზეზს წარმოადგენდა ინფორმაციის საიდუმლო შინაარსი. ამდენად, მოპასუხემ დაადასტურა, რომ სადავო აქტის გამოცემის ფაქტობრივი საფუძვლის კვლევის უფლება არ აქვს. ამ პირობებში, სააპელაციო სასამართლომ თავისი ინიციატივით მაინც გამოითხოვა ინფორმაცია სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურიდან, შეაფასა სხვა მტკიცებულებებთან ერთად და ჩათვალა, რომ დაუსაბუთებელია მასში ასახული მოსაზრებები. ამდენად, თუ სასამართლო ადგენს, რომ დასკვნა დაუსაბუთებელია და არ უნდა იქნეს გაზიარებული, საქმის ხელახლა გამოკვლევით არაფერი შეიცვლება.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2022 წლის 29 ივლისის და 24 აგვისტოს განჩინებებით წარმოებაში იქნა მიღებული სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს და ა. ი. ს. ა-ის საკასაციო საჩივრები. ამავე სასამართლოს 2022 წლის 27 სექტემბრის განჩინებით საკასაციო საჩივრები მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 408-ე მუხლის მე-3 ნაწილის საფუძველზე, დადგინდა მხარეთა დასწრების გარეშე საქმის განხილვა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საქმის მასალების შესწავლის, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების კანონიერებისა და საკასაციო საჩივრების საფუძვლიანობის შემოწმების შედეგად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ა. ი. ს. ა-ის საკასაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს, ხოლო სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ უცხოელთა საქართველოში შემოსვლის, ყოფნის, ტრანზიტით გავლისა და საქართველოდან გასვლის სამართლებრივ საფუძვლებსა და მექანიზმებს, აგ-

რეთვე უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა უფლებებსა და მოვალეობებს არეგულირებს „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონი. აღნიშნული კანონის სადავო პერიოდში მოქმედი რედაქციის მე-15 მუხლის „თ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, საინვესტიციო ბინადრობის ნებართვა გაიცემოდა უცხოელზე, რომელმაც საქართველოში განახორციელა არანაკლებ 300 000 ლარის ოდენობის ინვესტიცია, „საინვესტიციო საქმიანობის ხელშეწყობისა და გარანტიების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად და მისი ოჯახის წევრებზე. ამ ქვეპუნქტის მიზნებისათვის, ოჯახის წევრებად ითვლებოდნენ უცხოელის მეუღლე, არასრულწლოვანი შვილი და მის სრულ კმაყოფაზე მყოფი ქმედუწუნარო ან შრომისუწუნარო პირი. ამავ კანონის 21-ე მუხლი ადგენს უცხოელის საქართველოში ყოფნის ვადის შეწყვეტის საფუძვლებს. აღნიშნული მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, უცხოელს საქართველოში ყოფნის ვადა შეიძლება შეუწყდეს, თუ იგი ახორციელებს საქმიანობას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას.

საკასაციო პალატა ასევე მიუთითებს, რომ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის პირველი სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-15 მუხლი ადგენს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის ვადის შეწყვეტისა და გაგრძელების პირობებს. აღნიშნული მუხლის სადავო პერიოდში მოქმედი რედაქციის პირველი პუნქტის თანახმად, საქართველოში ბინადრობის ნებართვა ავტომატურად უქმდება მისი მოქმედების ვადის ამოწურვისას. ამასთანავე, სააგენტო უფლებამოსილია, შეუწყვიტოს უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის მოქმედების ვადა, თუ მისთვის ცნობილი გახდება კანონის 21-ე მუხლით განსაზღვრული საქართველოში ყოფნის ვადის შეწყვეტის საფუძვლების არსებობის შესახებ. ამავ მუხლის მეორე პუნქტის თანახმად, სახელმწიფო ორგანოები და იურიდიული და/ან ფიზიკური პირები ვალდებული არიან, სააგენტოს აცნობონ უცხოელისთვის საქართველოში ყოფნის ვადის შეწყვეტის საფუძვლების შესახებ.

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ უცხოელის საქართველოში ყოფნის ვადის შეწყვეტის შესახებ შესაბამისი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის მიზნით, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო ვალდებულია, ჩაატაროს ადმინისტრაციულ წარმოება და მხედველობაში მიიღოს შესაბამისი კომპეტენტური ორგანოდან გამოთხოვილი ინფორმაცია, უსაფრთხოების თვალსაზრისით, საქართველოში უცხოელი პირის ცხოვ-

რების მიზანშეწონილობის შესახებ. ამასთანავე, უცხოელისათვის საქართველოში მინიჭებული ბინადრობის ნებართვის შეწყვეტის საკითხის გადაწყვეტა დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში, უპირობოდ არ გულისხმობს ამგვარი უფლებამოსილების გამოყენებით მიღებული გადაწყვეტილების მართლზომიერებას. სასამართლოს ვალდებულებას წარმოადგენს, შეამოწმოს, ხომ არ დასტურდება ადმინისტრაციული ორგანოს მხრიდან დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელება კანონით დადგენილი ფარგლების გადაცილებით და კანონის მიზნის უგულებელყოფით. დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში გადაწყვეტილების მიღებისას, ადმინისტრაციული ორგანო ვალდებულია, საჯარო და კერძო ინტერესების დაცვის საფუძველზე, კანონმდებლობის შესაბამისად, რამდენიმე გადაწყვეტილებიდან შეარჩიოს ყველაზე მისაღები. ამასთან, გადაწყვეტილებაში უნდა აისახოს საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებები.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დადგენილია, რომ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის „თ“ პუნქტის შესაბამისად, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2014 წლის 16 ოქტომბრის №1000400048 გადაწყვეტილებით ა. ი. ს. ა-ის სახელზე საქართველოში გაცემული იყო საინვესტიციო ბინადრობის ნებართვა, მუდმივი ცხოვრების უფლებით.

სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2019 წლის 18 იანვრის №1000400048/5 გადაწყვეტილებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 61-ე მუხლის პირველი, მეორე მე-6 ნაწილების, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის პირველი პუნქტისა და საქართველოს მთავრობის 2014 წლის პირველი სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-15 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად, 2019 წლის 18 იანვრიდან ძალადაკარგულად გამოცხადდა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2014 წლის 16 ოქტომბრის №1000400048 ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, ა. ი. ს. ა-ის სახელზე მუდმივი საინვესტიციო ნებართვის გაცემის თაობაზე. საქმის მასალებით და მოპასუხე მხარის განმარტებით დადასტურებულია, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2019 წლის 18 იანვრის №1000400048/5 გადაწყვეტილების მიღების ფაქტობრივი საფუძველი გახდა სახელმწიფო საიდუმლოების შემცველი ინფორმაცია.

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიღების ერთ-ერთი უმთავრესი მიზანი, სახელმწიფო ინტერესების უზრუნველყოფაა. კანონის პირველი მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ამ კანონის მიზანია, ადამიანის საყოველთაოდ აღიარებული უფლებებისა და თავისუფლებების, აგრეთვე სახელმწიფო ინტერესების შესაბამისად, საქართველოში მყოფ უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთათვის შექმნას სამართლებრივი გარანტიები. ამასთანავე, კანონის 25-ე მუხლის მე-4 პუნქტი მიუთითებს, რომ საქართველოში უცხოელის უფლებების განხორციელება და მოვალეობების შესრულება არ უნდა ლახავდეს საქართველოს ინტერესებს, არ უნდა ზღუდავდეს საქართველოს მოქალაქეთა და საქართველოში მცხოვრებ სხვა პირთა უფლებებს და არ უნდა უგულებელყოფდეს მათ კანონიერ ინტერესებს.

ზემოაღნიშნული ნორმებიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, ბინადრობის ნებართვის შეწყვეტის საკითხის გადაწყვეტისას, ადმინისტრაციულმა ორგანომ უნდა შეისწავლოს საქმის გარემოებები, შეაპირისპიროს საჯარო და კერძო ინტერესები და თანაზომიერების პრინციპის დაცვით მიიღოს გადაწყვეტილება.

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველი მუხლით, კონტრდაზვერვით საქმიანობად მიიჩნევა სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფის სფეროში საქმიანობის სპეციალური სახე, რომლის მიზანია უცხო ქვეყნის სპეციალური სამსახურების, ორგანიზაციების, პირთა ჯგუფისა და ცალკეულ პირთა საქართველოს სახელმწიფო ინტერესების წინააღმდეგ მიმართული სადაზვერვო ან/და ტერორისტული საქმიანობიდან მომდინარე საფრთხეების გამოვლენა და თავიდან აცილება. აღნიშნული კანონის მე-6 მუხლის პირველი და მეორე პუნქტების თანახმად, კონტრდაზვერვითი საქმიანობა გასაიდუმლოებულია. ამ საქმიანობის ამსახველი დოკუმენტები, მასალები და სხვა მონაცემები წარმოადგენს სახელმწიფო საიდუმლოებას. კონტრდაზვერვითი საქმიანობის პროცესში ოპერატიული და ოპერატიულ-ტექნიკური ღონისძიებების შედეგად მიღებული დოკუმენტები, მასალები და სხვა მონაცემები არ შეიძლება გამოყენებული იქნეს სამართალდაცვითი მიზნებისათვის, გარდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა. ამავე კანონის მე-7 მუხლის შესაბამისად, ქვეყანაში ერთიანი კონტრდაზვერვითი საქმიანობის ორგანიზაცია და სპეციალური სამსახურების საქმიანობის კოორდინაცია ეკისრება

სპეციალურ სამსახურს – საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს.

დადგენილია, რომ მოცემულ შემთხვევაში, სადავო ადმინისტრაციული წარმოების ფარგლებში, საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებისათვის შესაძლო ზიანის მიყენების ფაქტის დადგენისას და მოსარჩელისათვის მინიჭებული ბინადრობის ნებართვის მოქმედების ვადის შეწყვეტის შესახებ დასკვნის გაკეთებისას, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო დაეყრდნო სწორედ საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილ შესაბამის ინფორმაციას. თავის მხრივ, კონტრდაზვერვის დეპარტამენტმა მოამზადა დასკვნა, რომელსაც საფუძვლად უდევს გასაიდუმლოებული საქმიანობის შედეგად მოპოვებული ინფორმაციის დამუშავების შედეგები.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სადავო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების საკითხის გადანყვეტისათვის, აუცილებელია იმ ინფორმაციის გაცნობა და შესწავლა, რომელიც კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის დასკვნის გაკეთების მიზეზი გახდა. ამ მიზნით, საკასაციო სასამართლომ, ქვედა ინსტანციის სასამართლოების ანალოგიურად, სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან დამატებით გამოითხოვა ინფორმაცია და დეტალურად გაეცნო მას. საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ ვინაიდან საქმეზე გამოთხოვილი ინფორმაცია სახელმწიფო საიდუმლოებას წარმოადგენს, სასამართლო არ არის უფლებამოსილი, მისი შინაარსი მხარეებს გააცნოს და სასამართლო გადანყვეტილებაში ასახოს. საკასაციო პალატა, მიღებული საიდუმლო ინფორმაციის შესწავლის შედეგად, ადასტურებს, რომ სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის დასკვნის არსებობის პირობებში, სააგენტო უფლებამოსილი იყო, მიეღო გადანყვეტილება, ა. ი. ს. ა-ისათვის მუდმივი საინვესტიციო ნებართვის მინიჭების შესახებ გამოცემული სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2014 წლის 16 ოქტომბრის №1000400048 ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ძალადაკარგულად გამოცხადების თაობაზე. საკასაციო სასამართლო თვლის, რომ მოცემულ შემთხვევაში, ადგილი არ ჰქონია შეცდომას დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებაში, სააგენტომ მინიჭებული უფლებამოსილება განახორციელა კანონმდებლობის მიზნების მხედველობაში მიღებით, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის დაცვით.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ თბილისის სააპელაციო სასამართლომ არასწორი სამართლებრივი შეფასება მისცა საქმეზე დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებს. გასაჩივრებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი გამოცემულია კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვით და არ არსებობს მისი ბათილად ცნობის საფუძველი. შესაბამისად, უსაფუძვლოა ასევე სასარჩელო მოთხოვნა მოპასუხისთვის ახალი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალების თაობაზე. ამდენად, ა. ი. ს. ა-ის საკასაციო საჩივრის დაკმაყოფილების საფუძველი არ არსებობს, ხოლო სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს; გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 13 აპრილის გადაწყვეტილება და საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლის საფუძველზე, საქმეზე მიღებულ უნდა იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც ა. ი. ს. ა-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდება.

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის მე-3 ნაწილის თანახმად, თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო შეცვლის გადაწყვეტილებას ან გამოიტანს ახალ გადაწყვეტილებას, იგი შესაბამისად შეცვლის სასამართლო ხარჯების განაწილებასაც. ამავ მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე გათავისუფლებული იყოს სახელმწიფოს ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. ამდენად, სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის პირობებში, ა. ი. ს. ა-ის მიერ სარჩელზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 100 (ასი) ლარის ოდენობით, ასევე სააპელაციო საჩივარზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 150 (ას ორმოცდაათი) ლარის ოდენობით და საკასაციო საჩივარზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 300 (სამასი) ლარის ოდენობით, უნდა ჩაითვალოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდილად. ამასთანავე, ა. ი. ს. ა-ს უნდა დაეკისროს მოპასუხე სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიერ საკასაციო სასამართლოში სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი 300 (სამასი) ლარის ანაზღაურება.

სარეზოლუციო ნაწილი:

სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მეორე ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლით და

გ ა დ ა ნ ყ ვ ი ტ ა:

1. ა. ი. ს. ა-ის საკასაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს;
2. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
3. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 13 აპრილის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
4. ა. ი. ს. ა-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;
5. ა. ი. ს. ა-ის მიერ სარჩელზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 100 (ასი) ლარის ოდენობით, სააპელაციო საჩივარზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 150 (ას ორმოცდაათი) ლარის ოდენობით და საკასაციო საჩივარზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 300 (სამასი) ლარის ოდენობით, ჩაითვალოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდილად;
6. ა. ი. ს. ა-ს დაექისროს მოპასუხე სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიერ საკასაციო სასამართლოში საქმის განხილვისათვის სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი 300 (სამასი) ლარის ანაზღაურება;
7. საკასაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის
თქმის თაობაზე ადმინისტრაციული აქტის
კანონიერება**

**გადაწყვეტილება
საქართველოს სახელით**

№ბს-898(კ-22)

27 დეკემბერი, 2022 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**
**შემადგენლობა: გ. აბუსერიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ბ. სტურუა**

დავის საგანი: ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამარ-
თლებრივი აქტის ბათილად ცნობა; ახალი ინდივიდუალური ადმი-
ნისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება

აღწერილობითი ნაწილი:

ჯ. რ. ფ-მ 2021 წლის 31 მარტს წარმომადგენლის მეშვეობით
სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინის-
ტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხე – სსიპ სახელმწიფო სერ-
ვისების განვითარების სააგენტოს მიმართ და მოითხოვა ჯ. რ. ფ-
ოს მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის თაო-
ბაზე სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021
წლის 24 მარტის №1000741695 გადაწყვეტილების ბათილად ცნო-
ბა და ჯ. რ. ფ-ოსთვის მუდმივი ცხოვრების ბინადრობის ნებარ-
თვის გაცემის შესახებ მოპასუხისთვის ახალი ინდივიდუალური ად-
მინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება.

მოსარჩელე აღნიშნავდა, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების
განვითარების სააგენტომ მუდმივი ცხოვრების ბინადრობის ნებარ-
თვის გაცემაზე უარი უთხრა იმ საფუძველით, რომ არსებობდა უფ-
ლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებ-
რივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად
მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ, რაც
გამოიხატებოდა მის მიერ ისეთი საქმიანობის განხორციელებაში,
რომელიც საფრთხეს უქმნის სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და
საზოგადოებრივ წესრიგს. მოსარჩელე მიიჩნევდა, რომ არ არსე-
ბობდა ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე არანაირი რეალური სა-
ფუძველი, რომ მოსარჩელე მიჩნეულიყო რაიმე სახის საფრთხის
შემცველ პიროვნებად სახელმწიფო და საზოგადოებრივი უსაფ-

როხოების მიზნებიდან გამომდინარე. ჯ. რ. ფ-ო აღნიშნავდა, რომ გასაჩივრებული გადაწყვეტილება ზიანს აყენებდა მის შრომით უფლებასა და ლახავდა ოჯახის ერთიანობის პრინციპს, ვინაიდან იგი მეუღლესთან ერთად ცხოვრობდა საქართველოში, ხოლო გასაჩივრებული გადაწყვეტილების აღსრულების შემთხვევაში, იგი იძულებული გახდებოდა დაეტოვებინა საქართველო და მისი ორსული მეუღლე. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელე მიიჩნევდა, რომ გააჩნდა მუდმივი ბინადრობის მიღები, საქართველოში მუშაობისა და ოჯახთან ერთად ცხოვრების გაგრძელების ყველა წინაპირობა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 25 მაისის გადაწყვეტილებით, ჯ. რ. ფ-ოს სარჩელი დაკმაყოფილდა; ბათილად იქნა ცნობილი სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 24 მარტის №1000741695 გადაწყვეტილება და მოპასუხეს დაევალა ჯ. რ. ფ-ოსათვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემის თაობაზე ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 25 მაისის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გასაჩივრდა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიერ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 17 თებერვლის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება.

სააპელაციო პალატამ სრულად გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები და მათი სამართლებრივი შეფასებები, მიუთითა „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ კანონის მე-15 მუხლზე და აღნიშნა, რომ ბინადრობის ნებართვის ერთ-ერთი სახეა მუდმივი ბინადრობის ნებართვა, რომელიც გაიცემა საქართველოს მოქალაქის მეუღლეზე, არასრულწლოვან შვილზე, საქართველოს არასრულწლოვანი მოქალაქის მშობელზე. მუდმივი ცხოვრების ნებართვა გაიცემა აგრეთვე უცხოელზე, რომელიც დროებითი ბინადრობის ნებართვის საფუძველზე საქართველოში ცხოვრობდა ბოლო 10 წლის განმავლობაში. ამ ვადაში არ ითვლება საქართველოში სწავლის ან მკურნალობის მიზნით ცხოვრებისა და დიპლომატიურ წარმომადგენლობებსა და მათთან გათანაბრებულ წარმომადგენლობებში მუშაობის პერიოდი. ამავე კა-

ნონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების თანახმად, უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ არსებობს უფლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ ან თუ იგი ახორციელებს საქმიანობას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს. სწორედ ამ ნორმებზე მითითებით სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტმა მიზანშეუწონლად მიიჩნია მოსარჩელისათვის ბინადრობის ნებართვის გაცემა, რაც გახდა სააგენტოს მიერ სადავო აქტის გამოცემის საფუძველი. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის წერილი არ შეიცავდა ისეთი შინაარსის ინფორმაციას, რაც დაადასტურებდა მოსარჩელის საქართველოში მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცემის მიზანშეუწონლობას სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად, ასევე არ დადასტურდა ისეთი საქმიანობის განხორციელება, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 17 თებერვლის განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ.

კასატორის – სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მოსაზრებით, სასამართლომ არასწორად განმარტა „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონი, სასამართლომ არ გაითვალისწინა, რომ დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებისას ადმინისტრაციული ორგანო, საჯარო და კერძო ინტერესების შეპირისპირების მიზნით, იკვლევს და გამოითხოვს მტკიცებულებებს, რომლებიც გადაწყვეტილების მიღების საფუძველს წარმოადგენს. უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ არსებობს უფლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ, ან/და იგი ახორციელებს საქმიანობას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს.

კასატორი აღნიშნავს, რომ სააგენტომ შეასრულა საქართველოს

მთავრობის 2014 წლის 1 სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-13 მუხლის მე-5 პუნქტის მოთხოვნა და საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოითხოვა ინფორმაცია, რომლის გათვალისწინებითაც, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, მართებულიად უთხრა უარი მოსარჩელეს ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო, საქმის მასალებისა და საკასაციო საჩივრის საფუძვლების შესწავლის შედეგად, მიიჩნევს, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს გასაჩივრებული განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც ჯ. რ. ფ-ოს სარჩელი არ დაკმაყოფილდება შემდეგ გარემოებათა გამო:

განსახილველ შემთხვევაში, გასაჩივრებული სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 24 მარტის №1000741695 გადაწყვეტილებით, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, ჯ. რ. ფ-ოს უარი ეთქვა საქართველოში მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე; შესაბამისად, სასამართლოს მსჯელობის საგანია მიღებული გადაწყვეტილება ემყარება თუ არა ისეთი სახის ინფორმაციას, რომელიც ადასტურებს მოსარჩელის მხრიდან სახელმწიფო უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგისთვის საფრთხის შექმნის საშიშროებას.

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ბინადრობის ნებართვა არის საქართველოს ტერიტორიაზე კანონიერად ყოფნის საფუძველი, რისი მიღების შემდეგაც, ამავე კანონის მე-20 მუხლის პირველი პუნქტის საფუძველზე, გაიცემა შესაბამისი ბინადრობის მოწმობა. აღნიშნული იურიდიული ძალის მქონე დოკუმენტი უცხო ქვეყნის მოქალაქეს ან მოქალაქეობის არმქონე პირს საშუალებას აძლევს ჩაებას სხვადასხვა სახის სამართლებრივ ურთიერთობებში, ისარგებლოს სამედიცინო, სადაზღვევო თუ საბანკო და სხვა მსგავსი ტიპის მომსახურებით. შესაბამისად, სახელმწიფო მისი დისკრეციული უფლებამოსილების

ფარგლებში წყვეტს იკისროს თუ არა ვალდებულებები კონკრეტული უცხოელის მიმართ. ბინადრობის მოწმობის გაცემით სახელმწიფო იღებს ვალდებულებას, უზრუნველყოს უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე მისი საქართველოში კანონიერად ყოფნის მთელი პერიოდის განმავლობაში.

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განმარტებით, მთავრობას უფლება აქვს დაადგინოს ეროვნული უსაფრთხოების უპირატესი ინტერესი განმცხადებლის ინდივიდუალურ ინტერესთან შედარებით (*Case of Leander v. Sweden*). ამასთან, ეროვნული უშიშროების მოსაზრებებზე დამყარებულ ღონისძიებას დაქვემდებარებულ პირს არ უნდა წაერთვას თვითნებობის წინააღმდეგ ყველა გარანტია, რაც ნიშნავს იმას, რომ შესაბამისი ღონისძიება უნდა შემოწმდეს დამოუკიდებელი და ობიექტური ორგანოს მიერ, რომელიც უფლებამოსილია შეაფასოს ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოებები, რათა ღონისძიების მართლზომიერება გადამწყვეტოს და ხელისუფლების მიერ შესაძლო თვითნებობა გამორიცხოს (*Case of Lupsa v. Romania*).

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ უცხოელისათვის საქართველოში ბინადრობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადანყვეტა უნდა მოხდეს უცხოელისა და სახელმწიფო ინტერესების გათვალისწინებით. საქართველოში კანონიერი საფუძვლით მყოფ უცხოელზე საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უფლებამოსილი ორგანოს – სააგენტოს (კანონის მე-14 მუხლის პირველი პუნქტი) მიერ კანონით დადგენილი მოთხოვნების სრული დაცვით და საფუძვლიანად უნდა იქნეს შესწავლილი და გამოკვლეული თითოეული ფაქტი ბინადრობის ნებართვის მინიჭებასთან დაკავშირებით და მხოლოდ ამის შემდეგ, სათანადო მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, მიიღოს დასაბუთებული გადაწყვეტილება საკითხის დადებითად ან უარყოფითად გადანყვეტის შესახებ.

„უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის თანახმად, ბინადრობის ნებართვის მოპოვების საფუძვლებისა და მიზნების გათვალისწინებით, საქართველოში გაიცემა რამდენიმე სახის ბინადრობის ნებართვა, მათ შორის, ამავე მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის თანახმად, მუდმივი ცხოვრების ნებართვა, რომელიც გაიცემა საქართველოს მოქალაქის მეუღლეზე, არასრულწლოვან შვილზე, საქართველოს არასრულწლოვანი მოქალაქის მშობელზე. მუდმივი ცხოვრების ნებართვა გაიცემა აგრეთვე უცხოელზე, რომელიც დროებითი ბინადრობის ნებართვის საფუძველზე საქართველოში ცხოვრობდა ბოლო 10 წლის განმავლობაში. ამ ვადაში არ

ითვლება საქართველოში სწავლის ან მკურნალობის მიზნით ცხოვრებისა და დიპლომატიურ წარმომადგენლობებსა და მათთან განთავსებულ წარმომადგენლობებში მუშაობის პერიოდი.

საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლებს ითვალისწინებს „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ კანონის მე-18 მუხლი, რომლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ არსებობს უფლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ, ხოლო „გ“ ქვეპუნქტი უარის თქმის საფუძვლად ადგენს ისეთი საქმიანობის განხორციელების დადასტურებას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს.

„უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-17 მუხლის მე-10 ქვეპუნქტის თანახმად, საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხი განიხილება და წყდება საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად. საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 01 სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-13 მუხლით დადგენილია საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვა-გადაწყვეტის წესი და ვადები. ამავე მუხლის მე-5 პუნქტით საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლების გამოსავლენად, სააგენტო უფლებამოსილია, ხოლო კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „გ“, „დ“ და „ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საფუძვლების გამოსავლენად ვალდებულია, განცხადების მიღებიდან 3 დღეში გამოითხოვოს შესაბამისი ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებისაგან. მითითებული საფუძვლები ემსახურება სახელმწიფო და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების მიზნებს. ამგვარად, მოქმედი კანონმდებლობა უცხოელისათვის ბინადრობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტის პროცესში რიგ შემთხვევებში ავალდებულებს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს, ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის გადაწყვეტის მიზნით, მიმართოს და გამოითხოვოს ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებიდან და მათზე დაყრდნობით მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილება.

განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია, რომ სსიპ სახელმწი-

ფო სერვისების განვითარების სააგენტომ 2021 წლის 24 თებერვალს №1000741695/ა წერილით მიმართა საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს და სთხოვა ეცნობებინა – არსებობდა თუ არა მოსარჩელისათვის ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლები. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2021 წლის 22 მარტის №SSG 1 21 00035346 წერილით, სააგენტოს შესაბამის სამართლებრივ ნორმებზე მითითებით ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ჯ. რ. ფ-ოსთვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემა, რის საფუძველზეც გამოიცა სადავო აქტი.

საკასაციო სასამართლოს მიერ 2022 წლის 12 ოქტომბრის №ბს-898(კ-22) წერილით სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილ იქნა ის ინფორმაცია, რომლის საფუძველზეც მიზანშეუწონლად იქნა მიჩნეული მოსარჩელისთვის ბინადრობის ნებართვის გაცემა. საკასაციო პალატა, მიღებული საიდუმლო ინფორმაციის შესწავლის შედეგად, ხაზგასმით აღნიშნავს და ადასტურებს, რომ სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის ზემოხსენებული წერილის (დასკვნის) არსებობის პირობებში, სააგენტო უფლებამოსილი იყო, მიეღო მოსარჩელისათვის მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის შესახებ გადაწყვეტილება. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ადგილი არ ჰქონია შეცდომას დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებაში, სააგენტომ მიიჩნეული დისკრეციული უფლებამოსილება განახორციელა კანონმდებლობის მიზნების მხედველობაში მიღებით, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების დაცვით (საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 20¹ მუხლის შესაბამისად, დოკუმენტების საიდუმლო ხასიათის გამო მათი შინაარსის სასამართლოს გადაწყვეტილებებში ასახვის შესაძლებლობა არ არსებობს).

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ქვედა ინსტანციის სასამართლოებმა არასწორი სამართლებრივი შეფასება მისცეს საქმეზე დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებს. გასაჩივრებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი გამოცემულია კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვით და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის თანახმად, მისი ბათილად ცნობის საფუძველი არ არსებობს. შესაბამისად, ასევე უსაფუძვლოა სასარჩელო მოთხოვნა.

ნა მოპასუხისთვის ახალი აქტის გამოცემის დავალების თაობაზე. ამდენად, სახეზეა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე და 394-ე მუხლებით გათვალისწინებული ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები, რის გამოც უნდა გაუქმდეს სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ.

საკასაციო პალატა ასევე მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე გათავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. ამავდროულად, მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილების მიხედვით კი, ამ მუხლში აღნიშნული წესები შეეხება აგრეთვე სასამართლო ხარჯების განაწილებას, რომლებიც გასწიეს მხარეებმა საქმის სააპელაციო და საკასაციო ინსტანციებში წარმოებისას. თუ სააპელაციო ან საკასაციო სასამართლო შეცვლის გადაწყვეტილებას ან გამოიტანს ახალ გადაწყვეტილებას, შესაბამისად, იგი შეცვლის სასამართლო ხარჯების განაწილებასაც.

განსახილველ შემთხვევაში, ჯ. რ. ფ-ოს მიერ სარჩელზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 100 ლარის ოდენობით უნდა ჩაითვალოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდილად. მასვე სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს სააპელაციო და საკასაციო საჩივრებზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის – 450 ლარის ანაზღაურება.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე, 394-ე, 411-ე მუხლით და

გ ა დ ა ნ ყ ვ ი ტ ა:

1. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 17 თებერვლის განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. ჯ. რ. ფ-ოს სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;

4. ჯ. რ. ფ-ოს (პასპორტის №...) სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სასარგებლოდ დაეკისროს სააგენტოს მიერ სააპელაციო და საკასაციო საჩივრებზე სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი – 450 (ოთხას ორმოცდაათი) ლარის ანაზღაურება;

5. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის
თქმის თაობაზე ადმინისტრაციული აქტის
კანონიერება**

**გადაწყვეტილება
საქართველოს სახელით**

№ბს-1056(კ-22)

27 დეკემბერი, 2022 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**

**შემადგენლობა: გ. მაკარიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
გ. აბუსერიძე,
ბ. სტურუა**

დავის საგანი: ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა და ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება.

აღწერილობითი ნაწილი:

1. 2020 წლის 21 ივლისს ბ. მ-იმ სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხე – სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიმართ.

სარჩელის თანახმად, ირანის მოქალაქე ბ. მ-ი საქართველოში 2017 წელს ჩამოვიდა სამუშაოდ და აღნიშნული პერიოდიდან დასაქმებულია ...ში ლექტორის თანამდებობაზე. მოსარჩელის სახელზე პირველად 2013 წელს გაიცა დროებითი ბინადრობის ნებართვა ერთი წლის მოქმედების ვადით და აღნიშნულის შემდგომ უგრძელდება შრომითი კატეგორიის დროებითი ბინადრობის ნებართვა. 2019 წლის 17 ივლისს იქორწინა საქართველოს მოქალაქე რ. ა-თან თბილისის ქორწინების სახლში. იმავე წლის 16 აგვისტოს მოსარჩე-

ლემ მიმართა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს განაცხადით (№1000681919) და მოითხოვა საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემა, თუმცა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2019 წლის 13 სექტემბერის №1000681919 გადაწყვეტილებით უარი ეთქვა მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე. სასამართლოს 2020 წლის 5 თებერვლის გადაწყვეტილებით ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა მისი სარჩელი და სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დაევალა საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებების გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, კანონმდებლობით დადგენილ ვადაში, ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა. კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილების საფუძველზე, სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ ხელახლა განიხილა ბ. მ-ის განცხადება და 2020 წლის 16 ივლისს №1000681919 გადაწყვეტილებით უარი უთხრა მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე ისე, რომ განაცხადის განხილვისას ბ. მ-ის მონაწილეობა არ მიუღია ადმინისტრაციულ წარმოებაში და დამატებით არც რაიმე საბუთი მოუთხოვიათ მისთვის.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელემ მოითხოვა: – ა) ბათილად იქნეს ცნობილი სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 16 ივლისის №1000681919 გადაწყვეტილება ბ. მ-ის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის თაობაზე; ბ) დაევალოს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს გამოსცეს ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ბ. მ-ისთვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემის თაობაზე.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 2 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით ბ. მ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

სასამართლომ მიუთითა შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე: ა) 2019 წლის 16 აგვისტოს ბ. მ-მა განცხადებით მიმართა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს და მოითხოვა საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემა; ბ) ირანის ისლამური რესპუბლიკის მოქალაქე ბ. მ-მა 2019 წლის 17 ივლისს იქორწინა საქართველოს მოქალაქე რ. ა-ზე; გ) სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ მოსარჩელე ბ. მ-ის განცხადების საფუძველზე, დაიწყო ადმინისტრაციული წარმოება, რომლის ფარგლებშიც სააგენტომ 2019 წლის 19 აგვისტოს წერილობით მიმართა სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს და სთხოვა ეცნობებინა არსებობდა თუ არა ბ. მ-ის-

თვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭებაზე უარის თქმის კანონიერი საფუძვლები. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2019 წლის 12 სექტემბრის SSG 1 19 00167424 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ბ. მ-ისთვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭება. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2019 წლის 13 სექტემბრის №1000681919 გადაწყვეტილებით, ბ. მ-ს „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, უარი ეთქვა საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე; დ) სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2019 წლის 13 სექტემბრის №1000681919 გადაწყვეტილება ბ. მ-მა გაასაჩივრა თბილისის საქალაქო სასამართლოში. თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 5 თებერვლის გადაწყვეტილებით (საქმე №3/7815-19) სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; სადავო საკითხის გადაწყვეტილად ბათილად იქნა ცნობილი სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2019 წლის 13 სექტემბრის №1000681919 გადაწყვეტილება და სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დაევალა საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებების გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, კანონმდებლობით დადგენილ ვადაში, ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა; ე) თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 5 თებერვლის გადაწყვეტილების (საქმე №3/7815-19) საფუძველზე, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ დაიწყო ხელახალი ადმინისტრაციული წარმოება, რომლის ფარგლებშიც სააგენტომ 2020 წლის 6 ივლისს წერილობით მიმართა სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს და სთხოვა ეცნობებინა არსებობდა თუ არა ბ. მ-ისთვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭებაზე უარის თქმის კანონიერი საფუძვლები. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 15 ივლისის SSG 8 20 00085295 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ბ. მ-ისთვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭება. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 16 ივლისის №1000681919 გადაწყვეტილებით, ბ. მ-ს „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების სა-

ფუძველზე, უარი ეთქვა საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე.

საქართველოს კონსტიტუციის 31-ე მუხლის პირველ პუნქტზე, ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის მე-6 მუხლის პირველ პუნქტზე, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-17 მუხლის მე-9 პუნქტზე, მე-14 მუხლის პირველ პუნქტზე, მე-15 მუხლის „ზ“ პუნქტზე, ამავე კანონის მე-18 მუხლზე, საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 1 სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-3 მუხლის პირველ პუნქტზე, მე-13 მუხლის მე-5 და მე-7 პუნქტებზე მითითებით სასამართლომ აღნიშნა, რომ პირისათვის ბინადრობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტის შესახებ შესაბამისი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის მიზნით, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონიდან გამომდინარე, ადმინისტრაციული ორგანო (სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო) ატარებს ადმინისტრაციულ წარმოებას, რომლის ფარგლებშიც შესაბამისი ორგანოდან გამოითხოვს ინფორმაციას საქართველოში პირის ცხოვრების მიზანშეწონილობის შესახებ. ადმინისტრაციული ორგანოს აღნიშნული ქმედების აუცილებლობა მდგომარეობს იმაში, რომ გადაწყვეტილების მიღებისას გამოირიცხოს კანონის მე-18 მუხლში მითითებული პირისათვის ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძველი. საქმის მასალებით დადგენილია, რომ სააგენტომ საქართველოს მთავრობის 2014 წლის პირველი სექტემბრის №520 დადგენილების მე-13 მუხლის მე-5 პუნქტის შესაბამისად, შეამოწმა რა მოსარჩელის მიერ წარდგენილი დოკუმენტები, მიმართა საქართველოს სახელმწიფო ორგანოს და მიღებული ინფორმაციის შედეგად, ამავე მუხლის მე-7 პუნქტისა და „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, მიიღო გადაწყვეტილება მოსარჩელისათვის ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის შესახებ. ამასთან, მოპასუხე სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების ფაქტობრივი საფუძველი გახდა საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის წერილი, ხოლო მოსარჩელისათვის სამართლებრივი შედეგი წარმოშვა გასაჩივრებულმა სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს გადაწყვეტილებამ, რომლითაც უარი ეთ-

ქვა საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე.

„კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველ მუხლზე, ამავე კანონის მე-6 მუხლის პირველ და მე-2 პუნქტებზე და მე-7 მუხლის პირველ პუნქტზე მითითებით სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 6 ივლისის წერილი წარმოადგენს „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ კომპეტენტური ორგანოს დასკვნას, ვინაიდან მითითებულ უარყოფით დასკვნას საფუძვლად უდევს გასაიდუმლოებული საქმიანობის შედეგად მოპოვებული ინფორმაციის დამუშავების შედეგები, რომელიც კანონის მოთხოვნებიდან გამომდინარე, სრულად აღნიშნულ დოკუმენტში ვერ აისახებოდა.

სასამართლომ განმარტა, რომ უცხოელისათვის საქართველოში ბინადრობის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტა სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დისკრეციულ უფლებამოსილებას წარმოადგენს. შესაბამისად, იგი უფლებამოსილია ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლების გამოსავლენად გამოითხოვოს ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებიდან და მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე შეარჩიოს ყველაზე მისაღები გადაწყვეტილება. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 6 ივლისის წერილში ასახულ უარყოფით დასკვნას საფუძვლად უდევს გასაიდუმლოებული საქმიანობის შედეგად მოპოვებული ინფორმაციის დამუშავების შედეგები, რომლებიც არც ერთი მხარის მიერ არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს სამართალდაცვითი მიზნებისათვის. სააგენტო მოკლებული იყო შესაძლებლობას გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გამოცემისას შეემოწმებინა წერილის საფუძვლად მითითებული გარემოებები და დოკუმენტაცია. ამდენად, ცალსახაა, რომ სააგენტოს სადავო გადაწყვეტილების მოტივირება „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების გამოყენებით, შეესაბამება კანონმდებლობას და წინააღმდეგობაში არ მოდის მოცემული ურთიერთობის მარეგულირებელ სამართლებრივ ნორმებთან.

სასამართლოს მიერ საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილ იქნა ინფორმაცია მოსარჩელისათვის საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის მიზანშეუწონლად მიჩნევის საფუძვლის

დასადგენად. გადაცემული ინფორმაცია, საიდუმლოების შემცველობის გამო, წარმოდგენილ იქნა მხოლოდ სასამართლოსათვის და არ დაერთო საქმეს. აღნიშნული ინფორმაციის გამოკვლევა განხორციელდა კანონის მოთხოვნათა დაცვით სხვა მტკიცებულებებთან ერთობლიობაში, თუმცა მასში მითითებული ფაქტები არ აისახა სასამართლო გადაწყვეტილებაში. აღნიშნული ინფორმაციის გათვალისწინებით, სასამართლომ მიიჩნია, რომ არ დასტურდება ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელება კანონით დადგენილი ფარგლების გადაცილებით ან/და იმ მიზნის უგულებელყოფით, რის მისაღწევადაც მას მინიჭებული აქვს იგი. სააგენტომ კანონმდებლობით მინიჭებული უფლებამოსილება განახორციელა იმ მიზნით, რა მიზნითაც მას ჰქონდა მინიჭებული ეს უფლებამოსილება.

სასამართლოს მიაჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში ადგილი არ ჰქონდა საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 60¹ მუხლით გათვალისწინებულ კანონის დარღვევას, შესაბამისად, არ არსებობდა გასაჩივრებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობისა და მოპასუხისათვის ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალების სამართლებრივი საფუძველი.

2. თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 2 ოქტომბრის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ბ. მ-იმ, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 21 მარტის გადაწყვეტილებით ბ. მ-ის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა; გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 2 ოქტომბრის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება; ბ. მ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა; ბათილად იქნა ცნობილი სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 16 ივლისის №1000681919 გადაწყვეტილება ბ. მ-ის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის თაობაზე და მოპასუხე სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დაევალა ბ. მ-ისათვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემის თაობაზე ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა.

სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ სრულად არ გამოიკვლია საქმის ფაქტობრივი გარემოებები, ამასთან, სწორი სამართლებრივი შეფასება არ მისცა საქმე-

ზე დადგენილ გარემოებებს, რის გამოც სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნები საქმის ფაქტობრივ და სამართლებრივ გარემოებებთან დაკავშირებით.

სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, წინამდებარე საქმეზე დავის საგანს წარმოადგენს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 16 ივლისის №1000681919 გადანაცემების კანონიერება ბ. მ-ის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის თაობაზე. ასევე, სასამართლოს შეფასების საგანია, არსებობს თუ არა საფუძველი, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დაევალოს გამოსცეს ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ბ. მ-ისთვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემის თაობაზე.

სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ სადავო აქტის შინაარსის მიხედვით, ბ. მ-ისათვის საქართველოში მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარი სამართლებრივად ეფუძნება „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტებს. საქმის მასალებით დადგენილია, რომ კომპეტენტური ორგანოს დასკვნას, ბ. მ-ისათვის საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ, წარმოადგენს საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2019 წლის 12 სექტემბრის SSG 1 19 00167424 წერილი, რომლითაც სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ბ. მ-ისათვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემა. უცხოელისათვის საქართველოში ბინადრობის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტა სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოსთვის კანონმდებლობით მინიჭებულ დისკრეციულ უფლებამოსილებას წარმოადგენს, რაც უპირობოდ არ განაპირობებს მისი გამოყენებით მიღებული გადაწყვეტილების მართლზომიერებას. სწორედ სასამართლომ კონსტიტუციურ ვალდებულებას წარმოადგენს, გააკონტროლოს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განხორციელებული დისკრეციული უფლებამოსილების კანონიერება, კერძოდ, სასამართლომ უნდა შეამოწმოს, ხომ არ დასტურდება ადმინისტრაციული ორგანოს მხრიდან დისკრეციული უფლებამოსილების კანონით დადგენილ ფარგლებს გაცემაში და კანონის მიზნის უგულვებელყოფით განხორციელება. ამგვარად, სასამართლო იცავს რა ადმინისტრაციული ორგანოს დისკრეციის სფეროს, იმავდროულად, აქვს შესაძლებლობა მოახდინოს ზემოქმედება მმართველობის ამ სფეროზე, ვინაიდან არ არსებობს აბსოლუტურად დისკრეციული უფლებამოსილება, ისევე როგორც აბსოლუტური საკანონმდებლო განსაზღვრულობა, უფ-

ლებამოსილება ყოველთვის უკავშირდება კანონმდებლობით განსაზღვრული კომპეტენციის ფარგლებს, იმ ფაქტობრივი გარემოებების დადგენას, რომლებიც საფუძვლად დაედო ამა თუ იმ გადაწყვეტილებას, თანასწორობის, დასაბუთებულობის, საჯარო და კერძო ინტერესების პროპორციულობის, თანაფარდობის პრინციპების დაცვის მოთხოვნას. ხსენებული კრიტერიუმების სინთეზი შესაძლებლობას აძლევს სასამართლოს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების შემოწმებისას შეაფასოს ზემოაღნიშნული ასპექტები.

სააპელაციო სასამართლომ საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილ ინფორმაციაზე დაყრდნობით განმარტა, რომ სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ინტერესების დაცვის საკითხები პრიორიტეტულია, თუმცა მიდგომა ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში უნდა იყოს თანმიმდევრული და არ უნდა ქმნიდეს შეუსაბამო დასკვნების გაკეთების შესაძლებლობას. სადავო შემთხვევაში, საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის წერილი არ შეიცავს ისეთი შინაარსის ინფორმაციას, რაც დაადასტურებდა მოსარჩელის საქართველოში მუდმივი ბინადრობის ნებართვის მიზანშეუწონლობას სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად, ასევე არ დასტურდება მისი მხრიდან ისეთი საქმიანობის განხორციელება, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს. ბ. მ-ის მიმართ დადგენილი არ არის ისეთი გარემოებების არსებობა, რომლებიც შექმნიდა კანონისმიერ წინაპირობებს მისთვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე უარისათვის. აღნიშნული კი ცხადყოფს, რომ სადავო აქტი, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 16 ივლისის №1000681919 გადაწყვეტილება ბ. მ-ის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის თაობაზე, წინააღმდეგობაშია მოცემული ურთიერთობის მარეგულირებელ სამართლებრივ ნორმებთან, რაც ქმნის წანამძღვრებას მისი ბათილად ცნობისათვის საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 60¹ მუხლისა და ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად.

3. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 21 მარტის გადაწყვეტილება საკასაციო წესით გაასაჩივრა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმე-

ბა და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

კასატორის განმარტებით, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 16 ივლისის №1000681919 სადავო გადაწყვეტილება მიღებულ იქნა კანონიერების პრინციპის განხორციელების გზით, კონკრეტულად, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის, მთავრობის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ შესაბამისად. სააგენტომ იხელმძღვანელა რა „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლით მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში, ამავდროულად, გაითვალისწინა რა კერძო და საჯარო ინტერესი, დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში მიიღო შესაბამისი გადაწყვეტილება, რომლის საფუძველიც გახდა საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის წერილი.

„კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის პირველ და მე-2 პუნქტებზე და მე-7 მუხლზე მითითებით კასატორი აღნიშნავს, რომ სააგენტო დაეყრდნო კომპეტენტური ორგანოს მიერ წარდგენილ დასკვნას და უპირატესობა მიანიჭა საჯარო ინტერესს მაშინ, როცა საკითხი ეხებოდა სახელმწიფო უსაფრთხოებას. ამასთან, განცხადების მანმხილველი ორგანო კანონმდებლობით შეზღუდულია მოიპოვოს ისეთი მტკიცებულება, რომელიც სადავოს გახდიდა და გააბათილებდა სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის დასკვნას.

4. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 12 ოქტომბრის განჩინებით, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი. ამავე განჩინებით საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს დაევალა წარმოედგინა წერილობითი ინფორმაცია/მასალები (მათ შორის საიდუმლო), რომელიც საფუძვლად დაედო საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 15 ივლისის SSG 8 20 00085295 წერილის გაცემას და აღნიშნული წერილის საფუძველ-

ზე, ბ. მ-ისათვის (დაბ: ...ნ., პასპორტის ნომერი: ...) საქართველოში მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის თაობაზე სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 16 ივლისის №1000681919 გადაწყვეტილებას.

5. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 16 ნოემბრის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და მისი განხილვა განისაზღვრა მხარეთა დასწრების გარეშე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, საკასაციო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების კანონიერება-დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქმის მასალებით დადგენილია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები: ა) ირანის მოქალაქე ბ. მ-მა 2019 წლის 17 ივლისს იქორწინა საქართველოს მოქალაქე რ. ა-ზე; ბ) 2019 წლის 16 აგვისტოს, ბ. მ-მა განცხადებით მიმართა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს და მოითხოვა საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემა; გ) სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ მოსარჩელე ბ. მ-ის განცხადების საფუძველზე დაიწყო ადმინისტრაციული წარმოება, რომლის ფარგლებშიც სააგენტომ 2019 წლის 19 აგვისტოს წერილობით მიმართა სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს და სთხოვა, ეცნობებინა არსებობდა თუ არა ბ. მ-ისთვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭებაზე უარის თქმის კანონიერი საფუძვლები; დ) საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2019 წლის 12 სექტემბრის SSG 1 19 00167424 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ბ. მ-ისთვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭება; ე) სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2019 წლის 13 სექტემბრის №1000681919 გადაწყვეტილებით, ბ. მ-ს „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, უარი ეთქვა საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე; ვ) თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 5 თებერვლის გადაწ-

ყვეტილებით (საქმე №3/7815-19) ბ. მ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; სადავო საკითხის გადაწყვეტლად ბათილად იქნა ცნობილი სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2019 წლის 13 სექტემბრის №1000681919 გადაწყვეტილება და სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დაევალა საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებების გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, კანონმდებლობით დადგენილ ვადაში, ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა; ზ) კანონიერ ძალაში შესული თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 5 თებერვლის გადაწყვეტილების (საქმე №3/7815-19) საფუძველზე, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ 2020 წლის 6 ივლისს წერილობით მიმართა სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს და სთხოვა, ეცნობებინა არსებობდა თუ არა ბ. მ-ისთვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭებაზე უარის თქმის კანონიერი საფუძვლები; თ) საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 15 ივლისის SSG 8 20 00085295 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ბ. მ-ისთვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭება; ი) სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 16 ივლისის №1000681919 გადაწყვეტილებით, ბ. მ-ს „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, უარი ეთქვა საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში სადავო საკითხს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მოსარჩელე ბ. მ-ისთვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის კანონიერება და მოპასუხისთვის მოსარჩელის სახელზე მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემის თაობაზე ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ კანონზე, რომელიც არეგულირებს უცხოელთა საქართველოში შემოსვლის, ყოფნის, ტრანზიტით გავლისა და საქართველოდან გასვლის სამართლებრივ საფუძვლებსა და მექანიზმებს, აგრეთვე განსაზღვრავს უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა უფლებებსა და მოვალეობებს, საქართველოში მყოფ უცხოელთა საქართველოდან გაძევების ფორმებსა და პროცედურებს, გაძევების

პროცესში მონაწილე სახელმწიფო დაწესებულებათა კომპეტენციის ფარგლებსა და პასუხისმგებლობას (მუხლი 1.2).

„უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ბინადრობის ნებართვა არის საქართველოს ტერიტორიაზე კანონიერად ყოფნის საფუძველი, რისი მიღების შემდეგაც, ამავე კანონის მე-20 მუხლის პირველი პუნქტის საფუძველზე, გაიცემა შესაბამისი ბინადრობის მოწმობა. აღნიშნული იურიდიული ძალის მქონე დოკუმენტი უცხო ქვეყნის მოქალაქეს ან მოქალაქეობის არმქონე პირს სამუშაოებას აძლევს ჩაებას სხვადასხვა სახის სამართლებრივ ურთიერთობებში, ისარგებლოს სამედიცინო, სადაზღვევო თუ საბანკო და სხვა მსგავსი ტიპის მომსახურებით. შესაბამისად, სახელმწიფო მისი დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში წყვეტს იკისროს თუ არა ვალდებულებები კონკრეტული უცხოელის მიმართ. ბინადრობის მოწმობის გაცემით სახელმწიფო იღებს ვალდებულებას, უზრუნველყოს უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე მისი საქართველოში კანონიერად ყოფნის მთელი პერიოდის განმავლობაში.

„უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-14 მუხლის (საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გამცემი ორგანო და ბინადრობის ნებართვის გაცემის ზოგადი პირობები) პირველი პუნქტის თანახმად, საქართველოში ბინადრობის ნებართვა გაიცემა საქართველოში კანონიერი საფუძველით მყოფ უცხოელზე, რომელიც აკმაყოფილებს ამ კანონით განსაზღვრულ პირობებს. საქართველოში ბინადრობის ნებართვას გასცემს სააგენტო.

ამავე კანონის მე-15 მუხლში ჩამოთვლილია ბინადრობის ნებართვის სახეები, მათ შორის, მოცემული მუხლის „ზ“ პუნქტის თანახმად, მუდმივი ცხოვრების ნებართვა გაიცემა საქართველოს მოქალაქის მეუღლეზე, არასრულწლოვან შვილზე, საქართველოს არასრულწლოვანი მოქალაქის მშობელზე. მუდმივი ცხოვრების ნებართვა გაიცემა აგრეთვე უცხოელზე, რომელიც დროებითი ბინადრობის ნებართვის საფუძველზე საქართველოში ცხოვრობდა ბოლო 10 წლის განმავლობაში. ამ ვადაში არ ითვლება საქართველოში სწავლის ან მკურნალობის მიზნით ცხოვრებისა და დიპლომატიურ წარმომადგენლობებსა და მათთან გათანაბრებულ წარმომადგენლობებში მუშაობის პერიოდი.

საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძველს ითვალისწინებს მითითებული კანონის მე-18 მუხლი,

რომლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ არსებობს უფლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ, ხოლო „გ“ ქვეპუნქტი უარის თქმის საფუძველად ადგენს ისეთი საქმიანობის განხორციელების დადასტურებას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს.

ამავე კანონის 18.2 მუხლის თანახმად, ამ მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების (წესრიგის) დაცვის ინტერესები მოიცავს ისეთ შემთხვევებს, როდესაც: ა) პირის საქართველოში ყოფნა საფრთხეს უქმნის საქართველოს სხვა სახელმწიფოებთან ან/და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ურთიერთობას; ბ) არსებობს ინფორმაცია, რომელიც ალბათობის მაღალი ხარისხით მიუთითებს პირის კავშირზე: ბ.ა) საქართველოს თავდაცვისა და უსაფრთხოებისადმი მტრულად განწყობილი ქვეყნის/ორგანიზაციის შეიარაღებულ ძალებთან; ბ.ბ) სხვა სახელმწიფოს სადაზვერვო სამსახურებთან; ბ.გ) ტერორისტულ ან/და ექსტრემისტულ ორგანიზაციებთან; ბ.დ) ნარკოტიკების, შეიარაღების, მასობრივი განადგურების იარაღის ან მათი კომპონენტების უკანონო ბრუნვასთან, ადამიანით ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) ან/და სხვა სახის დანაშაულებრივ ორგანიზაციებთან (მათ შორის, ტრანსნაციონალურ დანაშაულებრივ ორგანიზაციებთან).

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ უცხოელისათვის საქართველოში ბინადრობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადანყვეტა უნდა მოხდეს ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში ინდივიდუალური, თანმიმდევრული, უცხოელისა და სახელმწიფო ინტერესების გათვალისწინებით. საქართველოში კანონიერი საფუძვლით მყოფ უცხოელზე საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უფლებამოსილი ორგანოს – სააგენტოს (კანონის მე-14 მუხლის პირველი პუნქტი) მიერ კანონით დადგენილი მოთხოვნების სრული დაცვით და საფუძვლიანად უნდა იქნეს შესწავლილი და გამოკვლეული თითოეული ფაქტი ბინადრობის ნებართვის მინიჭებასთან დაკავშირებით და მხოლოდ ამის შემდეგ, სათანადო მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, მიიღოს დასაბუთებული გადანყვეტილება საკითხის დადებითად ან უარყოფითად გადანყვეტის შესახებ.

„უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-17 მუხლის

მე-10 ქვეპუნქტის თანახმად, საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხი განიხილება და წყდება საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად. საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 1 სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-13 მუხლით დადგენილია საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვა-გადაწყვეტის წესი და ვადები. ამავე მუხლის მე-5 პუნქტით საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლების გამოსავლენად, სააგენტო უფლებამოსილია, ხოლო კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „გ“, „დ“ და „ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საფუძვლების გამოსავლენად ვალდებულია, განცხადების მიღებიდან 3 დღეში გამოითხოვოს შესაბამისი ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებისაგან. მითითებული საფუძვლები ემსახურება სახელმწიფო და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების მიზნებს. ამგვარად, მოქმედი კანონმდებლობა უცხოელისათვის ბინადრობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტის პროცესში რიგ შემთხვევებში ავალდებულებს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს, ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის გადაწყვეტის მიზნით, მიმართოს და გამოითხოვოს ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებიდან და მათზე დაყრდნობით მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილება.

განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ 2020 წლის 6 ივლისს წერილობით მიმართა სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს და სთხოვა, ეცნობებინა არსებობდა თუ არა ბ. მ-ისთვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭებაზე უარის თქმის კანონიერი საფუძვლები. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 15 ივლისის SSG 8 20 00085295 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ბ. მ-ისთვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭება. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 16 ივლისის №1000681919 გადაწყვეტილებით, ბ. მ-ს „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, უარი ეთქვა საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონზე, რომლის პირველი მუხ-

ლის თანახმად, კონტრდაზვერვითი საქმიანობა არის სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფის სფეროში საქმიანობის სპეციალური სახე, რომლის მიზანია უცხო ქვეყნის სპეციალური სამსახურების, ორგანიზაციების, პირთა ჯგუფისა და ცალკეულ პირთა საქართველოს სახელმწიფო ინტერესების წინააღმდეგ მიმართული სადაზვერვო ან/და ტერორისტული საქმიანობიდან მომდინარე საფრთხეების გამოვლენა და თავიდან აცილება. ამავე კანონის მე-7 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, კონტრდაზვერვით საქმიანობას ახორციელებენ სპეციალური სამსახურები საქართველოს კანონმდებლობით მინიჭებული კომპეტენციის ფარგლებში. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, ქვეყანაში ერთიანი კონტრდაზვერვითი საქმიანობის ორგანიზაცია და სპეციალური სამსახურების საქმიანობის კოორდინაცია ეკისრება სპეციალურ სამსახურს - საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს.

საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 15 ივლისის SSG 8 20 00085295 წერილი წარმოადგენს სწორედ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებულ დასკვნას, რომელიც მომზადებულია ოპერატიული საქმიანობის შედეგად და რასაც სათანადოობის, საკმარისობის, პრიორიტეტულობისა და, საბოლოო ჯამში, გაზიარების თვალსაზრისით, მისი შინაარსის გათვალისწინებით, გააჩნია არსებითი ხასიათის მტკიცებულებითი ძალა. გარდა ამისა, საკასაციო სასამართლოს მიერ 2022 წლის 12 ოქტომბრის №ბს-1056(კ-22) განჩინებით სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილ იქნა ის ინფორმაცია, რომლის საფუძველზეც მიზანშეუწონლად იქნა მიჩნეული მოსარჩელისთვის მუდმივი ცხოვრების ბინადრობის ნებართვის გაცემა. გამოთხოვილი ინფორმაციის შინაარსის გაცნობის შედეგად საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებული აქტი კანონიერია და მოპასუხე ადმინისტრაციულ ორგანოს არ შეეძლო სხვაგვარი გადაწყვეტილების მიღება (საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 20¹ მუხლის შესაბამისად, დოკუმენტების საიდუმლო ხასიათის გამო მათი შინაარსის სასამართლოს გადაწყვეტილებებში ასახვის შესაძლებლობა არ არსებობს).

საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებებისა და წარმოდგენილი საიდუმლო ინფორმაციის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სა-

აგენტომ მინიჭებული დისკრეციული უფლებამოსილება განახორციელა საჯარო და კერძო ინტერესების ურთიერთშეპირისპირების შედეგად და უპირატესობა მართებულად მიენიჭა საჯარო – სახელმწიფო უსაფრთხოების დაცვის მიზანს. პალატის მოსაზრებით, ადმინისტრაციულმა ორგანომ განახორციელა მისთვის კანონით დაკისრებული ვალდებულება, ჩაატარა სრულყოფილი ადმინისტრაციული წარმოება და საქმის მასალების გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, სათანადო მტკიცებულებაზე დაყრდნობით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 53-ე და 96-ე მუხლების მოთხოვნათა გათვალისწინებით, მიიღო გადაწყვეტილება, რაც გამორიცხავს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 60¹ მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე, სადავო აქტის ბათილად ცნობისა და მოპასუხისათვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემის თაობაზე ახალი აქტის გამოცემის დავალების შესაძლებლობას.

ზემოაღნიშნული გარემოებებიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ უნდა დაკმაყოფილდეს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი, გაუქმდეს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება და არ დაკმაყოფილდეს ბ. მ-ის სარჩელი.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53.1 მუხლის პირველ ნინადადებაზე, რომლის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან.

ამდენად, იმის გათვალისწინებით, რომ სარჩელი არ დაკმაყოფილდა ბ. მ-ის უნდა დაეკისროს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიერ საკასაციო სასამართლოში საქმის განხილვისათვის გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის – 300 (სამასი) ლარის ანაზღაურება. ამასთან, ბ. მ-ის მიერ სარჩელსა და სააპელაციო საჩივარზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 250 ლარის ოდენობით უნდა ჩაითვალოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდილად.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1-ლი მუხლის მე-2 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 389-ე, 411-ე, 53.1 მუხლებით და

გ ა ლ ა ნ ე ყ ვ ი ტ ა :

1. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 21 მარტის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. ბ. მ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;
4. ბ. მ-ის მიერ სარჩელსა და სააპელაციო საჩივარზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 250 (ორას ორმოცდაათი) ლარის ოდენობით ჩაითვალოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდილად;
5. ბ. მ-ის დაეკისროს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სასარგებლოდ ამ უკანასკნელის მიერ საკასაციო სასამართლოში საქმის განხილვისათვის გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის – 300 (სამასი) ლარის ანაზღაურება;
6. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

მუდმივი ბინადრობის ნაპარტვის გაცემაზე უარის თქმის თაობაზე ადმინისტრაციული აქტის კანონიერება

გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო ს ს ა ხ ე ლ ი ტ

№ბს-1057(კ-22)

27 დეკემბერი, 2022 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**

**შემადგენლობა: გ. მაკარიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
თ. ოქროპირიძე,
გ. აბუსერიძე**

დავის საგანი: ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა და ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება

აღწერილობითი ნაწილი:

1. 2020 წლის 24 ივნისს ს. მ. მ-ომ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქ-

მეთა კოლეგიას მოპასუხე სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიმართ.

მოსარჩელემ მოითხოვა: ა) ბათილად იქნეს ცნობილი სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 9 ივნისის №1000709196 გადაწყვეტილება; ბ) სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დაევალოს ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა ს. მ. მ-ოს მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემის თაობაზე.

სარჩელის თანახმად, მოსარჩელე 2011 წლიდან იმყოფება საქართველოში, 2014 წლიდან არის ...ი, ეწევა შემოქმედებით საქმიანობას, მონაწილეობს სამხატვრო გამოფენებში, სიმპოზიუმებსა და პლენერებში, როგორც საქართველოს, ისე საერთაშორისო მასშტაბით. ამავდროულად, მოსარჩელის საქმიანობას მინიჭებული აქვს მიკრო ბიზნესის სტატუსი, საქმიანობით – მხატვარი. 2017 წლის 31 ოქტომბერს იქორწინა საქართველოს მოქალაქე ა. ს-ესთან. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 9 ივნისის გადაწყვეტილებით მოსარჩელეს უარი ეთქვა მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე, საფუძვლად კი მიეთითა „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტები.

მოსარჩელე აღნიშნავს, რომ შრომითი ბინადრობის ნებართვის მოთხოვნაზე სააგენტომ, 2017 წლის 20 იანვრის გადაწყვეტილებით, იმავე საფუძვლით უთხრა უარი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე, რაც გაასაჩივრა სასამართლოში. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2018 წლის 21 ნოემბრის გადაწყვეტილებით ბათილად იქნა ცნობილი გასაჩივრებული აქტი და მოპასუხეს დაევალოს ახალი აქტის გამოცემა ს. მ. მ-ოსთვის შრომითი ბინადრობის ნებართვის მინიჭების თაობაზე. ვინაიდან საქმის განხილვის დროს სასამართლომ დაადგინა, რომ მოსარჩელის საქართველოში ყოფნა არავითარ საფრთხეს არ უქმნის სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ინტერესებს, მიიჩნია, რომ არ არსებობდა მოსარჩელისათვის ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საფუძვლები.

2. თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ სამეთა კოლეგიის 2020 წლის 7 სექტემბრის გადაწყვეტილებით ს. მ. მ-ოს სარჩელი დაკმაყოფილდა; ბათილად იქნა ცნობილი სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 9 ივნისის №1000709196 გადაწყვეტილება და სსიპ სახელმწიფო სერ-

ვისების განვითარების სააგენტოს დაევალა გამოსცეს ახალი ინ-დივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი ს. მ. მ-ოსათვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემის თაობაზე.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმე-თა კოლეგიამ დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარე-მოებები: ა) ს. მ. მ-ო 2014 წლიდან არის ...ი, ეწევა შემოქმედებით მუშაობას, მონაწილეობს როგორც საქართველოს, ასევე, საერთა-შორისო სამხატვრო გამოფენებში, სიმპოზიუმებსა და პლენერებ-ში; ბ) ს. მ. მ-ო იმყოფება რეგისტრირებულ ქორწინებაში საქარ-თველოს მოქალაქე ა. ს-ესთან; გ) ს. მ. მ-ომ 2020 წლის 11 მაისს განცხადებით მიმართა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარე-ბის სააგენტოს და მოითხოვა მისთვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემა; დ) სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ 2020 წლის 12 მაისს №1000709196/1 წე-რილით მიმართა სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონ-ტრდაზვერვის დეპარტამენტს და სთხოვა ეცნობებინა, არსებობ-და თუ არა ს. მ. მ-ოსათვის მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცე-მაზე უარის თქმის საფუძვლები. სახელმწიფო უსაფრთხოების სამ-სახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 28 მაისის SSG 8 20 00062317 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტა-მენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ს. მ. მ-ოსათვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭება; ე) სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 9 ივნისის №1000709196 გადაწყვეტილებით ს. მ. მ-ოს, „უცხოელთა და მოქა-ლაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესა-ხებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის 1-ელი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, უარი ეთქვა საქართველოში მუდ-მივი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე.

„უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრი-ვი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის 1-ელი მუხლის მე-2 პუნქტზე, მე-14 მუხლის 1-ელ პუნქტზე, მე-18 მუხლზე, სა-ქართველოს მთავრობის 2014 წლის 01 სექტემბრის #520 დადგენი-ლებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-13 მუხ-ლის მე-5 პუნქტზე, საქართველოს კანონის „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ 1-ელ მუხლზე, მე-6 მუხლის 1-ელ და მე-2 პუნქტებზე, მე-7 მუხლის მე-2 პუნქტზე მითითებით სასამართლომ განმარტა, რომ უცხოელისათვის საქართველოში მუდმივი ბინად-რობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტა სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დისკრეციულ უფლებამო-

სილებას განეკუთვნება. იგი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლების გამოსავლენად უფლებამოსილია გამოითხოვოს ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებიდან და მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე შეარჩიოს ყველაზე მისაღები გადაწყვეტილება. ადმინისტრაციული ორგანო კანონმდებლობით მინიჭებული დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებისას ვალდებულია დაიცვას დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელების კანონით დადგენილი ფარგლები, ამასთან, დისკრეციული უფლებამოსილება უნდა განახორციელოს იმ მიზნით, რომლის მისაღწევადაც აქვს მინიჭებული ეს უფლებამოსილება. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-7 მუხლი განსაზღვრავს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებისას საჯარო და კერძო ინტერესების პროპორციულობის, ურთიერთშეჯერების ვალდებულებას. მითითებული ვალდებულების შესაბამისად, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილებით (განხორციელებული ქმედება) პირის კანონით დაცული უფლებებისა და ინტერესებისთვის მიყენებული ზიანი არსებითად არ უნდა აღემატებოდეს იმ სიკეთეს, რომლის მისაღებადაც მიღებულ იქნა იგი, გადაწყვეტილებამ არ უნდა გამოიწვიოს პირის კანონიერი უფლებების და ინტერესების დაუსაბუთებელი შეზღუდვა. სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ინტერესების დაცვის საკითხები პრიორიტეტულია, თუმცა მიდგომა ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში უნდა იყოს თანმიმდევრული და არ უნდა ქმნიდეს შეუსაბამო დასკვნების გაკეთების შესაძლებლობას.

სასამართლოს მიერ საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილ იქნა ინფორმაცია, მოსარჩელისათვის ბინადრობის ნებართვის გაცემის მიზანშეუწონლად მიჩნევის საფუძვლის დასადგენად (მიღებული ინფორმაცია, საიდუმლოების შემცველობის გამო, წარდგენილი იქნა მხოლოდ სასამართლოსათვის და არ დაერთო საქმეს). სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის წერილის (დასკვნის), ასევე, საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების გათვალისწინებით, საჯარო და კერძო ინტერესების პროპორციულობის, თანაფარდობის პრინციპების დაცვის საფუძველზე, სასამართლომ მიიჩნია, რომ სარჩელი უნდა დაკმაყოფილდეს და სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ, კანონმდებლობით დადგენილ ვადაში, უნდა გამოსცეს ახალი ინდივიდუალურ-ადმინისტრაციულ სამართლებრივი აქტი ბინადრობის ნებართვის გაცემის თაობაზე.

3. თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 7 სექტემბრის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 24 თებერვლის განჩინებით აპელანტ საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 7 სექტემბრის გადაწყვეტილება.

სადავო სამართალურთიერთობის პერიოდში (09.06.2020წ.) მოქმედ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-14 მუხლის პირველ პუნქტზე, მე-15 მუხლის „ზ“ მუხლზე, ამავე ნორმების მოქმედ რედაქციაზე, მე-18 მუხლის 1-ლი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტებზე, მე-17 მუხლის მე-10 პუნქტზე, საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 1 სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებულ „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ პირველ მუხლზე, მე-13 მუხლის პირველ, მე-5 და მე-7 პუნქტებზე, „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის პირველ მუხლზე, ამავე კანონის მე-6 მუხლის პირველ და მე-2 პუნქტებზე, მე-7 მუხლის მე-2 პუნქტზე მითითებით სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახური წარმოადგენს იმ უფლებამოსილ ორგანოს, რომელიც საქართველოში ახორციელებს კონტრდაზვერვით საქმიანობას. შესაბამისად, ამ სახელმწიფო ორგანოს წერილობითი ინფორმაცია – დასკვნა არის ექსკლუზიური უფლებამოსილების განხორციელების შედეგად მომზადებული მტკიცებულება, რაც, თავის მხრივ, არის უცხოელის ან მოქალაქეობის არმქონე პირისთვის ბინადრობის ნებართვის გაცემის ან ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძველი. ამასთან, უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა საქართველოში შესაბამისი ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის გადაწყვეტა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დისკრეციულ უფლებამოსილებას განეკუთვნება.

სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილი ინფორმაციის გათვალისწინებით, პალატამ მიიჩნია, რომ მოცემულ შემთხვევაში, ადმინისტრაციულმა ორგანომ – სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ მინიჭებული დისკრეციული უფლებამოსილება არ გა-

ნახორციელა იმ მიზნით, რა მიზნითაც მას ჰქონდა მინიჭებული ეს უფლებამოსილება, შესაბამისად, გადაწყვეტილება არ იქნა მიღებული საქმისთვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებების სრულყოფილად გამოკვლევის და სადავო შემთხვევის თავისებურებების გათვალისწინებით, რაც გასაჩივრებული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობისა და ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალების წინაპირობას წარმოადგენდა.

4. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 24 თებერვლის განჩინება საკასაციო წესით გასაჩივრა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ.

კასატორი აღნიშნავს, რომ „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის თანახმად, კონტრდაზვერვითი საქმიანობა გასაიდუმლოებულია, რის გამოც ამ საქმიანობის პროცესში მოპოვებული მასალები და დოკუმენტაცია წარმოადგენს სახელმწიფო საიდუმლოებას „სახელმწიფო საიდუმლოების შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად. აღნიშნული ინფორმაციის მოპოვება არ შედის სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს კომპეტენციის ფარგლებში. შესაბამისად, როდესაც არსებობს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძველი, გაურკვეველია, კიდევ რა დამატებითი საფუძველი უნდა დაედგინა სააგენტოს და სათანადოდ დაესაბუთებინა. სააპელაციო სასამართლომ არ გაითვალისწინა, რომ საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ბინადრობის ნებართვა არის საქართველოს ტერიტორიაზე კანონიერად ყოფნის უფლება, ხოლო ბინადრობის ნებართვის მოწმობა – იურიდიული ძალის მქონე დოკუმენტი, რომელიც ეხმარება უცხო ქვეყნის მოქალაქეს ან მოქალაქეობის არმქონე პირს ჩაებას სხვადასხვა სახის სამართლებრივ ურთიერთობებში, ისარგებლოს საბანკო, სადაზღვევო, სამედიცინო და სხვა მსგავსი ტიპის მომსახურებით. შესაბამისად, სახელმწიფო გასცემს რა ბინადრობის მოწმობას უცხოელზე, იღებს ვალდებულებას, უზრუნველყოს მისი უფლებების და თავისუფლებების დაცვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე. ეს გულისხმობს გარკვეული პრივილეგიების მინიჭებას კონკრეტული პირისათვის დროის იმ მონაკვეთში, რა პერიოდშიც უცხოელი კანონიერად იმყოფება საქართველოში. სწორედ, ბინადრობის სამართლებრივი ბუნება ანიჭებს ადმინისტრაციულ ორგანოს დისკრეციულ უფლებამოსილებას – საჯარო და კერძო ინტერესების დაცვის საფუძველზე კანონმდებლობის შესაბამისი რამდენიმე გადაწყვეტილებიდან შეარჩიოს ყველაზე მისაღები გადაწყვე-

ტილება. მოცემულ შემთხვევაში, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიერ გამოთხოვილ იქნა ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან – არსებობდა თუ არა განმცხადებლისთვის საქართველოს ტერიტორიაზე ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძველი. აღნიშნული საიდუმლო ინფორმაციის მოკვლევაზე უფლებამოსილ, ერთადერთ კომპეტენტურ ორგანოს სწორედ საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტი წარმოადგენს, რომელიც თანახმად „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლისა, საქართველოში ახორციელებს კონტრდაზვერვით საქმიანობას. თავის მხრივ, კონტრდაზვერვითი საქმიანობის ძირითად ამოცანას წარმოადგენს სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა. აღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლოს მხედველობაში უნდა მიეღოს ის გარემოება, რომ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული ინფორმაციის მოპოვებაზე/დამუშავებაზე ერთადერთ უფლებამოსილ ორგანოს საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტი წარმოადგენს. ამდენად, სასამართლოს მითითება, რომ სააგენტომ მხოლოდ გაიზიარა კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის დასკვნა და სხვაგვარად არ დაუსაბუთებია კანონის მე-18 მუხლით განერილი გარემოებები, მოკლებულია სამართლებრივ საფუძველს. როდესაც სახეზეა კომპეტენტური ორგანოს დასკვნა – კონკრეტული პირის საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის თაობაზე, გამომდინარე იმ სამართლებრივი რეგულაციიდან, რაც დღეს მოქმედებს, სააგენტოს დისკრეციული უფლებამოსილება რედუცირებს ნულისკენ, რამეთუ, განცხადების განმხილველი ორგანო კანონმდებლობით შეზღუდულია მოიპოვოს ისეთი მტკიცებულება, რომელიც სადავოს გახდიდა და გააბათილებდა სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის დასკვნას.

5. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 7 ოქტომბრის განჩინებით, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 16 ნოემბრის განჩინებით სსიპ სახელ-

მნიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და მისი განხილვა განისაზღვრა მხარეთა დასწრების გარეშე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალებისა და საკასაციო საჩივრის საფუძვლების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ სსიპ სახელმნიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ და საქმე ხელახალი განხილვისთვის უნდა დაუბრუნდეს სააპელაციო სასამართლოს შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში მთავარ სადავო საკითხს წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მოსარჩელისათვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის კანონიერება.

საქმეზე დადგენილია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები: ა) ს. მ. მ-ო 2014 წლიდან არის ..., ეწევა შემოქმედებით მუშაობას, მონაწილეობს როგორც საქართველოს, ასევე საერთაშორისო სამხატვრო გამოფენებში, სიმპოზიუმებსა და პლენერებში; ბ) ს. მ. მ-ომ 2017 წლის 31 ოქტომბერს იქორწინა საქართველოს მოქალაქე ა. ს. ესთან; გ) ს. მ. მ-ომ 2020 წლის 11 მაისს განცხადებით მიმართა სსიპ სახელმნიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს და მოითხოვა მისთვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემა; დ) სსიპ სახელმნიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ 2020 წლის 12 მაისს №1000709196/1 წერილით მიმართა სახელმნიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს და სთხოვა ეცნობებინათ, არსებობდა თუ არა ს. მ. მ-ოსათვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლები. საქართველოს სახელმნიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 28 მაისის SSG 8 20 00062317 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ს. მ. მ-ოსათვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭება; ე) სსიპ სახელმნიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 9 ივნისის №1000709196 გადაწყვეტილებით, ს. მ. მ-ოს, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის 1-ლი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, უარი ეთქვა საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ უცხოელთა საქართველოში შემოსვლის, ყოფნის, ტრანზიტით გავლისა და საქართველო-

დან გასვლის სამართლებრივ საფუძვლებსა და მექანიზმებს, აგრეთვე უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა უფლებებსა და მოვალეობებს არეგულირებს „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონი. უცხოელის საქართველოში ხანგრძლივად, კანონიერად დარჩენის უფლების მოპოვების ერთ-ერთი შესაძლებლობა სწორედ ბინადრობის ნებართვის მიღებაა, რომელსაც, დასახელებული კანონის მე-14 მუხლის პირველი პუნქტიდან გამომდინარე, საქართველოში კანონიერი საფუძვლით მყოფ უცხოელზე გასცემს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო. ამასთან, ბინადრობის ნებართვის მოპოვების საფუძვლებისა და მიზნების გათვალისწინებით, საქართველოში გაიცემა რამდენიმე სახის ბინადრობის ნებართვა, მათ შორის, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის „ზ“ ქვეპუნქტის (სადავო პერიოდში მოქმედი რედაქცია) თანახმად, საქართველოში ბინადრობის ნებართვის ერთ-ერთი სახეა მუდმივი ცხოვრების ნებართვა, რომელიც გაიცემა საქართველოს მოქალაქის მეუღლეზე, მშობელზე, შვილზე. მუდმივი ცხოვრების ნებართვა გაიცემა აგრეთვე უცხოელზე, რომელმაც საქართველოში დროებითი ბინადრობის ნებართვის საფუძველზე იცხოვრა ბოლო 6 წლის განმავლობაში. ამ ვადაში არ ითვლება საქართველოში სწავლის ან მკურნალობის მიზნით ცხოვრებისა და დიპლომატიურ და მათთან გათანაბრებულ წარმომადგენლობებში მუშაობის პერიოდი.

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ ვინაიდან ბინადრობის ნებართვის გაცემით უცხოელი მოიპოვებს საქართველოს სახელმწიფოს ტერიტორიაზე სხვადასხვა სახის სამართლებრივ ურთიერთობაში ჩაბმის შესაძლებლობას, ხოლო სახელმწიფო კისრულობს მისი უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვას საქართველოს ტერიტორიაზე, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლით დეტალურად და ამომწურავად არის განერილი საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლები. ამავე კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტი განსაზღვრავს, რომ უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ არსებობს უფლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ. ამავე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტი კი უცხოელისთვის საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის შესაძლებლობას ითვა-

ლისწინებს იმ შემთხვევაში, თუ იგი ახორციელებს საქმიანობას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს. კანონმდებელი იმავე მუხლის მე-2 პუნქტში აკონკრეტებს კრიტერიუმების ჩამონათვალს, თუ რომელ შემთხვევებს მოიცავს საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების (წესრიგის) დაცვის ინტერესები, კერძოდ, ესენია: ა) პირის საქართველოში ყოფნა საფრთხეს უქმნის საქართველოს სხვა სახელმწიფოებთან ან/და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან ურთიერთობას; ბ) არსებობს ინფორმაცია, რომელიც ალბათობის მაღალი ხარისხით მიუთითებს პირის კავშირზე: ბ.ა) საქართველოს თავდაცვისა და უსაფრთხოებისადმი მტრულად განწყობილი ქვეყნის/ორგანიზაციის შეიარაღებულ ძალებთან; ბ.ბ) სხვა სახელმწიფოს სადაზვერვო სამსახურებთან; ბ.გ) ტერორისტულ ან/და ექსტრემისტულ ორგანიზაციებთან; ბ.დ) ნარკოტიკების, შეიარაღების, მასობრივი განადგურების იარაღის ან მათი კომპონენტების უკანონო ბრუნვასთან, ადამიანი ვაჭრობის (ტრეფიკინგის) ან/და სხვა სახის დანაშაულებრივ ორგანიზაციებთან (მათ შორის, ტრანსნაციონალურ დანაშაულებრივ ორგანიზაციებთან).

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიღების ერთ-ერთი უმთავრესი მიზანი სახელმწიფო ინტერესების უზრუნველყოფაა, კერძოდ, აღნიშნული კანონის პირველი მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, ამ კანონის მიზანია ადამიანის საყოველთაოდ აღიარებული უფლებებისა და თავისუფლებების, აგრეთვე სახელმწიფო ინტერესების შესაბამისად, საქართველოში მყოფ უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთათვის შექმნას სამართლებრივი გარანტიები. ამავე კანონის 25-ე მუხლის მე-4 პუნქტის თანახმად კი, საქართველოში უცხოელის უფლებების განხორციელება და მოვალეობების შესრულება არ უნდა ლახავდეს საქართველოს ინტერესებს, არ უნდა ზღუდავდეს საქართველოს მოქალაქეთა და საქართველოში მცხოვრებ სხვა პირთა უფლებებს და არ უნდა უგულებელყოფდეს მათ კანონიერ ინტერესებს. ამრიგად, საკასაციო სამართლო განმარტავს, რომ უცხოელისთვის ბინადრობის ნებართვის გაცემა არ უნდა მოხდეს სახელმწიფოს ინტერესების ან საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ხელყოფის ხარჯზე.

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ ზემოაღნიშნული საკითხის გამოკვლევა და გადაწყვეტა, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-17 მუხლის მე-10 პუნქტის თანახმად, უნდა

განხორციელდეს საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად. საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 1 სექტემბრის №520 დადგენილებით (სადავო პერიოდში მოქმედი რედაქცია) დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-3 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, ბინადრობის ნებართვის მიღების ან მისი მოქმედების ვადის გაგრძელების მიზნით, უცხოელი განცხადებით მიმართავს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს. ამავე წესის მე-13 მუხლის მე-5 პუნქტის მიხედვით, საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლების გამოსავლენად, სააგენტო უფლებამოსილია, ხოლო კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „ბ“, „დ“ და „ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საფუძვლების გამოსავლენად ვალდებულია, განცხადების მიღებიდან 3 დღეში გამოითხოვოს შესაბამისი ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებისაგან.

ზემოაღნიშნული ნორმების შინაარსის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ პირისათვის ბინადრობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტის შესახებ შესაბამისი ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის მიზნით, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო ატარებს ადმინისტრაციულ წარმოებას, რომლის ფარგლებშიც, შესაბამისი კომპეტენტური ორგანოდან გამოითხოვს ინფორმაციას საქართველოში პირის ცხოვრების მიზანშეწონილობის შესახებ. ადმინისტრაციული ორგანოს აღნიშნული ქმედების აუცილებლობა მდგომარეობს იმაში, რომ გადაწყვეტილების მიღებისას გამოირიცხოს პირისათვის ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის კანონის მე-18 მუხლში მითითებული საფუძველი. სახელმწიფო ორგანო, რომლისგანაც სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს შეუძლია, მიიღოს ინფორმაცია უცხოელის მიერ ქვეყნისა და საზოგადოებისთვის საფრთხის შექმნის თაობაზე, არის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტი, რომელიც, „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლიდან გამომდინარე, ეწევა ქვეყანაში ერთიანი კონტრდაზვერვითი საქმიანობის ორგანიზაციასა და სპეციალური სამსახურების საქმიანობის კოორდინაციას. ამავე კანონის პირველი მუხლის თანახმად კი, კონტრდაზვერვითი საქმიანობა არის სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფის სფეროში საქმიანობის სპეციალური სახე, რომლის მიზანია უცხო ქვეყნის სპეციალური სამსახურების, ორგანიზაციების, პირთა ჯგუფისა და ცალკეულ პირთა საქართველოს სახელმწიფო ინტერესების წინააღმდეგ მიმართული სადაზვერვო ან/და ტერორის-

ტული საქმიანობიდან მომდინარე საფრთხეების გამოვლენა და თავიდან აცილება. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის დასკვნა – წერილი კი წარმოადგენს ექსკლუზიური უფლებამოსილების განხორციელების შედეგად მომზადებულ მტკიცებულებას.

განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ 2020 წლის 12 მაისს №1000709196/1 წერილით მიმართა სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს და სთხოვა ეცნობებინა, არსებობდა თუ არა ს. მ. მ-ოსათვის მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლები. სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 28 მაისის SSG 8 20 00062317 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ს. მ. მ-ოსათვის საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის მინიჭება. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 9 ივნისის №1000709196 გადაწყვეტილებით, ს. მ. მ-ოს, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის 1-ლი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, უარი ეთქვა საქართველოში მუდმივი ცხოვრების ნებართვის გაცემაზე.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სადავო აქტის გამოცემის სამართლებრივი საფუძვლის გათვალისწინებით, გასაჩივრებული აქტის კანონიერების საკითხის გადაწყვეტა პირდაპირ უკავშირდება იმ ინფორმაციის გაცნობასა და შესწავლას, რომელიც კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 28 მაისის SSG 8 20 00062317 წერილით გათვალისწინებული დასკვნის გაკეთების მიზეზი გახდა. სწორედ ამ მიზნით საკასაციო სასამართლომ სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან დამატებით გამოითხოვა ინფორმაცია და დეტალურად გაეცნო მას. საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ გამოთხოვილი ინფორმაცია, „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლიდან გამომდინარე, წარმოადგენს სახელმწიფო საიდუმლოებას. შესაბამისად, სასამართლო არ არის უფლებამოსილი, ხსენებული ინფორმაცია მხარეებს გააცნოს და იგი სასამართლოს გადაწყვეტილებაში ასახოს.

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ სააპელაციო ინსტანციის სასამართლოში მართლმსაჯულების განხორციელების არსი გასაჩივრებული გადაწყვეტილების ფაქტობრივი და სამართლებრივი ასპექტების შემოწმებაში მდგომარეობს. სააპელაციო პალატა, ერთი მხრივ, ამოწმებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ

მტკიცებულებათა გამოკვლევასთან მიმართებით დარღვევების არსებობას და პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტების შესახებ მსჯელობას, ხოლო, მეორე მხრივ, თავად იკვლევს და აფასებს მტკიცებულებებს, რომელიც აუცილებელია საქმის გარემოებების სრულყოფილად გამოკვლევისთვის. სააპელაციო სასამართლოსაგან განსხვავებით, საკასაციო სასამართლოს მიერ ფაქტობრივი გარემოებების დადგენასთან დაკავშირებული პროცესუალური საქმიანობა გამოიხატება არა ფაქტების დადგენაში, არამედ – დასადგენ ფაქტებზე მითითებაში. პროცესუალური დანაწესებიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო აფასებს არა მტკიცებულებებს, არამედ – ამ მტკიცებულებათა სააპელაციო სასამართლოს მიერ შეფასების მართებულობას.

განსახილველ შემთხვევაში, საკასაციო პალატა კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან წარმოდგენილი ინფორმაციის/მასალების გაცნობის საფუძველზე მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან ხელახლა უნდა გამოითხოვოს ინფორმაცია და მიღებული ინფორმაციის და საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების ურთიერთშეჯერებისა და ანალიზის საფუძველზე, საჯარო და კერძო ინტერესების ურთიერთშეპირისპირების შედეგად მიიღოს გადაწყვეტილება. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილ ინფორმაციაში მითითებული ცნობები გარკვეულ შემთხვევებში შესაძლოა პირდაპირ მიუთითებდეს ისეთი გარემოებების არსებობაზე, რომელიც სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ინტერესებისთვის საფრთხის მიყენების რისკის არსებობაზე დასაბუთებულ ეჭვს იწვევს და აბსოლუტურად საკმარისია პირის მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმისთვის, თუმცა ზოგიერთ შემთხვევაში, შესაძლოა, საიდუმლო მასალებში მითითებული ინფორმაცია იყოს ზოგადი, შეიცავდეს საფრთხის მხოლოდ აბსტრაქტულ ფორმულირებას, არ ქმნიდეს ზემოხსენებული ინტერესებისთვის საფრთხის მიყენების საფუძვლიან ეჭვს და მოითხოვდეს დამატებით სხვა გარემოებების მხედველობაში მიღებასა და ერთობლივ გამოკვლევას. განსახილველ შემთხვევაში კი, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ საიდუმლო მასალაში მითითებული ინფორმაციის საფუძველზე საჭიროა მისი დამატებითი კვლევა და სხვა გარემოებებთან ერთობლივი ანალიზი. ამდენად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ სააპელაციო სასამართლომ საქმის ხელახლა განხილვისას უნდა შეისწავლოს და შეაფასოს საქმეში არსებული მტკიცებულებები, ასევე უნდა ისარგებლოს საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-4 და მე-19 მუხლებით მინიჭებუ-

ლი უფლებამოსილებით და ოფიციალობის პრინციპიდან გამომდინარე, მოიპოვოს მტკიცებულებები და მათი შეფასების შემდეგ გამოიტანოს დასკვნა საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ.

საკასაციო პალატა მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 412-ე მუხლის 1-ლი ნაწილის „ა“ ქვეპუნქტზე, რომლის თანახმად, საკასაციო სასამართლო აუქმებს გადაწყვეტილებას და საქმეს ხელახლა განსახილველად აბრუნებს სააპელაციო სასამართლოში, თუ საქმის გარემოებები საპროცესო ნორმების ისეთი დარღვევითაა დადგენილი, რომ ამ დარღვევების შედეგად საქმეზე არასწორი გადაწყვეტილება იქნა გამოტანილი და საჭიროა მტკიცებულებათა დამატებითი გამოკვლევა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 24 თებერვლის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.

ამასთან, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად, განსახილველ საქმეზე განეული სასამართლო ხარჯების განაწილების საკითხი უნდა გადანაცდეს საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებისას.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე, 412-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა :

1. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;

2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 24 თებერვლის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;

3. სასამართლო ხარჯების განაწილების საკითხი გადანაცდეს საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებისას;

4. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**საქართველოში სასწავლო ბინადრობის ნებართვის
გაცემაზე უარის თქმის კანონიერება**

**გადაწყვეტილება
საქართველოს სახელით**

№ბს-911(კ-22)

27 დეკემბერი, 2022 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**

**შემადგენლობა: გ. აბუსერიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
ბ. სტურუა**

დავის საგანი: ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამარ-
თლებრივი აქტის ბათილად ცნობა; ახალი ინდივიდუალური ადმი-
ნისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება

აღწერილობითი ნაწილი:

ა. ა-ომ 2020 წლის 23 აპრილს წარმომადგენლის მეშვეობით სარ-
ჩელთ მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრა-
ციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხე – სსიპ სახელმწიფო სერვისე-
ბის განვითარების სააგენტოს მიმართ და მოითხოვა ა. ა-ოს სას-
წავლო ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის თაობაზე
სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის
27 მარტის №1000677233 გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა და ა.
ა-ოსთვის სასწავლო ბინადრობის ნებართვის გაცემის შესახებ მო-
პასუხისთვის ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამარ-
თლებრივი აქტის გამოცემის დავალება.

მოსარჩელე აღნიშნავდა, რომ სადავო აქტის აღსრულებით შე-
იზღუდებოდა მისი განათლების უფლება, ვინაიდან იგი არის შპს
ა...ის ჯანდაცვის ფაკულტეტის დიპლომირებული მედიკოსის ერ-
თსაფეხურიანი საგანმანათლებლო პროგრამის სტუდენტი, ხოლო
მისი აღსრულების შემთხვევაში იგი იძულებული გახდებოდა დაე-
ტოვებინა საქართველო. მოსარჩელის განმარტებით მის ამოცანას
წარმოადგენდა არ დაერღვია სასწავლო პროცესი.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმე-
თა კოლეგიის 2022 წლის 01 თებერვლის გადაწყვეტილებით ა.ა-ოს
სარჩელი დაკმაყოფილდა; ბათილად იქნა ცნობილი სსიპ სახელმწი-
ფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 27 მარტის
№1000677233 გადაწყვეტილება და მოპასუხეს დაევალა ა. ა-ოს-
თვის საქართველოში სასწავლო ბინადრობის ნებართვის გაცემის თა-

ობაზე ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2022 წლის 01 თებერვლის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გასაჩივრდა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიერ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 15 ივნისის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა გასაჩივრებული გადაწყვეტილება.

სააპელაციო პალატამ სრულად გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები და მათი სამართლებრივი შეფასებები, მიუთითა „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ კანონის მე-15 მუხლზე და აღნიშნა, რომ ბინადრობის ნებართვის ერთ-ერთი სახეა სასწავლო ბინადრობის ნებართვა, რომელიც გაიცემა საქართველოში ავტორიზებულ საგანმანათლებლო დაწესებულებაში სწავლის მიზნით. ამავე კანონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების თანახმად, უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ არსებობს უფლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ ან თუ იგი ახორციელებს საქმიანობას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს. სწორედ ამ ნორმებზე მითითებით სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტმა მიზანშეუწონლად მიიჩნია მოსარჩელისათვის ბინადრობის ნებართვის გაცემა, რაც გახდა სააგენტოს მიერ სადავო აქტის გამოცემის საფუძველი. სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის წერილი არ შეიცავდა ისეთი შინაარსის ინფორმაციას, რაც დაადასტურებდა მოსარჩელის საქართველოში მუდმივი ბინადრობის ნებართვის გაცემის მიზანშეუწონლობას სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად, ასევე არ დაადასტურდა ისეთი საქმიანობის განხორციელება, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 15 ივნისის განჩინება საკასაციო წესით

გასაჩივრა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ.

კასატორის – სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მოსაზრებით, სასამართლომ არასწორად განმარტა „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონი; სასამართლომ არ გაითვალისწინა, რომ დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებისას ადმინისტრაციული ორგანო, საჯარო და კერძო ინტერესების შეპირისპირების მიზნით, იკვლევს და გამოითხოვს მტკიცებულებებს, რომლებიც გადაწყვეტილების მიღების საფუძველს წარმოადგენს. უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ არსებობს უფლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ, ან/და იგი ახორციელებს საქმიანობას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს.

კასატორი აღნიშნავს, რომ შეასრულა საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 1 სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესი“ მე-13 მუხლის მე-5 პუნქტის მოთხოვნა და საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოითხოვა ინფორმაცია, რომლის გათვალისწინებითაც, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, მართებულად უთხრა უარი მოსარჩელეს ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო, საქმის მასალებისა და საკასაციო საჩივრის საფუძვლების შესწავლის შედეგად, მიიჩნევს, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს გასაჩივრებული განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც ა. ა-ოს სარჩელი არ დაკმაყოფილდება შემდეგ გარემოებათა გამო:

განსახილველ შემთხვევაში, გასაჩივრებული სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2020 წლის 27 მარტის №1000677233 გადაწყვეტილებით, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვე-

პუნქტების საფუძველზე, ა. ა-ოს უარი ეთქვა საქართველოში სასწავლო ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე; შესაბამისად, სასამართლოს მსჯელობის საგანია მიღებული გადაწყვეტილება ემყარება თუ არა ისეთი სახის ინფორმაციას, რომელიც ადასტურებს მოსარჩელის მხრიდან სახელმწიფო უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგისთვის საფრთხის შექმნის სამიშროებას.

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-5 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტით გათვალისწინებული ბინადრობის ნებართვა არის საქართველოს ტერიტორიაზე კანონიერად ყოფნის საფუძველი, რისი მიღების შემდეგაც, ამავე კანონის მე-20 მუხლის პირველი პუნქტის საფუძველზე, გაიცემა შესაბამისი ბინადრობის მოწმობა. აღნიშნული იურიდიული ძალის მქონე დოკუმენტი უცხო ქვეყნის მოქალაქეს ან მოქალაქეობის არმქონე პირს საშუალებას აძლევს ჩაებას სხვადასხვა სახის სამართლებრივ ურთიერთობებში, ისარგებლოს სამედიცინო, სადაზღვევო თუ საბანკო და სხვა მსგავსი ტიპის მომსახურებით. შესაბამისად, სახელმწიფო მისი დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში წყვეტს იკისროს თუ არა ვალდებულებები კონკრეტული უცხოელის მიმართ. ბინადრობის მოწმობის გაცემით სახელმწიფო იღებს ვალდებულებას, უზრუნველყოს უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა უფლებებისა და თავისუფლებების დაცვა სახელმწიფოს ტერიტორიაზე მისი საქართველოში კანონიერად ყოფნის მთელი პერიოდის განმავლობაში.

საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ უცხოელისათვის საქართველოში ბინადრობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტა უნდა მოხდეს უცხოელისა და სახელმწიფო ინტერესების გათვალისწინებით. საქართველოში კანონიერი საფუძვლით მყოფ უცხოელზე საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უფლებამოსილი ორგანოს – სააგენტოს (კანონის მე-14 მუხლის პირველი პუნქტი) მიერ კანონით დადგენილი მოთხოვნების სრული დაცვით და საფუძვლიანად უნდა იქნეს შესწავლილი და გამოკვლეული თითოეული ფაქტი ბინადრობის ნებართვის მინიჭებასთან დაკავშირებით და მხოლოდ ამის შემდეგ, სათანადო მტკიცებულებებზე დაყრდნობით, მიიღოს დასაბუთებული გადაწყვეტილება საკითხის დადებითად ან უარყოფითად გადაწყვეტის შესახებ.

„უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის თანახმად, ბინადრობის ნებართვის მოპოვების საფუძვლებისა და მიზნების გათვალისწინებით, საქართველოში გაიცემა რამდენიმე სახის ბინადრობის ნებართვა, მათ შორის, ამავე მუხლის „ბ“ ქვე-

პუნქტის თანახმად, სასწავლო ბინადრობის ნებართვა, რომელიც გაიცემა საქართველოში ავტორიზებულ საგანმანათლებლო დაწესებულებაში სწავლის მიზნით.

საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლებს ითვალისწინებს „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ კანონის მე-18 მუხლი, რომლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ არსებობს უფლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ, ხოლო „გ“ ქვეპუნქტი უარის თქმის საფუძვლად ადგენს ისეთი საქმიანობის განხორციელების დადასტურებას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს.

„უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-17 მუხლის მე-10 ქვეპუნქტის თანახმად, საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხი განიხილება და წყდება საქართველოს მთავრობის მიერ დადგენილი წესის შესაბამისად. საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 01 სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესი“ მე-13 მუხლით დადგენილია საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვა-გადაწყვეტის წესი და ვადები. ამავე მუხლის მე-5 პუნქტით საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლების გამოსავლენად, სააგენტო უფლებამოსილია, ხოლო კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „გ“, „დ“ და „ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საფუძვლების გამოსავლენად ვალდებულია, განცხადების მიღებიდან 3 დღეში გამოითხოვოს შესაბამისი ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებისაგან. მითითებული საფუძვლები ემსახურება სახელმწიფო და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების მიზნებს. ამგვარად, მოქმედი კანონმდებლობა უცხოელისათვის ბინადრობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტის პროცესში რიგ შემთხვევებში ავალდებულებს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს, ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის გადაწყვეტის მიზნით, მიმართოს და გამოითხოვოს ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებიდან და მათზე დაყრდნობით მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილება.

განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია, რომ სსიპ სახელმწი-

ფო სერვისების განვითარების სააგენტომ 2020 წლის 20 მარტს №01/69685 წერილით მიმართა საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის სახელმწიფო საიდუმლოებისა და სახელმწიფო უსაფრთხოების რეჟიმის დაცვის მთავარი სამმართველოს უფროსს და სთხოვა ეცნობებინა – არსებობდა თუ არა მოსარჩელისათვის ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლები. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2020 წლის 24 მარტის №SSG 7 20 00045793 წერილით, სააგენტოს შესაბამის სამართლებრივ ნორმებზე მითითებით ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ა.ა-ოსათვის სასწავლო ბინადრობის ნებართვის გაცემა, რის საფუძველზეც გამოიცა სადავო აქტი.

საკასაციო სასამართლოს მიერ 2022 წლის 12 ოქტომბრის №ბს-911(კ-22) წერილით სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილ იქნა ის ინფორმაცია, რომლის საფუძველზეც მიზანშეუწონლად იქნა მიჩნეული მოსარჩელისთვის ბინადრობის ნებართვის გაცემა.

საკასაციო პალატა, მიღებული საიდუმლო ინფორმაციის შესწავლის შედეგად, ხაზგასმით აღნიშნავს და ადასტურებს, რომ სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის ზემოხსენებული წერილის (დასკვნის) არსებობის პირობებში, სააგენტო უფლებამოსილი იყო, მიეღო მოსარჩელისათვის საქართველოში სასწავლო ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის შესახებ გადაწყვეტილება. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ადგილი არ ჰქონია შეცდომას დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებაში, სააგენტომ მინიჭებული დისკრეციული უფლებამოსილება განახორციელა კანონმდებლობის მიზნების მხედველობაში მიღებით, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების დაცვით (საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 20¹ მუხლის შესაბამისად, დოკუმენტების საიდუმლო ხასიათის გამო მათი შინაარსის სასამართლოს გადაწყვეტილებებში ასახვის შესაძლებლობა არ არსებობს).

მართალია, მოცემულ შემთხვევაში იზღუდება ა. ა-ოს განათლების უფლება (სწავლობს შპს ა...ში), ვინაიდან იგი ვალდებულია გადაწყვეტილების აღსრულებიდან გამომდინარე დატოვოს საქართველო, თუმცა საკასაციო პალატის მოსაზრებით, აღნიშნულ შეზღუდვას საფუძვლად უდევს ლეგიტიმური მიზანი, რომელიც გამოიხატება ქვეყნის უსაფრთხოების დაცვაში. ადამიანის უფლებათა

ევროპული სასამართლოს განმარტებით, მთავრობას უფლება აქვს დაადგინოს ეროვნული უსაფრთხოების უპირატესი ინტერესი განმცხადებლის ინდივიდუალურ ინტერესთან შედარებით (Case of Leander v. Sweden). ამასთან, ეროვნული უშიშროების მოსაზრებებზე დამყარებულ ღონისძიებას დაქვემდებარებულ პირს არ უნდა წაერთვას თვითნებობის წინააღმდეგ ყველა გარანტია, რაც ნიშნავს იმას, რომ შესაბამისი ღონისძიება უნდა შემოწმდეს დამოუკიდებელი და ობიექტური ორგანოს მიერ, რომელიც უფლებამოსილია შეაფასოს ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოებები, რათა ღონისძიების მართლზომიერება გადამწყვეტოს და ხელისუფლების მიერ შესაძლო თვითნებობა გამორიცხოს (Case of Lupsa v. Romania). კონვენციის ხელშემკვრელ სახელმწიფოს აქვს თავისუფლება აკონტროლოს მის ტერიტორიაზე უცხოელის შემოსვლის, ბინადრობისა და გაძევების საკითხები (Case of Khasanov and Rakhmanov v. Russia, 2022, §93).

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ქვედა ინსტანციის სასამართლოებმა არასწორი სამართლებრივი შეფასება მისცეს საქმეზე დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებს. გასაჩივრებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი გამოცემულია კანონმდებლობის მოთხოვნათა დაცვით და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის თანახმად, მისი ბათილად ცნობის საფუძველი არ არსებობს. შესაბამისად, ასევე უსაფუძვლოა სასარჩელო მოთხოვნა მოპასუხისთვის ახალი აქტის გამოცემის დავალების თაობაზე. ამდენად, სახეზეა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმების, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე და 394-ე მუხლებით გათვალისწინებული ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები, რის გამოც უნდა გაუქმდეს სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ.

საკასაციო პალატა ასევე მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე გათავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. ამავდროულად, მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილების მიხედვით კი, ამ მუხლში აღნიშნული წესები შეეხება აგრეთვე სასამართლო ხარჯების განაწილებას, რომლებიც გასწიეს მხარეებმა საქმის სააპელაციო და საკასაციო ინსტანციებში წარმოებისას. თუ სააპელაციო ან საკასაციო სამართლო შეცვლის გადაწყვეტილებას ან გამოიტანს ახალ გადან-

ყვეტილებას, შესაბამისად, იგი შეცვლის სასამართლო ხარჯების განაწილებასაც.

განსახილველ შემთხვევაში, ა.ა-ოს მიერ სარჩელზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი 100 ლარის ოდენობით უნდა ჩაითვალოს სახელმწიფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდილად, მასვე სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს სააპელაციო და საკასაციო საჩივრებზე სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი – 450 ლარის ანაზღაურება.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე, 394-ე, 411-ე მუხლით და

გ ა დ ა ნ ყ ვ ი ტ ა :

1. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 15 ივნისის განჩინება და მიღებული იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. ა. ა-ოს სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;
4. ა. ა-ოს (პასპორტის №...) სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სასარგებლოდ დაეკისროს სააგენტოს მიერ სააპელაციო და საკასაციო საჩივრებზე სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი – 450 (ოთხას ორმოცდაათი) ლარის ანაზღაურება;
5. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვაზე უარის თქმის კანონიერება

გადაწყვეტილება საქართველოს სახელით

№ბს-647(კ-22)

12 იანვარი, 2023 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**

**შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
გ. აბუსერიძე,
ბ. სტურუა**

დავის საგანი: ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა, ახალი ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება

აღწერილობითი ნაწილი:

2021 წლის 1 აპრილს ა. გ. ე-მ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხის – სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მიმართ.

მოსარჩელის განმარტებით, არის ნიგერიის მოქალაქე, 2021 წლის 26 თებერვალს განაცხადით მიმართა სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის მისაღებად. განაცხადს თან ერთვოდა კანონმდებლობით განსაზღვრული ყველა დოკუმენტი. მოსარჩელე აღნიშნავს, რომ სააგენტომ არ უზრუნველყო მისი ჩართვა ადმინისტრაციულ წარმოებაში. სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 9 მარტის გადაწყვეტილებით უარი ეთქვა საქართველოში მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე „უცხოელთა და მოქალაქეების არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე.

ამდენად, მოსარჩელემ მოკლევადიანი ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის თაობაზე სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 9 მარტის №1000742143 გადაწყვეტილების ბათილად ცნობა და სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოსათვის მისთვის მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემის შესახებ ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 2 ივნისის გადაწყვეტილებით ა. გ. ე-ს სარჩელი დაკმაყოფილდა; ბათილად იქნა ცნობილი საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 09 მარტის №1000742143 გადაწყვეტილება „ა. გ. ე-ს მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის თაობაზე“; მოპასუხეს – საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სსიპ სერვისების განვითარების სააგენტოს დაევალა ა. გ. ე-სთვის მოკლევადიანი ნებართვის გაცემის თაობაზე, ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა.

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 9 მარტის №1000742143 გადაწყვეტილებით არ დაკმაყოფილდა მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემის თაობაზე ნიგერიის ფედერაციული რესპუბლიკის მოქალაქე – ა. გ. ე-ს (A. G. E.; დაბ. წელს, დაბ. ...-ში, პასპორტის №...) 2021 წლის 26 თებერვლის №1000742143 განცხადება. განცხადების განხილვისას დადგინდა, რომ ა. გ. ე-ს მიმართ არსებობდა „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძველი, შესაბამისად, უარი ეთქვა საქართველოში მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე.

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ 2021 წლის 2 მარტს №1000742143/1 წერილით მიმართა სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს ინფორმაციის მისაღებად, არსებობდა თუ არა ა. გ. ე-სთვის მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის კანონიერი საფუძვლები. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2021 წლის 5 მარტის №SSG 4 21 00027492 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ა. გ. ე-სთვის საქართველოში მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის მინიჭება.

სასამართლოს მითითებით, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის პირველი პუნქტის „კ“ ქვეპუნქტის თანახმად (სადავო პერიოდში მოქმედი), მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვა, გაიცემა უცხოელზე, რომელსაც საქართველოს ტერიტორიაზე, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით

აქვს საკუთრების უფლება უძრავ ნივთზე (გარდა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწისა), რომლის საბაზრო ღირებულება აღემატება 100 000 აშშ დოლარის ლარში ეკვივალენტს, აგრეთვე მის მეუღლესა და შვილზე/შვილებზე. მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გასაცემად უძრავი ნივთის საბაზრო ღირებულებას ადგენს საჯარო სამართლის იურიდიული პირის - აკრედიტაციის ერთიანი ეროვნული ორგანოს - აკრედიტაციის ცენტრის მიერ აკრედიტებული ორგანოს სერტიფიცირებული შემფასებელი. ამავე კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის თანახმად, უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ არსებობს უფლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ, ხოლო „გ“ ქვეპუნქტის შესაბამისად კი, უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას ასევე თუ იგი ახორციელებს საქმიანობას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს.

სასამართლოს მითითებით, საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 1 სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესით“ განსაზღვრულია უცხოელისათვის საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის წესი და პირობები. ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვა-გადაწყვეტის პროცედურა რეგლამენტირებულია ამავე წესის მე-13 მუხლით, რომლის მე-5 პუნქტის თანახმად, საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლების გამოსავლენად, სააგენტო უფლებამოსილია, ხოლო კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „გ“, „დ“ და „ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საფუძვლების გამოსავლენად ვალდებულია, განცხადების მიღებიდან 3 დღეში გამოითხოვოს შესაბამისი ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებისაგან. სახელმწიფო ორგანოები, ფიზიკური და იურიდიული პირები, მიმართვის მიღებიდან 5 დღეში წარუდგენენ სააგენტოს მოთხოვნილ ინფორმაციას. თუ აღნიშნული ვადა საკმარისი არ არის წერილობითი ინფორმაციის გასაცემად, საქართველოს სახელმწიფო ორგანოები, ფიზიკური და იურიდიული პირები ამის თაობაზე აცნობებენ სააგენტოს, რის შემდეგაც მათ მიეცემათ დამატებით ორდღიანი ვადა. საქართველოს სახელმწიფო ორგანოების, ფიზიკური და იურიდიული პირების მიერ აღნიშნულ ვადებში სააგენტოსათვის საჭირო ინფორმაციის წარუდგენლობის შემთხვევაში, ითვლება, რომ არ არსებობს საქართვე-

ლოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლები (გარდა კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ე“ ქვეპუნქტისა) და სააგენტო ვალდებულია საკითხის განხილვა დაასრულოს კანონით განსაზღვრულ ვადაში.

სასამართლომ მიზანშეწონილად მიიჩნია ასევე მიეთითებინა „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონზე, რომლის მე-6 მუხლის პირველი და მეორე პუნქტების თანახმად, კონტრდაზვერვითი საქმიანობა გასაიდუმლოებულია. ამ საქმიანობის ამსახველი დოკუმენტები, მასალები და სხვა მონაცემები წარმოადგენს სახელმწიფო საიდუმლოებას. კონტრდაზვერვითი საქმიანობის პროცესში ოპერატიული და ოპერატიულ-ტექნიკური ღონისძიებების შედეგად მიღებული დოკუმენტები, მასალები და სხვა მონაცემები არ შეიძლება გამოყენებული იქნეს სამართალდაცვითი მიზნებისათვის, გარდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა. „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-7 მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, ქვეყანაში ერთიანი კონტრდაზვერვითი საქმიანობის ორგანიზაცია და სპეციალური სამსახურების საქმიანობის კოორდინაცია ეკისრება სპეციალურ სამსახურს - საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს.

სასამართლომ მიუთითა საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ლ“ ქვეპუნქტზე, მე-6-7 მუხლებზე და მიიჩნია, რომ უცხოელისათვის საქართველოში მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის მინიჭების საკითხის გადაწყვეტა სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დისკრეციულ უფლებამოსილებას განეკუთვნება. იგი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლების გამოსავლენად უფლებამოსილია გამოითხოვოს ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებიდან და მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე შეარჩიოს ყველაზე მისაღები გადაწყვეტილება. საქალაქო სასამართლოს მითითებით, ა. გ. ე-ს მიერ მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემის თაობაზე წარდგენილი განცხადების განხილვის ფარგლებში, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სრულყოფილად არ გამოუკვლევია საქმის ფაქტობრივი გარემოებები. საქალაქო სასამართლომ საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2021 წლის 05 მარტის №SSG 4 21 00027492 წერილის გაცნობის შედეგად, მიიჩნია, რომ მოპასუხეს შეეძლო მიეღო გადაწყვეტილება ა. გ. ე-სთვის საქართველოში მოკლევადიანი ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის შესახებ, თუმცა ადმინისტრაციულმა ორგანომ არ შე-

აფასა მოსარჩელის სახელზე საკუთრების უფლებით აღრიცხული უძრავი ქონებები.

საქმის მასალებში წარმოდგენილი საჯარო რეესტრის ამონაწერების შესაბამისად, ა. გ. ე-ს სახელზე რეგისტრირებულია №... და №... საკადასტრო კოდებზე არსებული უძრავი ქონებები. სასამართლოს მითითებით სამემფასებლო დასკვნის შესაბამისად, უძრავი ქონების ს/კ №... ღირებულებამ 2021 წლის 26 თებერვლის მდგომარეობით შეადგინა 69 000 აშშ დოლარი, ხოლო №... საკადასტრო კოდზე – 37 000 აშშ დოლარი. ამასთან, გასათვალისწინებელია ის გარემოება, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 22 თებერვლის №1000741345 გადაწყვეტილებით, ა. გ. ე-ს 2018 წლის 18 თებერვლის №1000741345 განცხადება დაკმაყოფილდა და მას საქართველოდან გასვლის ვალდებულება 2021 წლის 22 თებერვლიდან 2021 წლის 13 აპრილამდე გადაუვადდა.

ამდენად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ სააგენტოს სადავო გადაწყვეტილების მოტივირება „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტებზე მითითებით, არ შეესაბამება კანონმდებლობას და წინააღმდეგობაში მოდის მოცემული ურთიერთობის მარეგულირებულ სამართლებრივ ნორმებთან.

სასამართლომ მიიჩნია, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 9 მარტის №1000742143 გადაწყვეტილება, როგორც ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, კანონის დარღვევით იყო გამოცემული, იგი ხელყოფდა ა. გ. ე-ს კანონიერ ინტერესებს, პირდაპირ და უშუალო ზიანს აყენებდა მოსარჩელეს, რაც ქმნიდა სარჩელის სრულად დაკმაყოფილების საფუძველს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 2 ივნისის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 24 დეკემბრის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 2 ივნისის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო პალატა სრულად დაეთანხმა და გაიზიარა პირვე-

ლი ინსტანციის სასამართლოს შეფასებები და დასკვნები საქმის ფაქტობრივ და სამართლებრივ საკითხებთან დაკავშირებით და მიუთითა მათზე. სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, პირველი ინსტანციის სასამართლომ სადავო საკითხი არსებითად სწორად გადაწყვიტა, სამართლებრივი თვალსაზრისით სწორად შეაფასა საქმეში წარმოდგენილი ყველა ფაქტობრივი გარემოება. თავის მხრივ, აპელანტმა სააპელაციო საჩივარში ვერ გააქარწყლა პირველი ინსტანციის სასამართლოს სამართლებრივი დასკვნები, ვერ მიუთითა და ვერ წარმოადგინა ისეთი არგუმენტები, რომლებზე დაყრდნობითაც შესაძლებელი იქნებოდა საქმეზე დადგენილი ფაქტების სხვაგვარი სამართლებრივი შეფასება. სასამართლომ ასევე აღნიშნა, რომ საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილ იქნა ინფორმაცია, მოსარჩელისათვის საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის მიზანშეუწონლად მიჩნევის საფუძვლის დასადგენად. ინფორმაცია, საიდუმლოების შემცველობის გამო, წარმოდგენილ იქნა მხოლოდ სასამართლოსათვის და არ დაერთო საქმეს. ზემოაღნიშნული წერილის შესაბამისად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ სახეზე არ იყო ისეთი შინაარსის ინფორმაცია, რაც დაადასტურებდა მოსარჩელის საქართველოში მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის მიზანშეუწონლობას სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების უზრუნველსაყოფად, ასევე არ დასტურდებოდა მოსარჩელის მხრიდან ისეთი საქმიანობის განხორციელება, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/ და საზოგადოებრივ წესრიგს.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 24 დეკემბრის განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ, რომელმაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

კასატორის განმარტებით, სახელმწიფოს მიერ უცხოელზე ბინადრობის მონმობის გაცემისას, უზრუნველყოფს მისი უფლებების დაცვას სახელმწიფოს ტერიტორიაზე. კონკრეტული პირისთვის ქვეყნის ტერიტორიაზე მისი კანონიერად ყოფნის პერიოდში ხდება გარკვეული პრივილეგიების მინიჭება. ბინადრობის სამართლებრივი ბუნება წარმოადგენს ადმინისტრაციული ორგანოს დისკრეციულ უფლებამოსილებას – საჯარო და კერძო ინტერესების დაცვის საფუძველზე კანონმდებლობის შესაბამისი რამდენიმე გადაწყვეტილებიდან შეარჩიოს ყველაზე მისაღები გადაწყვეტილება. კასატორის განმარტებით, სასამართლომ მართალია სწორედ იხელ-

მძღვანელა „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონით, თუმცა არასწორად განმარტა იგი. ადმინისტრაციული ორგანო დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებისას კერძო და საჯარო ინტერესების შეპირისპირების მიზნით, იკვლევს და ითხოვს მტკიცებულებებს, რომელთა საფუძველზე მიიღება გადაწყვეტილება. სასამართლომ არ გაითვალისწინა სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს უფლებამოსილება, რევიზია გაუკეთოს საქართველოს უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოთხოვილ ინფორმაციას.

„უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის, საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 1 სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის დამტკიცების შესახებ წესის“ შესაბამისად დადგენილი ვალდებულებებიდან გამომდინარე, სააგენტომ გამოითხოვა ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან. „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, კონტრდაზვერვითი საქმიანობა გასაიდუმლოებულია, რის გამოც კონტრდაზვერვითი საქმიანობის პროცესში მოპოვებული დოკუმენტაცია წარმოადგენს სახელმწიფოს საიდუმლოებას. კონტრდაზვერვითი საქმიანობის ძირითად ამოცანას წარმოადგენს სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფა. სასამართლოს მხედველობაში უნდა მიეღოს ის გარემოება, რომ „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „გ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული ინფორმაციის მოპოვება/დამუშავებაზე ერთადერთ უფლებამოსილ ორგანოს წარმოადგენს საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტი. სააგენტო დაეყრდნო სწორედ კომპეტენტური ორგანოს მიერ წარმოდგენილ დასკვნას და უპირატესობა მიანიჭა საჯარო ინტერესს, მაშინ როდესაც საკითხი ეხებოდა სახელმწიფო უსაფრთხოებას. განცხადების განმხილველი ადმინისტრაციული ორგანო საქართველოს კანონმდებლობით შეზღუდულია, მოიპოვოს კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის დასკვნის გამაბათილებელი მტკიცებულება. გასაჩივრებული განჩინებით არ დგინდება კანონის რომელი მოთხოვნა დაარღვია სააგენტომ, რაც შესაძლოა გამხდარიყო სსიპ სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 9 მარტის №1000742143 გადაწყვეტილების ბათილად ცნობის საფუძველი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 7 ივლისის განჩინებით საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 10 ნოემბრის განჩინებით სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და მისი განხილვა დაინიშნა მხარეთა დასწრების გარეშე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, საკასაციო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების კანონიერება-დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, შემდეგ გარემოებათა გამო:

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქმის მასალებში ასახულ შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე: მოსარჩელე ა. გ. ე-ე საქართველოში შემოვიდა 2017 წლის 15 იანვარს (17:20:50 სთ), სასაზღვრო გამშვებ პუნქტ – თბილისის აეროპორტის საშუალებით. საქმის მასალებში წარმოდგენილი საჯარო რეესტრის ამონაწერების თანახმად, 2020 წლის 29 მაისის მდგომარეობით უძრავი ქონება, მდებარე: ქალაქი ..., ... ქუჩა №91ა, სართული 3, ბინა №5, ფართით – 80.70 კვ.მეტრი, მიწის (უძრავი ქონების) საკადასტრო კოდი: №... რეგისტრირებულია ა. გ. ე-ს სახელზე. 2020 წლის 11 ივნისის მდგომარეობით საჯარო რეესტრის ამონაწერით დგინდება, რომ უძრავი ქონება, მდებარე: ქალაქი ..., ... ქუჩა №8ა, სადარბაზო 3, სართული 3, ბინა №381, ფართით – 41.40 კვ.მეტრი, მიწის (უძრავი ქონების) საკადასტრო კოდი: №..., საკუთრების უფლებით აღრიცხულია ა. გ. ე-ს სახელზე. საქმეში წარმოდგენილია 2021 წლის 26 თებერვლის მდგომარეობით არსებული უძრავი ქონების შეფასების დასკვნა, რომლის თანახმად ს/კ №... უძრავი ქონება შეფასებულია 69 000 აშშ დოლარად, ხოლო უძრავი ქონება ს/კ N№... შეფასებულია 37 000 აშშ დოლარად.

დადგენილია, რომ საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ 2021 წლის 1 მარტს №1000742143/1 წერილით მიმართა სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს ინფორ-

მაციის მისაღებად, არსებობდა თუ არა ა. გ. ე-სთვის მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის კანონიერი საფუძვლები. საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2021 წლის 5 მარტის NSSG 4 21 00027492 წერილით სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტს მიზანშეუწონლად მიაჩნდა ა. გ. ე-სთვის საქართველოში მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის მინიჭება. საქმეში წარმოდგენილი ქორწინების მოწმობით დგინდება, რომ ა. გ. ე- 2021 წლის 24 თებერვალს დაქორწინდა საქართველოს მოქალაქე – ნ. გ-ზე.

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 9 მარტის №1000742143 სადავო გადაწყვეტილებით არ დაკმაყოფილდა მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემის თაობაზე ნიგერიის ფედერაციული რესპუბლიკის მოქალაქე – ა. გ. ე-ს (A. G. E.; დაბ. წელს, პასპორტის №...) 2021 წლის 26 თებერვლის №1000742143 განცხადება. განცხადების განხილვისას დადგინდა, რომ ა. გ. ე-ს მიმართ არსებობდა „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საფუძველი, შესაბამისად, მას უარი ეთქვა საქართველოში მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით, „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის (სადავო აქტის გამოცემის დროს მოქმედი რედაქციის) მე-14 მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, საქართველოში კანონიერი საფუძვლით მყოფ უცხოელზე საქართველოში ბინადრობის ნებართვას გასცემს სააგენტო; ხოლო ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, საქართველოში კანონიერი საფუძვლით მყოფ უცხოელს, რომელსაც აქვს ამ კანონის მე-15 მუხლით გათვალისწინებული რომელიმე სახის ბინადრობის ნებართვა, უფლება აქვს, სხვა სახის ბინადრობის ნებართვის მისაღებად სააგენტოს მიმართოს, თუ იგი შესაბამისი სახის ბინადრობის ნებართვის გასაცემად დადგენილ მოთხოვნებს აკმაყოფილებს. მითითებული კანონის მე-15 მუხლის „კ“ პუნქტის თანახმად, საქართველოში ბინადრობის ნებართვის ერთ-ერთ სახეს წარმოადგენს მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვა, რომელიც გაიცემა უცხოელზე, რომელსაც საქართველოს ტერიტორიაზე, საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით აქვს საკუთრების უფლება უძრავ ქონებაზე (გარდა სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწისა), რომლის საბაზრო ღირებულება აღემატება 100 000 აშშ დოლარის ლარში ეკვივალენტს. მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გასაცემად

უძრავი ნივთის საბაზრო ღირებულებას ადგენს საჯარო სამართლის იურიდიული პირის – აკრედიტაციის ერთიანი ეროვნული ორგანოს – აკრედიტაციის ცენტრის მიერ აკრედიტირებული ორგანოს სერტიფიცირებული შემფასებელი. ამავე კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტი განსაზღვრავს, რომ უცხოელს საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე შეიძლება უარი ეთქვას, თუ არსებობს უფლებამოსილი ორგანოს დასკვნა სახელმწიფო ან/და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების ინტერესების დაცვის უზრუნველსაყოფად მისი საქართველოში ცხოვრების მიზანშეუწონლობის შესახებ. ამავე მუხლის „გ“ ქვეპუნქტი კი უცხოელისთვის საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის შესაძლებლობას ითვალისწინებს იმ შემთხვევაში, თუ იგი ახორციელებს საქმიანობას, რომელიც საფრთხეს უქმნის საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოებას ან/და საზოგადოებრივ წესრიგს.

საკასაციო სასამართლო ასევე მიუთითებს საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 1 სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-13 მუხლის მე-5 პუნქტზე, რომლის შესაბამისად, საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლების გამოსავლენად, სააგენტო უფლებამოსილია, ხოლო კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „გ“, „დ“ და „ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საფუძვლების გამოსავლენად, ვალდებულია, განცხადების მიღებიდან 3 დღეში გამოითხოვოს შესაბამისი ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებისაგან. სახელმწიფო ორგანოები, ფიზიკური და იურიდიული პირები, მიმართვის მიღებიდან 5 დღეში წარუდგენენ სააგენტოს მოთხოვნილ ინფორმაციას.

საკასაციო პალატა ასევე მიუთითებს „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლის პირველ პუნქტზე, რომლის თანახმად, კონტრდაზვერვითი საქმიანობა გასაიდუმლოებულია. ამ საქმიანობის ამსახველი დოკუმენტები, მასალები და სხვა მონაცემები წარმოადგენს სახელმწიფო საიდუმლოებას. ამავე მუხლის მე-2 პუნქტი კი განსაზღვრავს, რომ კონტრდაზვერვითი საქმიანობის პროცესში ოპერატიული და ოპერატიულ-ტექნიკური ღონისძიებების შედეგად მიღებული დოკუმენტები, მასალები და სხვა მონაცემები არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს სამართალდაცვითი მიზნებისათვის, გარდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს კონსტიტუციის მე-7 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტზე, რომლის თა-

ნახმად, საქართველოს უმაღლეს სახელმწიფო ორგანოთა განსაკუთრებულ გამგებლობას მიეკუთვნება კანონმდებლობა ადამიანის უფლებების, საქართველოს მოქალაქეობის, მიგრაციის, ქვეყანაში შემოსვლისა და ქვეყნიდან გასვლის, საქართველოში სხვა სახელმწიფოს მოქალაქეთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა დროებით ან მუდმივად ყოფნის შესახებ. საკასაციო პალატა ასევე მიუთითებს საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს მსჯელობაზე, რომლის თანახმად „სახელმწიფო უფლებამოსილია, ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური გამოწვევების შესაბამისად შეიმუშაოს სათანადო საიმომრაციო პოლიტიკა და განსაზღვროს უცხო ქვეყნის მოქალაქეებისა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა საქართველოში შესვლის, დროებით ან მუდმივად ყოფნის პირობები და წესი. საიმომრაციო საკითხების რეგულირებისას, მათი პოლიტიკური ხასიათიდან გამომდინარე, საკანონმდებლო ხელისუფლება ფართო მიხედულების ზღვრით სარგებლობს.“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2018 წლის 7 დეკემბრის №2/9/810,927 გადაწყვეტილება საქმეზე სომხეთის რესპუბლიკის მოქალაქეები – გარნიკ ვარდერესიანი, არტავაზდ ხაჩატრიანი და ანი მინასიანი საქართველოს პარლამენტისა და საქართველოს მთავრობის წინააღმდეგ, II-13). საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს განმარტებით, „სახელმწიფოსა და საქართველოში მცხოვრებ უცხოელებს შორის, საქართველოს მოქალაქეების მსგავსად, არსებობს განსაკუთრებულად მჭიდრო კავშირი, რაც მრავალ ასპექტში გამოიხატება“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2014 წლის 12 სექტემბრის №2/3/540 გადაწყვეტილება საქმეზე „რუსეთის მოქალაქეები – ოგანეს დარბინიანი, რუდოლფ დარბინიანი, სუსანნა ჟამკოციანი და სომხეთის მოქალაქეები – მილენა ბარსელიანი და ლენა ბარსელიანი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-6). „საქართველოში მცხოვრები უცხოელები მჭიდროდ არიან დაკავშირებული სახელმწიფოსთან, ისინი წარმოადგენენ ქართული საზოგადოების წევრებს და საქართველოს მოქალაქეების მსგავსად მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ ქვეყნის ყოფა-ცხოვრებაში, მის წინსვლასა და განვითარებაში. უცხოელები, რომლებიც საქართველოში ცხოვრობენ, ინტენსიურად ექცევიან საქართველოს სამართლებრივი რეგულირების სფეროში და ნორმატიული წესრიგის ფორმირება, როგორც წესი, საქართველოს მოქალაქის თანაბრად ახდენს გავლენას მათ საქმიანობაზე, არსებობასა და განვითარებაზე. დემოკრატიული საზოგადოების არსებობა მოითხოვს მისი თითოეული წევრის უფლების პატივისცემას. საზოგადოების წევრებისათვის განვითარების თანაბარი შესაძლებლობების შექმნას. სწორედ საქართველოში მცხოვრები უცხოელის

სახელმწიფოსთან მჭიდრო კავშირი განაპირობებს იმას, რომ კონსტიტუციამ მათ განსაკუთრებული სტატუსი მიანიჭა და კონსტიტუციური უფლებებით სარგებლობის კონტექსტში მნიშვნელოვნად გაუთანაბრა საქართველოს მოქალაქეებს“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2012 წლის 26 ივნისის №3/1/512 გადაწყვეტილება საქმეზე „დანის მოქალაქე ჰეიკე ქრონცეისტი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-94,95).

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სახელმწიფო ლეგიტიმური ინტერესია უზრუნველყოს სახელმწიფო უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის სათანადოდ დაცვა. ამგვარად, სწორედ სახელმწიფოა უფლებამოსილი სახელმწიფო უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვის ინტერესებიდან და საჭიროებებიდან გამომდინარე, განსაზღვროს, თუ რა ფორმით დააარეგულიროს უცხოელთა სამართლებრივი სტატუსი სახელმწიფოში. აღნიშნული ინტერესების დაცვის მნიშვნელობასა და სახელმწიფოს ფართო მიხედულების ზღვარზე მიუთითებს საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 1 სექტემბრის №520 დადგენილებით დამტკიცებული „საქართველოში ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტის წესის“ მე-13 მუხლის მე-5 პუნქტიც, რომელიც მიუთითებს ადმინისტრაციული ორგანოს უფლებამოსილებაზე ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძვლების გამოსავლენად განცხადების მიღებიდან 3 დღეში გამოითხოვოს შესაბამისი ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებისაგან, ხოლო „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“, „გ“, „დ“ და „ე“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული საფუძვლების გამოსავლენად კი იგი ვალდებულია, რომ ინფორმაცია გამოითხოვოს შესაბამისი ორგანოებიდან.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საკონსტიტუციო სასამართლოს მსჯელობაზე, რომ „კონსტიტუციური უფლებების... შეზღუდვის შეფასების საზომი, თანაზომიერების პრინციპია. აღნიშნული პრინციპი წარმოადგენს ადამიანის უფლების შეზღუდვისას კანონმდებლის შებოჭვის მექანიზმს და, შესაბამისად, კონსტიტუციური კონტროლის ელემენტს. თანაზომიერების პრინციპის მოთხოვნაა, რომ უფლების მზღუდავი საკანონმდებლო რეგულირება უნდა წარმოადგენდეს ღირებული საჯარო (ლეგიტიმური) მიზნის მიღწევის გამოსადეგ და აუცილებელ საშუალებას. ამავე დროს, უფლების შეზღუდვის ინტენსივობა მისაღწევი საჯარო მიზნის პროპორციული, მისი თანაზომიერი უნდა იყოს. დაუშვებელია ლეგიტიმური მიზნის მიღწევა განხორციელდეს ადამიანის უფლების

მომეტებული შეზღუდვის ხარჯზე.“ (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 2012 წლის 26 ივნისის №3/1/512 გადაწყვეტილება საქმეზე „დანის მოქალაქე ჰეიკე ქრონკვისტი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, II-60).

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ლ“ ქვეპუნქტზე, რომლის შესაბამისად, დისკრეციულ უფლებამოსილებას წარმოადგენს უფლებამოსილება, რომელიც ადმინისტრაციულ ორგანოს ან თანამდებობის პირს ანიჭებს თავისუფლებას საჯარო და კერძო ინტერესების დაცვის საფუძველზე კანონმდებლობის შესაბამისი რამდენიმე გადაწყვეტილებიდან შეარჩიოს ყველაზე მისაღები გადაწყვეტილება. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემის საკითხის გადაწყვეტა სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს დისკრეციულ უფლებამოსილებას განეკუთვნება. იგი მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმის საფუძველების გამოსავლენად, უფლებამოსილი და რიგ შემთხვევებში ვალდებულია გამოითხოვოს ინფორმაცია საქართველოს სახელმწიფო ორგანოებიდან და მიღებული ინფორმაციის საფუძველზე შეარჩიოს ყველაზე მისაღები გადაწყვეტილება. თუმცა, საკასაციო სასამართლო ასევე მიუთითებს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-7 მუხლის პირველ ნაწილზე, რომელიც განსაზღვრავს, რომ დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებისას არ შეიძლება გამოიყენოს ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, თუ პირის კანონით დაცული უფლებებისა და ინტერესებისათვის მიყენებული ზიანი არსებითად აღემატება იმ სიკეთეს, რომლის მისაღებადაც იგი გამოიყენა. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილი კი განსაზღვრავს, რომ დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებისას გამოცემული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით გათვალისწინებულმა ზომებმა არ შეიძლება გამოიწვიოს პირის კანონიერი უფლებებისა და ინტერესების დაუსაბუთებელი შეზღუდვა. აღნიშნული მეტყველებს იმაზე, რომ დისკრეციული უფლებამოსილება არ არის შეუზღუდავი და ადმინისტრაციულმა ორგანომ მხედველობაში უნდა მიიღოს ფაქტობრივი გარემოებები, საჯარო და კერძო ინტერესების პროპორციულობა და ამის საფუძველზე მიიღოს დასაბუთებული გადაწყვეტილება.

განსახილველ შემთხვევაში, სამართალწარმოება ემსახურება იმის გამორკვევას, ა. გ. ე-სთვის მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე უარის თქმა წარმოადგენდა თუ არა თანაზომიერ ჩარევას მის უფლებებში და იყო თუ არა აღნიშნული სახელმწიფო უსაფრთხოებისა და საზოგადოებრივი წესრიგის დაცვისთვის

აუცილებელი ღონისძიება, რამეთუ მოსარჩელის სახელზე უძრავი ქონებების რეგისტრაციის ფაქტი იმთავითვე არ ქმნიდა ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის გაცემის ვალდებულებას, რამდენადაც სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტო გადაწყვეტილებას უნდა იღებდეს საქმის გარემოებათა ყოველმხრივ გამოკვლევის შედეგად.

2022 წლის 9 ნოემბერს საქართველოს უზენაესმა სასამართლომ სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს მიმართა. მიმართვაში აღნიშნულია, რომ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 9 მარტის №1000742143 გადაწყვეტილებით ა. გ. ე-ს (დაბ.: ...ნ., დაბ. ...-ში, პასპორტის ნომერი: ...) „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა სამართლებრივი მდგომარეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის პირველი პუნქტის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების შესაბამისად, უარი ეთქვა სასწავლო ბინადრობის ნებართვის გაცემაზე. აღნიშნულ გადაწყვეტილებას საფუძვლად დაედო საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2021 წლის 5 მარტის №SSG 4 21 00027492 წერილი, რომლითაც სააგენტოს ეცნობა, რომ დეპარტამენტმა მიზანშეუწონლად მიიჩნია ა. გ. ე-სათვის საქართველოში მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის მინიჭება. შესაბამისად, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2022 წლის 9 ნოემბრის მიმართვით, სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს ეთხოვა, საქართველოს უზენაესი სასამართლოსათვის წარმოედგინა ინფორმაცია/მასალები (მათ შორის საიდუმლო), რომელიც საფუძლად დაედო საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის 2021 წლის 5 მარტის №SSG 4 21 00027492 წერილის გაცემას და მოსარჩელისათვის მოკლევადიანი ბინადრობის ნებართვის მიცემის მიზანშეუწონლად მიჩნევას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს „კონტრდაზვერვითი საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონზე, რომლის პირველი მუხლის თანახმად კონტრდაზვერვით საქმიანობად მიიჩნევა სახელმწიფო უსაფრთხოების უზრუნველყოფის სფეროში საქმიანობის სპეციალური სახე, რომლის მიზანია უცხო ქვეყნის სპეციალური სამსახურების, ორგანიზაციების, პირთა ჯგუფისა და ცალკეულ პირთა საქართველოს სახელმწიფო ინტერესების წინააღმდეგ მიმართული სადაზვერვო ან ტერორისტული საქმიანობიდან მომდინარე საფრთხეების გამოვლენა და თავიდან აცილება. აღნიშნული კანონის მე-6 მუხლის პირველი და მეორე პუნქტების შესაბამისად, კონტრდაზვერვითი საქმიანობა გასაიდუმლოებულია. ამ საქ-

მიანობის ამსახველი დოკუმენტები, მასალები, და სხვა მონაცემები წარმოადგენს სახელმწიფო საიდუმლოებას. კონტრდაზვერვითი საქმიანობის პროცესში ოპერატიული და ოპერატიულ-ტექნიკური ღონისძიებების შედეგად მიღებული დოკუმენტები, მასალები და სხვა მონაცემები არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს სამართალდაცვითი მიზნებისათვის, გარდა საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული შემთხვევებისა. ამავე კანონის მე-7 მუხლის შესაბამისად, ქვეყანაში ერთიანი კონტრდაზვერვითი საქმიანობის ორგანიზაცია და სპეციალური სამსახურების საქმიანობის კოორდინაცია ეკისრება სპეციალურ სამსახურს – საქართველოს სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტს. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ არსებითია სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ინტერესების დაცვის საკითხები, თუმცა მიდგომა ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში უნდა იყოს თანმიმდევრული და არ უნდა ქმნიდეს შეუსაბამო დასკვნების გაკეთების შესაძლებლობას.

სასამართლო მხედველობაში იღებს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ განხილულ საქმეს ლუპსა რუმინეთის წინააღმდეგ (*Lupsa v. Romania*, №10337/04). აღნიშნულ საქმეზე, რუმინეთის პროკურატურის ბრძანებით, მომჩივნის რუმინეთის ტერიტორიაზე ყოფნა გამოცხადდა არასასურველად და მიღებულ იქნა გადანევვტილება მისი რუმინეთიდან 10 წლით გაძევებისა და დეპორტირების შესახებ იმ საფუძვლით, რომ რუმინეთის დაზვერვის სამსახურს მიღებული ჰქონდა „საკმარისი და სერიოზული სადაზვერვო ინფორმაცია, რომ მისი საქმიანობა საფრთხეს უქმნიდა ეროვნულ უშიშროებას“ (*Lupsa v. Romania*, №10337/04, §39, 08 ივნისი 2006). ადამიანის უფლებათა ევროპულმა სასამართლომ აღნიშნა, რომ სიცხადის ხარისხი, რაც შიდასახელმწიფოებრივ კანონმდებლობას მოეთხოვება, მეტწილად რეგულირების კონკრეტულ სფეროზეა დამოკიდებული. საფრთხეები, რომლებიც ეროვნულ უშიშროებას ემუქრება განსხვავდება ხასიათისა და დროის მიხედვით და ამიტომ წინასწარ მათი განსაზღვრა რთულია. თუმცა პირს, რომლის მიმართაც ხორციელდება ეროვნული უშიშროების ინტერესებზე დამყარებული ღონისძიება, არ უნდა ნაერთვას თვითნებობის გამომრიცხავი ყველა გარანტია, რაც ნიშნავს იმას, რომ სადავო ღონისძიება ზედმიწევნით უნდა გამოიკვლიოს დამოუკიდებელმა და მიუკერძოებელმა ორგანომ, რომელიც უფლებამოსილია შეამოწმოს ყველა შესაბამისი ფაქტობრივი და სამართლებრივი გარემოება, რათა შეაფასოს ღონისძიების კანონიერება და უზრუნველყოს ხელისუფლების მიერ შესაძლო თვითნებობის პრევენცია (იქვე, 37-38).

განსახილველ შემთხვევაში, გასაჩივრებული სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 2021 წლის 9 მარტის №1000742143 გადაწყვეტილების კანონიერების შესამოწმებლად საკასაციო პალატამ კონტრდაზვერვის დეპარტამენტიდან გამოითხოვა ინფორმაცია, რომელიც მოსარჩელისთვის მოკლევადიანი ნებართვის მისაღებად დამაბრკოლებელი აღმოჩნდა. საკასაციო სასამართლო ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ კონტრდაზვერვის სახელმწიფო სამსახურიდან გამოთხოვილი ინფორმაციის ბუნების (სახელმწიფო საიდუმლოება) გათვალისწინებით, სასამართლო უფლებამოსილი არ არის გადაწყვეტილებაში ასახოს მისი შინაარსი. საკასაციო სასამართლო წარმოდგენილი ინფორმაციის/მასალების გაცნობის საფუძველზე მიიჩნევს, რომ სახელმწიფო უსაფრთხოების სამსახურის კონტრდაზვერვის დეპარტამენტის დასკვნის არსებობის პირობებში, სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტომ მიიღო კანონშესაბამისი გადაწყვეტილება. საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ საიდუმლო მასალაში მითითებული ინფორმაცია „უცხოელთა და მოქალაქეობის არმქონე პირთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-18 მუხლის „ა“ და „გ“ ქვეპუნქტების შესაბამისად ქმნიდა მოსარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საკმარის საფუძველს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 24 დეკემბრის განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც ა. გ. ე-ს სარჩელი არ დაკმაყოფილდება.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს სა-მოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. თუ სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მაშინ ამ მუხლში აღნიშნული თანხა მოსარჩელეს მიეკუთვნება სარჩელის იმ მოთხოვნის პროპორციულად, რომელიც სასამართლოს გადაწყვეტილებით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს – სარჩელის მოთხოვნის იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა.

ამდენად, ზემოაღნიშნული სამართლებრივი საფუძვლების გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ა. გ. ე-ს სსიპ სა-

ხელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს მოპასუხის მიერ სააპელაციო და საკასაციო სასამართლოებში საქმის განხილვისათვის სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი 450 (150+300) ლარის ანაზღაურება.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 411-ე მუხლით და

გ ა დ ა ნ ე ყ ვ ი ტ ა :

1. სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;

2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 24 დეკემბრის განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;

3. ა. გ. ე-ს სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;

4. ა. გ. ე-ს სსიპ სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს სასარგებლოდ დაეკისროს მოპასუხის მიერ სააპელაციო და საკასაციო სასამართლოებში საქმის განხილვისათვის სახელმწიფო ბაჟის სახით გადახდილი 450 (ოთხას ორმოცდაათი) ლარის ანაზღაურება;

5. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

2. სსპა ადმინისტრაციული აქტების კანონიერება

ხანდაზმულობის მოტივით აღმასკომის გადაწყვეტილების აღსრულებაზე უარის თქმის კანონიერება

განჩინება საქართველოს სახელმწიფო

№ბს-417-417(კ-18)

29 სექტემბერი, 2022 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა
შემადგენლობა: ნ. სხირტლაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ქ. ცინცაძე,
გ. გოგიაშვილი**

დავის საგანი: ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამარ-
თლებრივი აქტის ბათილად ცნობა, ქმედების განხორციელების და-
ვალეობა

აღწერილობითი ნაწილი:

გ. ე-მ სარჩელით მიმართა ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს მოპასუხე ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიის მიმართ ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერის 07.08.2015წ. №01/4468 ადმინისტრაციული აქტის ბათილად ცნობის და მოპასუხისათვის ქუთაისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების აღსრულების დავალეობის მოთხოვნით.

მოსარჩელემ აღნიშნა, რომ იგი ცხოვრობდა ქ. ქუთაისში, ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლში, რომელიც განთავსებული იყო 542 კვ.მ. მიწის ნაკვეთზე. აღნიშნული ქონება გ. ე-მ მიიღო ბიძისგან – შ.ე-სგან 11.08.1962წ. გაფორმებული, ნოტარიულად დამოწმებული ჩუქების ხელშეკრულების საფუძველზე. ტექნიკური აღრიცხვის არქივის მიერ გაცემული ცნობა-დახასიათების თანახმად, გ. ე-ს საკუთრებაში ირიცხებოდა 90,14 კვ.მ. საცხოვრებელი სახლის 2/3 ნაწილი, ამავე დოკუმენტით დგინდება, რომ სააღრიცხვო მასალა ქონებაზე 20.07.1939წ. გაიხსნა. 1980-იანი წლების ბოლოს გ. ე-ს საცხოვრებლად გადავიდა ჯერ რუსეთის ფედერაციაში, ხოლო შემდგომ – უზბეკეთის რესპუბლიკაში, იგი არის რუსეთის მოქალაქე და მის სახელზე გაცემულია უზბეკეთის ბინადრობის მოწმობა. წლების განმავლობაში ის საქართველოში არ ჩამოსულა, ამასთანა-

ვე, ქ. ქუთაისში არ ცხოვრობდნენ აგრეთვე მისი ნათესავები ან ოჯახის წევრები. გ. ე-მ 2014 წელს შეიტყო, რომ ქუთაისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომმა 24.01.1990წ. მიიღო გადაწყვეტილება ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის ალების და ტერიტორიის ...ისათვის გადაცემის შესახებ, რაც განხორციელდა კიდეც. ამავე გადაწყვეტილებით აღმასკომის საბინაო განყოფილებას დაევალა საცხოვრებელი ბინების გადაცემა იმ მოქალაქეებისათვის, რომელთაც საკუთრება ერიცხებოდათ ...ის ქ. №19-ში. ტექნიკური აღრიცხვის საარქივო მონაცემებით დასტურდება, რომ აღმასკომის 24.01.1990წ. გადაწყვეტილების მხოლოდ მე-5 პუნქტი იქნა შესრულებული, კერძოდ, გამოთავისუფლდა ...ის ქ. №19-ში მდებარე მიწის ნაკვეთი და შეემატა ...ის ტერიტორიას. ქ. ქუთაისის მერიის 15.01.1996წ. №33 განკარგულებით ...ის ქ. №19-ში მცხოვრებ მოქალაქე ლ. ლ-ს საცხოვრებელი სახლისა და მიწის ნაკვეთის სანაცვლოდ გამოეყო 4500 აშშ დოლარი, გადაწყვეტილება გ. ე-ს მიმართ არ მიღებულია.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 27.04.2017წ. გადაწყვეტილებით გ. ე-ს სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. სასამართლოს მიერ დადგენილად იქნა მიჩნეული, რომ ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 24.01.1990 წ. №2.36.105 გადაწყვეტილებით განისაზღვრა, ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის ალების საჭიროება მასში მცხოვრებ მოქალაქეთა მოქმედი საბინაო კანონმდებლობით საცხოვრებელი ბინებით დაკმაყოფილებით, საცხოვრებელი სახლისა და ხილკენკროვანი ნარგავების შეფასების ანაზღაურების გათვალისწინებით; საქალაქო საბჭოს აღმასკომის საბინაო განყოფილებას დაევალა ...ის რაიონული საბჭოს აღმასკომისათვის საცხოვრებელი ბინების სათანადო ფონდის გადაცემა ...ის ქ. №19-ში მცხოვრებ მოქალაქეთა საცხოვრებელი ფართით დასაკმაყოფილებლად; ნაგებობათა და ხილ-კენკროვანი ნარგავების შემფასებელ კომისიას დაევალა მოქმედი ფასდადებით ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის და ხილ-კენკროვანი ნარგავების შეფასება და დასამტკიცებლად სამოქალაქო საბჭოს აღმასკომისთვის წარდგენა; ...ის რაიონულ საბჭოს აღმასკომს დაევალა ...ის ქ. №19-ში მცხოვრები მოქალაქეების საცხოვრებელი ბინებით დაკმაყოფილება ოჯახის სულადობის მიხედვით, მოქმედი საბინაო კანონმდებლობის შესაბამისად; განისაზღვრა, რომ გამოთავისუფლებული მიწის ნაკვეთი უნდა შემატებოდა ...ის ტერიტორიას. სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია აგრეთვე, რომ ქ. ქუთაისის მერიის 15.01.1996 წ. №33 განკარგულებით განისაზღვრა ლ. ლ-ის ოჯახისთვის ...ის ქ. №19 საცხოვრებელი სახლისა და მიწის ნაკვეთის სანაცვლოდ 1996 წლის 1 აპრილამდე

4500 აშშ დოლარის გამოყოფის საჭიროება, ხოლო ლ. ლ-ს დაევალა თანხის მიღებიდან ერთი კვირის ვადაში საცხოვრებელი სახლის და მიწის ნაკვეთის თავისუფალ მდგომარეობაში გამარჯვების მუნიციპალიტეტისთვის ჩაბარება. საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ 26.02.2014 წ. მომზადებული ცნობა-დახასიათების შესაბამისად ქუთაისში, ...ის ქ. (...ის ქ., ...ის გამზ.) №19-ში (...) მდებარე უძრავი ნივთის – მთელი საცხოვრებელი სახლის 2/3 ნაწილი (სართულების რაოდენობა 1, საერთო ფართი 90,14 კვ. მ., საცხოვრებელი ფართი 69,13 კვ. მ., დამხმარე ფართი 21,01 კვ. მ.) აღრიცხულია გ. ე-ს სახელზე. ცნობა-დახასიათების თანახმად სააღრიცხვო მასალებში ინახება ქუთაისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის 24.01.1990 წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების ქსეროასლი, ქუთაისის მერიის 15.01.1996წ. №33 განკარგულება და ქუთაისის ...ის 02.09.1995 წ. მოწერილობა, ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლთმფლობელობის გამონთავისუფლების და მიწის ნაკვეთის ...ზე მიკუთვნების, ხოლო მასში მცხოვრებ მოქალაქეთა საცხოვრებელი ბინებით დაკმაყოფილების შესახებ, რაც სააღრიცხვო ჩანაწერებით სისრულეში მოყვანილი არ არის. დადგენილად იქნა მიჩნეული, რომ ქ. ქუთაისში, ...ის ქ. №21-ში მდებარე უძრავი ნივთი (დაზუსტებული ფართობი 2065 კვ.მ., საკადასტრო კოდი ...) რეგისტრირებულია სახელმწიფოს საკუთრებად. გ. ე-მ განცხადებით მიმართა ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიას და მოითხოვა ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების აღსრულება, კერძოდ, საცხოვრებელი ბინით ან ფულადი კომპენსაციით დაკმაყოფილება. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერის 07.08.2015წ. №01/4468 მიმართვით გ. ე-ს უარი ეთქვა მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე ხანდაზმულობის საფუძველით, იმ გარემოებაზე მითითებით, რომ მას მოთხოვნის უფლება წარმოეშვა 1990 წლიდან. სასამართლომ სარჩელი არ დააკმაყოფილა და აღნიშნა, რომ ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილება არის შეთანხმება ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტსა და ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის მცხოვრებ მოქალაქეთა შორის. როგორც თავად გადაწყვეტილებით ირკვევა, მისი მიღება განპირობებული იყო იმ გარემოებით, რომ ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლი არ შეესაბამებოდა ქალაქის იერსახეს და ხელს უშლიდა ...ის ნორმალურ ფუნქციონირებას. სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ მართალია საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ 26.02.2014წ. მომზადებული ცნობა-დახასიათების თანახმად, აღ-

მასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილება არ აღსრულებულა, თუმცა ქუთაისის მერიის მიერ 15.01.1996წ. გამოიცა №33 განკარგულება ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლისა და მიწის ნაკვეთის სანაცვლოდ ლ. ლ-ისთვის 4500 აშშ დოლარის გამოყოფის თაობაზე. დგინდება, რომ ლ. ლ-ი დათანხმდა სახლისა და მიწის ნაკვეთის სანაცვლოდ 4500 აშშ დოლარის მიღებას, რაზეც მას და მისი ოჯახის სრულწლოვან წევრებს წარდგენილი აქვთ ნოტარიული წესით დამტკიცებული განცხადებები. ამდენად, სამართლომ დადასტურებულად მიიჩნია, რომ საცხოვრებელ სახლთან დაკავშირებით შეთანხმება შედგა ქუთაისის მერიასა და ლ. ლ-ს შორის, ამასთან, მოხდა სახლის სრული და არა მხოლოდ 1/3 ნაწილის განკარგვა. სასამართლომ გაიზიარა მოპასუხის მოსაზრება გ. ე-ს მოთხოვნის ხანდაზმულობასთან დაკავშირებით და აღნიშნა, რომ ხანდაზმულობის ვადის გასვლის შემდეგ ვალდებული პირი უფლებამოსილია უარი თქვას მოქმედების შესრულებაზე. ხანდაზმულობის ვადები არ ვრცელდება მხოლოდ პირთა არაქონებრივ უფლებებსა და ანაბრებზე. სასარჩელო მოთხოვნის ვადის გაცდენა სასარჩელო მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საკმარისი საფუძველია. ხანდაზმულობის ათწლიანი ვადის გასვლის შემდეგ, მოთხოვნა ხანდაზმულია იმისდა მიუხედავად, პირმა იცოდა თუ არა თავისი უფლების დარღვევის შესახებ. ხანდაზმულობის ათწლიანი ვადა ასრულებს სადავო სამართლებრივ ურთიერთობას და გამორიცხავს სადავო სამართალურთიერთობიდან გამომდინარე მოთხოვნის დაკმაყოფილების შესაძლებლობას, წინააღმდეგ შემთხვევაში მოთხოვნის დაკმაყოფილება გამოიწვევს სხვათა უფლების შელახვას. განსახილველ შემთხვევაში მოსარჩელე ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიისათვის ქმედების განხორციელების დავალების მოთხოვნას უკავშირებს ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილებას, რომლის მიღებიდან ადმინისტრაციულ ორგანოში განცხადების წარდგენამდე გასულია 25 წელი, ხოლო სკ-ის 128-ე მუხლის შესაბამისად საერთო ხანდაზმულობის ვადა შეადგენს 10 წელს. ამდენად, სასამართლომ კანონშესაბამისად მიიჩნია ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერის მიერ 07.08.2015წ. მიღებული გადაწყვეტილება ხანდაზმულობის საფუძველით გ. ე-ს მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ.

ქუთაისის საქალაქო სასამართლოს 27.04.2017წ. გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გასაჩივრდა გ. ე-ს მიერ.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 16.01.2018წ. განჩინებით გ. ე-ს სააპელაციო საჩივა-

რი არ დაკმაყოფილდა, უცვლელად დარჩა საქალაქო სასამართლოს გასაჩივრებული გადაწყვეტილება. სააპელაციო პალატამ სრულად გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს მიერ დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები, მათი სამართლებრივი შეფასება და დამატებით აღნიშნა, რომ საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის (რომელიც მოქმედებდა ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილები-სა და ქ. ქუთაისის მერიის 15.01.1996 წ. №33 განკარგულების გამოცემის დროისთვის) 89-ე მუხლის მიხედვით, მესაკუთრეს ჰქონდა ქონების მფლობელობის, სარგებლობისა და განკარგვის უფლება კანონით დადგენილ ფარგლებში. 93-ე მუხლის შესაბამისად, მიწა წარმოადგენდა მხოლოდ სახელმწიფო ქონებას და გაიცემოდა მხოლოდ სარგებლობისთვის. 103-104-ე მუხლების მიხედვით, პირად საკუთრებაში შეიძლებოდა ყოფილიყო საცხოვრებელი სახლები ან მისი ნაწილები. იმავე კოდექსის 144-ე მუხლი ითვალისწინებდა სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ინტერესის გამო სახელმწიფოს მიერ მესაკუთრისათვის ქონების ჩამორთმევას მისი ღირებულების გადახდით. პალატამ გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს მოსაზრება, რომ ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილება (რომელიც სადავო არ გამხდარა) წარმოადგენს შეთანხმებას ადმინისტრაციულ ორგანოსა და ქ.ქუთაისში, ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლში მცხოვრებ მოქალაქეთა შორის, მათ სარგებლობაში არსებული მიწის ნაკვეთის სახელმწიფო საჭიროებისათვის გამოყენების, ამ მიწაზე განთავსებული მათი კუთვნილი საცხოვრებელი სახლების, ასევე ნარგავების სანაცვლოდ მესაკუთრეების სხვა საცხოვრებელი ფართობით დაკმაყოფილებისა და შესაბამისი ღირებულების ანაზღაურების შესახებ. როგორც გადაწყვეტილებით ირკვევა, მისი მიღება განპირობებული იყო იმ გარემოებით, რომ ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლი არ შესაბამებოდა ქალაქის იერსახეს და ხელს უშლიდა ...ის ნორმალურ ფუნქციონირებას. 1996 წლამდე ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილება არ აღსრულებულა, თუმცა ქ. ქუთაისის მერიამ 15.01.1996 წ. გამოსცა №33 განკარგულება, რომლითაც საფინანსო სამსახურს დაევალა ლ. ლ-ის ოჯახისათვის, ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლისა და მიწის ნაკვეთის სანაცვლოდ, 1996 წლის 1 აპრილამდე, – 4 500 აშშ დოლარის შესაბამისი ეროვნული ვალუტის გამოყოფა. ლ. ლ-ს, თანხის მიღებიდან ერთი კვირის ვადაში, საცხოვრებელი სახლი და მიწის ნაკვეთი თავისუფალ მდგომარეობაში უნდა ჩაებარებინა გამარჯვების მუნიციპა-

ლიტეცისათვის. №33 განკარგულებაში აღნიშნული იყო ასევე, რომ ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის აღება კიდევ უფრო აქტუალური გახდა. მოქალაქე ლ. ლ-ი დათანხმდა სახლისა და მიწის ნაკვეთის სანაცვლოდ 4500 აშშ დოლარის მიღებას, რაზედაც მას და მისი ოჯახის სრულწლოვან წევრებს წარდგენილი ჰქონდათ ნოტარიული წესით დამტკიცებული განცხადებები. სხენებული დოკუმენტის მიხედვით, ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლი მთლიანად, და არა მხოლოდ 1/3 ნაწილი, შეთანხმებული კომპენსაციის სანაცვლოდ გავიდა კერძო პირთა მფლობელობიდან. ქ. ქუთაისის მერიის 15.01.1996წ. №33 განკარგულება, რომლითაც საკომპენსაციო თანხა გაიცა ლ. ლ-ზე ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის აღების გამო, – ამჟამინდელ მოსარჩელეს (როგორც ...ის ქ. '19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის ნაწილის მესაკუთრეს) სადავოდ არ გაუხდია, ამასთან, გ. ე-ს არ წარმოუდგენია საკმარისი მტკიცებულებები იმის დასადასტურებლად, რომ 1996 წლის მდგომარეობით (როცა ლ. ლ-ზე გაიცა საკომპენსაციო თანხა) გ. ე-ა კვლავ წარმოადგენდა ქუთაისში, ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის ნაწილის მესაკუთრეს. პალატამ ყურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ მის მიერ საქმის წარმოების პროცესში გამოთხოვილი დამატებითი დოკუმენტების შესწავლით ერთმნიშვნელოვანად არ დადგინდა გ. ე-ს კუთვნილი საცხოვრებელი სახლის (სახლის ნაწილის) მისამართი, მათ შორის არ დადგინდა ცნობა-დახასიათებაში მითითებული მისამართის: ქუთაისი, ...ის ქ. №19-ის და ...ის ქ./...ის გამზ. №19-ის (...) იდენტიფიკაცია.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 16.01.2018წ. განჩინება საკასაციო წესით გასაჩივრდა გ. ე-ს მიერ. კასატორმა ყურადღება გაამახვილა საკუთრების უფლების მნიშვნელობაზე და აღნიშნა, რომ განსახილველი დავის ფარგლებში, საკუთრების ბუნებიდან გამომდინარე, მოთხოვნაზე არ უნდა გავრცელდეს ხანდაზმულობის ვადები, თუმცა ხანდაზმულობის ვადის გავრცელების შემთხვევაშიც კი, სარჩელი ხანდაზმული არ არის, რადგან, ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილებაში არ არის განსაზღვრული ...ის ქ. №19-ში არსებულ საცხოვრებელ სახლში მცხოვრებ მოქალაქეთა დაკმაყოფილების კონკრეტული ვადა. როგორც ამჟამად მოქმედი (სკ-ის 365-ე მუხ.), ასევე 1964წ. სა-მოქალაქო კოდექსი (169-ე მუხ.) ითვალისწინებდა ნორმას, რომლის თანახმად, თუ ვალდებულების შესრულებისთვის არ არის განსაზღვრული დრო, კრედიტორს შეუძლია ნებისმიერ დროს მოითხოვოს მისი შესრულება. ამდენად, ვინაიდან აღმასკომის 1990წ. გადაწყვეტილებით არ ყოფილა განსაზღვრული ჩამორთმეული სახ-

ლის სანაცვლოდ დაკმაყოფილების კონკრეტული ვადა, მოთხოვნა წარდგენილ იქნა ხანდაზმულობის ვადის დაცვით. კასატორმა ყურადღება გაამახვილა აგრეთვე იმ გარემოებაზე, რომ ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის შესახებ ქ. ქუთაისის მერიასა და ლ. ლ-ს შორის არსებული შეთანხმებითა და 15.01.1996წ. №33 განკარგულებით განიკარგა სახლის მხოლოდ 1/3 ნაწილი და არა სრული ფართი, რადგან საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ 26.02.2014წ. მომზადებული ცნობა-დახასიათების მიხედვით, ქუთაისში, ...ის ქ. (...ის ქ., ...ის გამზ.), №19-ში (...) მდებარე მთელი საცხოვრებელი სახლის 2/3 ნაწილი აღრიცხული იყო გ. ე-ს სახელზე. შესაბამისად, ლ. ლ-ს მთელი საცხოვრებელი სახლის განკარგვის უფლება არ ჰქონდა, ამასთანავე, 15.01.1996წ. №33 განკარგულება არ შეიცავს ჩანაწერს გ. ე-ს წილის განკარგვის შესახებ. კასატორმა აღნიშნა, რომ 15.01.1996წ. №33 განკარგულების გაუსაჩივრებლობაზე სასამართლოს მითითება არ ასაბუთებს სარჩელის უსაფუძვლობას, რადგან აღნიშნული განკარგულება არეგულირებდა ურთიერთობას მერიასა და ლ. ლ-ის ოჯახს და არა გ. ე-ს შორის, არ არსებობდა აღნიშნული განკარგულების გ. ე-ს მიერ გასაჩივრების საჭიროება. კასატორმა ყურადღება გაამახვილა აგრეთვე იმ გარემოებაზე, რომ დავის არც ერთ ეტაპზე მოპასუხეს სადავოდ არ გაუხდია კონკრეტულ მისამართზე გ. ე-ს საკუთრების არსებობა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 20.06.2019წ. განჩინებით გ. ე-ს საკასაციო საჩივარი დასაშვებად იქნა ცნობილი, დადგინდა საქმის განხილვა მხარეთა დასწრების გარეშე. საკასაციო სასამართლოს მიერ საქმის წარმოება შეჩერდა გ. ე-ს გარდაცვალების (02.09.2018წ.) გამო, მისი უფლებამონაცვლის დადგენამდე. საკასაციო პალატის 13.01.2022წ. განჩინებით საქმის წარმოება განახლდა, გ. ე-ს უფლებამონაცვლედ საქმეში ჩართულ იქნა ჟ. ე-ა.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების, გასაჩივრებული განჩინებისა და საკასაციო საჩივრის საფუძვლების კანონიერების შესწავლის შედეგად თვლის, რომ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ შემდეგ გარემოებათა გამო:

საქმის მასალებით დასტურდება, რომ ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის მიერ 24.01.1990წ. გამოცა №2.36.105 გადანყევტილება, რომლის თანახმად, ...ის წინამდებარე ტერიტორიაზე განთავსებული იყო 2 საცხოვრებელი სახლი, რომელთაგან ...ის ქ. №23/23-ა-ში მდებარე საც-

ხოვრებელი სახლი აღმასკომის 11.10.1989წ. გადაწყვეტილებით ექვემდებარებოდა ალებას, ხოლო ...ის ქ. №19-ში მდებარე ამორტიზებული საცხოვრებელი სახლის ალების შესახებ აღმასკომს ჯერ გადაწყვეტილება არ ჰქონდა მიღებული. №2.36.105 გადაწყვეტილებაში მიეთითა, რომ ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლი არ შეესაბამებოდა ქალაქის იერსახეს და ხელს უშლიდა ...ის ნორმალურ ფუნქციონირებას, რის გამო გადაწყდა მისი ალება სახლში მცხოვრებ მოქალაქეთა მოქმედი საბინაო კანონმდებლობით საცხოვრებელი ბინების დაკმაყოფილების, საცხოვრებელი სახლისა და ხილ-კენკროვანი ნარგავების შეფასების ანაზღაურების გათვალისწინებით (1-ლი პ.); საქალაქო საბჭოს აღმასკომის საბინაო დაკმაყოფილებას დაევალა ...ის რაიონული საბჭოს აღმასკომისათვის საცხოვრებელი ბინების სათანადო ფონდის გადაცემა ...ის ქ. №19-ში მცხოვრებ მოქალაქეთა საცხოვრებელი ფართით დასაკმაყოფილებლად (მე-2 პ.); შემფასებელ კომისიას დაევალა ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის შეფასება და საქალაქო საბჭოს აღმასკომისთვის დასამტკიცებლად წარდგენა (მე-3 პ.); ...ის რაიონული საბჭოს აღმასკომს დაევალა ...ის ქ. №19-ში მცხოვრები მოქალაქეების საცხოვრებელი ბინებით დაკმაყოფილება ოჯახის სუღადობის მიხედვით, მოქმედი საბინაო კანონმდებლობის შესაბამისად (მე-4 პ.); გადაწყვეტილებით დადგინდა, რომ გამოთავისუფლებული მიწის ნაკვეთი უნდა შემატებოდა ...ის ტერიტორიას (მე-5 პ.).

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების მიღებისას მოქმედი 26.12.1964წ. საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის თანახმად, მართალია მიწა მხოლოდ სახელმწიფოს საკუთრებაში იმყოფებოდა (93-ე მუხ.), თუმცა საცხოვრებელი სახლი შეიძლებოდა პირად საკუთრებაში ყოფილიყო (103-ე მუხ.). ამავე პერიოდში მოქმედი 04.06.1983წ. საქართველოს სსრ საბინაო კოდექსის მიხედვით, საცხოვრებლად გამოუსადეგარი სახლების მიმართ გარკვეული ღონისძიებების გატარება, მათ შორის დემონტაჟი, ხდებოდა სახალხო დეპუტატთა რაიონული/საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილებით (მე-10 მუხ.). ამასთანავე, სახელმწიფო ან საზოგადოებრივი ინტერესის გამო დაიშვებოდა სახელმწიფოს მიერ მოქალაქისათვის ქონების ჩამორთმევა მისი ღირებულების გადახდით, უკეთუ ჩამორთმევა არ ხდებოდა ჩადენილი სამართალდარღვევის სანქციონების მიზნით (საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 144-ე მუხ.). განსახილველ შემთხვევაში 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილებაში სახლის დემონტაჟის საჭიროების საფუძვლად მიეთითა ერთი მხრივ სახლის ამორტიზე-

ბულ მდგომარეობაში ყოფნა და მეორე მხრივ – მისი ქალაქის იერ-სახისადმი შეუსაბამობა, ...ის ნორმალური ფუნქციონირების ხელშეშლა. საქართველოს სსრ საბინაო კოდექსის 102-ე მუხლის მიხედვით, მოქალაქეთა საცხოვრებელი სახლებიდან გამოსახლების საფუძვლებს შორის სახელდებოდა საცხოვრებელი სადგომის აღების საჭიროება, ამასთანავე, ხაზგასმული იყო გამოსახლების საჭიროება სხვა სანაცვლო კეთილმოწყობილი საცხოვრებელი სადგომის მიცემით, რომლის სტანდარტებზე მითითება ხდებოდა ამავე კოდექსის 106-ე, 108-ე მუხლებში. განსახილველ შემთხვევაში, იმ დროს მოქმედი ნორმატიული მონესრიგების შესაბამისად, ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილებით დადგინდა ქუთაისში, ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის აღების საჭიროება, თუმცა მიეთითა, რომ ფართში მცხოვრები პირები სანაცვლოდ უნდა დაკმაყოფილებულიყვნენ შესაბამისი საცხოვრებელი ბინებით. 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების თანახმად, სანაცვლო საცხოვრებელი ფართების მიღება მოიცავდა რამდენიმე ეტაპს: პირველ ეტაპზე საქალაქო საბჭოს აღმასკომის საბინაო განყოფილებას უნდა გადაეცა ...ის რაიონული საბჭოს აღმასკომისათვის საცხოვრებელი ბინების სათანადო ფონდი (მე-2 პ.), შესაბამისი კომისიის მიერ საცხოვრებელი სახლის შეფასება დასამტკიცებლად უნდა წარდგენოდა საქალაქო საბჭოს აღმასკომს (მე-3 პ.), ხოლო საბოლოოდ ...ის რაიონული საბჭოს აღმასკომს ...ის ქ. №19-ში მცხოვრები მოქალაქეები უნდა დაეკმაყოფილებინა საცხოვრებელი ბინებით.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ როგორც 1990წ. აგრეთვე ამჟამად მოქმედი მონესრიგების მიხედვით, ვალდებულების ძალით კრედიტორი უფლებამოსილია მოსთხოვოს მოვალეს რაიმე მოქმედების შესრულება, მათ შორის: ქონების გადაცემა, თანხის გადახდა და სხვ. (სკ-ის 316.1 მუხ., საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 153-ე მუხ.). ამდენად, დადგენას საჭიროებს როგორც მოთხოვნის უფლების მქონე პირი – კრედიტორი, ასევე ვალდებულების შესრულებაზე პასუხისმგებელი სუბიექტი – მოვალე და ვალდებულების შინაარსი. აღმასკომის 24.01.1990წ. გადაწყვეტილების გამოცემისას მოქმედი საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის მე-4, 154-ე მუხლების შესაბამისად, ვალდებულების წარმოშობის ერთ-ერთი საფუძველი იყო ადმინისტრაციული აქტი. დაუსაბუთებელია ქვედა ინსტანციის სასამართლოების მიერ ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების აღმასკომსა და ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახ-

ლში მაცხოვრებელ მოქალაქეთა შორის არსებულ შეთანხმებად მიჩნევა, სახეზეა ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, რომლის საფუძველზეც შემდგომში შესაძლოა ფართის გადაცემის ხელშეკრულება დადებულიყო. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ ადმინისტრაციული ორგანოს საქმიანობის საჯარო-სამართლებრივი ფორმები თავის თავში აერთიანებს ცალმხრივ და მრავალმხრივ მოწესრიგებებს, შესაბამისად, – ადმინისტრაციულ აქტებსა და ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებებს. ადმინისტრაციული აქტი ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ გამოცემული ცალმხრივად სავალდებულო მოწესრიგებაა, ხოლო ადმინისტრაციული ხელშეკრულება ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქოსამართლებრივი ხელშეკრულებაა (სზაკ-ის 2.1 მუხ. „ზ“ ქვ.პ.). განსახილველ შემთხვევაში 24.01.1990წ. გადანყევტილების მიღება მოხდა ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ შესაბამის ნორმატიულ საფუძველზე დაყრდნობით, მიღებული დოკუმენტი არ არის მხარეთა შეთანხმების შედეგი, სახეზეა ადმინისტრაციული ორგანოს ცალმხრივად გამოვლენილი, სავალდებულო ნება, რომელიც მხარის მოსაზრებების მიუხედავად, მის მიმართ კონკრეტულ სამართლებრივ შედეგს იწვევს. ხელშეკრულება ორმხრივი (ან მრავალმხრივი) ნების გამოვლენის შედეგია, რომლის პირობების ჩამოყალიბება, შეცვლა, ძალაში შესვლა და გაუქმება, როგორც წესი, ხორციელდება ორმხრივი თანხმობით და მხარეთა ურთიერთმფარავი ნების გამოვლენით, რაც განსახილველ შემთხვევაში არ არის სახეზე. ამასთანავე, ის, რომ ხსენებული გადანყევტილების გამოცემის პერიოდში საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსი არ იყო მიღებული, არ გამორიცხავდა ადმინისტრაციული ორგანოების მმართველობითი საქმიანობის სფეროში ინდივიდუალურ მოწესრიგებებს და შესაბამისად, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების გამოცემის შესაძლებლობას. ამდენად, ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადანყევტილება, რომლის საფუძველზე საქალაქო საბჭოს აღმასკომსა და ...ის რაიონული საბჭოს აღმასკომს უნდა უზრუნველყოთ ...ის ქ. №19-ში მცხოვრები მოქალაქეების საცხოვრებელი ბინებით დაკმაყოფილება, ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტია, არ იკვეთება მაცხოვრებელთა ნების რაიმე სახის, სამართლებრივი შედეგის განმსაზღვრელი ზემოქმედება აქტით დადგენილი მოწესრიგების ფორმირებაში. გადანყევტილების მიღება მოხდა ნორმატიულად დადგენილი მიზნის – ამორტიზებუ-

ლი სახლების ჩანაცვლების და საზოგადოებრივი ინტერესის დაცვის, ...ის გამართული ფუნქციონირების უზრუნველყოფის საფუძვლით. სახეზეა ადმინისტრაციული ორგანოს ცალმხრივად მავალ-დებულზელი, იმპერატიული ნება: საცხოვრებელი სახლის აღების, გამოთავისუფლებული მიწის ნაკვეთის ...ისათვის გადაცემის და სა-ნაცვლოდ მაცხოვრებლების ბინებით უზრუნველყოფის შესახებ. არ დგინდება, რომ მაცხოვრებლებს შეეძლოთ გადაწყვეტილებით დადგენილი შედეგის კორექტირება, განსხვავებული წესის ფორ-მირების შეთავაზება. შესაბამისად, სახეზეა და ამდენად, ვალდე-ბულების წარმოშობის საფუძველია ადმინისტრაციული აქტი. რაც შეეხება ვალდებულებითი ურთიერთობიდან გამომდინარე მოთ-ხოვნის უფლების მქონე სუბიექტს, ასეთი 24.01.1990წ. გადაწყვე-ტილების თანახმად არიან ასაღებ სახლში მაცხოვრებელი მოქალა-ქეები. საკასაციო პალატა თვლის, რომ კრედიტორში – ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლში მცხოვრებ მოქალაქეებში, იმთავითვე მოიაზ-რება საცხოვრებელი ბინის მესაკუთრე, რადგან საკუთრების არ-მქონე მაცხოვრებლებისაგან განსხვავებით მესაკუთრე კარგავდა არა მხოლოდ საცხოვრებელ ადგილს, არამედ კონკრეტულ ბინაზე საკუთრებასაც. მნიშვნელოვანია, რომ ბინის ფაქტობრივი მფლო-ბელობის დროებითი მიტოვებით, პირი არ კარგავს ბინის საკუთრე-ბის ან ფაქტობრივი მფლობელობის მოგვიანებით გაგრძელების უფლებას, რის გამო დროის კონკრეტულ მონაკვეთში ბინაზე ფაქ-ტობრივი მფლობელობის განუხორციელებლობა არ ზღუდავს მე-საკუთრის მიერ მომავალში ბინის საცხოვრებელი მიზნით გამოყე-ნების შესაძლებლობას. „საკუთრების უფლების შესახებ“ საქარ-თველოს რესპუბლიკის 15.07.1993წ. კანონის (ძალადაკარგულია 26.06.1997წ. სამოქალაქო კოდექსით) მიხედვით, საქართველოს რესპუბლიკაში ქონებაზე საკუთრების უფლებას კანონი იცავდა მესაკუთრის ადგილსამყოფლის მიუხედავად (1-ლი მუხ.). ამდენად, მესაკუთრე ყოველთვის მოიაზრება ფართის ფაქტობრივ თუ პო-ტენციურ მაცხოვრებლად. ამასთან, საკუთრების დაკარგვასთან ერთად იგი იმთავითვე კარგავს კონკრეტული ბინის საცხოვრებ-ლად გამოყენების შესაძლებლობასაც, შესაბამისად, მისი კანონი-ერი ინტერესი მომეტებულად ილახება. ზემოაღნიშნულიდან გა-მომდინარე, უკეთუ დადგინდება, რომ გ. ე- იყო ქუთაისში, ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის ნაწილის მესაკუთრე, იგი მიჩნეულ უნდა იქნეს აღმასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადან-ყვეტილების საფუძველზე წარმოშობილი მოთხოვნის უფლების მქონე პირად – კრედიტორად.

საქმეში დაცულია საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მი-ერ 26.02.2014წ. გაცემული ცნობა-დახასიათება, რომლის თანახ-

მად ქუთაისში, ...ის ქ. (...ის ქ., ...ის გამზ.) №19-ში (...) მდებარე 542 კვ.მ. მიწის ნაკვეთზე განთავსებული იყო საცხოვრებელი სახლი, რომლის 2/3-ის მესაკუთრედ მითითებულია გ. ე-ა, უფლების დამდგენი დოკუმენტად კი – 18.08.1962წ. №1992 ჩუქების ხელშეკრულება. დავის სააპელაციო ინსტანციაში განხილვისას სასამართლოში წარდგენილ იქნა დამატებითი დოკუმენტაცია, კერძოდ, ქ. ქუთაისში, ...ის ქ. (...ის ქ., ...ის გამზ.) №19-ში (...) მდებარე უძრავი ნივთის შესახებ ტექნიკური აღრიცხვის არქივიდან მონაცემთა ელექტრონულ ბაზაში სისტემურად მომზადებული საინვენტარიზაციო გეგმა და საარქივო მასალაში დაცული დოკუმენტების ასლები. სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ აღნიშნული დოკუმენტების შესწავლით ერთმნიშვნელოვანად არ დადგინდა გ. ე-ს კუთვნილი საცხოვრებელი სახლის (სახლის ნაწილის) მისამართი, მათ შორის არ დადგინდა ცნობა-დახასიათებაში მითითებული მისამართის: ქუთაისი, ...ის ქ. №19-ის და ...ის ქ./...ის გამზ. №19-ის (...) იდენტიფიკაცია. საკასაციო პალატა თვლის, რომ სააპელაციო სასამართლოს ხსენებული მოსაზრება დაუსაბუთებელია, რადგან სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინების სამოტივაციო ნაწილი არ შეიცავს საქმეში არსებული მტკიცებულებების შეფასებას, მათი გაზიარების თუ გაზიარებაზე უარის თქმის საფუძვლებზე მითითებას. მხოლოდ ზოგადი მითითება საქმის მასალებზე, კონკრეტული დოკუმენტაციის ანალიზის, შეფასების გარეშე, არ ქმნის გ. ე-ს საკუთრების უფლების საეჭვოობის საკმარის დასაბუთებას, მით უფრო იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ მოპასუხეს – ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიას ...ის ქ. 19-ში მდებარე სახლის ნაწილზე გ. ე-ს საკუთრების უფლება სადავოდ არ გაუხდია. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ მტკიცებულებათა გამოთხოვა საქმის გარემოებათა გამოკვლევის მიზნით იმთავითვე არ ადასტურებს საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივი გარემოებების სათანადოდ გამოკვლევას. სასამართლოსთვის არც ერთ მტკიცებულებას არ აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა, სასამართლომ უნდა შეაფასოს მტკიცებულებები თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც უნდა მოხდეს დასკვნის გამოტანა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ, ამასთანავე, მოსაზრებები, რომლებიც საფუძვლად უდევს სასამართლოს შინაგან რწმენას, უნდა აისახოს გადაწყვეტილებაში (სსკ-ის 105-ე მუხ.). განსახილველ შემთხვევაში სააპელაციო სასამართლოს განჩინება არ შეიცავს კონკრეტულ მტკიცებულებებზე, მათ შინაარსზე, მათი შეფასების შედეგებზე მითითებას, მტკიცებულებათა ყოველმხრივი, სრული და ობიექტური განხილვა არ

იკვეთება. სასამართლოს ზოგადი დასკვნა გ. ე-ს საკუთრების უფლების საეჭვოობის შესახებ მაშინ, როდესაც საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს მიერ გაცემული ცნობა-დახასიათებით დადგენილად არის მიჩნეული ქ. ქუთაისში, ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის 2/3 ნაწილზე გ. ე-ს საკუთრების უფლების არსებობა, მოკლებულია სათანადო დასაბუთებას. მტკიცებულებათა შეფასების შედეგები, მათი გაზიარების თუ უარყოფის შესახებ სასამართლოს დასკვნები შესაბამის დასაბუთებასთან ერთად სასამართლო გადაწყვეტილების სამოტივაციო ნაწილში უნდა აისახოს, რაც განსახილველ შემთხვევაში არ მომხდარა. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ საკუთრება არის ფაქტი და დაუშვებელია ბუნებაში მისი აბსტრაქტული სახით არსებობა. დაუშვებელია ისეთი მდგომარეობის შექმნა, როდესაც პირი არის საკუთრების უფლების მატარებელი თუმცა არ გააჩნია საკუთრების უფლების ობიექტი, რადგან არ არსებობს საკუთრების უფლება ამ უფლების ობიექტისაგან დამოუკიდებლად. სააპელაციო პალატამ ცნობა-დახასიათებასა და საარქივო დოკუმენტაციაში მითითებული მონაცემების მიუხედავად დადგენილად არ მიიჩნია ქუთაისში, ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლის 2/3 ნაწილზე გ. ე-ს საკუთრების უფლების არსებობა, თუმცა მას არ მიუთითებია გ. ე-ს საკუთრებაში არსებული ფართის რაიმე სხვა მდებარეობაზე, სააპელაციო სასამართლომ საქმის გარემოებათა სათანადო გამოკვლევის, მტკიცებულებათა ყოველმხრივ, სრული და ობიექტური განხილვის გარეშე უარყო გ. ე-ს საკუთრების უფლება. ტექნიკური აღრიცხვის არქივის დოკუმენტაციით დასტურდება, რომ ქ. ქუთაისში, ...ის ქ. №19-ში მდებარე უძრავი ქონების მისამართი არაერთგზის შეიცვალა. ტექნიკური აღრიცხვის წიგნის, საინვენტარო ბარათის, შენობის გეგმის, ტექ-აღრიცხვის ბიუროს მიერ გაცემული ცნობების ერთობლივი ანალიზის საფუძველზე დგინდება, რომ ...ის ქუჩის სახელწოდება თავდაპირველად იყო ...ის ქუჩა, ხოლო შემდეგ ...ის გამზირი. საქმეში დაცულია ტექ-აღრიცხვის სამსახურის მიერ 1954-2000 წლებში გაცემული არაერთი ცნობა, სახლისა და სამოსახლო ნაკვეთის გეგმა, ტექნიკური აღრიცხვის ბარათი, საინვენტარო ბარათი, საიდანაც დასტურდება, რომ ...ის ქ. №153-ში (ყოფ. ...ის ქ. №141) მდებარე სახლი თავდაპირველად ეკუთვნოდათ პ. ე-სა და პ. კ-ას. პ. ე-სგან სახლის შესაბამისი წილი გადაეცა შ. ე-ს, ხოლო 18.08.1962წ. ჩუქების ხელშეკრულებით – მოსარჩელე გ. ე-ს. პ. კ-ას წილი 04.12.1975წ. ნასყიდობის ხელშეკრულებით გადაეცა ო. ბ-ს, ხოლო შემდგომში 03.12.1993წ. სამკვიდრო მონუმობით ჯ. ბ-ს. საარქივო დოკუმენტაციით დასტურდება აგრეთვე, რომ ...ის ქუჩას მოგვიანებით ეწოდა ...ის პროსპექტი, ხოლო გ. ე-ს და პ. კ-ას

(მოგვიანებით ბ...ის) სახლს მიენიჭა ნომერი 123. სახლის მისამართად ...ის №153 მითითებულია მხოლოდ ერთ დოკუმენტში და ისიც იმ კონტექსტში, რომ პ. კ-ა ქუთაისში მდებარე საცხოვრებლიდან ამოუწერა სოფ. ...ში წასვლის გამო, შესაბამისად, აღნიშნული დოკუმენტი არ გამოორიცხავს ...ის ქ. №153-ში მდებარე სახლის მისამართად ...ის პრ. №123-ის მიჩნევას. ტექნიკური აღრიცხვის ბარათში სახლის მისამართად მითითებულია ...ის პროსპექტი №123, შემდგომ ეს მისამართი გადახაზულია და ახალ მისამართად მითითებულია ...ის ქ. №19. რაც შეეხება საკარმიდამო მიწის ნაკვეთზე გაცემულ საინვენტარო ბარათს, მასში ქუჩის დასახელებად მითითებულია ჯერ ...ის ქუჩა, შემდეგ ...ის პროსპექტი, თუმცა ორივე დასახელება გადახაზულია, მათ ქვემოთ ქუჩის დასახელებად მითითებულია ...ის ქუჩა, რომელიც გადაუხაზავია. რაც შეეხება ნუმერაციას, მისამართის გრაფაში გადახაზულია №153, №123 და №163, გადაუხაზავია №17. სახლის მისამართად ...ის პრ. №163 წერია აგრეთვე 1979წ. დათარიღებულ შენობის ლიტ. „ა“-ს გეგმაშიც და ნაგებობაზე გაცემულ საინვენტარო ბარათშიც, თუმცა საარქივო დოკუმენტაციის, მათ შორის, შენობის გეგმების ურთიერთმედარებით დგინდება, რომ საარქივო დოკუმენტაცია ეხება არსებითად მსგავს ნაგებობებს, რომელთა ერთი და იგივე ნაგებობად მიჩნევის შესაძლებლობა არ გამოორიცხულა. გასათვალისწინებელია, რომ ნაგებობასთან დაკავშირებით გაცემულ საქმეში დაცულ საარქივო დოკუმენტაციაში არ იცვლება სახლის ინვენტარიზაციის ნომერი (ინვენტარიზაციის ნომერი (...)) მითითებულია გეგმაზე, ...ის განყოფილების საინვენტარო ბარათზე, შენობის ლიტ. A გეგმაზე, სამოსახლო ნაკვეთის გეგმაზე, შეფასების ფურცელზე, ფართის გაანგარიშების ჟურნალში, სხვა დოკუმენტაციაზე) და ფართზე უფლების მქონე პირთა მონაცემები (თუ არ ჩავთვლით შესაბამისი დადასტურებადი ტრანზაქციების შედეგად მესაკუთრეთა შეცვლას). ამდენად, ის, რომ საარქივო დოკუმენტაციის ნაწილში სახლის მისამართად მითითებულია არა ...ის პრ. №123, არამედ №163 იმთავითვე არ ადასტურებს სახლების სხვადასხვაობას. სააპელაციო პალატას არ შეუდარებია მისამართის გარდა ნაგებობათა სხვა მახასიათებლები, მაგ.: კონფიგურაცია, ფართობი, ნაგებობაზე უფლების მქონე პირები, უძრავი ნივთისთვის მინიჭებული საინვენტარო ნომერი, მოსაზღვრე ქუჩები და სხვ.. პალატამ არ გაითვალისწინა, რომ უფლებამოსილ ადმინისტრაციულ ორგანოს აქვს ქუჩის ნუმერაციის შეცვლის შესაძლებლობა, ამასთან, არ გამოირიცხება ხელით შევსებული დოკუმენტების ნაწილში ტექნიკური ხარვეზის დაშვების ალბათობაც. რაც შეეხება სახლის მისამართის შემდგომ ცვლილებას, როგორც აღინიშნა, ზემოთ მითითებული საარქივო დოკუმენტა-

ციიდან ერთმნიშვნელოვნად დგინდება, რომ ...ის პროსპექტს (ყოფ. ...ის ქ.) მოგვიანებით ეწოდა ...ის ქუჩა. საქმეში დაცულია ტექ. აღრიცხვის სამსახურის მიერ გაცემული არა ერთი ცნობა, აგრეთვე ტექნიკური აღრიცხვის ბარათი, სადაც გ. ე-ს და ჯ. ბ...ის სახლის მისამართად მითითებულია ...ის ქ. №19. უფრო მეტიც, ტექ-აღრიცხვის სამსახურის მიერ გაცემულ ერთ-ერთ ცნობაში მითითება ხდება იმ გარემოებაზე, რომ აღმასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილებით (გადაწყვეტილება ბიუროში რეგისტრირებულია 12.09.1995წ.) უნდა აღებულიყო ქუთაისში, ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლი, რომელიც სწორედ გ. ე-ს და ჯ. ბ...ს ეკუთვნოდათ, ამასთანავე, აღმასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილება შეიცავს ასაღები საცხოვრებელი სახლების ადგილმდებარეობის ცხად მონაცემებს, კერძოდ, მისამართის გარდა გადაწყვეტილებაში მითითებულია, რომ საცხოვრებელი სახლი მდებარეობდა ...ის წინამდებარე ტერიტორიაზე. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატის დასკვნა გ. ე-ს საკუთრების უფლების საექსპოზიტოსთან დაკავშირებით არ არის დასაბუთებული. მართალია, საქმეში დაცულ ზოგიერთ დოკუმენტში გ. ე-ს და ჯ. ბ...ის სახლის მისამართად მითითებულია ...ის ქ. №17, თუმცა საკასაციო პალატა თვლის, რომ აღნიშნული დოკუმენტები სათანადოდ არ შეფასებულია, კერძოდ, ...ის განყოფილების საინვენტარო ბარათში უძრავ ნივთთან დაკავშირებით მითითებულია არაერთი მონაცემი, მათ შორის, სახლის მესაკუთრეები, მათი ნილები, რეგისტრაციის საფუძვლები, სახლის ძველი მისამართები და საინვენტარო ნომერი, 03.12.1993წ. გაცემულ კანონისმიერ მემკვიდრეობის უფლების მონუმბაში ასევე მითითებულია ნაგებობის და მისი ნაწილის მესაკუთრის მახასიათებლები, უფლებადამდგენი დოკუმენტი, უძრავი ნივთის საინვენტარო ნომერი. აღნიშნული მონაცემების შედარება არ მომხდარა იმ დოკუმენტაციასთან, რომელშიც ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის მონაცემებია ასახული, რის გამო სახლების იდენტიურობა არ არის გამორიცხული. რაც შეეხება ჯ. ბ-ის საარქივო მასალაში დაცულ განცხადებებს, იგი თავის მისამართად უთითებს ...ის ქ. №17-ს, თუმცა ზოგ შემთხვევაში №19-ს. სააპელაციო პალატამ მხოლოდ აღნიშნული ნუმერაციის სხვაობა მიიჩნია ...ის ქ. №19-ში მდებარე ნაგებობის ნაწილზე გ. ე-ს საკუთრების უფლების გამომრიცხავ საკმარის საფუძვლად, რაც გამოსაკვლევი საკითხისადმი ფორმალურ მიდგომას ავლენს. სააპელაციო პალატას არ შეუფასებია საქმეში დაცულ საარქივო დოკუმენტაციაში ასახული უძრავი ნივთის მახასიათებლები, ამასთანავე, არარელევანტურია სააპელაციო პალატის მითითება, რომ არ დგინდება ქუთაისში, ...ის ქ. №19-ის და ...ის ქ./...ის გამზ. №19-ის (...) იდენტიურობა. №19 ...ის

ქუჩის ნუმერაციის ამსახველი მონაცემია, საქმის მასალებით დასტურდება, რომ ქუჩის წინა სახელწოდებების დროს (...ის ქ., ...ის გამზ.) ნუმერაცია განსხვავებული იყო, ქუჩის სახელწოდების ცვლილებასთან ერთად უძრავი ნივთების ნუმერაციაც იცვლებოდა. ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო პალატა თვლის, რომ შეფასებას საჭიროებს გ. ე-ს (უფლებამონაცვლე ჟ. ე-ა) დემონტირებული სახლის ნაწილის მესაკუთრედ და ამდენად, მოთხოვნის უფლების მქონე სუბიექტად მიჩნევის საკითხი.

რაც შეეხება მოვალეს – ვალდებულების შესრულებაზე პასუხისმგებელ სუბიექტს, ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილებით ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელი სახლში მცხოვრებ პირთა ბინებით დაკმაყოფილება უნდა მოეხდინა ...ის რაიონული საბჭოს აღმასკომს, საქალაქო საბჭოს აღმასკომის მიერ გადაცემული საცხოვრებელი ბინების სათანადო ფონდიდან. მართალია დღეის მდგომარეობით კონკრეტული სუბიექტი აღარ არსებობს, თუმცა ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერია წარმოადგენს ვალდებულების მქონე სუბიექტის უფლებამონაცვლეს, რადგან ამჟამად მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, თვითმმართველობის აღმასრულებელი ორგანო სწორედ მერიაა (ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსის 48.1, 50-ე მუხ.). გასათვალისწინებელია, რომ საქართველოს სახელმწიფო მეთაურის 26.01.1993წ. №9 ბრძანებულებით დამტკიცებული „ქალაქ ქუთაისის მმართველობის შესახებ დროებითი დებულების“ მიხედვით სწორედ მერია ანაწილებდა საბინაო ფონდს (მე-3 მუხ.), წარმართავდა ქალაქის ტერიტორიაზე სოციალურ საქმიანობას (1-ლი მუხ.), ორგანიზაციას უწევდა საბინაო, კომუნალური და სხვა ობიექტების მშენებლობას მერიისათვის გამოყოფილი სახსრებით, აწარმოებდა საცხოვრებელი სახლების, კომუნალური, კულტურულ-საყოფაცხოვრებო დანიშნულების, სოციალური უზრუნველყოფისა და საქალაქო დაქვემდებარების სხვა ობიექტების რეკონსტრუქციის, გაფართოებისა კეთილმოწყობის სამუშაოებს, იყენებდა და განკარგავდა მუნიციპალურ საკუთრებას, ხელს უწყობდა ეკონომიკური რეფორმის განხორციელებას და პრივატიზაციას (მე-3 მუხ.). მსგავს დებულებას შეიცავდა აგრეთვე საქართველოს სახელმწიფო მეთაურის 28.07.1995წ. №292 ბრძანებულებით დამტკიცებული „ქალაქ ქუთაისის მმართველობის შესახებ დროებითი დებულება“ (მე-8 მუხ.), რომელიც ძალადაკარგულად იქნა ცნობილი „ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ“ 16.10.1997წ. ორგანული კანონით. თავის მხრივ აღნიშნული კანონი სოფლის, თემის, დაბისა და ქალაქის აღმასრულებელ ორგანოდ ასახელებდა გამგეობას (9.3 მუხ.) ან მერი-

ას, იმ შემთხვევაში, თუ ქალაქი არ შედიოდა რაიონის შემადგენლობაში (10.2 მუხ.), ხოლო გამგებლის/მერის უფლებამოსილებებს შორის მითითებული იყო ადგილობრივი თვითმმართველობის საბინაო ფონდის შექმნა და განკარგვა (25.1 მუხ. „დ“ ქვ.პ., 26.3 მუხ.). „ადგილობრივი თვითმმართველობისა და მმართველობის შესახებ“ 16.10.1997წ. ორგანული კანონი ძალადაკარგულად იქნა ცნობილი „ადგილობრივი თვითმმართველობის შესახებ“ 16.12.2005წ. ორგანული კანონით, რომლის თანახმად, მუნიციპალიტეტი დასახელდა 2006 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით შესაბამის რაიონში შემავალი თვითმმართველი ერთეულების სამართალმემკვიდრედ (65.1 მუხ.), ხოლო თვითმმართველი ქალაქი მიჩნეულ იქნა იმ ქალაქის სამართალმემკვიდრედ, რომელიც 2006 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით არ შედიოდა რაიონის შემადგენლობაში (65.2 მუხ.), ადგილობრივი თვითმმართველობის აღმასრულებელ ორგანოდ კვლავ მიეთითა გამგეობა/მერია. აღნიშნული კანონის ძალადაკარგულად გამოცხადების შემდეგ მიღებულ იქნა ამჟამად მოქმედი ნორმატიული აქტი – ადგილობრივი თვითმმართველობის კოდექსი, რომელიც ადგილობრივი თვითმმართველობის აღმასრულებელ ორგანოდ კვლავ მერს/მერიას ასახელებს (48.1, 50-ე მუხ). ამდენად, უდავოა, რომ ქ. ქუთაისის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასკომის სამართალმემკვიდრეა ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერია, შესაბამისად, სწორედ ის არის ვალდებულების შესრულებაზე პასუხისმგებელი სუბიექტი.

საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ მოთხოვნის უფლების მქონე (კრედიტორის) და ვალდებულების შესრულებაზე პასუხისმგებელი სუბიექტების (მოვალის) დადგენის შემდეგ, დაზუსტებას საჭიროებს სასარჩელო მოთხოვნაც, კერძოდ, სარჩელის თანახმად, მოთხოვნილია აღმასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების აღსრულების დავალება, თუმცა მითითება არ ხდება გადაწყვეტილების კონკრეტულ პუნქტზე, ამასთანავე, გადაწყვეტილებით გათვალისწინებულია არა მხოლოდ ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის მაცხოვრებლების ბინებით უზრუნველყოფა, არამედ აგრეთვე ისეთი ვალდებულებებიც, როგორებიცაა საქალაქო საბჭოს აღმასკომის მიერ ...ის რაიონული საბჭოს აღმასკომისათვის საცხოვრებელი ბინების სათანადო ფონდის გადაცემა, შესაბამისი კომისიის მიერ ნაგებობებისა და ხილ-კენკროვანი ნარგავების შეფასება, აღმასკომში შეფასების დასამტკიცებლად წარდგენა. მხარეთა განმარტების თანახმად, ...ის ქ. №19-ში არსებული სახლი დემონტირებულია, შესაბამისად, მისი შეფასება მით უფრო სპეციალიზირებული კომისიის მიერ, რომელიც ამჟამად აღარ არსებობს, ვეღარ მოხდება. გასათვალისწინებელია ისიც, რომ ქ. ქუთაისის მუ-

ნიციპალიტეტის მერიის სადავო 07.08.2015წ. აქტის თანახმად, გ. ე-ა ითხოვდა 24.01.1990წ. გადაწყვეტილების მხოლოდ მე-4 პუნქტის აღსრულებას, საცხოვრებელი ბინით ან ფულადი კომპენსაციით დაკმაყოფილებას. სარჩელში მოსარჩელე შემოიფარგლა 24.01.1990წ. გადაწყვეტილების აღსრულების მოთხოვნით, კონკრეტული პუნქტის მითითების გარეშე. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, დაზუსტებას საჭიროებს სასარჩელო მოთხოვნა, კერძოდ, აღმასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების ის პუნქტი, რომლის აღსრულების ინტერესიც არსებობს. ამასთანავე, პალატა ყურადღებას ამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიაში წარდგენილი განცხადებით გ. ე-ა ითხოვდა ბინით ან ფულადი კომპენსაციით დაკმაყოფილებას. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სასარჩელო მოთხოვნები არ უნდა იყოს ურთიერთგამომრიცხავი ან ალტერნატიული, სასარჩელო მოთხოვნა კონკრეტულად უნდა ჩამოყალიბდეს და მისი დაკმაყოფილების შემთხვევაში სასამართლოს გადაწყვეტილების აღსრულების შესაძლებლობას უნდა იძლეოდეს. მართალია სარჩელის შეცვლად არ ითვლება ნივთის ნაცვლად მისი ღირებულების მოთხოვნა (სსკ-ის 83.4 მუხ.), თუმცა ეს არ გამოორიცხავს თავდაპირველი სასარჩელო მოთხოვნის კონკრეტულად ჩამოყალიბების საჭიროებას. სასარჩელო მოთხოვნების დასაბუთება შესაძლოა იყოს ალტერნატიული, თუმცა თავად მოთხოვნა მკაფიოდ და არაორაზროვნად უნდა ჩამოყალიბდეს, რადგან კონკრეტული მოთხოვნის დაკმაყოფილების ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძვლები შესაძლოა განსხვავებული იყოს. უკეთუ სასარჩელო მოთხოვნას შეადგენს საცხოვრებელი ბინით დაკმაყოფილება, აღნიშნული ექცევა 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების აღსრულების ფარგლებში, თუმცა ბინის ნაცვლად მისი ღირებულების ანაზღაურების მოთხოვნა, ფაქტობრივად 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობის გამო დამდგარი ზიანის ანაზღაურებას გულისხმობს. ამდენად, უნდა დაზუსტდეს მოთხოვნა, კერძოდ, მოსარჩელე ითხოვს აღმასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების კონკრეტული პუნქტის აღსრულებას თუ 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობის გამო დამდგარი ზიანის ანაზღაურებას. ამასთანავე, თანხის ანაზღაურების მოთხოვნის შემთხვევაში უნდა შეფასდეს საცხოვრებელი ბინის გადაცემით აღმასკომის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილების აღსრულების შეუძლებლობა, რადგან უკეთუ ვალდებულების შესრულება შესაძლებელია, გამოირიცხება ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნის უფლება, რომელიც ფაქტობრივად შესრულებას ანაცვლებს, ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა არ არის პირვე-

ლადი მოთხოვნა.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ დარღვეული თუ სადავოდ ქცეული უფლების დაცვის თვალსაზრისით რიც შემთხვევებში გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება დროს. დრო იწვევს სამართლებრივი სინამდვილის ტრანსფორმაციას, უფლების წარმოშობას, შეწყვეტას, უფლების სუბიექტის შეცვლას. მხარეთა სასარჩელო შესაძლებლობები ხშირად არის ვადით შეზღუდული (საქართველოს საკონსტიტუციო სასამართლოს 30.04.2003წ. №1/3/161 გადაწყვეტილება საქმეზე „საქართველოს მოქალაქეები – ოლღა სუმბათაშვილი და იგორ ხაპროვი საქართველოს პარლამენტის წინააღმდეგ“, III), სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადის გასვლის შემდეგ პირი კარგავს უფლების იძულებით განხორციელების შესაძლებლობას. ვადა დასაწყისითა და დასრულების მომენტიტ შემოფარგლული განსაზღვრული ან განსაზღვრებადი დროის შუალედია, იგი უთითებს სამართლებრივად მნიშვნელოვან დროის პერიოდზე, რომლის ფარგლებში სამართლებრივი შედეგის წარმომშობი რაიმე ქმედება ან ნების გამოვლენა უნდა განხორციელდეს. დავის გადაწყვეტის მიზნებისათვის სამართლებრივად მნიშვნელოვან ვადებს შორის ერთ-ერთი სასარჩელო ხანდაზმულობის ვადაა (სუსგ 21.07.2022წ. №ბს-1020(კ-19)), რომლის დენის დასაწყისისა და დასრულების მომენტის ზუსტი განსაზღვრა შესაძლოა გადამწყვეტ მნიშვნელობას ატარებდეს, რადგან მოთხოვნის ხანდაზმულობა სპობს მისი იძულებით განხორციელების შესაძლებლობას. ხანდაზმულობის ვადის ხანგრძლივობა დამოკიდებულია პირის მოთხოვნის შინაარსსა და სამართლებრივ ბუნებაზე, მათ შორის მოთხოვნის წარმოშობის წინაპირობებზე. კანონმდებლობა ითვალისწინებს ხანდაზმულობის ზოგად და სპეციალურ ვადებს, აგრეთვე ხანდაზმულობის ვადის ათვლის სპეციფიურ წესს, კერძოდ, იმ შემთხვევაში თუ ვალდებულების შესრულებისათვის არ არის განსაზღვრული დრო და იგი სხვა გარემოებებიდანაც არ ირკვევა, მაშინ კრედიტორს ნებისმიერ დროს შეუძლია მოითხოვოს მისი შესრულება (ამჟამად მოქმედი სამოქალაქო კოდექსის 365-ე მუხ., საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის 169-ე მუხ.). განსახილველ შემთხვევაში საკასაციო პალატა ყურადღებას ამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ აღმასრულებელი კომიტეტის 24.01.1990წ. №2.36.105 გადაწყვეტილებით დადგინდა ქუთაისში, ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის აღების და სანაცვლოდ ფართში მცხოვრები პირების საცხოვრებელი ბინებით დაკმაყოფილების საჭიროება. ამასთანავე, გადაწყვეტილებაში არ არის მითითებული კონკრეტული ვადა, რომლის ფარგლებშიც საცხოვრებელი სახლის აღება თუ მაცხოვრებელთა ბინებით დაკმაყოფილება უნდა მომხდარიყო. საქმეში დაცულია ...ის

სამსახურის 03.08.2000წ. წერილი, რომლის თანახმად, ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლი წერილის მომზადების მომენტისთვის აღებული არ იყო. საქმეში არ არის წარმოდგენილი მტკიცებულებები, რომლებიც ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის დემონტაჟის კონკრეტულ თარიღზე მიუთითებს. ამდენად, აღმასრულებელი კომიტეტის გადაწყვეტილება მიღებულ იქნა 24.01.1990წ., თუმცა გაურკვეველია როდის მოჰყვა მას სახლის დემონტაჟი, ანუ ის შედეგი, რომელიც შესაძლოა გ. ე-ს უფლებების შელახვას დადებოდა საფუძვლად. მართალია აღმასკომის 24.01.1990წ. გადაწყვეტილება მოსარჩელის მიერ სადავო არ გამხდარა და ამდენად, ეჭვქვეშ არ დამდგარა სახლის აღების გადაწყვეტილების კანონიერება, თუმცა მნიშვნელოვანია, რომ სახლის აღებას უნდა მოჰყოლოდა ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის მაცხოვრებლების ბინებით დაკმაყოფილება, რაც გ. ე-სთან მიმართებით არ მომხდარა. საკასაციო პალატა ყურადღებას ამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ აღმასკომის 24.01.1990წ. №236.105 გადაწყვეტილების თანახმად, აღებული სახლის სანაცვლო საცხოვრებელი ფართების მიღება მოიცავდა რამდენიმე ეტაპს: პირველ ეტაპზე საქალაქო საბჭოს აღმასკომის საბინაო განყოფილებას უნდა გადაეცა ...ის რაიონული საბჭოს აღმასკომისათვის საცხოვრებელი ბინების სათანადო ფონდი (მე-2 პ.), შესაბამისი კომისიის მიერ საცხოვრებელი სახლის შეფასება დასამტკიცებლად უნდა წარდგენოდა საქალაქო საბჭოს აღმასკომს (მე-3 პ.), ხოლო საბოლოოდ ...ის რაიონული საბჭოს აღმასკომს ...ის ქ. №19-ში მცხოვრები მოქალაქეები უნდა დაეკმაყოფილებინა საცხოვრებელი ბინებით. ამდენად, სახლის აღებიდან მაცხოვრებელთა ბინებით დაკმაყოფილებამდე უნდა მომხდარიყო საცხოვრებელი სახლის შეფასება და ...ის რაიონული საბჭოს აღმასკომისთვის ბინების სათანადო ფონდის გადაცემა. ქვედა ინსტანციის სასამართლოებს არ გამოუკვლევიათ აღნიშნული წინაპირობების შესრულება, არ შეფასებულა აღნიშნული წინაპირობების შეუსრულებლობის პირობებში გ. ე-ს მოთხოვნის წარმოშობის და ამდენად, ხანდაზმულობის ვადის დენის დაწყების საკითხი. ვალდებულების შესრულების ვადა შესაძლებელია განისაზღვროს კანონით, ხელშეკრულებით, ვალდებულების წარმომშობი რაიმე აქტით ან სხვა გარემოებებით, რომლითაც ვალდებულების შესრულების დრო ირკვევა. აღნიშნულ ე.წ. „სხვა გარემოებებს“ მნიშვნელობა ენიჭება იმ შემთხვევაში, როდესაც ვალდებულების წარმომშობი აქტით მისი შესრულების ვადა განსაზღვრული არ არის, რის გამო საჭირო ხდება შესრულების გონიერული, მოსალოდნელი, საორიენტაციო დროის განსაზღვრა. სხვა გარემოებების მიხედვით შესრულების დროის განსაზღვრა როგორც ნესი, შესასრულებელი ვალდებულების ბუნებასა

და შინაარსზეა დამოკიდებული. სხვა გარემოებებში შესაძლოა მოვიაზროთ მათ შორის წინმსწრებად შესასრულებები ვალდებულებები, რომლებიც საბოლოოდ კონკრეტული ვალდებულების შესრულების საჭიროებას წარმოშობს. განსახილველ შემთხვევაში აღმასკომის 24.01.1990წ. გადაწყვეტილებაში ან რაიმე სხვა აქტში ბინების გადაცემის ვალდებულების შესრულების კონკრეტული ვადა განსაზღვრული არ ყოფილა, თუმცა 24.01.1990წ. დადგენილებაში მითითებული იყო სწორედ ის „სხვა გარემოებები“, რომელთა შესრულება წარმოშობდა საბოლოო ვალდებულების – ბინების გადაცემის შესრულების წინაპირობებს, კერძოდ, სახლის შეფასება, სახლის აღება და რაიონული საბჭოს აღმასკომისთვის იმ ბინების ფონდის გადაცემა, რომელთა მეშვეობით შემდგომში უნდა მომხდარიყო ...ის ქ. №19-ში მცხოვრები პირების საცხოვრებელი ფართებით დაკმაყოფილება. სახლის აღების კონკრეტული თარიღი ან შესაბამისი საბინაო ფონდის გადაცემის ფაქტი არ დადგენილა. ამდენად, ე.წ. „სხვა გარემოებებიდან“ ვალდებულების შესრულების დრო ცალსახად არ დგინდება, რის გამო სარჩელის ხანდაზმულად მიჩნევა არ არის საკმარისად დასაბუთებული. კრედიტორის მოთხოვნის ხანდაზმულობის ვადის ათვლა ვალდებულების შესრულების დროის ამოწურვიდან იწყება, თუმცა თუ ვალდებულების შესრულებისთვის დრო განსაზღვრული არ არის და იგი არც სხვა გარემოებებიდან ირკვევა, მაშინ მოვალე შესრულების ვადაგადამცილებლად არ მიიჩნევა, რის გამო ხანდაზმულობის ვადის დენის დაწყების მომენტის განსაზღვრა ვერ ხდება. სწორედ აღნიშნულით არის განპირობებული სკ-ის 365-ე მუხლის დანაწესი, რომლის თანახმად, თუ ვალდებულების შესრულებისათვის არ არის განსაზღვრული დრო და იგი სხვა გარემოებებიდანაც არ ირკვევა, მაშინ კრედიტორს ნებისმიერ დროს შეუძლია მოითხოვოს მისი შესრულება. ამასთანავე, საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ ნებისმიერ დროს შესრულების მოთხოვნის უფლება არ არის აბსოლუტური, სკ-ის 365-ე მუხლი სკ-ის 129-ე მუხლთან ერთობლიობაში უნდა განიმარტოს (სუსგ 08.06.2007წ. №ას-48-401-07 განჩინება, სუსგ 06.07.2018წ. №ას-515-515-2018 განჩინება, §43), წინააღმდეგ შემთხვევაში კრედიტორს ათწლეულების გასვლის შემდეგაც შეუნარჩუნდება მოთხოვნის უფლება, რაც ეწინააღმდეგება კეთილსინდისიერების, ბრუნვის სტაბილურობისა და განსაზღვრულობის პრინციპს. ამდენად, კრედიტორის უფლება ნებისმიერ დროს მოითხოვოს ვალდებულების შესრულება ექვემდებარება ხანდაზმულობას, რომლის ათვლა უნდა დაიწყოს იმ გონივრული მოლოდინიდან, რომელიც კრედიტორს შესრულების დროსთან დაკავშირებით აქვს. ამასთანავე, „გონივრული მოლოდინის“ შეფასებისას მხედ-

ველობაში უნდა იქნეს მიღებული არა მხოლოდ ობიექტური ფაქტორები, ვალდებულების ხასიათი, შესრულების მიმართ ინტერესი და სხვ., არამედ ასევე სუბიექტური ფაქტორებიც. განსახილველ შემთხვევაში გონივრული მოლოდინის შეფასებისას გათვალისწინებულ უნდა იქნეს მოსარჩელის განმარტებები იმის შესახებ, რომ ის საქართველოში არ ცხოვრობდა, არ ჰქონდა ინფორმაცია თავის ქონებასთან დაკავშირებით მიმდინარე ქმედებების შესახებ. ამასთანავე, საქმის მასალებით არ დგინდება ნაგებობის დემონტაჟის კონკრეტული დრო, არ არის წარმოდგენილი ასევე რაიმე დოკუმენტაცია, რომელიც აღმასკომის ან მუნიციპალიტეტის მერიის მიერ აღმასკომის 24.01.1990წ. აქტის ან ნაგებობის დემონტაჟის შესახებ გ. ე-ს ინფორმირებას დაადასტურებს. საკასაციო პალატის მოსაზრებით, პირს აქვს გონივრული მოლოდინი, რომ მის მიერ კანონის შესაბამისად მოქმედების პირობებში, მისი ინფორმირების გარეშე მისი ქონების მიმართ რაიმე აქტის გამოცემა არ მოხდება ან რაიმე ქმედებები არ განხორციელდება. შესრულების დროის განუსაზღვრელობისა და დაუდგენლობის შემთხვევაში ხანდაზმულობის ვადის ათვლა იწყება მას შემდეგ, რაც კრედიტორისათვის ცნობილი გახდება თავისი უფლების დარღვევის შესახებ, კერძოდ, როდესაც კრედიტორი მოითხოვს შესრულებას, ხოლო მოვალე ვალდებულების შესრულებაზე უარს იტყვის ან გონივრულ ვადაში არ შეასრულებს მას (სუს 05.09.2012წ. №ას-444-419-2011 განჩინება, სუს 07.10.2005წ. №ას-438-726-05 განჩინება). განსახილველ შემთხვევაში გ. ე-ს საცხოვრებელი ბინის გადაცემაზე, აღმასკომის 24.01.1990წ. გადაწყვეტილების აღსრულებაზე უარი ეთქვა ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიის 07.08.2015წ. აქტით. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ თუ ვალდებულების შესრულებისათვის არ არის განსაზღვრული დრო და მოვალე ვალდებულების შესრულებაზე ხანდაზმულობის საფუძვლით ამბობს უარს, ასეთ შემთხვევაში სწორედ მოვალემ უნდა წარმოადგინოს ხანდაზმულობის ვადის ათვლის მომენტის დამდგენი მტკიცებულებები, რაც განსახილველ შემთხვევაში არ მომხდარა. ვალდებულების შესრულებაზე პასუხისმგებელი პირის – ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიის ზოგადი განმარტებები სარჩელის ხანდაზმულად მიჩნევის შესახებ არ ქმნის საკმარის დასაბუთებას. სარჩელის ხანდაზმულობას არ ადასტურებს აგრეთვე აღმასკომის გადაწყვეტილების 1990 წელს მიღება, რადგან არ არის დადგენილი მისი გაცნობის და აღსრულების კონკრეტული დრო. საქმის მასალებში დაცულია წერილობითი მტკიცებულებები, მათ შორის ქ. ქუთაისის მერიის 15.01.1996წ. №33 განკარგულება და ...ის სამსახურის 03.08.2000წ. წერილი, რომელთა თანახმად, როგორც 1996 წელს, ასევე 2000 წლის

ავგისტოში ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლი ჯერ არ იყო დემონტირებული.

სააპელაციო პალატისა და ქ. ქუთაისის მუნიციპალიტეტის მერიის მოსაზრება, რომ 15.01.1996წ. განკარგულებით ლ. ლ-ს გამოეყო ქ. ქუთაისში, ...ის №19-ში მდებარე სახლის სრული და არა მხოლოდ 1/3 ნილის ღირებულება, რის გამო მერიას სახლის აღებიდან გამომდინარე რაიმე ვალდებულება აღარ ეკისრება, არ ასაბუთებს სასარჩელო მოთხოვნის უსაფუძვლობას. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ უძრავ ქონებაზე უფლებას მხოლოდ პირის ნება არ აფუძნებს. საქმეში დაცულია ტექ-აღრიცხვის არქივიდან გამოთხოვილი სააღრიცხვო მონაცემები, რომელთა თანახმად იკვეთება ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის მახასიათებლები, მასზე უფლების მქონე სუბიექტები. სააპელაციო პალატას არ მიუთითებია უძრავ ნივთზე რაიმე უფლებადამდგენ დოკუმენტზე, რომელიც ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის სრულ ფართზე ლ. ლ-ის უფლებას დაადასტურებდა და გ. ე-ს უფლებას გამორიცხავდა. მხოლოდ პირის ცალმხრივი ნება იყოს კონკრეტული უძრავი ქონების სრული ფართის მესაკუთრედ მიჩნეული, არ აქცევს მას ამ ქონების მესაკუთრედ. ამდენად, ლ. ლ-ს თანხმობა რომც განეცხადებინა ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის აღების სანაცვლო სრული კომპენსაციის მიღებაზე, ქ. ქუთაისის მერიას მაინც არ წამოეშობოდა ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის სრულ ფართზე ლ. ლ-ის მესაკუთრედ მიჩნევის საკმარისი საფუძველი. მართალია ქ. ქუთაისის მერიის 15.01.1996წ. განკარგულებაში სახლის ნილი, რომლის სანაცვლო ანაზღაურებაც ლ. ლ-ს უნდა მიეღო, არ არის დაკონკრეტებული, თუმცა აღნიშნული არ გულისხმობს ლ. ლ-ის საკუთრების უფლების წარმოშობას სახლის მთლიან ფართზე, 15.01.1996წ. განკარგულება არ არის უძრავ ნივთზე საკუთრების უფლების წარმომშობი დოკუმენტი, განკარგულებით განისაზღვრა უკვე ლ. ლ-ის საკუთრებაში მყოფი ქონების აღების სანაცვლოდ შესაბამისი კომპენსაციის გაცემის და არა რაიმე ფართზე ლ. ლ-ის საკუთრების უფლების წარმოშობის წინაპირობები. ამდენად, 15.01.1996წ. განკარგულებაში მიითითებულ ...ის ქ. №19-ში მდებარე საცხოვრებელ სახლში უნდა მოვიაზროთ საცხოვრებელი სახლის ის ნილი, რომელზეც ლ. ლ-ს შესაბამისი უფლებადამდგენი დოკუმენტი გააჩნდა. უძრავი ნივთის უფლებრივი მდგომარეობის დადგენის თავისებურების მიუხედავად სააპელაციო პალატამ სრულად უგულვებლყო ტექ-აღრიცხვის ბიუროს საქმეში დაცული დოკუმენტაცია, არ დაადგინა 15.01.1996წ. განკარგულების გამოცემის დროისათვის ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლზე უფლების მატარებელი სუბიექტები, არ იმსჯელა ამ მიმართებით მოსარჩელე გ. ე-ს უფლებადამდგენ დოკუ-

მენტებზე. სააპელაციო პალატის მოსაზრება, რომ საქმეში დაცული დოკუმენტებით არ დადასტურდა 1996 წელს ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის ნაწილზე გ. ე-ს საკუთრების უფლების კვლავ არსებობა, არ არის დასაბუთებული. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ თუ საწინააღმდეგო არ დასტურდება, პირი საკუთრების უფლებას იღებს უვადოდ, რაიმე წინაპირობის, მისი განახლების საჭიროების გარეშე. მესაკუთრე არ არის ვალდებული რაიმე პერიოდულობით მოიპოვოს ცნობები ან სხვა სახის მტკიცებულებები იმის შესახებ, რომ ქონება კვლავ მის საკუთრებაშია. ნივთზე ერთხელ შეძენილი საკუთრების უფლება განაგრძობს არსებობას მისი შეწყვეტის წინაპირობების წარმოშობამდე, მაგ. როგორებიცაა: ქონების გაყიდვა ან სხვა ფორმით გასხვისება. 15.01.1996წ. განკარგულების გამოცემისას მოქმედი საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსი ითვალისწინებდა კერძო საკუთრებაში მყოფი საცხოვრებელი სახლის გასხვისების შესაძლებლობას (238-ე მუხ.) და ადგენდა ქალაქში მდებარე საცხოვრებელი სახლის (სახლის ნაწილის) ყიდვა-გაყიდვის ხელშეკრულების სანოტარო წესით დადასტურებისა და დარეგისტრირების აუცილებლობას (239-ე მუხ.). ნორმატიულად დადგენილი იყო აგრეთვე, რომ საკუთრების უფლების შეწყვეტა ხდებოდა მესაკუთრის მიერ საკუთრების ობიექტის გასხვისების ან საკუთრების ობიექტის მოსპობის შედეგად (1996წ. მოქმედი „საკუთრების უფლების შესახებ“ საქართველოს რესპუბლიკის 15.07.1993წ. კანონის მე-6 მუხ.). სააპელაციო პალატას არ მიუთითებია ნასყიდობის ხელშეკრულების ან გ. ე-ს საკუთრების უფლების გაუქმების დამადასტურებელი რაიმე დოკუმენტაციის თუ რეგისტრირებული მონაცემების ცვლილების შესახებ, არ დადასტურებულა 1996 წლისთვის გ. ე-ს საკუთრების უფლების სხვა პირზე გადასვლა ან რაიმე სხვა გზით გაუქმება. ამდენად, საკასაციო პალატა თვლის, რომ ტექ-ალრიცხვის ბიუროს საქმეში წარმოდგენილი მონაცემებით, რომელიც მათ შორის ქ. ქუთაისის მერიისთვისაც იქნებოდა ხელმისაწვდომი, არ იკვეთება მერიის გონივრული მოლოდინის წარმომშობი რაიმე საფუძველი იმის დასაბუთებლად, რომ მან ქონების სრული ფართის სანაცვლო ანაზღაურებასთან დაკავშირებით გამოსცა 15.01.1996წ. განკარგულება. გასათვალისწინებელია აგრეთვე, რომ 1996წ. მოქმედი საქართველოს სსრ სამოქალაქო სამართლის კოდექსის მიხედვით, საცხოვრებელ სახლზე ან მის ნაწილზე ნასყიდობის ხელშეკრულებას რეგისტრაციაში ატარებდა სახალხო დეპუტატების ადგილობრივი საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტი (239-ე მუხ.), რომლის უფლებამონაცვლეც ადგილობრივი თვითმმართველობის აღმასრულებელი ორგანოა. საკასაციო პალატა ყურადღებას მიაქცევს აგრეთვე

იმ გარემოებას, რომ საქმეში არ არის დაცული 15.01.1996წ. განკარგულების გამოცემის დროისათვის ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის ღირებულების დამდგენი მტკიცებულებები, შესაბამისად, არ დასტურდება, რომ 4500 აშშ დოლარი იყო მთლიანი სახლის ღირებულება. ამასთანავე, მართალია 15.01.1996წ. განკარგულების შესავალი ნაწილის მიხედვით ლ. ლ-ის ოჯახის წევრებს წარდგენილი აქვთ ნოტარიული წესით დამტკიცებული განცხადებები სახლის აღების სანაცვლოდ კონკრეტული თანხის მიღების შესახებ, თუმცა მნიშვნელოვანია, რომ არ დადგენილა ლ. ლ-ის ოჯახში გ. ე-ს მოქცევის შესაძლებლობა. იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ჩავთვლით, რომ 15.01.1996წ. განკარგულებით მთლიანი სახლის სანაცვლო თანხის ანაზღაურება დადგინდა, საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ არაუფლებამოსილი პირის მიერ საგნის განკარგვისას, განკარგვა შეიძლება ნამდვილად აქციოს მხოლოდ იმ პირის თანხმობამ, რომელიც იყო განკარგვაზე უფლებამოსილი სუბიექტი. განსახილველ შემთხვევაში, მართალია ლ. ლ-ის ოჯახის წევრებმა თანხმობა გაცეს ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის განკარგვაზე, თუმცა არ დგინდება მათი უფლება უძრავ ნივთთან მიმართებით, არაუფლებამოსილი პირის მიერ გაცემული თანხმობა ვერ გამოასწორებს განკარგვის ხარვეზს. შესრულება ვალდებულების შეწყვეტას მხოლოდ იმ შემთხვევაში იწვევს უკეთეს შესრულების მიღებას კრედიტორი ან მის მიერ უფლებამოსილი პირი ახდენს. აღნიშნული გარემოებების არარსებობის პირობებში იგულისხმება, რომ კრედიტორს შესრულება არ მიუღია. ის, რომ შესრულება განხორციელდა და იგი უფლებამოსილმა პირმა მიიღო მოვალის მტკიცების ტვირთს შეადგენს, ქ. ქუთაისის მერიის მხოლოდ ზოგადი ახსნა-განმარტებები ლ. ლ-ისთვის თანხის გადაცემით სახლის სრული ღირებულების ანაზღაურების შესახებ, არ ასაბუთებს სარჩელის უსაფუძვლობას. სასარჩელო მოთხოვნის უსაფუძვლობა არ დგინდება აგრეთვე იმ გარემოებით, რომ გ. ე-ს ქ. ქუთაისის მერიის 15.01.1996წ. განკარგულება არ გაუხაჩივრებია, რადგან ქვედა ინსტანციის სასამართლოების მიერ არ დასაბუთებულა აღნიშნული განკარგულებით გ. ე-ს კანონიერი ინტერესებისათვის ზიანის მიყენება. კასატორი თვლის, რომ ქ. ქუთაისის მერიის 15.01.1996წ. განკარგულება ...ის ქ. №19-ში მდებარე სახლის მის წილზე არ ვრცელდება, რის გამო არ აყენებს ზიანს და ამდენად, არ არსებობდა გასაჩივრების საჭიროება.

საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ქვედა ინსტანციის სასამართლოებს უნდა ემსჯელათ აგრეთვე საქმეში ლ. ლ-ის მესამე პირად ჩართვის საჭიროებაზეც, რადგან საქმეში ერთ-ერთ გამოსაკვლევ საკითხს შეადგენს ქ. ქუთაისის მერიის 15.01.1996წ. განკარგულებით.

ბის ფარგლები. უკეთუ ქ. ქუთაისის მერიის მიერ ლ. ლ-ისათვის გადასაცემი თანხის ოდენობა – 4500 აშშ დოლარის ექვივალენტი ლარი, განსაზღვრული იყო სახლის მთლიანი ღირებულების ანაზღაურების სანაცვლოდ და ლ. ლ-ს აღნიშნული თანხა მიღებული აქვს, მაშინ შესაძლოა უსაფუძვლო გამდიდრებიდან გამომდინარე მის მიმართ წარმოიშვას გარკვეული ვალდებულებების დაკისრების საფუძველი. ამასთანავე, გასათვალისწინებელია იცის, რომ არ გამოკვლეულა ქ. ქუთაისის მერიის 15.01.1996წ. განკარგულების აღსრულების მიზნით ლ. ლ-ისთვის შესაბამისი თანხის გადაცემის საკითხი. უკეთუ 1996 წლის განკარგულებით გათვალისწინებული თანხა ქ. ქუთაისის მერიას არ გაუცია, აღნიშნული დამატებით დაადასტურებს მერიის მოსაზრების უსაფუძვლობას იმასთან დაკავშირებით, რომ ლ. ლ-ისთვის 4500 აშშ დოლარის გადახდით მის მიერ შესრულდა სახლის აღებასთან დაკავშირებული ვალდებულება და სახლის სრული ღირებულა აუნაზღაურდა განკარგულების ადრესატს.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სამართლო თვლის, რომ სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინება არ არის დასაბუთებული, სასამართლომ სრულყოფილად არ გამოიკვლია საქმის ფაქტობრივი გარემოებები და არ მისცა მათ სწორი სამართლებრივი შეფასება, განჩინება მოკლებულია სათანადო სამართლებრივ და ფაქტობრივ წანამძღვრებს, გადაწყვეტილების დასაბუთება იმდენად არასრულია, რომ მისი სამართლებრივი საფუძვლიანობის შემოწმება შეუძლებელია, რაც სსკ-ის 394-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტის თანახმად საკასაციო საჩივრის აბსოლუტურ საფუძველს ქმნის, აღნიშნული თავის მხრივ გასაჩივრებული განჩინების გაუქმებისა და სსკ-ის 412-ე მუხლის საფუძველზე ხელახალი განხილვისათვის დაბრუნების წინაპირობაა. საქმის ხელახალი განხილვისას სასამართლომ სრულყოფილად უნდა გამოიკვლიოს საქმის ფაქტობრივი გარემოებები, საქმეზე შეკრებილი მტკიცებულებები და მისცეს მათ სწორი სამართლებრივი შეფასება.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 1-ლი მუხლის მე-2 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე, 412-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. ჟ. ე-ას (გ. ე-ს უფლებამონაცვლის) საკასაციო საჩივარი დაკ-

მაყოფილდეს ნაწილობრივ, გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს 16.01.2018წ. განჩინება და საქმე ხელახალი განხილვისათვის დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;

2. სასამართლო ხარჯები გადანაწილდეს საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების დადგენისას;

3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობით
პეცვლაზე უარის თქმის შესახებ ადმინისტრაციული
აქტის კანონიერება**

**გადაწყვეტილება
საქართველოს სახელით**

№ბს-382(კ-22)

5 ოქტომბერი, 2022 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**

**შემაღვენლობა: გ. მაკარიძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ქ. ცინცაძე,
თ. ოქროპირიძე**

დავის საგანი: ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა, ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება

აღწერილობითი ნაწილი:

1. 2021 წლის 24 აგვისტოს გ. ს-ემ სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას, მოპასუხის – სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივი საბჭოს მიმართ.

მოსარჩელემ მოითხოვა: ა) ბათილად იქნეს ცნობილი სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივი საბჭოს 2021 წლის 2 ივლისის №03/21/შ/პ/-0340 გადაწყვეტილება; ბ) დაევალოს სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივი საბჭოს გამოსცეს ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი, რომლითაც დაკმაყოფილდება შუამდგომლობა გ. ს-ის

სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობით შეცვლის შესახებ.

სარჩელის თანახმად, გ. ს-ეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 28 თებერვლის განაჩენით საქართველოს სსკ-ის 109-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით სასჯელის სახედ და ზომად განესაზღვრა თავისუფლების აღკვეთა 20 წლის ვადით. ამავე სასამართლოს 2013 წლის 25 იანვრის განჩინებით „ამნისტიის შესახებ“ საქართველოს კანონის გამოყენებით სასჯელის სახედ და ზომად განესაზღვრა თავისუფლების აღკვეთა 15 წლის ვადით. მოსარჩელე თავდაპირველად მოთავსებულ იქნა №16 სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში, სადაც დაწესებულების ხელმძღვანელი პირების მიერ მის მიმართ განხორციელდა წამება, რის გამოც მოცემული დაწესებულების თანამშრომლები მიცემულ იქნენ პასუხისმგებში. აღნიშნულის შემდეგ გ. ს-ე გადაყვანილ იქნა №15 პენიტენციურ დაწესებულებაში, სადაც ამჟამად იხდის სასჯელს. ვინაიდან გ. ს-ემ მოიხადა სასჯელის 2/3-დი, მან მიმართა თხოვნით სპეციალური პენიტენციური სამსახურის ადგილობრივ საბჭოს სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობით შეცვლის თაობაზე, რაზედაც განმცხადებელს საბჭოს 2021 წლის 2 ივლისის გადაწყვეტილებით უარი ეთქვა იმ მოტივით, რომ იგი არის წარსულში ნასამართლევი და აღნიშნული დანაშაული ჩადენილი აქვს პირობით მსჯავრის მოქმედების პერიოდში, ასევე საკითხის განხილვისას საბჭო მხედველობაში იღებს დაზარალებულის პოზიციას, რაც მოცემულ საქმეში წარმოდგენილი არ არის.

სარჩელის თანახმად, მოსარჩელის ეკონომიურად გაჭირვებულ ოჯახს, ფაქტობრივად, უმუშევარ დედას და ორ დას, არ შეუძლია დააკმაყოფილონ დაზარალებულის მოთხოვნები, რათა თავის მხრივ, დაზარალებულს პრეტენზია არ გააჩნდეს. მოსარჩელეს ადრეულ ასაკში მამა გარდაეცვალა, რამაც გარკვეული გავლენა იქონია მოზარდის ფსიქიკაზე. ოჯახში გ. ს-ე ერთადერთი მამაკაცია, რომელმაც თავისი ქცევით პენიტენციურ დაწესებულებაში დაამტკიცა, რომ ვადაზე ადრე განთავისუფლების შემთხვევაში, იგი იქნება ერთადერთი მარჩენალი ოჯახის, მით უფრო, მისი სამომავლო გეგმა დასაქმება და ოჯახზე ზრუნვა.

მიუხედავად იმისა, რომ გ. ს-ემ პენიტენციურ დაწესებულებაში ყოფნის დროს განიცადა წამება, დამამცირებელი და არაადამიანური მოპყრობა დაწესებულების თანამშრომლებისაგან, იგი მაინც ზრდილობიანი და თავაზიანია პენიტენციური დაწესებულების ადმინისტრაციის მიმართ, ასევე თავაზიანია მსჯავრდებულების მიმართ, რაც ერთ-ერთი ძირითადი კრიტერიუმია მისთვის სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობაზე შეცვლისათვის. ყო-

ველივე აღნიშნული კი მის ადამიანურობასა და გამოსწორებაზე მიუთითებს. როგორც პენიტენციური დაწესებულების მხრიდან, ასევე მეზობლებისაგან იგი ხასიათდება დადებით პიროვნებად, სასჯელის მოხდის პერიოდში რაიმე დარღვევაში შემჩნეული არ ყოფილა და უფრო მეტიც, დადებითი ქცევის გამო პენიტენციური დაწესებულების ხელმძღვანელობის მიერ გ. ს-ე არის ნახალისებული, კერძოდ, მას მიეცა დამატებითი ხანგრძლივი პაემანით სარგებლობის უფლება, ასევე მონაწილეობას იღებდა დაწესებულებაში მიმდინარე ეკლესიის მშენებლობაში, რისთვისაც დაჯილდოვდა და საპატრიარქოს სიგელით, ... თ. (ნ-ი) გ. ს-ეს დახასიათებაში მოიხსენიებს თავის სულიერ შვილად და უწევს რეკომენდაციას. რაც შეეხება მის წარსულს, კერძოდ, პირობითი მსჯავრის დროს დანაშაულის ჩადენას – ეს ფაქტია და მისი გამოსწორება შეუძლებელია. გ. ს-ემ ფაქტობრივად 11 წელი მოიხადა ჩადენილი დანაშაულისათვის, საუკეთესო წლები გაატარა საპატიმროში, იგი პენიტენციურ დაწესებულების მხრიდან სამაგალითოდაა მოხსენებული, გამოსწორებულია და მისი ერთადერთი მიზანია დაუბრუნდეს ოჯახს, შეძლებისდაგვარად მიაღწიოს დაზარალებულთან შერიგებას, თუ ეს საერთოდ შესაძლებელი იქნება. ასევე, თავისი კეთილსინდისიერი შრომითა და ქცევით გამოასწოროს ახალგაზრდობაში ჩადენილი დანაშაული.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 16 ნოემბრის გადაწყვეტილებით გ. ს-ეის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

4. თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 16 ნოემბრის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა გ. ს-ემ, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 14 თებერვლის გადაწყვეტილებით გ. ს-ეის სააპელაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 16 ნოემბრის გადაწყვეტილება და საქმეზე მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება; გ. ს-ეის სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; სადავო საკითხის გადაუწყვეტლად ბათილად იქნა ცნობილი სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივი საბჭოს 2021 წლის 2 ივლისის №03/21/მ/პ/-0340 გადაწყვეტილება და სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივ საბჭოს დაევალა საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის

მქონე გარემოებების გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, კანონმდებლობით დადგენილი წესითა და ვადაში, გამოსცეს ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა პატიმრობის კოდექსის 41-ე, 43-ე მუხლებზე, საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 7 აგვისტოს №320 ბრძანებით დამტკიცებულ „საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სისტემაში შემავალი სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების – სპეციალური პენიტენციური სამსახურის ადგილობრივი საბჭოების მიერ სასჯელის მოხდისაგან პირობით ვადამდე გათავისუფლების საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების წესზე“ და განმარტა, რომ კონკრეტულ შემთხვევაში, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მხოლოდ დანაშაულის ხასიათზე საზგასმა და ამ მოტივით შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა არ ნიშნავს საქმისთვის მნიშვნელობის მქონე ყველა გარემოების სრულყოფილად შესწავლას. ერთი მხრივ, კანონმდებლობითვე არის გათვალისწინებული მოსარჩელის მიერ ჩადენილი დანაშაულის შემთხვევაში, შესაბამისი პირობების არსებობისას, შინაპატიმრობის გამოყენების შესაძლებლობა, მეორე მხრივ კი, საყურადღებოა საბჭოს შექმნის მიზანი, როგორიცაა რესოციალიზაციის ხელშეწყობა და საზოგადოებრივი უსაფრთხოების დაცვა. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 39-ე მუხლის თანახმად, სასჯელის მიზანია სამართლიანობის აღდგენა, ახალი დანაშაულის თავიდან აცილება და დამნაშავის რესოციალიზაცია. რესოციალიზაცია გულისხმობს დამნაშავის კანონმორჩილ მოქალაქედ გადაქცევის მიზანმიმართულ პროცესს, მისი შემდგომი თავისუფალი ცხოვრებისათვის მომზადებას. ამასთან, დამნაშავის რესოციალიზაცია თავისთავად კავშირშია ახალი დანაშაულის პრევენციის მიზანთან, ანუ თუ მოხდება დამნაშავის რესოციალიზაცია, თავისთავად შემცირდება განმეორებითი დანაშაულის ჩადენის რისკიც. დანაშაულის ხასიათის კრიტერიუმის შეფასებასთან ერთად, ადმინისტრაციულ ორგანოს სადავო გადაწყვეტილებით უნდა შეეფასებინა დამატებითი გარემოებები, როგორც ეს დადგენილია ზემოაღნიშნული წესით. საქმის მასალებით დადგენილია, რომ გ. ს-ეს აქვს დადებითი დახასიათება პენიტენციურ დაწესებულებებში ყოფნის პერიოდში, სასჯელის მოხდის მთელი პერიოდის განმავლობაში არ ყოფილა დასჯილი და არ დაკისრებია დისციპლინური სახდელი, ასევე წახალისებულია. მისი გეგმები სასჯელალსრულების დაწესებულებიდან გათავისუფლების შემდეგ ოჯახსა და დასაქმებას უკავშირდება, სასჯელის მოხდის პერიოდში რაიმე დარღვევაში შემჩნეული არ ყოფილა, დაწესებულების ადმინისტრაციისა და მსჯავრდებულების მიმართ თავაზიანია. უფრო

მეტიც, წარმოდგენილია დაზარალებულთა ნოტარიულად დამონ-
მებული თანხმობები მსჯავრდებულის მიმართ პრეტენზიის არქო-
ნის, ასევე, სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობით შეც-
ვლის თაობაზე.

პალატამ აღნიშნა, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სა-
მართლებრივი აქტი, რომელიც გამოცემულია წერილობითი სახით,
აუცილებელია შეიცავდეს დასაბუთებას, კერძოდ, მასში მითითე-
ბული უნდა იყოს ის სამართლებრივი და ფაქტობრივი წანამძღვრე-
ბი, რომელთა საფუძველზეც გამოიცა იგი. ამასთან, ინდივიდუა-
ლური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის დასაბუთების კა-
ნონისმიერი ვალდებულება განპირობებულია იმ გარემოებით, რომ
ადმინისტრაციული ორგანო შებოჭოს სამართლით და მოაქციოს
თვითკონტროლის ფარგლებში, რამდენადაც გადაწყვეტილების მი-
ღება უნდა ეფუძნებოდეს კონკრეტულ გარემოებებს და ფაქტებს,
რომელთა შეფასებასაც ადმინისტრაციული ორგანო მიჰყავს სა-
კითხის ამა თუ იმ გადაწყვეტამდე, ანუ სწორედ კონკრეტული ფაქ-
ტები და საქმის გარემოებები განსაზღვრავს გადაწყვეტილების იუ-
რიდიულ შედეგს და არა პირიქით. გარდა აღნიშნულისა, გადაწყვე-
ტილების დასაბუთება აუცილებელია ადრესატისათვის, რათა შეა-
ფასოს მისი მართლზომიერება, დარწმუნდეს მის კანონშესაბამი-
სობაში, ხოლო უფლების დარღვევის განცდის შემთხვევაში, ისარ-
გებლოს გასაჩივრების შესაძლებლობით, მას უნდა შეეძლოს იცო-
დეს, რა არგუმენტებით უნდა დაუპირისპირდეს მიღებულ გადაწ-
ყვეტილებას, რასაც დასაბუთების გარეშე გადაწყვეტილების მი-
ღების პირობებში ვერ შეძლებს.

პალატამ განმარტა, რომ სასამართლოს უფლებამოსილება – სა-
დავო საკითხის გადაუწყვეტლად ბათილად ცნოს ადმინისტრაცი-
ული ორგანოს მიერ მიღებული ადმინისტრაციული აქტი, ემსახუ-
რება ადმინისტრაციული ორგანოების მიერ განხორციელებულ
მმართველობის კანონიერებაზე სასამართლო კონტროლის სრულ-
ფასოვან რეალიზაციასა და მართლმსაჯულების ეფექტიან განხორ-
ციელებას. იმ პირობებში, როცა ადმინისტრაციულ ორგანოს თით-
ქმის არ მოუხდენია ფაქტობრივი გარემოებების დადგენა-შეფა-
სება, ადმინისტრაციულ სამართალწარმოებაში რიგ შემთხვევებში
შეუძლებელი ხდება მათი გამოკვლევა.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატამ მი-
იჩნია, რომ გასაჩივრებული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-
სამართლებრივი აქტი გამოცემულია საქმისათვის არსებითი მნიშ-
ვნელობის მქონე გარემოებების სათანადოდ გამოკვლევისა და შე-
ფასების გარეშე.

რაც შეეხება მოსარჩელის მოთხოვნას მოპასუხისათვის ახალი

ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალების თაობაზე, სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ გასაჩივრებული აქტის სადავო საკითხის გადაწყვეტილად ბათილად ცნობის პირობებში, არ არსებობდა ამ ნაწილში სარჩელის დაკმაყოფილების საფუძველი, ვინაიდან მოსარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილების შესახებ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა დამოკიდებულია მოპასუხის მიერ სადავო საკითხის ხელახლა შეფასებაზე.

5. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 14 თებერვლის გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში საკასაციო წესით გაასაჩივრა სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივმა საბჭომ, რომელმაც გასაჩივრებულ ნაწილში გადანყვეტილების გაუქმება და ახალი გადანყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

კასატორის მითითებით, დანიშნული სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობით შეცვლის საკითხის გადანყვეტა, მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად, წარმოადგენს ადგილობრივი საბჭოს კომპეტენციას, მის დისკრეციულ უფლებამოსილებას კანონით დადგენილ ფარგლებში. კანონით დადგენილი ფარგლები კი, სწორედ ის ხუთი კრიტერიუმია, რომლის გამოკვლევის საფუძველზეც, იღებს საბჭო გადანყვეტილებას, კერძოდ: 1. დანაშაულის ხასიათი – ჩადენილი დანაშაულის სიმძიმე, რა გარემოებაში და რა ვითარებაში იქნა ჩადენილი დანაშაული, ასევე ჩადენილია თუ არა დანაშაული პირობითი მსჯავრის მოქმედების პერიოდში; 2. მსჯავრდებულის ქცევა სასჯელის მოხდის პერიოდში – სასჯელის მოხდის პერიოდში მსჯავრდებულის მიმართ რამდენი და რა სახის დისციპლინური, ადმინისტრაციული და წამახალისებელი ღონისძიებები იქნა გამოყენებული, აგრეთვე, კონკრეტულად რა სახის ქმედების გამო იქნა ასეთი გადანყვეტილება მიღებული; მსჯავრდებულის მიერ სასჯელის მოხდის პერიოდში თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულების დებულების, დაწესებულების დღის განრიგის, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოვალეობების შესრულებისა და დაწესებულების სამართლებრივი რეჟიმის დაცვის შესახებ ინფორმაცია; 3. მსჯავრდებულის მიერ წარსულში დანაშაულის ჩადენის ფაქტები, ნასამართლობა – წარსულში რამდენჯერ, რა სიმძიმის და რა სახის დანაშაულის ჩადენის ფაქტს ჰქონდა ადგილი. ასევე, თუ რა სახის, რა სიმძიმის დანაშაულებისთვის და რამდენჯერ იყო ნასამართლევ მსჯავრდებული; 4. ოჯახური პირობები – მსჯავრდებულის დამოკიდებულება ოჯახის წევრებთან, ჰყავს თუ არა მცირეწლოვანი შვილები, შრომისუნა-

რო ოჯახის სხვა წევრები, ახლო ნათესავების მატერიალური მდგომარეობა და სხვა; 5. მსჯავრდებულის პიროვნება – მსჯავრდებულის დამოკიდებულებას ჩადენილ დანაშაულთან, დაწესებულების მოსამსახურეებსა და სხვა მსჯავრდებულებთან, ინფორმაცია – სასჯელის მოხდის პერიოდში სოციალურ აქტივობებში მიღებული მონაწილეობის შესახებ.

საკითხის განხილვისას საბჭომ გაითვალისწინა მსჯავრდებულის ოჯახური პირობები, პიროვნული მახასიათებლები, ის გარემოება, რომ ნახალისებულია დაწესებულების ხელმძღვანელობის მიერ, თუმცა ყურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ მსჯავრდებულის მიერ პირობითი მსჯავრის მოქმედების პერიოდში ჩადენილია სიცოცხლის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაული, კერძოდ, განზრახ მკვლელობა დამამძიმებელ გარემოებაში, განსაკუთრებული სისასტიკით. მოუხდელი სასჯელის შინაპატიმრობით შეცვლის საკითხის განხილვისას საბჭო ასევე მხედველობაში იღებს დაზარალებულის პოზიციას, რაც მოცემულ საქმეში ვერ იქნა წარმოდგენილი. სასჯელის მოხდის პერიოდში მსჯავრდებულს მონაწილეობა არ მიუღია სოციალურ აქტივობებში, ასევე ნასამართლე-ვია. ვინაიდან, სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობით შეცვლის მიზნებისთვის განსაკუთრებით უარყოფით როლს თამაშობს ჩადენილი დანაშაულის სიმძიმე და ხასიათი, ნასამართლობა, საბჭომ ამ ეტაპზე მიიჩნია, რომ ამ კრიტერიუმის თანმხლები ნეგატიური მოსაზრებები ვერ გააბათილა და ვერ გადანონა სხვა დადებითი კონტექსტის კრიტერიუმებმა. ადგილობრივი საბჭოს გადან-ყვეტილების დასაბუთებაში მითითებულია ყველა ის ფაქტობრივი გარემოება, რომელსაც არსებითი მნიშვნელობა ჰქონდა საკითხის უარყოფითად გადანყვეტისთვის. გადანყვეტილების სამოტივაციო ნაწილში გარკვევით არის მითითებული, რომ საბჭომ უარყოფითად შეაფასა რამდენიმე კრიტერიუმი და საბოლოო გადანყვეტილება სწორედ ამ უარყოფითად შეფასებული კრიტერიუმების ერთობლიობით მიიღო. საყურადღებოა, რომ სააპელაციო პალატა გასა-ჩივრებულ გადანყვეტილებაში არ მსჯელობს იმ კრიტერიუმებზე, რომლებიც უარყოფითად შეფასდა, როგორც საბჭოს მიერ, ასევე პირველ ინსტანციაში საქმის განხილვის დროს.

რა თქმა უნდა, სადავო გადანყვეტილებაში ყურადღება გამახ-ვილებულია გ. ს-ეის მიერ ჩადენილი დანაშაულის სიმძიმესა და ხა-სიათზე. ეს ბუნებრივია, რადგან მსჯავრდებულის მიერ ჩადენი-ლია ძალადობრივი ხასიათის, განსაკუთრებით მძიმე კატეგორიის დანაშაული, რამაც ადამიანის სიცოცხლის მოსპობა გამოიწვია, გან-საკუთრებული სისასტიკით, კერძოდ, დაზარალებულისთვის მიყე-ნებული 51 წრილობით კისრის არეში. ასევე საყურადღებოა ის ფაქ-

ტიც, რომ მსჯავრდებული განზრახვის სისრულეში მოყვანის შემდეგ შემთხვევის ადგილიდან მიიმალა. თუმცა მხოლოდ აღნიშნული კრიტერიუმი არ გამხდარა მისთვის სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობით შეცვლაზე უარის თქმის საფუძველი. საბჭო გადაწყვეტილებაში მიუთითებს იმ გარემოებაზეც, რომ მსჯავრდებულმა დანაშაული ჩაიდინა პირობითი მსჯავრის მოქმედების პერიოდში. დაწესებულებიდან გადმოგზავნილი დახასიათებით დასტურდება, რომ მსჯავრდებული დანაშაულის ჩადენის მომენტში ნასამართლობის მქონე იყო სქესობრივი თავისუფლებისა და ხელშეუხებლობის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაულისთვის, კერძოდ, ჯგუფურად გაუპატიურებისთვის. შესაბამისად, უარყოფითად შეფასდა 2018 წლის 7 აგვისტოს №320 ბრძანების მე-13 მუხლში მოცემული კრიტერიუმი: მსჯავრდებულის მიერ წარსულში დანაშაულის ჩადენის ფაქტები, ნასამართლობა. მსჯავრდებულს ასევე დაწესებულების მიერ წარმოდგენილი დახასიათებით სასჯელის მოხდის პერიოდში მონაწილეობა არ აქვს მიღებული სოციალურ აქტივობებში, შესაბამისად, ეს კრიტერიუმიც უარყოფითად შეფასდა.

მსჯავრდებულ გ. ს-ეის სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობის შეცვლის საკითხთან დაკავშირებით საბჭოს შეუფასებელი არ დარჩენია არც ერთი კრიტერიუმი და გადაწყვეტილება მიიღო თავისი შინაგანი რწმენის საფუძველზე. შესაბამისად, იმ დადებითი კონტექსტის კრიტერიუმებმა ვერ გადანაწილა უარყოფითი კონტექსტის კრიტერიუმი, რასაც „სამართლებრივი სიკეთის“ ხელყოფას გულისხმობს. საბჭო მიიჩნევს, რომ მსჯავრდებულის მიერ ჩადენილი დანაშაული წარმოადგენს განსაკუთრებით მაღალი საზოგადოებრივი საშიშროების მქონე დანაშაულს, რომლის წინააღმდეგ ეფექტური ბრძოლა წარმოადგენს სახელმწიფოს ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს გამოწვევას. მოცემულ შემთხვევაში, მსჯავრდებულის ინდივიდუალური მახასიათებლების გათვალისწინებით, იქედან გამომდინარე, რომ მსჯავრდებულს 2010 წლიდან მონაწილეობა არ მიუღია დაწესებულებაში არსებულ სოციალურ აქტივობებში, უდავოდ ვერ იქნება მიჩნეული, რომ მიღწეულია სასჯელის მიზანი და მინიმუმამდე შემცირდა მსჯავრდებულის მიერ განმეორებით დანაშაულის ჩადენის რისკი, მით უმეტეს იმ პირობებში, როდესაც სააპელაციო სასამართლოში ახსნა-განმარტების ეტაპზე მსჯავრდებულმა არ ისურვა პირადად დაეფიქსირებინა თავისი პოზიცია სხდომის დარბაზში, რაც შესაძლოა, მიაწინებდეს, რომ მსჯავრდებული გულწრფელად არ ინანიებდეს მის მიერ ჩადენილ ქმედებას.

კასატორის განმარტებით, გაურკვეველია სააპელაციო პალატა

მიღებული გადაწყვეტილების ერთ-ერთ საფუძვლად რატომ უთითებს სააპელაციო სასამართლოს სხდომაზე მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილ დაზარალებულთა ნოტარიულად დამოწმებულ თანხმობებს მსჯავრდებულის მიმართ პრეტენზიის არქონის თაობაზე, რადგან აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივ საბჭოს საკითხის განხილვისას არ ჰქონდა შესაძლებლობა გაცნობოდა და გამოეკვლია დაზარალებულის პოზიცია. ადმინისტრაციული წარმოების დროს მხარე განმარტავდა, რომ ვერ მოხდა დაზარალებულთან შეთანხმება. ასევე აღნიშნული დოკუმენტები არ იყო საქმეში თბილისის საქალაქო სასამართლოში საქმის განხილვის ეტაპზე. საბჭოს მიერ 2021 წლის 2 ივლისს მიღებულ გადაწყვეტილებაზე მსჯელობისას უნდა გავითვალისწინოთ გადაწყვეტილების მიღების პროცესში მოქმედი ის ფაქტობრივი გარემოებები, რომლის სათანადოდ გამოკვლევისა და შეფასების შესაძლებლობა ჰქონდა საბჭოს განხილვის დროს. საყურადღებოა, რომ აღნიშნული დოკუმენტის (დაზარალებულის თანხმობას) შესაბამისი საკითხის განხილვისას საბჭო ითვალისწინებს პატიმრობის კოდექსის 43-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად, სხვა გარემოების სახით და დაზარალებულის თანხმობა საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 7 აგვისტოს №320 ბრძანებით განსაზღვრულ 5 კრიტერიუმში არ არის მოცემული. შესაბამისად, ამ დოკუმენტს გადაწყვეტილების მიღების პროცესში არ აქვს ისეთი განსაკუთრებული მნიშვნელობა, როგორც დანაშაულის სიმძიმესა და ხასიათს, მსჯავრდებულის ნასამართლობას, სოციალურ აქტივობებში მონაწილეობაზე უარის თქმას.

შესაბამისად, საბჭოსა და თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება არის დასაბუთებული და გამომდინარეობს მსჯავრდებულის პირად საქმეში არსებული ფაქტობრივი გარემოებებიდან, გადაწყვეტილებაში მითითებულია ყველა ის ფაქტობრივი გარემოება, რომელსაც არსებითი მნიშვნელობა ჰქონდა აქტის გამოცემისას. არსებული მოცემულობა საკმარისი აღმოჩნდა იმისთვის, რომ საბჭოს მიეღო მსჯავრდებულ გ. ს-ეის მიმართ სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობით შეცვლის საკითზე უარის თქმის გადაწყვეტილება.

6. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 20 აპრილის განჩინებით, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივი საბჭოს საკასაციო საჩივარი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 13 ივლისის განჩინებით სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივი საბჭოს საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და მისი განხილვა დაინიშნა მხარეთა დასწრების გარეშე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, საკასაციო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების კანონიერება-დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივი საბჭოს საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 14 თებერვლის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც გ. ს-ის სარჩელი არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქმის მასალებში ასახულ შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე: ა) თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2008 წლის 25 ივნისის განაჩენით გ. ს-ეს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 137-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „გ“ ქვეპუნქტით განესაზღვრა 3 (სამი) წელი და 9 თვე პირობითი; ბ) თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 28 თებერვლის განაჩენით გ. ს-ეს საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 109-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით სასჯელის სახედ და ზომად განესაზღვრა თავისუფლების აღკვეთა 20 (ოცი) წლის ვადით. საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 67-ე მუხლის საფუძველზე გაუქმდა თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2008 წლის 25 ივნისის განაჩენით დანიშნული პირობითი მსჯავრი და საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 59-ე მუხლის საფუძველზე, გ. ს-ეს საბოლოოდ განესაზღვრა თავისუფლების აღკვეთა 23 (ოცდასამი) წლისა და 9 (ცხრა) თვის ვადით, საიდანაც 20 (ოცი) წელი განესაზღვრა პენიტენციურ დაწესებულებაში მოხდით, ხოლო, 3 (სამი) წელი და 9 (ცხრა) თვე ჩაეთვალა პირობით, 4 (ოთხი) წლისა და 9 (ცხრა) თვის გამოსაცდელი ვადით. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 25 იანვრის განჩინებით, „ამნისტიის შესახებ“ საქართველოს კანონის გამოყენებით სასჯელის სახედ და ზომად განესაზღვრა თავისუფლების აღკვეთა 15 (თხუთმეტი) წლის ვადით, ხოლო, 2 (ორი) წელი, 9 (ცხრა) თვე და 22 (ოცდაორი) დღე ჩაეთვალა პირობით. თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2013 წლის 13 მაისის განჩინებით აღმოიფხვრა უზუსტობა და პირობით სასჯელი განისაზღვრა – 1 (ერთი) წლით, 10 (ათი) თვით და 15 (თხუთ-

მეტი) დღით. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2013 წლის 25 ივლისის განაჩენით თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 28 თებერვლის განაჩენი დარჩა უცვლელი; გ) 2019 წლის 19 აგვისტოს გ. ს-ე №18 პენიტენციური დაწესებულებიდან გადაყვანილ იქნა №15 პენიტენციურ დაწესებულებაში. პენიტენციური სამსახურის დირექტორის 2018 წლის 11 აპრილის №5436 ბრძანების საფუძველზე, გ. ს-ეს სასჯელის მოხდა განესაზღვრა ნახევრად ღია ტიპის თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებაში და განთავსდა №15 პენიტენციურ დაწესებულებაში; დ) გ. ს-ემ საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 73-ე მუხლით გათვალისწინებული სასჯელის 2/3 მოიხადა 2020 წლის 12 ნოემბერს. მისი სასჯელის მოხდის დასაწყისი – 2010 წლის 12 ნოემბერი, ხოლო, სასჯელის მოხდის დასასრული – 2025 წლის 12 ნოემბერი; ე) სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივი საბჭოს 2021 წლის 2 ივლისის №03/21/შ/პ/-0340 გადაწყვეტილებით, სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივ საბჭოში შესული შუამდგომლობა, გ. ს-ეის დარჩენილი სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობით შეცვლის თაობაზე, არ დაკმაყოფილდა;

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ, მართალია, სისხლის სამართლის წესით სასამართლოს მიერ გამამტყუნებელი განაჩენის დადგენა საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 39-ე მუხლის მიზნების გათვალისწინებით ბრალდებულის დამნაშავედ ცნობასა და სხვა საკითხებთან ერთად ითვალისწინებს მოსახდელი სასჯელის, მათ შორის, ვადიანი თავისუფლების აღკვეთის დანიშვნასაც, თუმცა პატიმრობის კოდექსი და მის საფუძველზე საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 7 აგვისტოს №320 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სისტემაში შემავალი სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების – სპეციალური პენიტენციური სამსახურის ადგილობრივი საბჭოების მიერ სასჯელის მოხდისაგან პირობით ვადამდე გათავისუფლების საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების წესი“ (შემდგომში – წესი) იძლევა დანიშნული სასჯელის აღსრულების პროცესში ამ ნორმატიული აქტებით გათვალისწინებული შეღავათის მსჯავრდებულზე გავრცელების შესაძლებლობას.

აღნიშნული წესის პირველი მუხლის თანახმად, სპეციალური პენიტენციური სამსახურის ადგილობრივი საბჭო (შემდგომში – საბჭო) წარმოადგენს მუდმივმოქმედ ორგანოს, რომელიც იხილავს პატიმრობის კოდექსის მე-40, 42-ე და 43-ე მუხლებით გათვალისწინებულ საკითხებს. საბჭოს მიზანს წარმოადგენს მსჯავრდებულის რესოციალიზაციის ხელშეწყობა და საზოგადოების უსაფრთხოე-

ბის დაცვა. მითითებული წესის მე-6 მუხლით დადგენილია საბჭოს უფლებამოსილება, რომლის პირველი პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, საბჭო უფლებამოსილია განიხილოს მსჯავრდებულისათვის სასჯელის მოუხდელი ნაწილის უფრო მსუბუქი სახის სასჯელით შეცვლის საკითხი, გარდა საშიშროების მაღალი რისკის მქონე მსჯავრდებულისა და მსჯავრდებულისა, რომელსაც სასჯელის სახედ შეფარდებული აქვს უვადო თავისუფლების აღკვეთა.

საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 73-ე მუხლის 3¹ ნაწილის თანახმად, საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სისტემაში შემავალი სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების - სპეციალური პენიტენციური სამსახურის ადგილობრივ საბჭოს შეუძლია მსჯავრდებულს, რომელსაც სასჯელის სახით დანიშნული აქვს ვადიანი თავისუფლების აღკვეთა, გარდა განსაკუთრებული რისკის თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულებაში მოთავსებული მსჯავრდებულისა, მისივე თანხმობით შეუცვალოს სასჯელის მოუხდელი ნაწილი შინაპატიმრობით. ამავე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, ამ მუხლის მე-3 ან 3¹ ნაწილით გათვალისწინებულ მსჯავრდებულს სასჯელის მოუხდელი ნაწილი საზოგადოებისათვის სასარგებლო შრომით ან შინაპატიმრობით შეიძლება შეეცვალოს მხოლოდ მაშინ, თუ მან ფაქტობრივად მოიხადა: ა) ნაკლებად მძიმე დანაშაულისათვის მოსახდელი სასჯელის ვადის არანაკლებ ერთი მესამედი; ბ) მძიმე დანაშაულისათვის მოსახდელი სასჯელის ვადის არანაკლებ ნახევარი; გ) განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულისათვის მოსახდელი სასჯელის ვადის არანაკლებ ორი მესამედი; დ) ორი მესამედი სასჯელისა, რომელიც დანიშნული ჰქონდა პირს, რომელიც წინათ პირობით ვადამდე გათავისუფლდა, ხოლო პირობით ვადამდე გათავისუფლება გაუქმდა ამ კოდექსის 72-ე მუხლის მე-6 ნაწილის საფუძველზე; ე) ორი მესამედი სასჯელისა, რომელიც დანიშნული ჰქონდა პირს, რომელსაც წინათ სასჯელის მოუხდელი ნაწილი შეეცვალა უფრო მსუბუქი სახის სასჯელით და შეცვლილი სასჯელი გაუქმდა ამ მუხლის მე-10 ნაწილის საფუძველზე.

საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 7 აგვისტოს №320 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სისტემაში შემავალი სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების - სპეციალური პენიტენციური სამსახურის ადგილობრივი საბჭოების მიერ სასჯელის მოხდისაგან პირობით ვადამდე გათავისუფლების საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების წესის“ მე-13 მუხლი განსაზღვრავს შეფასების კრიტერიუმებს, რომლის თანახმად, შეფასების კრიტერიუმებია: ა) დანაშაულის ხასიათი - აღნიშნული კრიტერიუმით საქმის შეფასებისას ყურადღება უნდა მიექცეს მსჯავრდებულის მიერ ჩადენილი დანაშა-

ულის სიმძიმეს, რა გარემოებაში და რა ვითარებაში იქნა ჩადენილი დანაშაული, ასევე, ჩადენილია თუ არა დანაშაული პირობითი მსჯავრის მოქმედების პერიოდში; ბ) მსჯავრდებულის ქცევა სასჯელის მოხდის პერიოდში – აღნიშნული კრიტერიუმით საქმის შეფასებისას ყურადღება უნდა მიექცეს სასჯელის მოხდის პერიოდში მსჯავრდებულის მიმართ რამდენი და რა სახის დისციპლინური, ადმინისტრაციული და წამახალისებელი ღონისძიებები იქნა გამოყენებული, აგრეთვე, კონკრეტულად რა სახის ქმედების გამო იქნა ასეთი გადანყვებილება მიღებული; ამასთან, ყურადღება უნდა მიექცეს მსჯავრდებულის მიერ სასჯელის მოხდის პერიოდში თავისუფლების აღკვეთის დაწესებულების დებულების, დაწესებულების დღის განრიგის, საქართველოს კანონმდებლობით გათვალისწინებული მოვალეობების შესრულებისა და დაწესებულების სამართლებრივი რეჟიმის დაცვის შესახებ ინფორმაციას; გ) მსჯავრდებულის მიერ წარსულში დანაშაულის ჩადენის ფაქტები, ნასამართლობა – აღნიშნული კრიტერიუმით საქმის შეფასებისას ყურადღება უნდა მიექცეს წარსულში რამდენჯერ, რა სიმძიმის და რა სახის დანაშაულის ჩადენის ფაქტს ჰქონდა ადგილი; ასევე იმას, თუ რა სახის, რა სიმძიმის დანაშაულებისთვის და რამდენჯერ იყო ნასამართლევ მსჯავრდებული; დ) ოჯახური პირობები – აღნიშნული კრიტერიუმით საქმის შეფასებისას ყურადღება უნდა მიექცეს მსჯავრდებულის დამოკიდებულებას ოჯახის წევრებთან, ჰყავს თუ არა მცირეწლოვანი შვილები, მრომისუუნარო ოჯახის სხვა წევრები, ახლო ნათესავების მატერიალური მდგომარეობა და სხვა; ე) მსჯავრდებულის პიროვნება – აღნიშნული კრიტერიუმით საქმის შეფასებისას ყურადღება უნდა მიექცეს მსჯავრდებულის დამოკიდებულებას ჩადენილ დანაშაულთან, დაწესებულების მოსამსახურეებთან და სხვა მსჯავრდებულებთან, ინფორმაცია სასჯელის მოხდის პერიოდში სოციალურ აქტივობებში მიღებული მონაწილეობის შესახებ, საჭიროებს თუ არა განსაკუთრებულ ზედამხედველობას დაწესებულების ხელმძღვანელობის მხრიდან და სხვა მნიშვნელოვანი საკითხები, რაც პიროვნების შეფასების შესაძლებლობას იძლევა.

პატიმრობის კოდექსის 43-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მსჯავრდებულს, მის დამცველს/კანონიერ წარმომადგენელს (გარდა საშიშროების მაღალი რისკის მსჯავრდებულისა, მისი დამცველისა/კანონიერი წარმომადგენლისა) უფლება აქვს, კანონით დადგენილი წესით წარუდგინოს საბჭოს მსჯავრდებულისათვის სასჯელის მოუხდელი ნაწილის უფრო მსუბუქი სახის სასჯელით შეცვლის საკითხის განსახილველად საჭირო დოკუმენტაცია და შესაბამისი შუამდგომლობა. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად,

მსჯავრდებულს, მის დამცველს/კანონიერ წარმომადგენელს და ახლო ნათესავს უფლება აქვთ, საბჭოს წარუდგინონ დამატებითი ინფორმაცია. ხოლო, მე-3 და მე-4 ნაწილების თანახმად, საბჭოს განხილვა ტარდება ზეპირი მოსმენით ან/და ზეპირი მოსმენის გარეშე, ადმინისტრაციული წარმოების წესების დაცვით. ზეპირი მოსმენის გარეშე საბჭო მინისტრის მიერ დადგენილი შეფასების კრიტერიუმების მიხედვით იღებს გადაწყვეტილებას შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ან საქმის ზეპირ მოსმენაზე განსახილველად დაშვების შესახებ. შესაბამისი შუამდგომლობის განხილვისას საბჭო ითვალისწინებს მსჯავრდებულის მიერ სასჯელის მოხდისას გამოვლენილ ქცევას, მის მიერ წარსულში დანაშაულის ჩადენის ფაქტს, მსჯავრდებულის პიროვნებას, ოჯახურ მდგომარეობას, მის მიერ ჩადენილი დანაშაულის ხასიათს და სხვა გარემოებებს, რომლებმაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს საბჭოს გადაწყვეტილებაზე.

საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 7 აგვისტოს №320 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სისტემაში შემავალი სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების – სპეციალური პენიტენციური სამსახურის ადგილობრივი საბჭოების მიერ სასჯელის მოხდისაგან პირობით ვადამდე გათავისუფლების საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების წესის“ მე-7 მუხლის თანახმად, საბჭო გადაწყვეტილებას იღებს სხდომაზე. სხდომა არის 2 სახის: ზეპირი მოსმენის გარეშე და ზეპირი მოსმენით. ზეპირი მოსმენის გარეშე საბჭო არსებითად იხილავს წარმოებაში მიღებულ საქმეებს. ზეპირი მოსმენის გარეშე საბჭო იღებს გადაწყვეტილებას შუამდგომლობაზე უარის თქმის ან საქმის ზეპირ მოსმენაზე განსახილველად დაშვების შესახებ, ან მსჯავრდებულის სასჯელის მოხდისაგან პირობით ვადამდე გათავისუფლების შესახებ. ამავე მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, საბჭო ზეპირი მოსმენით იღებს გადაწყვეტილებას შუამდგომლობის დაკმაყოფილების ან შუამდგომლობაზე უარის თქმის შესახებ.

განსახილველ შემთხვევაში, საბჭომ, ზეპირი მოსმენის გარეშე, იმსჯელა საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 7 აგვისტოს №320 ბრძანებით დამტკიცებული „საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს სისტემაში შემავალი სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების – სპეციალური პენიტენციური სამსახურის ადგილობრივი საბჭოების მიერ სასჯელის მოხდისაგან პირობით ვადამდე გათავისუფლების საკითხის განხილვისა და გადაწყვეტილების მიღების წესის“ მე-13 მუხლით დადგენილი შეფასების კრიტერიუმებით და სადავო გადაწყვეტილებაში მიუთითა – საბჭომ საკითხის განხილვისას გაითვალისწინა მსჯავრდებულის ოჯახური პირობე-

ბი, პიროვნული მახასიათებლები, ასევე, ის გარემოება, რომ გ. ს-ე ნახალისებულია ორჯერ, თუმცა, ყურადღება გაამახვილა იმ გარემოებაზე, რომ მსჯავრდებულის მიერ, პირობითი მსჯავრის მოქმედების პერიოდში ჩადენილია სიცოცხლის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაული, კერძოდ, განზრახ მკვლელობა დამამძიმებელ გარემოებებში, განსაკუთრებული სისასტიკით. ამასთან, მოუხდელი სასჯელის შინაპატიმრობით შეცვლის საკითხის განხილვისას საბჭომ, ასევე, მხედველობაში მიიღო, დაზარალებულის პოზიცია, რაც მოცემულ საქმეში წარდგენილი არ ყოფილა. ასევე, სასჯელის მოხდის პერიოდში მსჯავრდებულს მონაწილეობა არ მიუღია სოციალურ აქტივობებში. ვინაიდან, სასჯელის მოუხდელი ნაწილის შინაპატიმრობით შეცვლის მიზნებისთვის, განსაკუთრებით უარყოფით როლს თამაშობს ჩადენილი დანაშაულის სიმძიმე, ხასიათი და მისი ნასამართლობა. საბჭომ ამ ეტაპზე მიიჩნია, რომ ამ კრიტერიუმის თანმხლები ნეგატიური მოსაზრებები ვერ გააბათილა და ვერ გადაწონა სხვა დადებითი კონტექსტის კრიტერიუმებმა.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მსჯავრდებულისათვის სასჯელის მოუხდელი ნაწილის უფრო მსუბუქი სასჯელით (შინაპატიმრობით) შეცვლის საკითხის გადაწყვეტა ადმინისტრაციული ორგანოს დისკრეციულ უფლებამოსილებათა სფეროს განეკუთვნება, ვინაიდან საბჭომ, ზემოაღნიშნული დებულების მე-13 მუხლით დადგენილი კრიტერიუმების მიხედვით, უნდა მიიღოს შესაბამისი გადაწყვეტილება, რომელიც საბჭოს წევრთა შინაგანი რწმენით იქნება ნაკარნახევი და სადავო საკითხის ობიექტურ თუ სუბიექტურ გარემოებათა კვალიფიციურ შეფასებაზე დაფუძნებული. მართალია, დისკრეციული უფლებამოსილება ადმინისტრაციულ ორგანოს აძლევს ე.წ. მოქმედების ნულოვან თავისუფლებას, თუმცა არ ქმნის სამართლისგან სრულიად თავისუფალ სივრცეს, რადგანაც არ არსებობს როგორც სრულიად დისკრეციული უფლებამოსილება, ასევე – სრული მონესრიგება. სფეროს სპეციფიკის გათვალისწინებით განსხვავდება ადმინისტრაციული ორგანოს დისკრეციული სფეროს რეგულირების ხარისხი, სასამართლო კონტროლის სიმჭიდროვე, ინტენსივობა, შესაბამისად, სასამართლოს კონტროლი ამ პირობებში უნდა იყოს სათანადო და თანაზომიერი, დასაცავი ობიექტის მნიშვნელობიდან გამომდინარე არ არის გამოირიცხული დისკრეციის მიმართ გამკაცრებული ტესტის გამოყენება (სუსგ 13.02.2013წ. №ბს-448-443(კ-12)).

შეფასების გარკვეული თავისუფლების მიუხედავად, ცხადია, რომ დისკრეციული უფლებამოსილების გამოყენება ობიექტურად და სამართლიანად უნდა ხდებოდეს. დისკრეციული უფლებამოსილების სპეციფიკური პროცესი წინააღმდეგობაში არ უნდა მოვი-

დეს მოქალაქეთა დარღვეული უფლების სასამართლო წესით აღდგენის ინტერესთან. მმართველობის ყველა აქტი, მათ შორის დისკრეციული უფლებამოსილებიდან გამომდინარე გადანაცვეტილება, ექვემდებარება სასამართლო კონტროლს. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-7 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებისას არ დაიშვება პირის ძირითადი უფლებისა და კანონიერი ინტერესების შელახვა. დისკრეცია არ წარმოადგენს სასამართლო ხელისუფლების კონტროლისაგან თავისუფალ სივრცეს (სუსგ 11.04.126. №ბს-1655-1627(კ-11), 20.10.106. №ბს-342-331(კ-10)). დისკრეციული უფლებამოსილების არაგონივრული გაფართოება ან პირიქით შევიწროება წარმოშობს ნეგატიურ დისკრეციას, რაც თავისთავად იწვევს ადმინისტრაციული ორგანოს მოქმედების კანონით დადგენილი მიზნისაგან აცდენას.

საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 53-ე მუხლის მე-4 ნაწილის თანახმად, თუ ადმინისტრაციული ორგანო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემისას მოქმედებდა დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში, წერილობით დასაბუთებაში მიეთითება ყველა ის ფაქტობრივი გარემოება, რომელსაც არსებითი მნიშვნელობა ჰქონდა ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემისას, ხოლო ამავე კოდექსის 53-ე მუხლის მე-5 ნაწილის მიხედვით, ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილი არ არის, თავისი გადანაცვეტილება დააფუძნოს იმ გარემოებებზე, ფაქტებზე, მტკიცებულებებზე ან არგუმენტებზე, რომლებიც არ იქნა გამოკვლეული და შესწავლილი ადმინისტრაციული წარმოების დროს.

მოცემულ შემთხვევაში ადმინისტრაციულმა ორგანომ სადავო გადანაცვეტილებაში აღნიშნა, რომ საკითხის განხილვისას გათვალისწინებულია მსჯავრდებულის ოჯახური პირობები, პიროვნული მახასიათებლები, ის გარემოება, რომ ნახალისებულია, თუმცა ყურადღება გამახვილებულია იმ ფაქტზე, რომ მსჯავრდებულის მიერ პირობითი მსჯავრის მოქმედების პერიოდში ჩადენილია სიცოცხლის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაული, კერძოდ, განზრახ მკვლელობა დამამძიმებელ გარემოებაში, განსაკუთრებული სისასტიკით. სასჯელის მოხდის პერიოდში მსჯავრდებულს მონაწილეობა არ მიუღია სოციალურ აქტივობებში, ასევე ნასამართლევი. ამდენად, საქმის მასალებით დასტურდება, რომ საკითხის განხილვისას საბჭოს ნამსჯელი აქვს შეფასების ისეთ კრიტერიუმებზე, როგორიცაა დანაშაულის ხასიათი – მხარეთა შორის დავას არ იწვევს ის ფაქტი, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს 2011 წლის 28 თებერვლის განაჩენით გ. ს-ეს სასჯელის განსაზღვრული აქვს

საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 109-ე მუხლის მე-3 ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტით, ამასთან დანაშაული ჩადენილია პირობითი მსჯავრის მოქმედების პერიოდში; საბჭოს ასევე გათვალისწინებული აქვს მსჯავრდებულის მიერ წარსულში დანაშაულის ჩადენის ფაქტები, ნასამართლობა – მხარეთა შორის დავას არ იწვევს ის ფაქტი, რომ მოსარჩელე დანაშაულის ჩადენის მომენტში ნასამართლობის მქონე იყო სქესობრივი თავისუფლებისა და ხელშეუხებლობის წინააღმდეგ მიმართული დანაშაულისთვის, კერძოდ, ჯგუფურად გაუპატიურებისთვის.

რაც შეეხება საქმეში წარმოდგენილ ტ. ბ-ის და ა. ბ-ის ნოტარიალურად დამოწმებულ განცხადებებს, სადაც ისინი აღნიშნავენ, რომ მათ, როგორც დ. ბ-ის მკვლელობის საქმეზე დაზარალებულ პირებს, მსჯავრდებულ გ. ს-ის მიმართ არავითარი საჩივარი და/ან პრეტენზია არ გააჩნიათ და თანახმანი არიან, რომ სასჯელის მოუხდელი ნაწილი შეეცვალოს შინაპატიმრობით, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სასამართლო სადავო აქტის კანონიერებას სწავლობს და აფასებს აქტის გამოცემის დროს არსებული ფაქტობრივი გარემოებებისა და სამართლებრივი საფუძვლების გათვალისწინებით. ზემოაღნიშნული ხელნერილები ადმინისტრაციულ ორგანოში წარდგენილი არ ყოფილა და შესაბამისად, ცხადია, რომ ადმინისტრაციული წარმოების დროს მათი გათვალისწინება ვერ მოხდებოდა. მართალია, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 97-ე მუხლიდან გამომდინარე ადმინისტრაციულ ორგანოში მიმდინარე წარმოება მეტად ინკვიზიციური ელემენტებით გამოირჩევა, სადაც ადმინისტრაციული ორგანო საქმის გარემოებების სრულყოფილი გამოკვლევისთვის თავად გამოითხოვს მტკიცებულებებს და განიხილავს მათ, თუმცა მოცემულ შემთხვევაში, მტკიცებულების ხასიათის (დაზარალებულის თანხმობა) გათვალისწინებით, თავად დაინტერესებული მხარე იყო ვალდებული წარედგინა ისინი ადმინისტრაციულ საქმის განხილვაზე, რაც მას არ განუხორციელებია. შესაბამისად, მხოლოდ ტ. ბ-ის და ა. ბ-ის ნოტარიალურად დამოწმებულ განცხადებებზე მითითებით სადავო გადაწყვეტილების კანონსაწინააღმდეგო ხასიათი ვერ დადასტურდება, რაც გამორიცხავს გასაჩივრებული აქტის ამ საფუძვლით ბათილად ცნობას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართველოს მესამე ადგილობრივი საბჭოს საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 14 თებერვლის გადაწყვეტილება და მიღებულ იქნეს ახალი

გადაწყვეტილება, რომლითაც გ. ს-ეის სარჩელი არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს სა-
მოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველ ნაწილზე,
რომლის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა,
რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება,
ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფლებული
იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისა-
გან. თუ სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მაშინ ამ მუხლში
აღნიშნული თანხა მოსარჩელეს მიეკუთვნება სარჩელის იმ მოთ-
ხოვნის პროპორციულად, რომელიც სასამართლოს გადაწყვეტილე-
ბით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს – სარჩელის მოთ-
ხოვნის იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც მოსარჩელეს
უარი ეთქვა.

ამდენად, ზემოაღნიშნული სამართლებრივი საფუძვლების გათ-
ვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ მოსარჩელის –
გ. ს-ეის მიერ სარჩელსა და სააპელაციო საჩივარზე გადახდილი სა-
ხელმწიფო ბაჟის – 250 (100+150) ლარის ანაზღაურება მოპასუხე
სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ საქართვე-
ლოს მესამე ადგილობრივ საბჭოს არ დაეკისრება.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ად-
მინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნა-
წილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე
მუხლის პირველი ნაწილით, 411-ე მუხლით და

გ ა დ ა ნ ყ ვ ი ტ ა :

1. სპეციალური პენიტენციური სამსახურის აღმოსავლეთ სა-
ქართველოს მესამე ადგილობრივი საბჭოს საკასაციო საჩივარი
დაკმაყოფილდეს;

2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრა-
ციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 14 თებერვლის გადაწყვეტი-
ლება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;

3. გ. ს-ეის სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;

4. გ. ს-ეის მიერ სარჩელსა და სააპელაციო საჩივარზე გადახდი-
ლი სახელმწიფო ბაჟი – 250 (100+150) ლარი ჩაითვალოს სახელმწი-
ფო ბიუჯეტის სასარგებლოდ გადახდილად;

5. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება სა-
ბოლოოა და არ საჩივრდება.

**გუნაპრივი გაზის მრიცხველის შეცვლის მოთხოვნის
კანონიერება**

**განჩინება
საქართველოს სახელით**

№ბს-1194(კ-21)

10 ნოემბერი, 2022 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**

**შემადგენლობა: მ. ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
გ. აბუსერიძე,
ბ. სტურუა**

დავის საგანი: ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამარ-
თლებრივი აქტის ბათილად ცნობა, ახალი ინდივიდუალური ადმი-
ნისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალება

აღწერილობითი ნაწილი:

2018 წლის 18 ივნისს შპს „მ...მა“ სასარჩელო განცხადებით მი-
მართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქ-
მეთა კოლეგიას, მოპასუხის – საქართველოს ენერგეტიკისა და
წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის მიმართ.

მოსარჩელის განმარტებით, 2018 წლის 27 აპრილს საქართვე-
ლოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვ-
ნული კომისიის მიერ გამოცემულ იქნა №30/8 გადაწყვეტილება,
რომლის მიხედვითაც, შპს „მ...ის“ მოთხოვნა, შპს „ყ...ისათვის“ შპს
„მ...ის“ საკუთრებაში არსებული ბუნებრივი გაზის აღრიცხვის კვან-
ძის (მრიცხველის) შეცვლის აკრძალვის შესახებ, არ დაკმაყოფილ-
და. მოსარჩელის მოსაზრებით, აღნიშნულ ნაწილში გადაწყვეტი-
ლება არის უკანონო და დაუსაბუთებელი, რამდენადაც მოპასუხე
მხარემ სრულყოფილად არ შეისწავლა და გამოიკვლია საქმეში არ-
სებული წერილობითი მტკიცებულებები, რომელთა ერთობლივი შე-
ფასების საფუძველზე, შპს „მ...ის“ მოთხოვნა უნდა დაკმაყოფი-
ლებულიყო. შესაბამისად, მოსარჩელე მიიჩნევს, რომ გადაწყვე-
ტილება ამ ნაწილში უკანონოა. ამასთან, საქართველოს ენერგეტი-
კისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისი-
ის 2018 წლის 27 აპრილის №30/8 გადაწყვეტილების სარეზოლუ-
ციო ნაწილის მე-3 და მე-4 პუნქტებს მოსარჩელე არ ასაჩივრებს
და მიიჩნევს, რომ გადაწყვეტილება ამ ნაწილში არის კანონიერი.

ამდენად, მოსარჩელემ საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალ-
მომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2018 წლის

27 აპრილის №30/8 გადაწყვეტილების პირველი და მეორე პუნქტების ბათილად ცნობა და შპს „მ...ის“ საკუთრებაში არსებული ბუნებრივი გაზის აღრიცხვის კვანძის (მრიცხველის) შეცვლის შპს „თ...ისათვის“ (შპს „ყ...ის“ უფლებამონაცვლე) აკრძალვის შესახებ შპს „მ...ის“ მოთხოვნის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 6 ივლისის განჩინებით საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის საფუძველზე, საქმეში მესამე პირად ჩაბმულ იქნა შპს „ყ...ი“.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2019 წლის 20 სექტემბრის განჩინებით შპს „ყ...ის“ უფლებამონაცვლედ ცნობილ იქნა შპს „თ...ი“.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 25 თებერვლის გადაწყვეტილებით შპს „მ...ის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა ნაწილობრივ; სადავო საკითხის გადაწყვეტლად ბათილად იქნა ცნობილი საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2018 წლის 27 აპრილის №30/8 გადაწყვეტილების პირველი და მეორე პუნქტები და მოპასუხე საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას, საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, სადავო საკითხთან დაკავშირებით, ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონით დადგენილ ვადაში გამოცემა დაევალა.

საქალაქო სასამართლომ საქმის მასალებით დადგენილად მიიჩნია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 26 სექტემბრის კანონიერ ძალაში შესული (საქმე №3/1841-17) გადაწყვეტილებით დადგენილი იყო შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

1. შპს „ყ...ის“ 03.02.2017წ. №01-07-02-01/234 წერილით შპს „მ...ის“ ეცნობა, რომ 2017 წლის 8 თებერვალს იგეგმებოდა შპს „ყ...ის“ წარმომადგენლების მიერ კომპანიის ხარჯით შპს „მ...ის“ ობიექტზე დამონტაჟებული „F...“ ტიპის მრიცხველის შეცვლა „E...“ ტიპის მრიცხველით (ელ. კორექტორით EK...). გამომდინარე აქედან, ობიექტის დემონტაჟის/მონტაჟის სამუშაოების ჩატარების მიზნით, გაზმომარაგება შეწყდებოდა 12:00-დან 17:00 საათამდე. კომპანიას უნდა უზრუნველყოფო უფლებამოსილი წარმომადგენლის დასწრება.

2. 2017 წლის 7 თებერვალს შპს „მ...მა“ წერილით მიმართა საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას და შპს „ყ...ის“ მოთხოვნის საფუძვლიანობის შემოწმება მოითხოვა.

3. საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2017 წლის 9 თებერვლის წერილით შპს „ყ...ის“ სპეციალურ მმართველს დაევალა შპს „მ...ის“ განცხადებასთან დაკავშირებით მოსაზრებების წარდგენა.

4. შპს „ყ...მა“ 2017 წლის 21 თებერვლის წერილით საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას აცნობა, რომ შპს „მ...ის“ ავტოგასამართ სადგურზე აღრიცხვის კვანძის შეცვლა იგეგმებოდა „ბუნებრივი გაზის მიწოდებისა და მოხმარების წესების“ მე-7 და მე-12 მუხლების მოთხოვნათა შესაბამისად. წერილის თანახმად, „F...“ ხარჯთაღმრიცხველი კონტროლერი განკუთვნილია გაზის ნაკადის ლამინარული დინებისათვის. ავტოგასამართ სადგურების პირობებში ლამინარული დინების მიმართ მოთხოვნა ირღვევა, რაც აისახება ზემოთაღნიშნული ხარჯმზომი მოწყობილობის ამონაბეჭდში. ლამინარული დინების მიმართ მოთხოვნის დარღვევა გამოწვეულია ავტოგაზგასამართ სადგურებზე დამონტაჟებული კომპრესორების არათანაბარი მუშაობის გამო. აღნიშნულის გამო ხდებოდა როტაციული ტიპის მრიცხველებით ჩანაცვლება.

5. 2017 წლის 21 თებერვალს შპს „მ...მა“ კვლავ წერილით მიმართა საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას და მის ქსელზე უკვე არსებული მრიცხველის მონტაჟის თაობაზე დოკუმენტაცია წარუდგინა.

6. 2017 წლის 10 მარტს შპს „ყ...მა“ საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას მიმართა წერილით, რომელშიც ახსნილი იყო მრიცხველის შეცვლის აუცილებლობა. წერილს ერთვოდა სსიპ აკრედიტაციის ერთიანი ეროვნული ორგანიზაციიდან – აკრედიტაციის ცენტრის წერილი და ამონაწერი სტანდარტიზაციის, მე...ისა და სერტიფიცირების სახელმწიფოთაშორისო საბჭოს ვებგვერდიდან.

7. საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის აპარატის 2017 წლის 14 მარტის №06/4-18/103-3483 წერილით შპს „მ...ს“ ეცნობა, რომ მისი მოთხოვნა – შპს „ყ...ს“ არ შეეცვალა საკუთარი ხარჯით აღრიცხვის კვანძი, იყო უსაფუძვლო.

საქალაქო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 26 სექტემბრის №3/1841-17 კანონიერ ძალაში შესული გადაწყვეტილებით შპს „მ...ის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა; სადავო საკითხის გადაუწყვეტლად ბათილად იქნა ცნობილი საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის აპარატის 2017 წლის 14 მარტის №06/4-18/103-3483

წერილი და მოპასუხეს – საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალ-მომარაგების მარეგულირებელ კომისიას საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, კანონით დადგენილ ვადაში, შპს „მ...ის“ 07.02.2017წ. განცხადებასთან დაკავშირებით, ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა დაევალა.

აღნიშნული გადაწყვეტილებით სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის აპარატის 2017 წლის 14 მარტის №06/4-18/103-3483 წერილი არ შეიცავდა შპს „მ...ის“ მიერ ადმინისტრაციულ ორგანოში წარდგენილ ადმინისტრაციულ საჩივარში დასმული საკითხების თაობაზე მსჯელობას, ასევე, დასაბუთებას, თუ რატომ იქნა უსაფუძვლოდ მიჩნეული საჩივრის ავტორის პოზიცია მრიცხველის შეცვლასა და უკვე არსებული მრიცხველის ვარგისიანობასთან მიმართებით.

სასამართლომ, ასევე, დადგენილად მიიჩნია, რომ შპს „ს... ცენტრის“ მიერ 2015 წლის 15 იანვარს შპს „მ...ზე“ გაიცა №... დამონმების მოწმობა, რომელიც ძალაში იყო 2019 წლის 15 იანვრამდე; ბუნებრივი გაზის მრიცხველის ტიპი – „F...3“ (საქარხნო ნომერი ...). შპს „ყ...ის“ გაზგამანაწილებელ ქსელზე დაერთებული ავტოგაზების გამოშვით კვანძები, რომლებიც „F...3“ ხარჯმომომ მოწყობილობაზე აგებული, დასტანდარტებულია „ГОСТ 8.563.-97“-ით.

სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2017 წლის 13 დეკემბრის №6/01-3-12178 წერილით სსიპ საქართველოს სტანდარტებისა და მე...ის ეროვნულ სააგენტოს, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-16 და მე-17 მუხლებით გათვალისწინებული სამართლებრივი დახმარების ფარგლებში, ეთხოვა კომისიისთვის ეცნობებინა: 1) ექვემდებარებოდა თუ არა ნაკადის გამომთვლელი „F...3“ ცალკე, ან მის ბაზაზე აწყობილი ხარჯმომომი მოწყობილობა მთლიანობაში პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსით განსაზღვრული წესით დაკანონებას, დაკანონებული გაზომვის საშუალებების სახელმწიფო რეესტრში რეგისტრაციას და პირველად/პერიოდულ დამონმებას; 2) ექვემდებარებოდა თუ არა კომპანია „E...“-ის „EK“ სერიის (200-270) ბუნებრივი გაზის მოცულობის ელექტრონული კორექტორი პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსით განსაზღვრული წესით დაკანონებას, დაკანონებული გაზომვის საშუალებების სახელმწიფო რეესტრში რეგისტრაციას და პირველად/პერიოდულ დამონმებას; 3) შეტანილი იყო თუ არა დაკანონებული გაზომვის საშუალებების სახელმწიფო რეეს-

ტრში კომპანია „E...“-ის „RVG-400“ ტიპის მრიცხველი; 4) რა სტატუსი ჰქონდა „სტანდარტიზაციის, მე...ისა და სერტიფიცირების სახელმწიფოთაშორისო საბჭოს“ მიერ 1997 წელს მიღებულ „ГОСТ 8.563.-97“-ს საქართველოს ტერიტორიაზე: ა) აღიარებულია (ან გაუქმებულია) როგორც ტექნიკური რეგლამენტი საქართველოს მთავრობის ან სხვა ორგანოს აქტით; თუ ბ) რომელიმე მენარმე სუბიექტის მოთხოვნით რეგისტრირებულია როგორც ნებაყოფლობითი სტანდარტი; 5) რა სტატუსი ჰქონდა „სტანდარტიზაციის, მე...ისა და სერტიფიცირების სახელმწიფოთაშორისო საბჭოს“ მიერ 2005 წელს მიღებულ „ГОСТ 8.563.-2005“-ს საქართველოს ტერიტორიაზე: ა) აღიარებულია (ან გაუქმებულია) როგორც ტექნიკური რეგლამენტი საქართველოს მთავრობის ან სხვა ორგანოს აქტით; თუ ბ) რომელიმე მენარმე სუბიექტის მოთხოვნით რეგისტრირებულია როგორც ნებაყოფლობითი სტანდარტი; 6) რა სტატუსი ჰქონდა საერთაშორისო სტანდარტების ორგანიზაციის მიერ გამოცემულ სტანდარტ „ISO 5167-2003“-ს საქართველოს ტერიტორიაზე: ა) აღიარებულია (ან გაუქმებულია) როგორც ტექნიკური რეგლამენტი საქართველოს მთავრობის ან სხვა ორგანოს აქტით; თუ ბ) რომელიმე მენარმე სუბიექტის მოთხოვნით რეგისტრირებულია როგორც ნებაყოფლობითი სტანდარტი; 7) მოქმედებდა თუ არა საქართველოს ტერიტორიაზე ტექნიკური რეგლამენტი, რომელმაც შეიძლება ჩანაცვლოს „ГОСТ 8.563.-97“, „ГОСТ 8.563.-2005“ ან „ISO 5167-2003“.

სასამართლომ, ასევე, დადგენილად მიიჩნია, რომ სსიპ საქართველოს სტანდარტებისა და მეტროლოგიის ეროვნული სააგენტოს 2017 წლის 21 დეკემბრის №523 წერილით საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას ეცნობა, რომ:

1) კონტროლერი „F...3“ (ცალკე ან მის ბაზაზე აწყობილი ხარჯმზომი) და E სერიის აირის მოცულობის კორექტორები არ შედის პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსში (მუხლი 80) მოყვანილ დაკანონებული გაზომვის საშუალებების ჩამონათვალში და შესაბამისად, არ ექვემდებარება დაკანონებული გაზომვის საშუალებების სახელმწიფო რეესტრში რეგისტრაციასა და სავალდებულო დამოწმებას.

2) ფირმა „E...“-ის მიერ წარმოებული როტაციული მრიცხველი „RVG G-400“ შეტანილია დაკანონებული გაზომვის საშუალებების სახელმწიფო რეესტრში ნომრით საქ. 645-07.

3) წერილში მითითებული სტანდარტი „გოსტ 8.563.-97“ შედგება შემდეგი ნაწილებისაგან: გოსტ 8.563.1-97; გოსტ 8.563.2-97; გოსტ 8.563.3-97 სახელმწიფოთაშორისო სტანდარტების კატალოგის მი-

ხედვით გაუქმებულია 2007 წელს. აღნიშნულ კატალოგში მითითებულია შემდეგი ინფორმაცია:

„გოსტ 8.563.1-97“ შემცვლელად მითითებულია: „გოსტ 8.586.1-2005“; „გოსტ 8.586.2-2005“; „გოსტ 8.586.3-2005“; „გოსტ 8.586.4-2005“;

„გოსტ 8.563.2-97“ შემცვლელია „გოსტ 8.586.1-2005“; „გოსტ 8.586.2-2005“; „გოსტ 8.586.3-2005“; „გოსტ 8.586.4-2005“; „გოსტ 8.586.5-2005“;

„გოსტ 8.563.3-97“-ის შემცვლელზე ინფორმაცია არ არის მითითებული.

რაც შეეხება, სახელმწიფოთაშორისო სტანდარტის („გოსტ“) საქართველოში გამოყენებას, აღნიშნული სტანდარტები გამოიყენება დამოუკიდებელ სახელმწიფოთა თანამეგობრობის (დსთ) ქვეყნების მთავრობათა მეთაურების 1993 წლის 13 მარტის „სტანდარტიზაციის, სერტიფიკაციის და მე...ის სფეროში შეთანხმებული პოლიტიკის გატარების შესახებ“ შეთანხმების საფუძველზე, რომელსაც საქართველო შეუერთდა 1995 წელს.

6) საქართველოს სტანდარტად რეგისტრირებულია „ისო 5167-1:2003“; „ისო 5167-2:2003“; „ისო 5167-3:2003“; „ისო 5167-4:2003“; „ისო 5167-5:2016“.

აქვე კომისიას ეცნობა, რომ პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის 64-ე მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, სტანდარტის გამოყენება ნებაყოფლობითია.

7) ზემოაღნიშნული სტანდარტების ჩამნაცვლებელი ტექნიკური რეგლამენტის არსებობაზე სააგენტოს ინფორმაცია არ გააჩნდა.

სასამართლომ, ასევე, დადგენილად მიიჩნია, რომ საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2017 წლის 13 დეკემბრის №6/01-18-12196 წერილით სსიპ აკრედიტაციის ერთიანი ეროვნული ორგანოს – აკრედიტაციის ცენტრს, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-16 და მე-17 მუხლებით გათვალისწინებული სამართლებრივი დახმარების ფარგლებში, ეთხოვა კომისიისთვის ეცნობებინა: 1) არსებობდა თუ არა საქართველოში სტანდარტული შემავიწროვებელი მოწყობილობების მეშვეობით სითხეებისა და გაზის რაოდენობის ხარჯის გაზომვის ობიექტების ინსპექტირების ორგანო(ები), რომლებიც იყენებდნენ „ГОСТ 8.563.-97“-ით, „ГОСТ 8.563.-2005“-ით ან „ISO 5167-2003“-ით გათვალისწინებულ მეთოდებსა და პროცედურებს; 2) არსებობდა თუ არა ზემოთ მითითებული ინსპექტირების ორგანო(ები) (ცენტრს ეთხოვა მათი სახელწოდებისა და აკრედიტაციის მონმობის ნომრის მითითება).

სსიპ აკრედიტაციის ერთიანი ეროვნული ორგანოს – აკრედიტაციის ცენტრის 2018 წლის 3 იანვრის №GAC-04/1 წერილით საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას ეცნობა, რომ შპს „მე...ს“ საკალიბრებელ ლაბორატორიას აკრედიტაციის სფეროთი აქვს განსაზღვრული „შემაჯიწოვებელი მოწყობილობის, დიაფრაგმის, სწორი მონაკვეთების და გეომეტრიული ზომების“ დაკალიბრება „გოსტ 8.563.1-97“ მეთოდით.

საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელმა ეროვნულმა კომისიამ 2017 წლის 20 დეკემბრის №6/01-18-1283 წერილით შპს „ს... ცენტრისაგან“ გამოითხოვა შემდეგი ინფორმაცია: 1) ექვემდებარებოდა თუ არა ნაკადის გამომთვლელი „F...3“-ის ბაზაზე აწყობილი ხარჯმზომი მოწყობილობა მთლიანობაში ან მისი შემადგენელი ნაწილები (ნაკადის გამომთვლელი, შემაჯიწოვებელი დიაფრაგმა ან სხვა) პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსით განსაზღვრული წესით დაკანონებას, დაკანონებული გაზომვის საშუალებების სახელმწიფო რეესტრში რეგისტრაციას და პირველად/პერიოდულ დამოწმებას; 2) აკრედიტებული იყო თუ არა სსიპ აკრედიტაციის ერთიანი ეროვნული ორგანოს – აკრედიტაციის ცენტრის მიერ შპს „ს... ცენტრი“, როგორც სტანდარტული შემაჯიწოვებელი მოწყობილობების მეშვეობით სითხეებისა და გაზის რაოდენობის ხარჯის გაზომვის ობიექტების ინსპექტირების ორგანო; 3) თუ შპს „ს... ცენტრს“ გააჩნდა ზემოხსენებული აკრედიტაცია, ცენტრს ეთხოვა კომისიისთვის ეცნობებინა, რომელ სტანდარტს იყენებდა: „სტანდარტიზაციის, მე...ისა და სერტიფიცირების სახელმწიფოთაშორისო საბჭოს“ მიერ 1997 წელს მიღებულ „ГОСТ 8.563.-97“-ს, 2005 წელს მიღებულ „ГОСТ 8.563.-2005“-ს თუ საერთაშორისო სტანდარტების ორგანიზაციის მიერ გამოცემულ „ISO 5167-2003“-ს და კომისიისთვის მიეწოდებინა შესაბამისი აკრედიტაციის მოწმობა, ან მიეთითებინა აკრედიტაციის მოწმობის ნომერი და აკრედიტაციის პერიოდი.

სასამართლომ საქმის მასალებით დადგენილად მიიჩნია, რომ შპს „ს... ცენტრის“ 2018 წლის 10 იანვრის №01/08.01 წერილით საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას ეცნობა: 1) 2017 წლის 22 თებერვლის საქართველოს მთავრობის №99 დადგენილებით დამტკიცებულია სსიპ საქართველოს სტანდარტების და მე...ის ეროვნული სააგენტოს მე...ური მომსახურების დამოწმების საფასურები, რომელთა ჩამონათვალში ერთმნიშვნელოვნად არის განსაზღვრული ბუნებრივი გაზის კომპლექსებისა და ხარჯმზომი შემაჯიწოვებელი მოწ-

ყობილობების დამონმების ღირებულებები. ხარჯმზომი „F...3“ წარმოადგენს ხარჯსაზომი კომპლექსის შემადგენელ ნაწილს, ისევე, როგორც დიაფრაგმა, კამერა, მილის შიდა დიამეტრი და მილსადენის სწორი მონაკვეთები, რომელთა დამონმებაც ხორციელდება „გოსტ 8.586-2005-ის“ მოთხოვნების შესაბამისად.

პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის 82-ე მუხლის შესაბამისად, დაკანონებული გაზომვის საშუალებების ტიპის დამტკიცებაზე, აღიარებასა და რეესტრში რეგისტრაციაზე უფლებამოსილი ორგანოა საქართველოს სტანდარტების და მე...ის ეროვნული სააგენტო, ხოლო პირველადი და პერიოდული დამონმების განხორციელების უფლებამოსილება გააჩნიათ როგორც სააგენტოს, ასევე, აკრედიტებულ პირს. ამავე კოდექსის მე-80 მუხლის მე-2 ნაწილის „ვ“ ქვეპუნქტით დადგენილია ერთნაირი პერიოდული დამონმების ვალდებულება ხარჯის საზომი საშუალებებისათვის – ავტოგასამართ სადგურებში მარიგებელი სვეტების მადოზირებელი და მრიცხველი მექანიზმებისათვის, რომლებიც გამოიყენება გაზებისათვის.

წერილის თანახმად, კანონში არსებული ხარვეზის გათვალისწინებით (იგულისხმება ტირე), აღნიშნული პუნქტის ჩანაწერი ერთმნიშვნელოვნად განსაზღვრავს პერიოდულად დამონმების ვალდებულებას ავტოგასამართ სადგურებში მარიგებელი სვეტების მადოზირებელი და მრიცხველი მექანიზმებისათვის, თუმცა ამავე მუხლის პირველი ნაწილით დადგენილია, რომ დაკანონებული გაზომვის საშუალებებია ამ მუხლის მე-2 ნაწილით დადგენილი გაზომვის საშუალებები, რომლებიც გამოიყენება საქართველოს საგადასახადო კოდექსის ან/და სასამართლო ექსპერტიზის მიზნებისათვის, აგრეთვე, რომელთა გაზომვის შედეგებიც გამოიყენება საქართველოს კანონმდებლობით განსაზღვრული ადმინისტრაციული დაჯარიმებისათვის.

წერილში აღინიშნა, რომ კონტროლერი „F...3“ (ხარჯმზომი) წარმოადგენს კომპაქტურ მიკროპროცესორულ მოწყობილობას, რომელიც განკუთვნილია გაზისა და სითხეების ხარჯის გამოსათვლელად, მონაცემების ავტომატიზირებული შეგროვების, გადამუშავებისა და შენახვისათვის. პროგრამული უზრუნველყოფა, რომლის მეშვეობით რეალიზებულია კონტროლერ „F...3“-ის ფუნქციები, საშუალებას იძლევა იოლად ვანარმოთ გაზის რაოდენობრივი ხარჯის გამოთვლები. „F...3“ აწარმოებს გაზის ხარჯის გამოთვლას American Gaz Association (AGA), American Petroleum Institute (API) და „გოსტ 8.586-2005“-ის შესაბამისად. ხარჯმზომი „F...3“, სტანდარტულ შემავიწროვებელ მოწყობილობასთან (დიაფრაგმასთან), კამერასთან, მილის დიამეტრთან და სწორ მონაკვეთებთან ერთად,

წარმოადგენს კომერციული აღრიცხვისა და ანგარიშსწორების კვანძს, ანუ ხარჯის საზომ საშუალებას. ასეთი კომერციული აღრიცხვისა და ანგარიშსწორების კვანძები დამონტაჟებულია საქართველო-რუსეთის, საქართველო-სომხეთის და საქართველო აზერბაიჯანის საზღვრებზე და მათი მეშვეობით ხორციელდება ფულადი ანგარიშსწორება საქართველოსა და ამ სახელმწიფოებს შორის. გარდა ამისა, ამ ტიპის 200-ზე მეტი აღრიცხვის კვანძი დამონტაჟებულია საქართველოს მთელ ტერიტორიაზე განლაგებულ ავტოგასამართ სადგურებში (მათ შორის, შპს „მ...ი“) სანარმოებში (შპს „ს...“, შპს „ქ...“, შპს „რ...“, შპს „ი...“, შპს „გ...“, შპს „ა...“, შპს „პ...“), კომპანიებში (სს „ქუ...“, შპს „რუ...“, შპს „ყ...“, შპს „აჭ...“) და ა.შ.

ზემოთ მოყვანილი ნორმების ანალიზიდან გამომდინარე, წერილის ავტორის მიერ მიჩნეულ იქნა, რომ ხარჯმზომი კომპლექსი, რომლის შემადგენლობაში შედის „F...3“, სტანდარტული შემავიწროვებელი მოწყობილობა (დიაფრაგმა) კამერა და სწორი მონაკვეთები, წარმოადგენს სწორედ ისეთ გაზომვის საშუალებას, რომელიც ექვემდებარება სავალდებულო დამონმებას, ხოლო, რაც შეეხება ტიპის დამტკიცებას, აღიარებისა თუ რეესტრში რეგისტრაციის საკითხს, აღნიშნულთან დაკავშირებით ინფორმაციის მისაღებად კომისიას უნდა მიემართა უფლებამოსილი პირისათვის – სსიპ საქართველოს სტანდარტებისა და მე...ის ეროვნულ სააგენტოსათვის.

2. შპს „ს... ცენტრი“ სსიპ აკრედიტაციის ეროვნული ორგანოს – აკრედიტაციის ცენტრის მიერ აკრედიტირებული იყო 2012 წლის 18 ივნისს, 2013 წლის 18 დეკემბერს და შემდგომ 2015 წლის 19 ივნისს, „გოსტ 8.563.1-97“-ის მოთხოვნების შესაბამისად, როგორც სტანდარტული შემავიწროვებელი მოწყობილობის დიაფრაგმის, კამერის, მილის დიამეტრის და სწორი მონაკვეთების ინსპექტირობის ორგანო. ეს ხარჯმზომი მოწყობილობები წარმოადგენენ კომერციული აღრიცხვისა და ანგარიშსწორების კვანძის ნაწილს და მხოლოდ მათი მეშვეობით გაზის ხარჯის გაზომვა არ ხდება. ხარჯმზომი კომპლექსი წარმოადგენს კონტროლიორ „F...3“-ს, სტანდარტულ შემავიწროვებელ მოწყობილობასთან (დიაფრაგმასთან), კამერასთან და სწორ მონაკვეთებთან ერთად, რომელთა დამონმება ხორციელდება ცალ-ცალკე.

3. 2017 წლის ივლისში შპს „ს... ცენტრმა“ ნებაყოფლობით გააუქმა „გოსტ 8.563.1-97“-ით მიღებული აკრედიტაცია, რადგან სსიპ საქართველოს სტანდარტებისა და მე...ის ეროვნულმა სააგენტომ მიაწოდა აკრედიტაციის ცენტრს ინფორმაცია იმის თაობაზე, რომ სტანდარტიზაციის, მე...ის და სერტიფიკაციის სახელმწიფოთაშორისო საბჭომ 2005 წლის 9 დეკემბრის გადაწყვეტილებით, „გოსტ

8.563.1-97“ შეცვალა სახელმწიფოთაშორისო „გოსტ 8.586-2005“-ით, რომელიც შემუშავებულია საერთაშორისო „ISO 5167-2003“ სტანდარტის საფუძველზე.

ამავე წერილით შპს „ს... ცენტრმა“ კომისიას აცნობა, რომ მას შეტანილი ჰქონდა განაცხადი სსიპ აკრედიტაციის ეროვნულ ორგანოში – აკრედიტაციის ცენტრში ხარჯმზომი კომპლექსის და მისი შემადგენელი ნაწილების („F...3“-ის, დიაფრაგმის, კამერის, მილის შიდა დიამეტრის და მილსადენის სწორი მონაკვეთების) შემოწმებაზე „გოსტ 8.586-2005“ („ISO 5167-2003“) სტანდარტის შესაბამისად.

სასამართლომ, ასევე, დადგენილად მიიჩნია, რომ შპს „ყ...ის“ 2018 წლის პირველი თებერვლის №01-07-02-01/263 წერილის თანახმად, შპს „ყ...ის“ მონაცემთა ბაზაში შპს „მ...ი“ აბონენტად (№...) ფიქსირდება 2015 წლის 20 იანვრიდან და აბონირების თარიღიდან ობიექტზე დამონტაჟებულია ხარჯთაღმრიცხველი კონტროლერი „F...3“ №....

სასამართლომ მიუთითა სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ტექნიკური ექსპერტიზის 2018 წლის პირველი თებერვლის №000671218 დასკვნაზე, რომლის თანახმად, იმ შემთხვევაში, თუ მომხმარებელი გაზს მოიხმარს კომპრესორის გავლით, რომელიც პერიოდულად ირთება და ითიშება, ამ დროს მილსადენში გამავალი ნაკადი იქნება პულსირებული ხასიათის და დროში შესაბამისად არასტაბილური, რომლის არასტაბილურობა კომპრესორის წარმადობაზე იქნება დამოკიდებული. ბუნებრივი აირის ნაკადი მილსადენში იქნება პულსირებული, როგორც კომპრესორის ჩართვა-გამორთვისას, ასევე, კომპრესორის მუშაობის პერიოდში.

სასამართლომ ასევე დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად მიიჩნია, რომ სსიპ აკრედიტაციის ერთიანი ეროვნული ორგანოს – აკრედიტაციის ცენტრის 2018 წლის 1 თებერვლის №GAC-03/63 წერილის თანახმად, არსებული მდგომარეობით, სსიპ აკრედიტაციის ერთიანი ეროვნული ორგანოს – აკრედიტაციის ცენტრის მიერ არ არის აკრედიტირებული ინსპექტირების ორგანო „სსტ ისო იეკ 17020:2012/2013“ სტანდარტის შესაბამისობაზე, რომელსაც შეეძლებოდა „ისო/რტ 3312“ სტანდარტის შესაბამისად ინსპექტირების ჩატარების შესაძლებლობა.

ასევე, სსიპ საქართველოს სტანდარტებისა და მე...ის სააგენტოს 2018 წლის 5 თებერვლის №33 წერილით დადგენილად იქნა მიჩნეული, რომ პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მოძრაობის კოდექსის 66-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, სტანდარტის გამოყენება ნებაყოფლობითია. აღნიშნული კანონის 69-ე

მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად სტანდარტის, მათ შორის, მე-თოდის შერჩევა ნებაყოფლობითია, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ტექნიკურ რეგლამენტში მითითებულია კონკრეტული სტანდარტის შესრულების სავალდებულობა. ზემოთ აღნიშნული კანონის 66-ე მუხლის მე-4 ნაწილის შესაბამისად, შესაბამის სფეროში უპირატესობა ენიჭება საერთაშორისო და ევროპულ სტანდარტებს.

ამასთან, სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ტექნიკური ექსპერტიზის 2018 წლის 20 თებერვლის №001135318 დასკვნის თანახმად, „თუ ბუნებრივი გაზის გამზომი კვანძი აგებულია „F...3“ ხარჯზომზე, „ISO 5167.1-4:2003“, „ISO 5167.5-2016“ ან „ГОСТ 8.586.1.-5:2005“ სტანდარტის შესაბამისად, სრულიად შესაძლებელია, რომ ასეთი გამზომი კვანძით მომხმარებელზე მიწოდებული ბუნებრივი აირის მოცულობის აღრიცხვის უზუსტობის გამომწვევი მიზეზი იყოს აღნიშნულ გამზომ კვანძში გამავალი ნაკადის პულსირებული ხასიათი; 2. პულსირებული გაზის ნაკადის დროს უფრო მიზანშეწონილი გამოყენებული იქნეს როტაციული გაზის მრიცხველი“.

სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს 2018 წლის 27 თებერვლის №5001182718 წერილის თანახმად, პულსირებული ნაკადის შემთხვევაში, მომხმარებელზე მიწოდებული გაზის ოდენობა რეკომენდირებულია გაიზომოს როტაციული ან გრიგალისებული (Vortex) ტიპის მრიცხველებით.

სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს 2018 წლის 16 მარტის №001755518 დასკვნის თანახმად, „... F...3 ტიპის ხელსაწყო წარმოადგენს 32-ბიტის მიკროპროცესორზე დაფუძნებულ ნაკადის მთვლელ კომპიუტერს (....) და არა მრიცხველს. აღნიშნული მოწყობილობა მხოლოდ შესაბამისი სტანდარტით განსაზღვრულ გამზომ კვანძთან ერთობლიობაში განიხილება როგორც გამზომი კომპლექსი და დამოუკიდებლად ის არ შეიძლება გამოყენებული იქნეს, როგორც გაზის მრიცხველი. ინფორმაცია იმ სტანდარტთან დაკავშირებით, რომელსაც უნდა აკმაყოფილებდეს გამზომი კვანძი და რომელზეც მონტაჟდება F...3 ტიპის ხარჯზომი კონტროლერი, გადმოცემულია კომპანია E...-ის ოფიციალური ვებ გვერდიდან. ამ დოკუმენტის გვ. 2-ზე არსებობს შემდეგი სახის ჩანაწერი: „The F...3 unit can perform gas flow calculations to GOST standards and ISO 5167 standards, using user C programs“, რაც ცალსახად ნიშნავს, რომ F...3 ტიპის ხარჯზომი კონტროლერისათვის გამზომი კვანძის აგება უნდა მოხდეს ISO 5167 ან შესაბამისი GOST სტანდარტით და ასეთი გამზომი კვანძი სრუ-

ლად უნდა აკმაყოფილებდეს ზემოთ აღნიშნული სტანდარტის პირობებს.“ ამავე დასკვნაში მითითებულია, რომ ხსენებული დოკუმენტი არ არის მოხვედრილი საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის თბოტექნიკის სასწავლო სამეცნიერო საინჟინრო ცენტრის უფროსის მოადგილის, საქართველოს ენერგეტიკის აკადემიის ნამდვილი წევრის, პროფესორ ე. მ-ის მიერ წარდგენილი წერილის ჩამონათვალში.

სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2018 წლის 6 მარტს შპს „მ...ის“ დირექტორმა განცხადებით მიმართა საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის რექტორის მოადგილეს და ითხოვა პასუხი შემდეგ შეკითხვაზე – ბუნებრივი აირის მილსადენში, სავარაუდოდ პულსირებული ნაკადის არსებობა, მოქმედებს თუ არა გაზის საზომის „F...3“-ის ტიპის მრიცხველის აღრიცხვის სიზუსტეზე, რომელიც განთავსებულია გაზგასამართ სადგურზე არსებული კომპრესორიდან 480 მეტრში, ასევე, კომპრესორსა და მრიცხველს შორის განთავსებულია 500-ლიტრიანი გამაფართოებელი ჭურჭელი.

ზემოაღნიშნული წერილის პასუხად, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის რექტორის მოადგილის 2018 წლის 7 მარტის №01-09-35/245 წერილით შპს „მ...ის“ დირექტორს ეცნობა ამავე უნივერსიტეტის პროფესორის – ე. მ-ის მოსაზრება, რომ: 1) გაეცნო ბუნებრივი გაზის მრიცხველის E... F...3-ის შესახებ ინტერნეტში არსებულ დოკუმენტებს; 2) ჩამოთვლილი დოკუმენტებიდან გაეცნო მითითებული მრიცხველის საპასპორტო მონაცემებს, მახასიათებლებს, დაყენებისა და ექსპლუატაციის პირობებს; 3) ამ დოკუმენტებში მითითებულია გაზომვის სიზუსტის უზრუნველსაყოფად ტემპერატურული დიაპაზონის დაცვის, შემაერთებელი კაბელის შესაბამისობის, დამინების კონტურის სრულყოფილების, რადიოსიხშირული და ელექტრომაგნიტური გავლენების მოსპობის აუცილებლობის თაობაზე (წინააღმდეგ შემთხვევაში, ნათქვამია, რომ იზრდება გაზომვათა ცდომილება); 4) არც ერთ დოკუმენტში არ არის აღნიშნული გაზომვის სიზუსტეზე მრიცხველის შემდგომ არსებულ გაზსავალი ნაკადის სიჩქარისა და წნევის პულსაციის გავლენის თაობაზე; 5) აღნიშნულიდან გამომდინარე, პროფესორის აზრით, მოცემული მრიცხველის მიერ გაზომილი სიდიდეების სიზუსტეზე ალბათ არ აქვს გავლენა ნაკადის სიჩქარისა და წნევის პულსაციას, რომ მრიცხველი პულსაციების წყაროდან საკმაოდ მოშორებულია და მრიცხველამდე დაყენებულია, ასევე, არც თუ პატარა მოცულობის სადემპფერო მოცულობა.

სასამართლომ დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად მიიჩნია, რომ 2018 წლის 27 მარტს შპს „მ...ის“ დირექტორმა №01-03/11 წერილით

მიმართა შპს „ე...ის“ ხარჯის გამომთვლელების გაყიდვების განყოფილების ხელმძღვანელს შემდეგი შეკითხვით: „ხარჯის კონტროლიორი F...3, რომელიც ამჟამად არის მუშა მდგომარეობაში, ექვემდებარება თუ არა ქსელიდან მოხსნას“; „ავტოგასამართ სადგურზე კომპრესორიდან 480 მეტრში დამონტაჟებულია ხარჯის კონტროლიორი F...3. ხარჯის კონტროლიორ F...3-ს და კომპრესორს შორის დამონტაჟებულია 0.5 მ³ რესივერი, სავარაუდო პულსირებული ნაკადის არსებობის შემთხვევაში, მოახდენს თუ არა ეს უკანასკნელი ხარჯის კონტროლიორ F...3-ის აღრიცხვის სიზუსტეზე გავლენას“.

ზემოაღნიშნული წერილის პასუხად, შპს „ე...ის“ ევროპასა და დსთ-ში მართვის ლოკალური სისტემების გაყიდვების დირექტორის 03.2018წ. წერილით კითხვის ავტორს ეცნობა, რომ „F...3“ 2017 წლის 30 სექტემბრიდან მოხსნილია წარმოებიდან; ხელსაწყოების ეს ხაზი გამოირჩევა დიდი სანდოობით; მუშა მდგომარეობაში მყოფი ხელსაწყოების დემონტაჟის აუცილებლობა არ არის; „F...3“ კონტროლერის გაზომვების სიზუსტეზე ნაკადის პულსაცია არ უნდა ახდენდეს გავლენას.

სასამართლომ მიუთითა სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ტექნიკური ექსპერტიზის 2018 წლის 7 მარტის №001520918 დასკვნაზე, რომლის თანახმად, „ბუნებრივი აირის დაბინძურების დროს, როტაციული მრიცხველი მასზე წნევის ვარდნის გამო ვერ აღრიცხავს გავლილი გაზის რაოდენობას ზუსტად. ძალზე მაღალი ალბათობით, ის აღრიცხავს იმაზე ნაკლებ ბუნებრივ აირს, ვიდრე რეალურად მასში გაივლის, რაც გულისხმობს აღრიცხვას მომხმარებლის სასარგებლოდ“. აღნიშნულ საკითხზე, ამავე ბიუროს 2018 წლის 29 მარტის პასუხის თანახმად, დასკვნის ნაწილში მოყვანილი მითითებული წინადადება არ ეფუძნება რაიმე ოფიციალურ ლიტერატურას ან სხვა წყაროს, არამედ არის ექსპერტის მოსაზრება და ის გამომდინარეობს უშუალოდ როგორც როტაციული მრიცხველის კონსტრუქციული თავისებურებიდან, ასევე, გავლილი ბუნებრივი აირის ნაკადის ათვლის მექანიზმიდან.

სასამართლომ, ასევე, დადგენილად მიიჩნია, რომ სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ტექნიკური ექსპერტიზის 2018 წლის 29 მარტის №002087818 დასკვნის თანახმად, 1) როტაციული მრიცხველი E...RVG G-400-ის, რომელიც დამონტაჟებულია საშუალო წნევის გაზსადენზე, ნორმალური მუშაობისათვის და აგრეთვე აღრიცხვის სიზუსტისათვის, აუცილებელია მასზე დაყენდეს ელ. კორექტორი EK-200; 2) ელ. კორექტორის EK-200-ის დაზიანების შემთხვევაში, აღ-

ნიშნული ფაქტი, რასაკვირველია, იმოქმედებს ბუნებრივი აირის მრიცხველის E... RVG G-400-ის მუშაობაზე და შეუძლებელი გახდება მრიცხველის მიერ გატარებული აირის ზუსტი აღრიცხვა.

სასამართლომ, ასევე, დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად მიიჩნია, რომ საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2018 წლის 27 აპრილის №30/8 გადაწყვეტილებით შპს „მ...ის“ მოთხოვნა, შპს „ყ...ისათვის“ შპს „მ...ის“ საკუთრებაში არსებული ბუნებრივი გაზის აღრიცხვის კვანძის (მრიცხველის) შეცვლის აკრძალვის შესახებ არ დაკმაყოფილდა; მხარეებს განემარტათ, რომ ბუნებრივი გაზის აღრიცხვის ახალი კვანძის მოწყობის შემთხვევაში, ბუნებრივი გაზის მიწოდებისა და მოხმარების წესების შესაბამისად, აღრიცხვის კვანძის მოწყობა უნდა განხორციელებულიყო შპს „ყ...ის“ მიერ, მომხმარებლისათვის აღრიცხვის კვანძის მოწყობაზე განეული ხარჯის დაკისრების გარეშე. ამასთან, „ბუნებრივი გაზის მიწოდებისა და მოხმარების წესების“ მე-11 მუხლის მე-5 პუნქტის შესაბამისად, აღრიცხვის კვანძი შესაბამისობაში უნდა ყოფილიყო საქართველოში მოქმედ ტექნიკურ რეგლამენტებთან და სტანდარტებთან.

ამასთან, სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ მოსარჩელის მიერ საქმეზე წარმოდგენილ იქნა შპს „ტ...“-ის 2019 წლის 18 ივნისის №01/19 ექსპერტის დასკვნა, რომლის თანახმად, ექსპერტიზის წარმოების პროცესში ჩატარებული კვლევით და გაზომვით სამუშაოზე დაკვირვებით დგინდება, რომ: 1) წნევის გამზომი მოწყობილობა Honeywell MLH025BSB01A, ქარხნული ნომრით ..., რომელიც მუშაობს პიეზორეზისტორულ სენსორებზე, თავისი, როგორც კონსტრუქციული, ასევე, ტექნიკური მახასიათებლებით – სრულიად ვარგისია მაღალსიხშირული წნევის ცვლილების გაზომვისათვის, კერძოდ, ბუნებრივი აირის წნევის ცვლილების გასაზომად კომპრესორის მუშაობის პროცესში; 2) ბუნებრივი აირის წნევის გაზომვის მიმდინარეობისას, რომელშიც ვმონაწილეობდი დამკვირვებლის სტატუსით, არ დაფიქსირებულა ისეთი შეუსაბამობა, რომელსაც შეეძლო რაიმე გავლენის მოხდენა გაზომვის შედეგების სიზუსტეზე; 3) შპს „მ...ის“ გაზგასამართ სადგურზე ბუნებრივი აირის შემყვან მილში არსებული პულსაციის სიდიდის მნიშვნელობა და მისი გავლენის შესაძლებლობა „F...3“ ტიპის მრიცხველის აღრიცხვის სიზუსტეზე, მოცემულია დანართის სახით წარმოდგენილ (5 ფურცელი) ნ. ი-ას, ნ. ქ-ისა და ზ. გ-ის ხელმოწერილ №1/17.06.2019 გამოცდის ოქმში, კონკრეტულად მის დასკვნით ნაწილში.

2019 წლის 17 ივნისის №1/17.06.2019 ოქმის დასკვნითი ნაწილის თანახმად, ჩატარებული პრაქტიკული კვლევიდან ჩანს, რომ წნევის ცვლილების ამპლიტუდა არ აღემატება 32 მილიბარს კომ-

პრესორიდან 4 მეტრის მანძილზე, რაც შეადგენს შენთვის წნევის $32/1831 \times 100 = 1.7\%$ -ს. წნევის ცვლილების სიხშირეა 25 ჰერცი. აქედან გამომდინარე, შესაძლებელი იყო ცალსახად გაკეთებულიყო დასკვნა, რომ გაზის ხარჯის „F...3“ ტიპის მრიცხველზე წნევის პულსაციური ზემოქმედება გამორიცხული იყო, რადგან იგი კომპრესორისგან განმხოლოებული იყო 180-ლიტრიანი ბუფერული მოცულობით და ამავე დროს, დაშორებული იყო მისგან 420 მეტრით.

სასამართლოს მითითებით, ლიცენზიატის მიერ ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლის საკითხთან დაკავშირებით, სადავო გადაწყვეტილებით მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანო მიუთითებდა, რომ „სსტ ისო 5167-1:2003/2017“ სტანდარტის შესაბამისად, FLOBOSS-ის ტიპის აღრიცხვის კვანძის გამოყენება დასაშვები იყო მხოლოდ არაპულსირებული დინებებისათვის, ხოლო ვინაიდან, კომპრესორი, როგორც მისი მუშაობის, ასევე, ჩართვა-გამართვის მომენტში წარმოქმნიდა პულსაციებს (სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ტექნიკური ექსპერტიზის 2018 წლის პირველი თებერვლის №000671218 დასკვნის შესაბამისად), უფრო ზუსტი გაზომვისათვის, როდესაც უშუალოდ აღრიცხვის კვანძთან არ ხორციელდება სიმკვრივის გაზომვა, უმჯობესი იყო გამოყენებულიყო როტაციული მრიცხველი, რომელიც აღრიცხავდა მოცულობას.

სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 26 სექტემბრის კანონიერ ძალაში შესული (საქმე №3/1841-17) გადაწყვეტილების შინაარსზე, რომლითაც მოპასუხე ადმინისტრაციულ ორგანოს – საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას დაევალა სათანადოდ დაესაბუთებინა, თუ რატომ იქნა უსაფუძვლოდ მიჩნეული საჩივრის ავტორის პოზიცია მრიცხველის შეცვლასა და უკვე არსებული მრიცხველის ვარგისიანობასთან მიმართებით.

სასამართლოს შეფასებით, აღსანიშნავი იყო, რომ სადავო გადაწყვეტილებაში მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მითითებული, შპს „ყ...ის“ დაკვეთით შესრულებული სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ტექნიკური ექსპერტიზის 2018 წლის პირველი თებერვლის №000671218 დასკვნის, ასევე, 2018 წლის 20 თებერვლის №001135318, 2018 წლის 16 მარტის №001755518 და 2018 წლის 29 მარტის №002087818 დასკვნების შეფასების საგანს წარმოადგენდა შპს „ყ...ის“ მიერ დასმული ზოგადი ხასიათის, თეორიული სახის შეკითხვები, რომელიც აბსტრაქტული დაშვების პირობით იყო ფორმულირებული. შესაბამისად, სასამართლომ მიიჩნია, რომ მი-

თითებული დასკვნების საფუძველზე, შეუძლებელი იყო შპს „მ...ზე“ აღრიცხვის კვანძზე არსებული მდგომარეობის შეფასება. ამასთან, სასამართლომ მიუთითა, რომ მოსარჩელის მიერ სასამართლოში დამატებით წარმოდგენილი იყო შპს „ტ...“-ის 2019 წლის 18 ივნისის №01/19 ექსპერტის დასკვნა, რომელიც შესრულებული იყო უშუალოდ გაზომვით სამუშაოზე დაკვირვებით და რომელიც ადგენდა, რომ გაზის ხარჯის „F...3“ ტიპის მრიცხველზე წნევის პულსაციური ზემოქმედება გამორიცხული იყო, რადგან იგი კომპრესორისგან განმხოლოებული იყო 180-ლიტრიანი ბუფერული მოცულობით და ამავე დროს დაშორებული იყო მისგან 420 მეტრით.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოცემული დავის კანონიერად გადანყევითისათვის პრინციპული იყო გარკვეულიყო, არსებობდა თუ არა ლიცენზიატის მიერ ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლის საჭიროება. სასამართლომ მიიჩნია, რომ მოპასუხე ადმინისტრაციულ ორგანოს ადმინისტრაციული წარმოების ფარგლებში ხელახლა უნდა ემსჯელა, იყო თუ არა სახეზე ისეთი ობიექტური გარემოება, რომელმაც განაპირობა დამონმების მოწმობის მოქმედების პერიოდში ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლის მოთხოვნის აუცილებლობა. კერძოდ, იმ პირობებში, როდესაც მოსარჩელე მხარე აპელირებდა ბუნებრივი გაზის მრიცხველის „F...3“-ის გამართულად მუშაობის და მისი შეცვლის საჭიროების არარსებობაზე, მნიშვნელოვანი იყო დადგენილიყო, სახეზე იყო თუ არა იმგვარი აუცილებელი წინაპირობის არსებობა, რომელიც წარმოშობდა ლიცენზიატის – შპს „ყ...ის“ უფლებას, დამონმების მოწმობის მოქმედების პერიოდში მოეთხოვა არსებული ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლა, რაც უნდა დადასტურებულიყო შესაბამისი უტყუარი მტკიცებულებებით. მხოლოდ ამ გარემოების გამოკვლევა-დადგენის შემდეგ შეიძლებოდა სათანადოდ შეფასებულიყო სადავო საკითხი.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 25 თებერვლის გადაწყვეტილება სარჩელის დაკმაყოფილების ნაწილში სააპელაციო წესით გაასაჩივრა საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელმა ეროვნულმა კომისიამ, რომელმაც გასაჩივრებულ ნაწილში გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 7 ივლისის განჩინებით საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ

საქმეთა კოლეგიის 2021 წლის 25 თებერვლის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო პალატამ მიუთითა საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2009 წლის 9 ივლისის №12 დადგენილებით დამტკიცებული „ბუნებრივი გაზის მოხმარებისა და მიწოდების წესების“ მე-7 მუხლის პირველ, მე-5 და მე-9 პუნქტებზე, საქმის მასალებით დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებებზე და მიიჩნია, რომ საქალაქო სასამართლომ მართებულიად მიუთითა პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის 64-ე მუხლის მე-2 ნაწილზე, რომლის თანახმად, სტანდარტი არის ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების დაკმაყოფილების საშუალება. სტანდარტის გამოყენება ნებაყოფლობითია. მწარმოებელს შეუძლია შეიმუშაოს და გამოიყენოს სხვა ტექნიკური მიდგომები ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების დაკმაყოფილების მიზნით, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც ტექნიკურ რეგლამენტში კონკრეტული სტანდარტის გამოყენების შესახებ პირდაპირ არის მითითებული.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა ამავე კოდექსის 65-ე მუხლის „ა“ პუნქტზე, რომლის შესაბამისად, სტანდარტი არის კონსენსუსის საფუძველზე შემუშავებული და სტანდარტების ორგანოს მიერ რეგისტრირებული დოკუმენტი, რომელიც საყოველთაო და მრავალმჯერადი გამოყენებისათვის ადგენს წესებს, ზოგად პრინციპებს ან მახასიათებლებს სხვადასხვა საქმიანობისათვის/მოქმედებისათვის ან მისი შედეგებისათვის გარკვეულ სფეროში ოპტიმიზაციის მიზნით. ამავე კოდექსის 66-ე მუხლის მე-3 და მე-4 ნაწილების თანახმად კი, სტანდარტის გამოყენება ნებაყოფლობითია. შესაბამის სფეროში უპირატესობა ენიჭება საერთაშორისო და ევროპულ სტანდარტებს.

სააპელაციო პალატის მითითებით, განსახილველ შემთხვევაში, საქმეში არსებული მასალებით ირკვევოდა, რომ 2015 წლის 15 იანვარს შპს „მ...ზე“ გაცემული №... დამონებების მოწმობის, რომლის მოქმედების ვადა განისაზღვრა 2019 წლის 15 იანვრამდე, გაცემისას გაუქმებული იყო (გაუქმებულია 2007 წელს) „ГОСТ 8.563.-97“ სტანდარტი, რომლითაც დასტანდარტდა ხარჯთაღმრიცხველი კონტროლერი „F...3“ (№...). სააპელაციო სასამართლოს შეფასებით, აღსანიშნავი იყო, რომ „ბუნებრივი გაზის მოხმარებისა და მიწოდების წესების“ შესაბამისად, აღრიცხვის კვანძის მოქმედ ტექნიკურ რეგლამენტებთან და სტანდარტებთან შესაბამისობაზე პასუხისმგებელ პირს წარმოადგენდა განაწილების ლიცენზიატი და არა მომხმარებელი, რომელიც თავის მხრივ, ენდობოდა უფლებამოსილი ორგანოს მიერ გაცემულ დამონებების მოწმობას. ამდენად, სააპელაციო პალატამ მიიჩნია, რომ საქალაქო სასამართლომ მარ-

თებულად არ გაიზიარა მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანოს მითითება დამონმების მოწმობის გაცემის დროისათვის „ГОСТ 8.563.-97“-ის სტანდარტის გაუქმებაზე (გაუქმებულია 2007 წელს) და ის ფაქტი, რომ 2015 წელს ხარჯთაღმრიცხველი კონტროლერი – „F...3“ დასტანდარტდა 2007 წელს გაუქმებული „ГОСТ 8.563.-97“-ის სტანდარტით, რაზეც მოსარჩელე არ წარმოადგენდა პასუხისმგებელ პირს, არ უნდა ყოფილიყო მიჩნეული №... დამონმების მოწმობის მოქმედების პერიოდში მრიცხველის შეცვლის საფუძველად.

სააპელაციო სასამართლოს მოსაზრებით, საქალაქო სასამართლომ მართებულად აღნიშნა, რომ კანონმდებელი შესაბამისი სტანდარტის გამოყენების ვალდებულებას არ ითვალისწინებდა, კერძოდ, პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსი სტანდარტის გამოყენების ნებაყოფლობითობას ადგენდა.

ამასთან, სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა „ბუნებრივი გაზის მოხმარებისა და მიწოდების წესების“ მე-7 მუხლის მე-2 პუნქტზე, რომლის თანახმადაც, საჭიროების შემთხვევაში განაწილების ლიცენზიატს უფლება აქვს, ხოლო ამ წესებით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად, ვალდებულია მოხსნას, შეაკეთოს, დაამონმოს და შეცვალოს აღრიცხვის კვანძი (მათ შორის, ბუნებრივი გაზის მრიცხველი), ასევე, სხვა სახის მისი კუთვნილი მონყობილობები, მათ შორის, დანადგარები, რომლებიც აღრიცხვიანობისთვის არის საჭირო.

სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ მართებულად არ გაიზიარა სადავო აქტში ზემოაღნიშნულ სამართლებრივ ნორმასთან მიმართებით მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანოს მითითება ლიცენზიატის უპირობო უფლებაზე – მრიცხველის დამონმების პერიოდის ვადის გასვლამდე შეცვალოს მრიცხველი. სააპელაციო სასამართლო დაეთანხმა საქალაქო სასამართლოს პოზიციას, რომ მითითებული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად, ლიცენზიატი მხოლოდ იმ შემთხვევაში იყო უფლებამოსილი შეეცვალა უკვე დამონტაჟებული ბუნებრივი გაზის მრიცხველი, თუ არსებობდა აღნიშნული მრიცხველის შეცვლის გადაუდებელი საჭიროება, რაც არსობრივად დასაბუთებული უნდა ყოფილიყო. შესაბამისად, ლიცენზიატის მიერ ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლის უფლება არ განიმარტებოდა უპირობო უფლებად და ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში, ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლისას ლიცენზიატი ვალდებული იყო, არგუმენტირებულად მიეთითებინა, თუ რა არსებითი ხასიათის გარემოებებმა განაპირობა მრიცხველის შეცვლის გადაუდებელი საჭიროება, ამასთან, უზრუნვე-

ლევო აღნიშნული გარემოებების სათანადო დასაბუთებაც.

განსახილველ შემთხვევაში, ლიცენზიატის მიერ ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლის საკითხთან დაკავშირებით, სადავო გადაწყვეტილებით მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანო მიუთითებდა, რომ „სსტ ისო 5167-1:2003/2017“ სტანდარტის შესაბამისად, FLOBOSS-ის ტიპის აღრიცხვის კვანძის გამოყენება დასაშვებია მხოლოდ არაპულსირებული დინებებისათვის, ხოლო ვინაიდან, კომპრესორი, როგორც მისი მუშაობის, ასევე, ჩართვა-გამორთვის მომენტში წარმოქმნის პულსაციებს (სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ტექნიკური ექსპერტიზის 2018 წლის პირველი თებერვლის №000671218 დასკვნის შესაბამისად), უფრო ზუსტი გაზომვისთვის, როდესაც უშუალოდ აღრიცხვის კვანძთან არ ხორციელდება სიმკვრივის გაზომვა, უმჯობესია გამოყენებული იყოს როტაციული მრიცხველი, რომელიც აღრიცხავს მოცულობას.

სააპელაციო სასამართლომ ყურადღება გაამახვილა საქმის მასალებით დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებაზე, კერძოდ, თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 26 სექტემბრის კანონიერ ძალაში შესული (საქმე №3/1841-17) გადაწყვეტილებით მოპასუხე ადმინისტრაციულ ორგანოს – საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელ ეროვნულ კომისიას დაევალა სათანადოდ დაესაბუთებინა, თუ რატომ იქნა უსაფუძვლოდ მიჩნეული საჩივრის ავტორის პოზიცია მრიცხველის შეცვლასა და უკვე არსებული მრიცხველის ვარგისიანობასთან მიმართებით. სააპელაციო პალატის მითითებით, აღსანიშნავი იყო, რომ სადავო გადაწყვეტილებაში მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მითითებული, შპს „გ...ის“ დაკვეთით შესრულებული სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ტექნიკური ექსპერტიზის 2018 წლის პირველი თებერვლის №000671218 დასკვნის, ასევე, 2018 წლის 20 თებერვლის №001135318, 2018 წლის 16 მარტის №001755518 და 2018 წლის 29 მარტის №002087818 დასკვნების შეფასების საგანს წარმოადგენდა შპს „გ...ის“ მიერ დასმული ზოგადი ხასიათის, თეორიული სახის შეკითხვები, რომელიც აბსტრაქტული დაშვების პირობით იყო ფორმულირებული. შესაბამისად, მითითებული დასკვნების საფუძველზე შეუძლებელი იყო შპს „მ...ზე“ დამონტაჟებული აღრიცხვის კვანძზე არსებული მდგომარეობის რეალური შეფასება და სარწმუნო დასკვნების გაკეთება. სააპელაციო პალატის მოსაზრებით, ნიშანდობლივი იყო ის გარემოებაც, რომ მოსარჩელის მიერ სასამართლოში დამატებით წარმოდგენილი იყო შპს „ტ...“-ის 2019 წლის 18 ივნისის №01/19 ექსპერტის დას-

კენა, რომელიც შესრულებული იყო უშუალოდ გაზომვით სამუშაოზე დაკვირვებით და რომელიც ადგენდა, რომ გაზის ხარჯის „F...3“ ტიპის მრიცხველზე წნევის პულსაციური ზემოქმედება გამორიცხული იყო, რადგან იგი კომპრესორისგან განმხოლოებული იყო 180-ლიტრიანი ბუფერული მოცულობით და ამავე დროს დაშორებული იყო მისგან 420 მეტრით.

განსახილველ შემთხვევაში, სააპელაციო პალატამ გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნა, რომ მოცემული დავის კანონიერად გადაწყვეტისათვის პრინციპული იყო გარკვეულიყო, არსებობდა თუ არა ლიცენზიატის მიერ ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლის საჭიროება, რაც უნდა დაფუძნებოდა მოპოვებული უტიყუარი მტკიცებულებების სრულყოფილ შეფასებას. სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ მოპასუხე ადმინისტრაციულმა ორგანომ საკითხის ხელახალი შესწავლისას საქმეში არსებული მტკიცებულებების, მათ შორის, სასამართლო განხილვის ეტაპზე წარმოდგენილი ექსპერტიზის დასკვნის სხვა არსებულ დასკვნებთან ურთიერთშეჯერებისა და შეფასების პირობებში, უნდა იმსჯელოს, არის თუ არა სახეზე ისეთი ობიექტური გარემოება, რომელმაც ერთმნიშვნელოვნად განაპირობა დამონმების მონმობის მოქმედების პერიოდში ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლის მოთხოვნის გადაუდებელი აუცილებლობა. კერძოდ, სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა, რომ იმ პირობებში, როდესაც, მოსარჩელე მხარე აპელირებდა ბუნებრივი გაზის მრიცხველის „F...3“-ის გამართულად მუშაობის და მისი შეცვლის საჭიროების არარსებობაზე, მნიშვნელოვანი იყო დადგენილიყო, სახეზე იყო თუ არა იმგვარი აუცილებელი წინაპირობის არსებობა, რომელიც წარმოშობდა ლიცენზიატის – შპს „ყ...ის“ უფლებას, დამონმების მონმობის მოქმედების პერიოდში მოეთხოვა არსებული ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლა, რაც უნდა დადასტურებულიყო შესაბამისი მტკიცებულებებით. მხოლოდ ამ გარემოების გამოკვლევა-დადგენის შემდეგ გახდებოდა შესაძლებელი სადავო საკითხის სათანადო შეფასება.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 7 ივლისის განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელმა ეროვნულმა კომისიამ, რომელმაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

კასატორის განმარტებით, ქალაქ თბილისში ბუნებრივი გაზის განაწილების ლიცენზიატი – შპს „თ...ი“ (ყოფილი შპს „ყ...ი“), მისთვის კანონქვემდებარე სპეციალური ნორმატიული აქტით მინი-

ჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში, ქალაქ თბილისში, მის სა-
ლიცენზიო არეალში არსებულ ყველა ავტოგაზგასამართ სადგურ-
თან მიმართებით, ადგენს აღრიცხვის ერთიან სტანდარტს – ამ კა-
ტეგორიის მომხმარებლებისათვის მიწოდებული ბუნებრივი გაზის
მოცულობის არასრულად აღრიცხვიანობისა და დანაკარგების გაზ-
რდის გამო, ყველა სადგურზე ცვლის ხარჯთაღმრიცხველ კონტრო-
ლერს – „F...3“-ს ხარჯმზომი მოწყობილობა „E... RVG G-400“ მრიც-
ხველით (ელ. კორექტორით EK-200).

კასატორის მითითებით, ჩნდება პრეცედენტის დაშვება, რომ
ნებისმიერ მომხმარებელს შეუძლია სადავო გახადოს ლიცენზია-
ტის მიერ აღრიცხვის კვანძის მოწყობა მხოლოდ იმ მოტივით, რომ
მისთვის გაცილებით სასურველია ის მრიცხველი, რომელიც მოხ-
მარებული ბუნებრივი გაზის უფრო ნაკლებ მოცულობას აღრიც-
ხავს და მიუღებელია ლიცენზიატის მიერ მოთხოვნილი, უფრო ზუს-
ტად აღმრიცხველი მოწყობილობა. ასეთ შემთხვევაში, შეიქმნება
ნორმატიული დანაწესებით დადგენილი რეგულირების სანაღალ-
მდეგო ერთგვარი მდგომარეობა, რომ ელექტროენერგიის, ბუნებ-
რივი გაზისა და წყალმომარაგების ნებისმიერ მსხვილ არასაყოფაც-
ხოვრებო მომხმარებელს მიეცემა უფლება, სხვადასხვა ხერხით
იდავოს მასთან მოწყობილ აღრიცხვის კვანძზე და დავის ხან-
გრძლივი გაჭიანურებით თვითნებურად განსაზღვროს ლიცენზი-
ატთან ანგარიშსწორების წესი და პირობები.

კასატორი მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებულ განჩინებაში არ არის
ასახული სააპელაციო სასამართლოს დამოუკიდებელი არგუმენ-
ტაცია და მოსალოდნელი სამართლებრივი შედეგების ანალიზი.

კასატორის აღნიშვნით, სააპელაციო სასამართლო გასაჩივრე-
ბულ განჩინებაში ნორმატიულ საფუძვლად მიუთითებს, რომ კო-
მისიის 2009 წლის 9 ივლისის №12 დადგენილებით დამტკიცებული
„ბუნებრივი გაზის მიწოდებისა და მოხმარების წესების“ თანახმად,
აღრიცხვის კვანძი უნდა შეესაბამებოდეს საქართველოში მოქმედ
ტექნიკურ რეგლამენტებსა და სტანდარტებს, რომ რამდენადაც
ბუნებრივი აირის აღრიცხვის მიზნით, აღრიცხვის კვანძის მოწყო-
ბაზე პასუხისმგებელ პირს წარმოადგენს განაწილების ლიცენზია-
ტი, სწორედ განაწილების ლიცენზიატის უფლებამოსილებას განე-
კუთვნება მის მიერ მოწყობილი აღრიცხვის კვანძის შესაბამისო-
ბის დადგენა მოქმედ ტექნიკურ რეგლამენტებთან და სტანდარ-
ტებთან (მე-2 მუხლის მე-4 და მე-5 პუნქტები, მე-6 მუხლის 3' პუნ-
ქტი, მე-7 მუხლის პირველი, მე-5 და მე-9 პუნქტები, 22-ე მუხლი).

კასატორის შეფასებით, სააპელაციო სასამართლომ უარყო მა-
რეგულირებელი კომისიის პოზიცია იმის თაობაზე, რომ რადგან ლი-
ცენზიატმა გამოავლინა, რომ შპს „მ...ის“ აღრიცხვის კვანძი თავი-

დანვე ყოფილა ტექნიკურ რეგლამენტებთან და სტანდარტებთან შეუსაბამო და ფაქტობრივად დაუმონმებელი და რომ ლიცენზიატმა მისთვის კანონქვემდებარე სპეციალური ნორმატიული აქტით მინიჭებული უფლებამოსილების ფარგლებში, მის სალიცენზიო არეალში არსებულ ყველა ავტოგაზგასამართ სადგურთან მიმართებით დაადგინა აღრიცხვის ერთიანი სტანდარტი და ავტოგაზგასამართი სადგურების მფლობელი მომხმარებლებისათვის მიწოდებული ბუნებრივი გაზის მოცულობის არასრულად აღრიცხვიანობისა და დანაკარგების გაზრდის გამო, ყველა სადგურზე დაამონტაჟა ერთი ტიპისა და სტანდარტის აღრიცხვის კვანძები, ლიცენზიატს ჰქონდა აღრიცხვის კვანძის შეცვლის უფლება, მით უფრო იმ პირობებში, როდესაც არც ერთ სხვა ავტოგაზგასამართ სადგურს სადავოდ არ გაუხდია მრიცხველის შეცვლა.

კასატორის მითითებით, ქვედა ინსტანციის სასამართლოებს სადავოდ არ გაუხდიათ, რომ ნორმატიული დანაწესების საფუძველზე, აღრიცხვის კვანძი უნდა შეესაბამებოდეს ტექნიკურ რეგლამენტებს და სტანდარტებს, აღრიცხვის კვანძის შესაბამისობის დადგენა მოქმედ ტექნიკურ რეგლამენტებთან და სტანდარტებთან წარმოადგენს განაწილების ლიცენზიატის უფლებამოსილებას და მომხმარებელთან საკუთრებაში არსებული ბუნებრივი გაზის აღრიცხვის კვანძის შეუსაბამობა ტექნიკურ რეგლამენტებთან და სტანდარტებთან გამოვლენილ იქნა განაწილების ლიცენზიატის მიერ.

კასატორის შეფასებით, სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობიდან გამომდინარეობს, რომ მხოლოდ 2019 წლის 15 იანვრის შემდგომ ჰქონდა შპს „თ...ის“ დამონმების ვადაგასული შპს „მ...ის“ კუთვნილ აღრიცხვის კვანძის შეცვლის უფლება. ამასთან, შპს „მ...ი“ ნორმატიული დანაწესების მოთხოვნების სანინაალმდეგოდ დღემდე აგრძელებს სადავო მრიცხველით ფუნქციონირებას.

კასატორის მოსაზრებით, იმ პირობებში, როდესაც თავად სასამართლომ დაადგინა მრიცხველის შეცვლის საჭიროება, გაუგებარია სააპელაციო სასამართლოს არგუმენტაცია, ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლისას ლიცენზიატს კიდევ სხვა რა უნდა მიეთითებინა და რა დამატებით გარემოებებზე უნდა გაეკეთებინა აქცენტი.

კასატორი, ასევე, ყურადღებას ამახვილებს მტკიცებულებებთან დაკავშირებითაც, კერძოდ, აღნიშნავს, რომ მარეგულირებელმა კომისიამ სადავო გადაწყვეტილება მიიღო 2018 წლის 27 აპრილს, მოდავე მხარეების მიერ დავის განხილვის პერიოდში წარმოდგენილი არაერთი მტკიცებულებისა და მოწმე-სპეციალისტთა ახსნა-განმარტების საფუძველზე, მათ შორის, იყო სსიპ ლევან სამხარა-

ულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს რამდენიმე დასკვნა, რომლებიც ქვედა ინსტანციის სასამართლო-თა მიერ შეფასდა, როგორც აბსტრაქტული დაშვების პირობით ფორმულირებული, რომელთა საფუძველზეც, თითქოს შეუძლებელი იყო შპს „მ...ის“ აღრიცხვის კვანძზე არსებული მდგომარეობის შეფასება. აღნიშნულის საპირწონედ კი, ორივე ინსტანციის სასამართლო აქცენტს აკეთებს შპს „მ...ის“ მიერ სასამართლოში წარდგენილ შპს „ტ...“-ის 2019 წლის 18 ივნისის №01/19 დასკვნაზე. შესაბამისად, კასატორი მიუთითებს, რომ სააპელაციო სასამართლომ ერთმნიშვნელოვნად გაიზიარა შპს „მ...ის“ მითითებები და კომისიაში სადავო საკითხის განხილვა-გადაწყვეტიდან 1 წლისა და 2 თვის შემდეგ მომზადებული დასკვნა.

ამასთან, კასატორი მიუთითებს, რომ ქვედა ინსტანციის სასამართლოებმა პასუხი ვერ გასცეს არგუმენტაციას კომისიისათვის სადავო საკითხის ხელახლა დაბრუნებისას მოსალოდნელ სამართლებრივ შედეგებთან დაკავშირებით, კერძოდ, კასატორისათვის გაუგებარია, რომელ სამართლებრივ შედეგზე უნდა გაკეთდეს აქცენტი. კომისია ყურადღებას ამახვილებს სააპელაციო სასამართლოს არგუმენტზე, რომლის თანახმად, განაწილების ლიცენზიატს არ ჰქონდა უპირობო უფლება, შპს „მ...ის“ კუთვნილ ავტოგაზგასამართ სადგურზე შეეცვალა აღრიცხვის კვანძი, რომელიც 2007 წელს გაუქმებული სტანდარტის საფუძველზე დამონმებული იყო 2019 წლის 15 იანვრამდე ვადით და შპს „მ...ი“ ენდობოდა უფლებამოსილ ორგანოს – შპს „ს... ცენტრის“ მიერ გაცემულ დამონმების მოწმობას. თუმცა 2019 წლის 15 იანვრიდან დღემდე შპს „მ...ი“, ნორმატიული დანაწესების მოთხოვნათა სანჩინალმდეგოდ, განაგრძობს ბუნებრივი გაზის მოხმარებას. შესაბამისად, კასატორისათვის გაურკვეველია, ადმინისტრაციული ორგანო უნდა შემოიფარგლოს მხოლოდ 2019 წლის 15 იანვრამდე პერიოდით, თუ უფლებამოსილია გასცდეს მას, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც სააპელაციო სასამართლო მთავარ მტკიცებულებად მიუთითებს შპს „ტ...“-ის 2019 წლის 18 ივნისის №01/19 დასკვნას – მტკიცებულებას, რომელიც კომისიის სადავო გადაწყვეტილების მიღების დროს (2018 წლის 27 აპრილს) არ არსებობდა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 24 დეკემბრის განჩინებით საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის საკასაციო საჩივარი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 14 აპრილის განჩინებით საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და მისი განხილვა დაინიშნა მხარეთა დასწრების გარეშე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, საკასაციო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების კანონიერება-დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 7 ივლისის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის 2009 წლის 9 ივლისის №12 დადგენილებით დამტკიცებული „ბუნებრივი გაზის მიწოდებისა და მოხმარების წესების“ მე-7 მუხლის პირველ პუნქტზე, რომლის თანახმად, საცალო მომხმარებლის მიერ ბუნებრივი გაზის მოხმარება უნდა აღირიცხებოდეს ინდივიდუალურად. განაწილების ლიცენზიატი ვალდებულია ამ მიზნით მოაწიოს აღრიცხვის კვანძი, შესაბამისად, შეიძინოს, დაამონტაჟოს და შეაკეთოს აღრიცხვის კვანძის მოწყობისათვის საჭირო მრიცხველი, საჭიროების შემთხვევაში ბუნებრივი გაზის მოცულობის კორექტორი, სხვადასხვა სახის მოწყობილობები, დანადგარები და სხვა საშუალებები, რომლებიც უზრუნველყოფს აღრიცხვის სისტემის გამართულ მუშაობას და დაიცავს მას უკანონო (არასანქცირებული) ჩარევისაგან.

ამავე მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით, საჭიროების შემთხვევაში განაწილების ლიცენზიატს უფლება აქვს, ხოლო ამ წესებით გათვალისწინებული მოთხოვნების შესაბამისად ვალდებულია, მოხსნას, შეაკეთოს, დაამონტაჟოს და შეცვალოს აღრიცხვის კვანძი (მათ შორის, ბუნებრივი გაზის მრიცხველი ან/და მოცულობის კორექტორი), ასევე სხვა სახის მისი კუთვნილი მოწყობილობები, მათ შორის, დანადგარები, რომლებიც აღრიცხვიანობისთვის არის საჭირო.

ამავე წესების მე-7 მუხლის მე-5 პუნქტის შესაბამისად, აღრიცხვის კვანძი უნდა შეესაბამებოდეს საქართველოში მოქმედ ტექნიკურ რეგლამენტებსა და სტანდარტებს. აღრიცხვის კვანძი უნ-

და მოეწყოს ისე, რომ დაინტერესებულ პირს ჰქონდეს მრიცხველის ჩვენების აღების საშუალება, ასევე, განაწილების ლიცენზიატს შეეძლოს, ამ წესების შესაბამისად, დაუბრკოლებლად განახორციელოს სხვა სახის სამუშაოები. ამავე მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად, საცალო მომხმარებლის ბუნებრივი გაზით მომარაგების უზრუნველსაყოფად, განაწილების ლიცენზიატის მიერ სამუშაოების დაწყებამდე, მომხმარებელი ვალდებულია, აცნობოს მას სამუშაოს შესრულების ადგილზე მისთვის ცნობილი ნებისმიერი ხელშემშლელი ან/და სხვა უარყოფითი გარემოების შესახებ.

მითითებული წესების მე-7 მუხლის მე-8 პუნქტის მიხედვით, თუ, აუცილებლობიდან გამომდინარე, ბუნებრივი გაზის მრიცხველი უნდა დამონტაჟდეს საცალო მომხმარებლის კუთვნილ ტერიტორიაზე, ასეთ შემთხვევაში მომხმარებელმა უნდა უზრუნველყოს აღრიცხვის კვანძის დასაყენებლად და გაზგაყვანილობის გასაყვანად მოსახერხებელი ადგილი, რომ განაწილების ლიცენზიატის წარმომადგენელს დღის განმავლობაში საშუალება მიეცეს მოაწყოს აღრიცხვის კვანძი და გაზგაყვანილობა, ჩაატაროს მისი ტესტირება, შეკეთება და რეგულარულად მოახდინოს მრიცხველის ჩვენების აღება.

ამავე მუხლის მე-9 პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტის მიხედვით, განაწილების ლიცენზიატი პასუხისმგებელია აღრიცხვის კვანძის მოწყობაზე (მათ შორის, ბუნებრივი გაზის მრიცხველის დაყენებაზე), ბრჯენის ტექნიკურად სწორად დადებასა და შესაბამისი აქტის შედგენაზე, რომელშიც დაფიქსირდება განაწილების ლიცენზიატის წარმომადგენლის, საცალო მომხმარებლისა და მათგან აღრიცხვის კვანძის, მათ შორის, მრიცხველის შენახვაზე პასუხისმგებელი პირი. ამასთან: ა) დაზიანებული აღრიცხვის კვანძის, ასევე, მისი შემადგენელი მრიცხველების, სხვა სახის დანადგარებისა და მოწყობილობების აღდგენას, შეცვლასა და დამონტაჟებას უზრუნველყოფს განაწილების ლიცენზიატი თავისი ხარჯით, გარდა ამ წესებითა და მოქმედი კანონმდებლობით პირდაპირ გათვალისწინებული შემთხვევებისა.

„ბუნებრივი გაზის მიწოდებისა და მოხმარების წესების“ მე-12 მუხლის მე-5 პუნქტის შესაბამისად, საცალო მომხმარებლის ბუნებრივი გაზის მოხმარების აღრიცხვის კვანძის მოწყობას, მათ შორის, ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეძენას, შეცვლას, მოხსნას, შემოწმებას, დამოწმებას ან/და დამონტაჟებას უზრუნველყოფს განაწილების ლიცენზიატი. განუული მომსახურების ხარჯების გადახდა საცალო მომხმარებელს ან მიმწოდებელს შეიძლება დაეკისროს მხოლოდ ამ წესებით პირდაპირ გათვალისწინებულ შემთხვევებში. ამავე მუხლის მე-9 პუნქტის თანახმად, ბუნებრივი გა-

ზის მრიცხველი შეიძლება შემოწმდეს საქართველოს სტანდარტების, ტექნიკური რეგლამენტებისა და მე...ის ეროვნულ სააგენტოში და საქართველოში აკრედიტებული ნებისმიერი ლაბორატორიის მიერ, დაინტერესებული პირის მითითებით იმ შემთხვევაში, თუ ბუნებრივი გაზის მრიცხველის ცდომილება არ შეესაბამება მის დამკვეთს საპასპორტო ცდომილებას, მომხმარებლის აღრიცხვის კვანძის სათანადოდ მოწყობის ხარჯებს, მათ შორის, ბუნებრივი გაზის მრიცხველის დამონშებისა და დამონტაჟების საფასურს გადაიხდის განაწილების ლიცენზიატი (გარდა ამ წესებით განსაზღვრული ბუნებრივი გაზის უკანონო მოხმარების შემთხვევებისა). ამავე მუხლის მე-16 პუნქტის შესაბამისად კი, ბუნებრივი გაზის მრიცხველის მოხსნის შემთხვევაში განაწილების ლიცენზიატი ვალდებულია ბუნებრივი გაზის მრიცხველის მოხსნისთანავე დაამონტაჟოს სხვა მრიცხველი (მიუხედავად იმისა, საჭიროებს თუ არა ძველი (მოხსნილი) მრიცხველი, ამა თუ იმ გარემოებიდან გამომდინარე, ლაბორატორიულ ან/და სხვა სახის შემოწმებას).

განსახილველ შემთხვევაში, საქმეში წარმოდგენილი მასალებით დგინდება, რომ შპს „ს... ცენტრის“ მიერ 2015 წლის 15 იანვარს შპს „მ...ზე“ გაიცა №... დამონშების მოწმობა, რომელიც ძალაში იყო 2019 წლის 15 იანვრამდე (ბუნებრივი გაზის მრიცხველის ტიპი – „F...3“ (საქარხნო ნომერი ...)). ამასთან, მესამე პირი – განაწილების ლიცენზიატი ადასტურებს იმ გარემოებას, რომ შპს „ყ...ის“ მონაცემთა ბაზაში შპს „მ...ი“ აბონენტად (№...) ფიქსირდება 2015 წლის 20 იანვრიდან და აბონირების თარიღიდან ობიექტზე დამონტაჟებულია „ГОСТ 8.563.-97“-ით დასტანდარტებული ხარჯთაღმრიცხველი კონტროლერი „F...3“ №....

ასევე, დადგენილია და მხარეები სადავოდ არ ხდიან იმ გარემოებას, რომ სახელმწიფოთაშორისო სტანდარტების კატალოგის მიხედვით, სტანდარტი „ГОСТ 8.563.-97“ გაუქმებულია 2007 წელს და მის შემცვლელზე ინფორმაცია არ არის მითითებული.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ განსახილველი დავის გადანაცვებისათვის არსებითია დადგინდეს, ჰქონდა თუ არა განაწილების ლიცენზიატს უფლებამოსილება, უპირობოდ მოეთხოვა შპს „მ...ის“ კუთვნილ გაზგასამართ სადგურზე აღრიცხვის კვანძის შეცვლა, რომელიც 2007 წელს გაუქმებული სტანდარტის საფუძველზე, 2019 წლის 15 იანვრამდე ვადით იყო დამონშებული.

საკასაციო პალატა მიუთითებს პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის 64-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, სტანდარტი უნდა ემყარებოდეს პრაქტიკული გამოცდილების, მეცნიერებისა და ტექნიკის განვითარებული შედეგებს და მიზნად უნდა ისახავდეს წარმოების ეფექტია-

ნობის და თავსებადობის ზრდას. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ტექნოლოგიური განვითარების კვალდაკვალ, იზრდება ლიცენზირებადი საქმიანობის განხორციელების პროცესში თანამედროვე ტექნოლოგიური დანადგარების გამოყენების საჭიროება. ტექნოლოგიური ნოვაციებისათვის ტემპის შეთავსება და ეტაპობრივი საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელება წარმოადგენს ერთგვარ გარანტიას წარმოების ხარისხის, მისი ეფექტიანობის დახვეწისა და ზრდისათვის. საერთაშორისო თუ ეროვნულ სტანდარტებთან თავსებადობის მიღწევით პრეზუმირდება, რომ უმჯობესდება ლიცენზირებადი საქმიანობის განხორციელების შედეგები. შესაბამისად, სახელმწიფოს მხრიდან კონკრეტულ ლიცენზირებად საქმიანობაში ნოვატორული ტექნოლოგიური საშუალებების დანერგვა არ არის კანონმდებლის თვითმიზანი, მას გააჩნია ობიექტური ახსნა და ასეთი მიდგომა განპირობებულია თანამედროვე ტექნიკური საშუალებების მეტი ეფექტიანობითა და სიზუსტით.

საკასაციო სასამართლო ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ მართალია, შპს „ს... ცენტრის“ მიერ 2015 წლის 15 იანვარს შპს „მ...ზე“ გაცემული №... დამონების მოწმობის საფუძველზე, შპს „მ...ის“ ობიექტზე დამონტაჟებულია ჯერ კიდევ 2007 წელს გაუქმებული სტანდარტ „ГОСТ 8.563.-97“-ით დასტანდარტებული ხარჯთაღმრიცხველი კონტროლერი „F...3“ №... და დასახელებული დამონების მოწმობის მოქმედების ვადა 2019 წლის 15 იანვრამდე იქნა განსაზღვრული, თუმცა ხსენებულ გარემოებას არ შეეძლო შეეფერხებინა განაწილების ლიცენზიატის მხრიდან შპს „მ...ის“ FLOBOS-ის ტიპის აღრიცხვის კვანძის მრიცხველის საერთაშორისო სტანდარტებთან თავსებადი მრიცხველით ჩანაცვლება. დაუშვებელია, თუნდაც წინმსწრებ პერიოდში არასათანადო წესით დამონტაჟების პირობებში, განაწილების ლიცენზიატს – შპს „მ...ის“ (შპს „თ...ის“ წინამორბედს) წაერთვას შესაძლებლობა, დამონების მოწმობის მოქმედების ვადის განმავლობაში ხარვეზის აღმოფხვრისათვის ობიექტზე მოახდინოს ბუნებრივი გაზის დანახარჯის მეტი სიზუსტით აღმრიცხველი მრიცხველის მონტაჟი, მით უფრო, ხაზგასასმელია ის გარემოება, რომ კანონმდებლობა განაწილების ლიცენზიატს არსებული აღრიცხვის კვანძის ჩანაცვლებისათვის საჭირო ყველა ღონისძიების საკუთარი სახსრებით განხორციელებას ავალდებულებს.

შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს სააპელაციო სასამართლოს შეფასებას მასზედ, რომ ის გარემოება, რომ 2015 წელს ხარჯთაღმრიცხველი კონტროლერი – „F...3“ დასტანდარტდა 2007 წელს გაუქმებული „ГОСТ 8.563.-97“-ის სტანდარ-

ტით, არ უნდა ყოფილიყო მიჩნეული №... დამონმების მოწმობის მოქმედების პერიოდში მრიცხველის შეცვლის საფუძვლად. აღნიშნულის საპირისპიროდ, ზემოთ განვითარებულ მსჯელობაზე დაყრდნობით, საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ რამდენადაც სტანდარტი 2007 წელს იყო გაუქმებული, დამონმების მოწმობის 2019 წლის 15 იანვრამდე მოქმედება არ აბრკოლებდა ბუნებრივი გაზის განაწილების ლიცენზიატს, შეეცვალა შპს „მ...ის“ ობიექტზე არსებული „F...3“ ტიპის აღრიცხვის კვანძი.

საკასაციო სასამართლო, აქვე, აღნიშნავს, რომ უმთავრესი მიზეზი, რითიც ბუნებრივი გაზის განაწილების ლიცენზიატი შპს „მ...ის“ ობიექტზე არსებული აღრიცხვის კვანძის შეცვლის საჭიროებას ხსნიდა, იყო ის, რომ „F...3“ ტიპის მრიცხველს არ შეეძლო პულსირებული ნაკადის წარმოქმნის შემთხვევაში, სრულად აღერიცხა მოხმარებული ბუნებრივი გაზის ოდენობა.

ამ თვალსაზრისით, საკასაციო პალატა მიზანშეწონილად მიიჩნევს, ყურადღება გაამახვილოს საქმეში წარმოდგენილ საექსპერტო დასკვნებზე, კერძოდ, სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ტექნიკური ექსპერტიზის 2018 წლის პირველი თებერვლის №000671218 დასკვნის თანახმად, იმ შემთხვევაში თუ მომხმარებელი გაზს მოიხმარს კომპრესორის გავლით, რომელიც პერიოდულად ირთვება და ითიშება, ამ დროს მილსადენში გამავალი ნაკადი იქნება პულსირებული ხასიათის და დროში შესაბამისად არასტაბილური, რომლის არასტაბილურობა კომპრესორის წარმადობაზე იქნება დამოკიდებული. ბუნებრივი აირის ნაკადი მილსადენში იქნება პულსირებული, როგორც კომპრესორის ჩართვა-გამორთვისას, ასევე, კომპრესორის მუშაობის პერიოდში.

სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს ტექნიკური ექსპერტიზის 2018 წლის 20 თებერვლის №001135318 დასკვნით განსაზღვრულ იქნა, რომ „F...3“ ტიპის ხარჯმზომი დამყარებულია სტანდარტული შემავიწროვებელი დიაფრაგმის გამოყენებაზე და ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ის შეიძლება გახდეს პულსირებული ნაკადის არასწორად აღრიცხვის მიზეზი. ამავე დასკვნით განისაზღვრა, რომ პულსირებული გაზის ნაკადის დროს მიზანშეწონილია გამოყენებულ იქნეს როტაციული გაზის მრიცხველი. ამრიგად, დასკვნაში აღინიშნა, რომ „1. თუ ბუნებრივი გაზის გამზომი კვანძი აგებულია F...3 ხარჯმზომზე, ISO 5167.1-4:2003, ISO 5167.5-2016 ან GOCT 8.586.1.-5:2005 სტანდარტის შესაბამისად, სრულიად შესაძლებელია, რომ ასეთი გამზომი კვანძით მომხმარებელზე მიწოდებული ბუნებრივი აირის მოცულობის აღრიცხვის უზუსტობის გამომწვევი მიზეზი იყოს აღ-

ნიშნულ გამზომ კვანძში გამავალი ნაკადის პულსირებული ხასიათი; 2. პულსირებული გაზის ნაკადის დროს უფრო მიზანშეწონილი გამოყენებული იქნეს როტაციული გაზის მრიცხველი“.

ამასთან, სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს 2018 წლის 27 თებერვლის №5001182718 წერილის თანახმად, პულსირებული ნაკადის შემთხვევაში, მომხმარებელზე მიწოდებული გაზის ოდენობა რეკომენდირებულია გაიზომოს როტაციული ან გრიგალისებული (Vortex) ტიპის მრიცხველებით.

სსიპ ლევან სამხარაულის სახელობის სასამართლო ექსპერტიზის ეროვნული ბიუროს 2018 წლის 16 მარტის №001755518 დასკვნის თანახმად, „... F...3 ტიპის ხელსაწყო წარმოადგენს 32-ბიტიან მიკროპროცესორზე დაფუძნებულ ნაკადის მთვლელ კომპიუტერს (....) და არა მრიცხველს. აღნიშნული მოწყობილობა მხოლოდ შესაბამისი სტანდარტით განსაზღვრულ გამზომ კვანძთან ერთობლიობაში განიხილება როგორც გამზომი კომპლექსი და დამოუკიდებლად ის არ შეიძლება გამოყენებული იქნეს, როგორც გაზის მრიცხველი. ინფორმაცია იმ სტანდარტთან დაკავშირებით, რომელსაც უნდა აკმაყოფილებდეს გამზომი კვანძი და რომელზეც მონტაჟდება F...3 ტიპის ხარჯმომომი კონტროლერი, გადმოცემულია კომპანია E...-ის ოფიციალური ვებ გვერდიდან. ამ დოკუმენტის გვ. 2-ზე არსებობს შემდეგი სახის ჩანაწერი: „The F...3 unit can perform gas flow calculations to GOST standards and ISO 5167 standards, using user C programs“, რაც ცალსახად ნიშნავს, რომ F...3 ტიპის ხარჯმომომი კონტროლერისათვის გამზომი კვანძის აგება უნდა მოხდეს ISO 5167 ან შესაბამისი GOST სტანდარტით. და ასეთი გამზომი კვანძი სრულად უნდა აკმაყოფილებდეს ზემოთ აღნიშნული სტანდარტის პირობებს.“

ზემოაღნიშნულ საექსპერტო დასკვნებზე დაყრდნობით, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოსარჩელის მიერ სასამართლოში დამატებით წარმოდგენილი შპს „ტ...“-ის 2019 წლის 18 ივნისის №01/19 ექსპერტის დასკვნის შინაარსის მიუხედავად, საქმის მასალები ადასტურებს, რომ „F...3“ ტიპის გაზის მრიცხველის გამოყენებას პრაქტიკაში შესაძლებელია თან სდევდეს საექსპერტო დასკვნებში მკაფიოდ გადმოცემული რისკები. თუმცა სააპელაციო სასამართლომ პრაქტიკულად უგულებელყო აღნიშნული საექსპერტო დასკვნების შინაარსი, რომელიც ცხადყოფდა, რომ „F...3“ ტიპის აღრიცხვის კვანძის გამოყენება არ არის ყველა შემთხვევაში სანდო. სააპელაციო სასამართლოს შეფასების მიღმა დარჩა შპს „ე...ის“ (შპს „თ...ის“ წინამორბედის) ის მოტივი, რამაც უზიძგა განაწილების ლიცენზიატს, შეეცვალა ყველა ავტოგაზგასამართ სად-

გურზე დამონტაჟებული F...3“ ტიპის გაზის მრიცხველი.

საკასაციო სასამართლოს შეფასებით, სააპელაციო სასამართლოს დავის განხილვის დროს არ გაუთვალისწინებია ის სამომავლო რისკები, რომელიც შესაძლოა მრიცხველის მხოლოდ ვარგისიანობისა და აღრიცხვიანობის სიზუსტის მაჩვენებლებით შეცვლის პრაქტიკაში დაწერგვას გამოენდია. კერძოდ, სააპელაციო სასამართლოს არ უმსჯელია საერთაშორისო სტანდარტებთან თავსებადი ერთგვაროვანი მიდგომის ჩამოყალიბების საჭიროობასა და ეფექტურობაზე, ასევე, მხედველობაში არ მიუღია საექსპერტო დასკვნებით დადასტურებულად არასანდოდ მიჩნეული მრიცხველის პრაქტიკაში გამოყენების რისკები და მისი გამოყენებით მოხმარებული ბუნებრივი გაზის აღრიცხვის პროცესში ცდომილების დაშვების მაღალი ალბათობა. საკასაციო სასამართლოს მოსაზრებით, სააპელაციო პალატას საბოლოო დასკვნის გაკეთების პროცესში არ შეუფასებია საერთაშორისო სტანდარტების დაწერგვისა და მასთან ადაპტირების მნიშვნელობა.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ მართალია, პროდუქტის უსაფრთხოებისა და თავისუფალი მიმოქცევის კოდექსის 66-ე მუხლის მე-3 ნაწილით განსაზღვრულია სტანდარტის გამოყენების ნებაყოფლობითობა, თუმცა ამავე მუხლის მე-4 ნაწილით უპირატესობა ენიჭება შესაბამის სფეროში საერთაშორისო და ევროპული სტანდარტების გამოყენებას. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს სააპელაციო პალატის შეფასებას და მის საწინააღმდეგოდ მიუთითებს, რომ ბუნებრივი გაზის მრიცხველის შეცვლისას სახელმწიფოთაშორისო სტანდარტების კატალოგის მიხედვით გაუქმებულ სტანდარტზე მომუშავე მრიცხველის შეცვლის მიმართ განაწილების ლიცენზიატის დაინტერესებასა და მოთხოვნას აჩენს სწორედ ზემოხსენებული საკანონმდებლო ჩანაწერი, კერძოდ, ის ფაქტი, რომ საერთაშორისო და ევროპული სტანდარტების სანდოობის მხედველობაში მიღებით, განაწილების ლიცენზიატს აქვს მათი პრაქტიკაში დამკვიდრების განსაკუთრებული ინტერესი. ამასთან, იმ გარემოების გათვალისწინებით, რომ საექსპერტო დასკვნებით პრაქტიკულად დადასტურებულია „F...3“ ტიპის გაზის მრიცხველის ზოგადი არასანდოობა პულსირებული ნაკადის წარმოქმნის დროს, გაურკვეველია, თუ რა განსაკუთრებული აუცილებლობა არსებობს ძველი, გაუქმებულ სტანდარტზე მომუშავე მრიცხველის შენარჩუნებისა, რა მიზეზით ეწინააღმდეგება მოსარჩელე ახლებური სტანდარტის მის მიმართ გამოყენებას, განსაკუთრებით იმ პირობებში, როდესაც გაზის მრიცხველის შეცვლა განაწილების ლიცენზიატის ხარჯებით მიმდინარეობს.

ზემოხსენებულ გარემოებათა მხედველობაში მიღებით, საკა-

საციო პალატა განმარტავს, რომ ობიექტზე დამონტაჟებული აღრიცხვის კვანძის სათანადო საერთაშორისო სტანდარტებით გათვალისწინებული მრიცხველით შეცვლის გარეშე, განაწილების ლიცენზიატს მოუწევდა ყველა მიმწოდებლის მიმართ ინდივიდუალური მიდგომის გატარება, რაც შექმნიდა ქაოტურ მდგომარეობას და გააჭიანურებდა მოქმედ სტანდარტებთან თავსებადი აღრიცხვის კვანძების ექსპლუატაციაში ჩაშვების პროცესს. მრიცხველის შეცვლის თაობაზე გადანაცვლებების მიღებისას არსებით, გადამწყვეტ მნიშვნელობას იძენს არა კონკრეტულ ობიექტზე მისი გამოყენების შედეგები, ანუ დამონტაჟებული მრიცხველის ამ ობიექტზე აღრიცხვიანობის სიზუსტე, არამედ უშუალოდ მითითებული აღრიცხვის კვანძის ზოგადი ვარგისიანობა და სანდოობა. თავად გაზის მრიცხველის მახასიათებლები უნდა იყოს მაქსიმალურად სარწმუნო, რათა მისი ექსპლუატაციის თაობაზე გადანაცვლებების მიღების შედეგად მოხმარებული ბუნებრივი გაზის ოდენობის აღრიცხვის პროცესში მაქსიმალურად იქნეს დაზღვეული ყველანაირი რისკისა და ლაფსუსის პოტენციურად წარმოშობა. სხვაგვარად, განაწილების ლიცენზიატი ვერ შეძლებდა ყველა ობიექტზე დროულად და ეფექტურად საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისი აღრიცხვის კვანძების შეცვლა-დამონტაჟებას, რასაც, ობიექტთა სიმრავლის გათვალისწინებით, უკვე არსებული გაზის მრიცხველების უზუსტობის შემთხვევაში, შესაძლოა, მნიშვნელოვანი ზიანი მიეყენებინა უშუალოდ განაწილების ლიცენზიატისათვის. აღნიშნულის საპირწონედ, არც საქმის მასალებით და არც მოსარჩელის არგუმენტაციით არ იკვეთება შპს „მ...ისათვის“ გაზის მრიცხველის შეცვლის შედეგად რაიმე ხელშესახები ზიანის მიყენების რისკი ან ამგვარი რისკის წარმოშობის გონივრული საფრთხეები, რაც სასამართლოს სხვაგვარი მსჯელობის საფუძველს მისცემდა.

ზემოაღნიშნული არგუმენტაციის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს სააპელაციო პალატის მიერ განსახილველი დავის საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-4 ნაწილის საფუძველზე გადანაცვლას. ამ თვალსაზრისით, საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 1 ივლისის №ბს-643(2კ-20) განჩინებაზე, სადაც საკასაციო პალატამ განმარტა, რომ „ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-4 ნაწილით მინიჭებულ უფლებამოსილებას სასამართლო იყენებს იმ შემთხვევაში, როცა სასამართლო წესით ვერ ხერხდება ფაქტობრივი გარემოებების დადგენა და შეფასება. მათი დადგენა მხოლოდ ადმინისტრაციულ ორგანოს შეუძლია მისთვის კანონით მინიჭებული უფლებამოსილებიდან გამომ-

დინარე ან აღნიშნული მის დისკრეციას განეკუთვნება. შესაბამისად, შეუძლებელი ხდება სასამართლოს მიერ სადავო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მატერიალური კანონიერების შეფასება. თავის მხრივ, სააპელაციო სასამართლო პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების კანონიერებასა და დასაბუთებულობას ამონმებს, როგორც ფაქტობრივი, ისე სამართლებრივი თვალსაზრისით, ანუ საქმეს განიხილავს, როგორც ფაქტობრივი გარემოებების დადგენის, ისე მათი სამართლებრივი შეფასების კუთხით. სააპელაციო სასამართლოს უფლება აქვს დაადგინოს ახალი ფაქტები, ხოლო საქმის მონაწილე პირებს უფლება აქვთ პირველ ინსტანციაში უკვე განხილულთან ერთად სააპელაციო სასამართლოში წარადგინონ ახალი მტკიცებულებები. ანუ სააპელაციო სასამართლო, საკასაციო ინსტანციის სასამართლოსგან განსხვავებით, შებოჭილი არაა პროცესუალური შესაძლებლობით, საქმეზე დაადგინოს ფაქტობრივი გარემოებები, გამოითხოვოს და შეაფასოს მტკიცებულებები“ (იხ. ასევე, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 13.12.2018წ. №ბს-681-681(კ-18) გადაწყვეტილება).

შესაბამისად, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ განსახილველ შემთხვევაში, საქმეზე წარმოდგენილი მტკიცებულებები იძლეოდა სრულ საფუძველს, სააპელაციო სასამართლოს დამატებით დაედგინა და გამოეკვლია საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე, საკასაციო სასამართლოს მიერ ზემოთ აღნიშნული ფაქტობრივი გარემოებები, ასევე, ამ გარემოებათა მხედველობაში მიღებით, სხვაგვარი შეფასება მიეცა საქმეზე უკვე დადგენილად მიჩნეული ფაქტობრივი გარემოებებისათვის. მტკიცებულებათა გამოკვლევა-შეფასების შესაძლებლობის არსებობის პირობებში კი, სააპელაციო სასამართლოს ჰქონდა სრული პროცესუალური შესაძლებლობა, თავად გადაეწყვიტა სადავო საკითხი და არსებითად ემსჯელა გასაჩივრებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერებაზე. მითითებული პროცესუალური ხარვეზი, ასევე, საკასაციო სასამართლოს მიერ ზემოთ დასახელებული ფაქტობრივი გარემოებებისა და მათ გარშემო განვითარებული მოსაზრებების დავის გადაწყვეტის პროცესში გათვალისწინების საჭიროება, ქმნის სააპელაციო სასამართლოსათვის საქმის ხელახლა განსახილველად დაბრუნების საფუძველს. თავის მხრივ, სააპელაციო სასამართლო ვალდებულია იმსჯელოს წინამდებარე განჩინებაში მკაფიოდ ჩამოყალიბებული გარემოებების თაობაზე და თავად მიიღოს გადაწყვეტილება სადავო სამართალურთიერთობასთან დაკავშირებით.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალ-

მომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 7 ივლისის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის მე-4 ნაწილით, 412-ე მუხლით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისიის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 7 ივლისის განჩინება და საქმე ხელახლა განსახილველად დაუბრუნდეს იმავე სასამართლოს;
3. სასამართლო ხარჯების განაწილების საკითხი გადაწყდეს საქმეზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებისას;
4. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**ნოტარიუსის უფლებამოსილების შეჩერების თაობაზე
ბრძანების კანონიერება**

**გადაწყვეტილება
საქართველოს სახელმწიფო**

№ბს-1249(კ-20)

13 დეკემბერი 2022 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**
შემადგენლობა: ბ. სტურუა (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მ. ვაჩაძე,
გ. აბუსერიძე

დავის საგანი: ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

2018 წლის 12 მარტს ხ. ჯ-მა სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხის – საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს მიმართ.

მოსარჩელის განმარტებით, 2017 წლის 6 დეკემბერს, შერჩევის პრინციპით, საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2017 წლის 5 სექტემბრის №1154 ბრძანების საფუძველზე განხორციელდა ნოტარიუს ხ. ჯ-ის სანოტარო საქმიანობის შემოწმება. შემოწმების აქტის თანახმად, ნოტარიუს ხ. ჯ-ის საქმიანობის ფარგლებში გამოვლინდა შემდეგი სახის დარღვევები: ა) რამდენიმე სანოტარო აქტში ნოტარიუსის მიერ მითითებულია დადგენილებაზე ნაკლები საზღაური; ბ) სანოტარო აქტებში სანოტარო მოქმედების მონაწილეები არ არიან გაფრთხილებული შემოწმების გამომრიცხავი გარემოებების შესახებ; გ) სანოტარო აქტებში სანოტარო მოქმედების მონაწილეები არ არიან გაფრთხილებული თარჯიმნობის გამომრიცხავი გარემოებების შესახებ; დ) ერთ-ერთ სანოტარო აქტში არ არის ნოტარიუსის ხელმოწერა და ბეჭედი; ე) დარღვეულია ორი ანდერძისმიერი სამკვიდრო მონუმობის გამოქვეყნების წესი; ვ) სამი სამკვიდრო მონუმობა გაცემულია სამკვიდროს ფაქტობრივად ფლობის დაუფლების ფაქტის დამდგენი დოკუმენტის გამოთხოვის გარეშე. აღნიშნული დარღვევების გამო მოსარჩელის მიმართ განხორციელდა დისციპლინური წარმოება, რომლის შედეგად მას საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 6 მარტის №67 ბრძანებით დისციპლინური სახდელის სახით შეეფარდა უფლებამოსილების შეჩერება სამი თვის ვადით.

მოსარჩელის განმარტებით, მის მიმართ გამოყენებული დისციპლინური სახდელი წარმოადგენს პასუხისმგებლობის არაადეკვატურ ღონისძიებას, რადგან სანოტარო საქმიანობის შემოწმების შედეგად გამოვლენილი გარემოებები, რომლებიც კომისიამ კანონდარღვევად მიიჩნია, საერთოდ არ შეიცავს გადაცდომის ნიშნებს, ხოლო ზოგიერთი გადაცდომა იმდენად წვრილმანი და მსუბუქი ხასიათისაა, რომ იგი არ ქმნის ნოტარიუსის მიმართ პასუხისმგებლობის იმგვარი მძიმე სანქციის გამოყენების საფუძველს, რომელიც გასაჩივრებული ბრძანებით იქნა გათვალისწინებული.

მოსარჩელის მოსაზრებით, ასევე მნიშვნელოვანია ის გარემოება, რომ სადავო ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი საერთოდ არ შეიცავს დასაბუთებას და არგუმენტირებულ დასკვნებს იმის შესახებ, მოსარჩელის საქმიანობაში გამოვლენილი გარემოებები რა კრიტერიუმებით იქნა მიჩნეული მძიმე დისციპლინურ გადაცდომად.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, მოსარჩელემ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 6 მარტის №67 ბრძანების – „ნოტარიუსების მიმართ დისციპლინური სახდელის შეფარდების შესახებ“ ნოტარიუს ხ. ჯ-ის ნაწილში, ბათილად ცნობა მოითხოვა.

მოსარჩელემ ასევე მოითხოვა „ნოტარიუსების მიმართ დისციპლინური სახდელის შეფარდების შესახებ“ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 6 მარტის №67 ბრძანების მოქმედების შეჩერება ნოტარიუს ხ. ჯ-ის ნაწილში და ასევე ნოტარიუს ხ. ჯ-ისთვის სანოტარო მოქმედებათა ელექტრონული რეესტრის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 13 მარტის განჩინებით ნოტარიუს ხ. ჯ-ის შუამდგომლობა ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მოქმედების შეჩერების თაობაზე დაკმაყოფილდა; შეჩერდა „ნოტარიუსების მიმართ დისციპლინური სახდელის შეფარდების შესახებ“ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 6 მარტის №67 ბრძანების მოქმედება ნოტარიუს ხ. ჯ-ის ნაწილში, ამასთან, უზრუნველყოფილ იქნა ნოტარიუს ხ. ჯ-ისთვის სანოტარო მოქმედებათა ელექტრონული რეესტრის ხელმისაწვდომობა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 13 მარტის განჩინება კერძო საჩივრით გაასაჩივრა საქართველოს იუსტიციის სამინისტრომ.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 30 მაისის განჩინებით საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს კერძო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ

საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 13 მარტის განჩინება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 22 ნოემბრის გადაწყვეტილებით ხ. ჯ-ის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

საქალაქო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ 2017 წლის 6 დეკემბერს შერჩევის პრინციპით, საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2017 წლის 5 სექტემბრის №1154 ბრძანების საფუძველზე და მის შესასრულებლად, განხორციელდა ნოტარიუს ხ. ჯ-ის სანოტარო საქმიანობის შემოწმება 2014 წლის 6 დეკემბრიდან 2017 წლის 6 დეკემბრამდე პერიოდში, რა დროსაც გამოვლენილი იქნა რიგი დარღვევები, კერძოდ: სანოტარო აქტებში (№..., №..., №..., №..., №..., №..., №..., №...) ნოტარიუსის მიერ მითითებულია დადგენილზე ნაკლები საზღაური. „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2010 წლის 31 მარტის №71 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციის 52-ე მუხლის მე-5 პუნქტის შესაბამისად, გარიგებაში რამდენიმე მარწმუნებლის მონაწილეობისას საზღაური მინდობილობის/რწმუნებულების დამოწმებისათვის იანგარიშება მარწმუნებლების რაოდენობის შესაბამისად. მოსარჩელე ხ. ჯ-მა ზემოაღნიშნული რწმუნებულებების დამოწმების სანაცვლოდ ანაზღაურება განსაზღვრა მხოლოდ ერთი მარწმუნებლისათვის, როდესაც მარწმუნებელი ორი იყო, კერძოდ რწმუნებულება გაიცემოდა სანარმოს დირექტორის და პარტნიორის მიერ. შესაბამისად, მოსარჩელემ დაარღვია ინსტრუქციის 52-ე მუხლის მე-5 პუნქტი. ამავე ინსტრუქციის 85-ე მუხლის პირველი პუნქტის თანახმად, სამკვიდროს ფაქტობრივად დაუფლების ფაქტი შეიძლება დადგინდეს შემდეგი გარემოებებითა და/ან დოკუმენტებით: ა) იმ ფაქტით, რომ მამკვიდრებელსა და მემკვიდრეს სამკვიდროს გახსნიდან სამკვიდროს მიღების ვადის ამოწურვამდე დროის თუნდაც მცირე მონაკვეთში ჰქონდა ერთი და იგივე რეგისტრირებული საცხოვრებელი ადგილი. ამასთანავე, ეს ნორმა მოქმედებს მიუხედავად იმისა, რა უფლებრივი მიმართება ჰქონდა მამკვიდრებელს, ან რა უფლებრივი მიმართება აქვს მემკვიდრეს იმ ბინის/სახლის მიმართ, რომელშიც იყვნენ ისინი რეგისტრირებულნი. ამ შემთხვევაში ივარაუდება, რომ მემკვიდრე ფაქტობრივად დაეუფლა სამკვიდრო მასაში შემავალ მოძრავ ნივთებს, ან სამკვიდრო მასაში შემავალ ბინას/საცხოვრებელ სახლს, რომელშიც ამ ქვეპუნქტის პირველ წინადადებაში მითითებულ დროის მონაკვეთში რეგისტრირებულნი იყვნენ მემკვიდრე და მამკვიდრებელი; ბ) მამკვიდრებლის კუთვნილი იმ დოკუმენტების ფაქტობრივად ფლობა, რომელიც ადასტურებს სამკვიდრო მასაში სატრანსპორ-

ტო საშუალების, საბანკო ანგარიშზე თანხის, სახეობითი აქციის არსებობას; გ) საგადასახადო ორგანოს ცნობა, სადაზღვევო კომპანიის ცნობა, ბანკის ცნობა იმის შესახებ, რომ მემკვიდრემ შეასრულა მამკვიდრებლის შეუსრულებელი საგადასახადო და/ან სახელშეკრულებო ვალდებულებები, ან მემკვიდრემ გადაიხადა სამკვიდრო მასაში შემავალ ქონებასთან დაკავშირებული გადასახადები (მაგალითად, ქონების გადასახადი, მიწის გადასახადი) და/ან სადაზღვევო შენატანები. ამასთანავე, ეს ვალდებულებები შესრულებული უნდა იყოს სამკვიდროს მიღების ვადაში; დ) კომუნალური მომსახურების გადასახადების დამადასტურებელი ცნობები, ან ქვითრები, თუ შესაძლებელია მათში მითითებული გადამხდელის იდენტიფიკაცია; დ') ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის მიერ გაცემული დოკუმენტი კონკრეტულ ტერიტორიაზე არსებული მამკვიდრებლის კუთვნილი უძრავი ქონების ფლობის ან სარგებლობის შესახებ, აგრეთვე ორდერი, სადაც ორდერში შეტანილ პირებში მითითებულია როგორც მამკვიდრებელი, ისე მემკვიდრე; ე) სხვა საჯარო დოკუმენტები. მოცემულ შემთხვევაში, საქალაქო სასამართლომ საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებების თანახმად, (სამკვიდრო მონმოებებით) დადგენილად მიიჩნია, რომ სამკვიდრო მონმოებები (№..., №..., №...) გაცემულია სამკვიდროს ფაქტობრივად დაუფლების ფაქტის დამდგენი დოკუმენტების გამოთხოვის გარეშე.

„სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2010 წლის 31 მარტის №71 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციის 24-ე მუხლის მე-5 პუნქტის თანახმად „ნოტარიუსი ვალდებულია სანოტარო მოქმედების ყველა მონაწილე (თარჯიმნის ჩათვლით) გააფრთხილოს თარჯიმნობის გამომრიცხავი გარემოებების შესახებ, მაგრამ არ არის ვალდებული დოკუმენტურად შეამოწმოს ამ გარემოებათა არსებობა-არარსებობა. მხარემ და თარჯიმანმა უნდა დაადასტურონ თარჯიმნობის გამომრიცხავი გარემოებების არარსებობის შესახებ. მითითებული ინსტრუქციის 26-ე მუხლის მე-9 პუნქტის თანახმად, ნოტარიუსი ვალდებულია სანოტარო მოქმედების ყველა მონაწილე (მონმის ჩათვლით) გააფრთხილოს მონმეობის გამომრიცხავი გარემოებების შესახებ, მაგრამ არ არის ვალდებული დოკუმენტურად შეამოწმოს ამ გარემოებათა არსებობა-არარსებობა. მხარემ და მონმემ უნდა დაადასტურონ მონმეობის გამომრიცხავი გარემოებების არარსებობის შესახებ.

საქალაქო სასამართლომ საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებებით დადგენილად მიიჩნია, რომ მოსარჩელე ხ. ჯ.-ის მიერ არაერ-

თეზის იქნა მითითებული წესი დარღვეული, კერძოდ, არაერთხელ დაარღვია დასახელებული ნორმის იმპერატიული მოთხოვნა-გაფერთხილებინა სანოტარო მოქმედების მონაწილენი და თარჯიმანი მოწმეობის გამომრიცხავი გარემოებების შესახებ.

საქალაქო სასამართლომ მიუთითა, რომ „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2010 წლის 31 მარტის №71 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციის 30-ე მუხლის მე-3 პუნქტის „ი“ ქვეპუნქტის შესაბამისად, გარდა ამ მუხლის მე-2 პუნქტით გათვალისწინებული რეკვიზიტებისა, საჯარო აქტი უნდა შეიცავდეს ნოტარიუსის ხელმოწერას და ბეჭედს. მოცემულ შემთხვევაში კი, დადგენილია და მხარეებს სადავოდ არ გაუხდიათ ის გარემოება, რომ მოსარჩელე ხ. ჯ-ის სანოტარო საქმიანობის შემონმების პროცესში, ერთ-ერთი სანოტარო აქტის იმ ეგზემპლარს, რომელიც ნოტარიუსთან ინახებოდა არ ჰქონდა ხელმოწერა და ბეჭედი.

ზემოაღნიშნული ინსტრუქციის 76-ე მუხლის თანახმად, მონდერძის გარდაცვალების მოწმობის წარდგენის შემდეგ, ნოტარიუსი ვალდებულია დანიშნოს ანდერძის გამოქვეყნების დღე და მონივრის დაინტერესებული პირები. ანდერძი წაკითხულ უნდა იქნეს მოწვეული პირის (პირების) თანდასწრებით. იმ შემთხვევაში, თუ ანდერძი დალუქულია კონვერტში, კონვერტი უნდა გაიხსნას მოწვეული პირების თანდასწრებით. ნოტარიუსი ვალდებულია ანდერძის გამოქვეყნების შესახებ შეადგინოს ოქმი საჯარო აქტის ფორმით, რომელშიც წინამდებარე ინსტრუქციით დადგენილი სავალდებულო რეკვიზიტების გარდა უნდა მიეთითოს მოწვეული და დამსწრე პირების ვინაობა და იდენტიფიკაციის სხვა მონაცემები, ინფორმაცია კონვერტისა და ლუქის მთლიანობის შესახებ, ანდერძის შესახებ ინფორმაცია (მონდერძის ვინაობა, ანდერძის შედგენის თარიღი და სარეგისტრაციო ნომერი, ანდერძის შინაარსი. ანდერძის შინაარსის მითითება არ არის საჭირო, თუ ოქმს თან დაერთვის კონვერტში მოთავსებული ანდერძის დამოწმებული ფოტოასლი. ოქმს ხელი უნდა მოაწერონ დამსწრე პირებმა და ნოტარიუსმა. ოქმის დამოწმებული ასლის მიღების უფლება აქვს ყველა უფლებამოსილ პირს. ანდერძი, რომელიც გამოქვეყნდა, უნდა დარჩეს ნოტარიუსთან, რომელთანაც იგი ინახებოდა, ხოლო ანდერძისმიერ მემკვიდრეს, ან სხვა უფლებამოსილ პირს უნდა მიეცეს ანდერძის დამოწმებული ასლი.

მოცემულ შემთხვევაში პირველი ინსტანციის სასამართლომ დაადგინა, რომ ანდერძის საფუძველზე სამკვიდრო მოწმობის (სამკვიდრო მოწმობები №... და №...) გაცემასთან დაკავშირებულ მასა-

ლებში, წარმოდგენილი არ არის ანდერძის გამოქვეყნების დამადასტურებელი დოკუმენტი. შესაბამისად, მოსარჩელე ხ. ჯ-ის მიერ დაირღვა „სანოტარო მოქმედებათა შესრულების წესის შესახებ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2010 წლის 31 მარტის №71 ბრძანებით დამტკიცებული ინსტრუქციის 76-ე მუხლის მოთხოვნები.

საქალაქო სასამართლომ არ გაიზიარა სარჩელის დაკმაყოფილების საფუძვლად იმ გარემოებაზე მითითება, რომ გასულ პერიოდში ჩატარებული ნოტარიუს ხ. ჯ-ის შემოწმების დროს იდენტიური დარღვევის გამოვლენისას დისციპლინური გადაცდომის კვალი ფიქცია არ მიენიჭა და განმარტა, რომ დისციპლინური გადაცდომის გამომრიცხავი გარემოება არ შეიძლება იყოს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ, ადრე დისციპლინური გადაცდომის არ გამოვლენა და დისციპლინური სახდელის არ შეფარდება. ისეთ პირობებში, როდესაც ზემოთ აღნიშნული ნორმატიული აქტებით, პირდაპირ, ცხადად და იმპერატიულად არის დადგენილი საზღაურის გამოთვლის წესი და ოდენობა, ფაქტობრივი ფლობით სამკვიდროს მიღებისათვის გამოსათხოვი დოკუმენტების ჩამონათვალი, ანდერძის გამოქვეყნების წესი და ა.შ. მისი ბუნდოვანების საფუძვლით დისციპლინური გადაცდომის და პასუხისმგებლობის გამოორიცხვა სამართლებრივ საფუძველს არის მოკლებული. სასამართლომ მიიჩნია, რომ სახეზეა ისეთი გადაცდომები, რომლებიც კანონმდებლობით არის მიჩნეული მძიმედ და განსაკუთრებით მძიმედ და რისთვისაც „ნოტარიუსთა დისციპლინური პასუხისმგებლობის შესახებ“ დებულების მე-10 და მე-11 მუხლების თანახმად, ნოტარიუსი შეიძლება გათავისუფლდეს თანამდებობიდან, ან მას შეიძლება შეუჩერდეს უფლებამოსილება.

სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოსარჩელე ხ. ჯ-ის მიმართ, დისციპლინური პასუხისმგებლობის სახის შერჩევა საქართველოს იუსტიციის მინისტრის დისკრეციული უფლებამოსილებაა. ადმინისტრაციულმა ორგანომ დისკრეციული უფლებამოსილება განახორციელა კანონით დადგენილ ფარგლებში და გამოიყენა დისციპლინური პასუხისმგებლობის მიზნის მიღწევის პროპორციული ღონისძიება – უფლებამოსილების შეჩერება სამი თვით და უარი თქვა თანამდებობიდან გათავისუფლებაზე ან უფლებამოსილების მეტი ვადით შეჩერებაზე.

სასამართლომ ასევე განმარტა, რომ ნოტარიუსის თანამდებობა მნიშვნელოვანი საჯარო ფუნქციის მატარებელია და მისი როლი განსაკუთრებულია სამართლებრივი სახელმწიფოს ფუნქციონირების თვალსაზრისით, რაც ბუნებრივია ზრდის ასეთ თანამდებობაზე დასაქმებულ პირთა პასუხისმგებლობის ხარისხს და წარმოშობს

ნოტარიუსის საქმიანობაზე მკაცრი სამსახურებრივი ზედამხედველობის აუცილებლობას. აღნიშნულით არის განპირობებული ის, რომ ნოტარიუსის გადაცდომათა სიმძიმე, ხარისხი (გრადაცია) და შესაბამისი პასუხისმგებლობა უშუალოდ კანონმდებლობით არის განსაზღვრული და მოცემულ შემთხვევაში დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელების პროცესში, საჯარო ინტერესის დაცვას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 22 ნოემბრის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა ხ. ჯ-მა, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 6 აგვისტოს განჩინებით ხ. ჯ-ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 22 ნოემბრის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები და სამართლებრივი შეფასებები, მიუთითა მათზე და აღნიშნა, რომ იმ პირობებში, როდესაც დადასტურებულია დისციპლინური გადაცდომის ფაქტები, ხ. ჯ-ის მიმართ, დისციპლინური პასუხისმგებლობის სახის შერჩევა საქართველოს იუსტიციის მინისტრის დისკრეციული უფლებამოსილებაა, ხოლო საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის იმპერატიულ მოთხოვნას წარმოადგენს დისკრეციული უფლებამოსილების რეალიზების დროს საჯარო და კერძო ინტერესების პროპორციულობის პრინციპის დაცვა, რომლის შინაარსი მდგომარეობს საჯარო და კერძო ინტერესების თანაზომიერ განონანსორებასა და მათ მართლზომიერ დაბალანსებაში. ამასთან, დაუშვებელია სხვა ნებისმიერი ორგანოსა თუ პირის ჩარევა ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საკუთარი, მისთვის მინიჭებული დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელებაში, რასაც შეიძლება, საბოლოო ჯამში, შედეგად მოჰყვეს დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში ადმინისტრაციული ორგანოსათვის მინიჭებული თავისუფალი მოქმედების შეზღუდვა და აღნიშნული უფლებამოსილების განხორციელებაში მისთვის დაბრკოლების შექმნა. ადმინისტრაციული ორგანოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით დადგენილ საჯარო-სამართლებრივ ვალდებულებას – საქმის გარემოებების გამოკვლევის, დასაბუთების და კანონმდებლობის შესაბამისად ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მომზადების, მიღების, გამოცემის თაობაზე, ალტერნატივა

არ გააჩნია და სწორედ ამგვარი აქტი ექვემდებარება გასაჩივრების პირობებში სასამართლოს მხრიდან სრულ სასამართლო კონტროლის განხორციელებას.

მოცემულ შემთხვევაში, საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებებიდან გამომდინარე, მოპასუხე ადმინისტრაციულმა ორგანომ დისკრეციული უფლებამოსილება განახორციელა კანონით დადგენილ ფარგლებში და გამოიყენა დისციპლინური პასუხისმგებლობის მიზნის მიღწევის პროპორციული ღონისძიება – უფლებამოსილების შეჩერება სამი თვით და უარი თქვა თანამდებობიდან გათავისუფლებაზე ან უფლებამოსილების მეტი ვადით შეჩერებაზე. ამდენად, სააპელაციო პალატის მოსაზრებით, საქართველოს იუსტიციის მინისტრი, სადავო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემისას მოქმედებდა მისივე დისკრეციის ფარგლებში, კანონით გათვალისწინებული ლეგიტიმური მიზნითა და ასევე კანონით გათვალისწინებული ჩარევის პროპორციული საშუალებით, მისი მხრიდან სადავო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემისას სრულყოფილად იქნა გამოკვლეული საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებები და მხოლოდ სათანადო შეფასების შედეგად გამოიყენა აქტი აპელანტთან მიმართებით.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 6 აგვისტოს განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა ხ. ჯ-მა.

კასატორის განმარტებით, შემონმეების აქტის „ბ“ და „გ“ ქვეპუნქტებში კომისიის მიერ მოცემული მსჯელობა მოწმეობისა და თარჯიმნობის გამომრიცხავი გარემოებების თაობაზე სანოტარო აქტის მონაწილეთა გაუფრთხილებლობასთან დაკავშირებით, ვერ იქნება მიჩნეული მოპასუხის მიმართ გამოყენებული დისციპლინური ზემოქმედების ღონისძიების ადეკვატურ ზომად, რადგან ანალოგიურ საკითხთან დაკავშირებით, იმავე კომისიამ 2014 წელს განხორციელებული შემონმეების ფარგლებში მსგავსი ფაქტი არ დააკვალიფიცირა ნოტარიუსის დისციპლინური პასუხისმგებლობის წინაპირობად, ამასთან, აღნიშნულ ფაქტს მძიმე დისციპლინური გადაცდომის კვალიფიკაცია ვერ მიენიჭება, რადგან მსგავსი ქმედება არ ექცევა საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2010 წლის 31 მარტის №69 ბრძანებით დამტკიცებული „ნოტარიუსთა დისციპლინური პასუხისმგებლობის შესახებ“ დებულებით განსაზღვრულ მძიმე დისციპლინურ გადაცდომათა კატეგორიაში. შესაბამისად, ასეთი გადაცდომების მიმართ დისციპლინური ზემოქმედების ადეკვატურ ღონისძიებად ვერ იქნება მიჩნეული ის სანქცია (უფლებამოსილების შეჩერება), რომელიც მოსარჩელეს გასაჩივრებული ბრძანებით შეეფარდა.

რაც შეეხება კომისიის შემოწმების აქტის „დ“ ქვეპუნქტში მითითებულ ერთადერთ შემთხვევას, როდესაც სანოტარო აქტში არ იყო ასახული ნოტარიუსის ხელმოწერა და ბეჭედი, ტექნიკური ხარვეზს წარმოადგენს და ვერ მიენიჭება იმგვარი გადაცდომის კვალიფიკაცია, რომლის გამოც ნოტარიუსი დისციპლინური პასუხისმგებლობას შეიძლება იმსახურობდეს, მით უფრო იმ პირობებში, როდესაც ეს ტექნიკური ხარვეზი უშუალოდ სანოტარო ბიუროში დაცული აქტის ეგზემპლარზე იქნა დაფიქსირებული და რომელიც მარტივად გამოსწორდა, ხოლო უშუალოდ ის ეგზემპლარი, რომელიც დაინტერესებული პირისთვის იქნა შედგენილი, შეიცავდა ყველა რეკვიზიტს, მათ შორის, ხელმოწერას და ბეჭედს, რის შედეგადაც აღნიშნულმა დოკუმენტმა შეასრულა თავისი ფუნქცია – რეგისტრირებულ იქნა საჯარო რეესტრში.

რაც შეეხება შემოწმების აქტის „ე“ ქვეპუნქტში მითითებულ შემთხვევას, რომელიც დაკავშირებულია ანდერძის გამოქვეყნების წესთან, კომისიის დასკვნები ამ შემთხვევაშიც დაუსაბუთებელია, რადგან კომისიის მიერ დაფიქსირებული შენიშვნიდან გაუგებარია, კონკრეტულად რა თვალსაზრისით გამოვლინდა ანდერძის გამოქვეყნების წესის დარღვევა. ანდერძის გამოქვეყნებასთან დაკავშირებით არსებობდა ნოტარიუსთა პალატის მიერ შემუშავებული რეკომენდაციები, რომლებიც მიღებისთანავე სრულდებოდა მოსარჩელის მხრიდან, ხოლო ანდერძის გამოქვეყნების წესი შემუშავებულ იქნა ნოტარიუსთა პალატის 2016 წლის 6 დეკემბრის №28 დადგენილებით, რომელიც ასევე სრულდება მოსარჩელის მიერ.

კასატორის მითითებით, კომისიის შემოწმების აქტის „ვ“ ქვეპუნქტის შენიშვნა, რომ სამკვიდრო მონაწილეების გაცემა განხორციელდა ქონების ფაქტობრივად დაუფლების ფაქტის დამდგენი დოკუმენტების გამოთხოვის გარეშე, მოკლებულია საფუძველს და წარმოადგენს საქმესთან დაკავშირებული გარემოებების არაჯეროვანი კვლევის შედეგად დაფიქსირებულ პოზიციას. მოსარჩელემ, სამივე სადავო შემთხვევაში კანონის სრული დაცვით გასცა სამკვიდრო მონაწილეები, კერძოდ, ერთ შემთხვევაში სამკვიდროს გახსნის ადგილია ქუთაისი, ... №9, რაც დადასტურდა შესაბამის ოფიციალურ საინფორმაციო ბაზაში დაცული სამისამართო მონაცემებით, ხოლო ფაქტობრივი დაუფლების დამდგენ დოკუმენტს წარმოადგენს სახელმწიფო სერვისების განვითარების სააგენტოს 28.06.2016წ. საინფორმაციო ბარათი; მეორე შემთხვევაში სამკვიდროს გახსნის ადგილია ქ. ქუთაისი, ... ქ. №16, რაც დადასტურდა შესაბამის ოფიციალურ საინფორმაციო ბაზაში დაცული სამისამართო მონაცემებით, ხოლო ფაქტობრივი დაუფლების დამდგენ დო-

კუმენტს წარმოადგენს იმავე საინფორმაციო მონაცემთა ბაზიდან მოპოვებული ოფიციალური ინფორმაცია, რომლითაც დასტურდება კანონით დადგენილ ვადაში სამკვიდროს დაუფლების ფაქტი; მესამე შემთხვევაში სამკვიდროს გახსნის ადგილია ქ. ქუთაისი, ... ქ. №21, ბ. №1. მოსარჩელისთვის მიწოდებული ინფორმაციით გაირკვა, რომ ვინაიდან საცხოვრებელ კორპუსში ადგილი ჰქონდა ბინების გადანომრვას, რიგ დოკუმენტებში ბინის ნომერი განსხვავებულად ფიქსირდება, თუმცა ქ. ქუთაისის მერიის საბინაო სამსახურის მიერ მიწოდებული ინფორმაციით ბინა იდენტიფიცირებულ იქნა.

კასატორის მოსაზრებით, მოსარჩელის მიმართ მიღებული გადაწყვეტილება დისკრიმინაციულ ხასიათს ატარებს, რადგან იმავე კომისიის შემონმების აქტში მითითებული სხვა ნოტარიუსების მიმართ, რომლებთან მიმართებითაც იგივე ხასიათის დარღვევები დაფიქსირდა, არ იქნა გამოყენებული ისეთი მძიმე სანქცია, როგორც მოსარჩელის შემთხვევაში.

აღნიშნულიდან გამომდინარე, კასატორმა გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 22 მარტის განჩინებით ბ. ჯ-ის საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და საქმის განხილვა დაიწმინდა მხარეთა დასწრების გარეშე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, საკასაციო საჩივრის საფუძვლიანობის შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების კანონიერება-დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ ბ. ჯ-ის საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, გაუქმდეს გასაჩივრებული განჩინება და საქმეზე მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც ბ. ჯ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდება ნაწილობრივ.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქმის მასალებში მოცემულ შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე:

2017 წლის 6 დეკემბერს შერჩევის პრინციპით, საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2017 წლის 5 სექტემბრის №1154 ბრძანების საფუძველზე, განხორციელდა ნოტარიუს ბ. ჯ-ის სანოტარო საქმიანობის შემოწმება 2014 წლის 6 დეკემბრიდან 2017 წლის 6 დეკემბრამდე პერიოდში.

სანოტარო საქმიანობის შემოწმების აქტის თანახმად, ნოტარიუს ბ. ჯ-ის შემოწმებისას გამოვლენილ იქნა რიგი დარღვევები, კერ-

ძოდ: ა) სანოტარო აქტებში (№..., №..., №..., №..., №..., №..., №..., №...) ნოტარიუსის მიერ მითითებულია დადგენილზე ნაკლები საზღაური; ბ) 2014 წლის დეკემბრიდან 2017 წლის სექტემბრამდე შესრულებულ სანოტარო აქტებში (მათ შორის, პირდაპირი ელექტრონული კომუნიკაციის საშუალებით შესრულებულ რწმუნებულება/მინდობილობებში) სანოტარო მოქმედების მონაწილეები (მონმის ჩათვლით) არ არიან გაფრთხილებული მონმეობის გამომრიცხავი გარემოებების შესახებ; გ) 2014 წლის დეკემბრიდან 2016 წლის ოქტომბრამდე შესრულებულ ორენოვან სანოტარო აქტებში სანოტარო მოქმედების მონაწილეები (თარჯიმნის ჩათვლით) არ არიან გაფრთხილებული თარჯიმნობის გამომრიცხავი გარემოებების შესახებ; დ) სანოტარო აქტში (№... არ არის ნოტარიუსის ხელმოწერა და ბეჭედი; ე) ანდერძისმიერი სამკვიდრო მონმობები (№... და №...) გამოქვეყნებულია კანონმდებლობით დადგენილი წესის დარღვევით; ვ) სამკვიდრო მონმობები (№..., №..., №...) გაცემულია სამკვიდროს ფაქტობრივად დაუფლების ფაქტის დამდგენი დოკუმენტების გამოთხოვის გარეშე.

საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს გენერალური ინსპექციისადმი 2018 წლის 6 თებერვლის წერილობით მიმართვაში, მოსარჩელე ხ. ჯ-მა განმარტა, რომ სანოტარო საქმიანობის შემოწმების აქტში მითითებული დარღვევა – კანონმდებლობით დადგენილზე ნაკლები საზღაურის გადახდევინება, 2014 წელს განხორციელებული შემოწმების შედეგად დარღვევად არ მიჩნეულა და ასეთ მინდობილობებზე არსებობდა არაერთგვაროვანი პრაქტიკა. აქტში მითითებული დარღვევა, რომ სანოტარო აქტზე არ იყო ნოტარიუსის ხელმოწერა და ბეჭედი, იმ დროისათვის უკვე აღმოფხვრილი იყო და იმავე სანოტარო აქტის სხვა ეგზემპლარებზე ნოტარიუსის ხელმოწერა და ბეჭედი დატანილი იყო, ხოლო სამკვიდრო მონმობების (№..., №..., №...), სამკვიდროს ფაქტობრივად დაუფლების ფაქტის დამდგენი დოკუმენტების გამოთხოვის გარეშე გაცემასთან დაკავშირებული დარღვევებზე, მოსარჩელე ხ. ჯ-მა განმარტა, რომ მხოლოდ ერთ შემთხვევაში (№... სანოტარო აქტის შედგენისას), საქმეში არ მოიპოვებოდა ქ. ქუთაისის საბინაო სამსახურის ცნობა, რომელიც სამკვიდროს ფაქტობრივად დაუფლების ფაქტს დაადასტურებდა და დანარჩენ შემთხვევებში მტკიცებულებები წარმოდგენილი იყო.

დისციპლინური კომისიის 2019 წლის 19 თებერვლის სხდომის ოქმისა და დასკვნის საფუძველზე, საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 6 მარტის №67 ბრძანების თანახმად, ნოტარიუს ხ. ჯ-ს შეეფარდა დისციპლინური სახდელი – ნოტარიუსის უფლებამოსილების შეჩერება სამი თვის ვადით.

განსახილველ შემთხვევაში დავის საგანს წარმოადგენს საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 6 მარტის №67 ბრძანების, რომლითაც ნოტარიუს ხ. ჯ-ს შეეფარდა დისციპლინური სახდელი – ნოტარიუსის უფლებამოსილების შეჩერება სამი თვის ვადით, კანონიერების დადგენა.

საკასაციო სასამართლოს მითითებით ნოტარიუსი წარმოადგენს საჯარო ნდობის პროფესიას. „ნოტარიატის შესახებ“ კანონის პირველი მუხლის მიხედვით ნოტარიატი არის საჯარო სამართლებრივი ინსტიტუტი, რომლის ამოცანაა სახელმწიფოს მიერ დადგენილ ფარგლებში პირებს შორის სამართლებრივი ურთიერთობებისა და იურიდიული ფაქტების დადასტურება. სახელმწიფოს მიერ ნოტარიუსისათვის საჯარო უფლებამოსილების დელეგირების თანმდევ თვისებას წარმოადგენს სახელმწიფოს ზედამხედველობითი როლის შენარჩუნება მისი საქმიანობის კანონიერებაზე, ასევე, ნოტარიუსის პროფესიულ საქმიანობაში თავისუფლება და დამოუკიდებლობა განპირობებს მის პირად პასუხისმგებლობას თავისი სამსახურებრივი საქმიანობით მიყენებული ზიანისათვის. ამით ნოტარიატი განსხვავდება იმ პირებისაგან, რომელთაც დაეკისრათ კლასიკური მმართველობითი ფუნქციის განხორციელება.

სახელმწიფოს ზედამხედველობა ნოტარიუსის სამსახურებრივ საქმიანობაზე იუსტიციის სამინისტროს სახით, განეკუთვნება შეზღუდული სამართლებრივი ზედამხედველობის კატეგორიას, რომელიც მინიჭებული აქვს „ნოტარიატის შესახებ“ კანონის მე-10 მუხლით და ამავე კანონის საფუძველზე დეტალურად რეგულირდება საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2010 წლის 31 მარტის №69 ბრძანებით დამტკიცებულ „ნოტარიუსთა დისციპლინური პასუხისმგებლობის შესახებ“ დებულებით. აღნიშნული დებულების მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, დისციპლინური სახდელი შეეფარდება ნოტარიუსს, თუ იგი სამსახურებრივი მოვალეობების განხორციელებისას არღვევს საქართველოს კანონმდებლობით, აგრეთვე საქართველოს ნოტარიატის აქტებით მასზე დაკისრებულ ვალდებულებებს, ლახავს ნოტარიუსის პროფესიის პატივსა და ღირსებას, არღვევს ნოტარიატისადმი ნდობას. ამავე დებულების მე-18 მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, დისციპლინური წარმოების დაწყების ერთ-ერთ საფუძველს წარმოადგენს პირის განცხადება ან საჩივარი. დებულების მე-3 მუხლის თანახმად, დისციპლინური გადაცდომა და შესაბამისი სახდელები იყოფა მათი სიმძიმის ხარისხის შესაბამისად. ამ დებულების მიზნებისათვის დისციპლინური გადაცდომა იყოფა: ა) მსუბუქ გადაცდომად; ბ) საშუალო გადაცდომად; გ) მძიმე გადაცდომად; დ) განსაკუთრებით მძიმე გადაცდომად, ხოლო ამავე ბრძანების მე-8 მუხლის მი-

ხედვით, დაშვებული დისციპლინური გადაცდომისათვის, სიმძიმის ხარისხის გათვალისწინებით, ნოტარიუსს შეეფარდება შემდეგი დისციპლინური სახდელი: ა) გაფრთხილება; ბ) საყვედური; გ) უფლებამოსილების შეჩერება; დ) თანამდებობიდან გათავისუფლება.

საკასაციო სასამართლო ყურადღებას ამახვილებს იმ გარემოებაზე, რომ სადავოა ხ. ჯ-ის მიერ ოთხი სახის გადაცდომის ჩადენა. სანოტარო საქმიანობის შემონმების აქტს გაეცნო მოსარჩელე ხ. ჯ-ი და არ დაეთანხმა სადავო აქტში მითითებულ „ა“, „ბ“, „გ“ და „ე“ ქვეპუნქტებს, იმის გამო, რომ 2014 წელს განხორციელებული შემონმების შედეგად გამოვლენილი იგივე ქმედებები, კომისიის მიერ დარღვევად არ დაკვალიფიცირებულა. პირველ დარღვევად მიჩნეულია სანოტარო აქტებში (№..., №..., №..., №..., №..., №..., №..., №...) ნოტარიუსის მიერ მითითებული დადგენილ საზღაურზე ნაკლები. თუმცა თავად, მოსარჩელემ ახსნა-განმარტებაში აღნიშნა, რომ იდენტურ დოკუმენტებზე, რაც უამრავია მის არქივში, 2014 წლის შემონმების დროს იგივე შემადგენლობის კომისიას შენიშვნები არ გააჩნდა და არც დაუფიქსირებია, ვინაიდან, ამ ტიპის მინდობილობებზე არსებობდა არაერთგვაროვანი პრაქტიკა. მას შემდეგ, რაც ამ საკითხთან მიმართებაში ნოტარიუსთა პალატის მიერ შემუშავებულ იქნა რეკომენდაციები, ითვალისწინებს მათ. შემონმების აქტის „ე“ პუნქტთან დაკავშირებით (ანდერძისმიერი სამკვიდრო მონმობები №... და №... გამოქვეყნებულია კანონმდებლობით დადგენილი წესის დარღვევით) არის ანალოგიური ვითარება. რაც შეეხება შემონმების აქტის „ვ“ ქვეპუნქტით დადგენილ დარღვევას, №... სამკვიდრო მონმობით დასტურდება, რომ სამკვიდროს გახსნის ადგილია ქ. ქუთაისი, ... ქ. №19, რაც თავის მხრივ დასტურდება სრს მონაცემთა ბაზით, ხოლო ფაქტობრივი დაუფლების დოკუმენტი, კერძოდ, სსგს ქუთაისის სრს მიერ 2016 წლის 28 ივნისის გაცემული საინფორმაციო ბარათი №... დევს სამკვიდრო მონმობის თანდართულ დოკუმენტებში. №... სამკვიდრო მონმობით დასტურდება, რომ სამკვიდროს გახსნის ადგილია ქ. ქუთაისი, ... ქ. №16, რაც თავის მხრივ დასტურდება სრს მონაცემთა ბაზით, ასევე სრს მონაცემთა ბაზით დასტურდება, მემკვიდრის მიერ კანონით დადგენილ ვადებში, სამკვიდროს ფაქტობრივად დაუფლების ფაქტი. №... სამკვიდრო მონმობით დასტურდება, რომ სამკვიდროს გახსნის ადგილი არის ქ. ქუთაისი, ... ქ. №21, ბ. №1. საქმეში არსებული დოკუმენტებით დგინდება, რომ მამკვიდრებლის დედის სამკვიდროს გახსნის ადგილია ... (...) სახლი №21. ნოტარიუსმა აღნიშნა, რომ მისთვის მოწოდებული ინფორმაციით სახლები გადაინომრა, რის გამოც რიგ დოკუმენტებში ფიქსირდება სახლი №21, ბ. №1-ით ან №2-ით, რაზეც შესაბამისი ინფორმაცია მიაწოდა ქ. ქუთაი-

სის მერიის საბინაო სამსახურმა.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, კონკრეტულ შემთხვევაში დავის სწორად გადაწყვეტისათვის მნიშვნელოვანია დადგინდეს წარმოადგენს თუ არა ხ. ჯ-ის მიერ დისციპლინურ გადაცდომად მიჩნეული ქმედებები მძიმე ხასიათის გადაცდომას და მის მიმართ დისციპლინური პასუხისმგებლობის ზომის გამოყენება – ნოტარიუსის უფლებამოსილების შეჩერება სამი თვის ვადით, შეესაბამება თუ არა პროპორციულობისა და თანაზომიერების პრინციპებს.

საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ ზოგადად, დისციპლინური საქმისწარმოების ფუნქცია არ მდგომარეობს დისციპლინური წარმოების სუბიექტის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების თუ ქმედების/უმოქმედობის სამართლებრივ შედეგზე ზემოქმედების მიზანში. დისციპლინური წარმოების მიზანს სუბიექტის ქმედების შეფასება და ადეკვატური რეაგირება წარმოადგენს, სამართლებრივი სახელმწიფოს ფუნქციონირების მიზნიდან გამომდინარე. დისციპლინური პროცედურის მიზანი და ფუნქცია მდგომარეობს კონკრეტული ინსტიტუტის ავტორიტეტის, კონკრეტული სუბიექტის სანდოობის, ეთიკის სტანდარტების მიღწევასა და განმტკიცებაში. დისციპლინური წარმოების პროცედურის საფუძველზე მოწმდება პირის პასუხისმგებლობის ხარისხი დაკისრებული მოვალეობებისადმი.

დისციპლინური ზომის გამოყენება, როგორც ადმინისტრაციის ცალმხრივი ნების გამოვლენა, უნდა განხორციელდეს მართლზომიერად. დაკისრებული დისციპლინური სახდელი შესაბამისობაში უნდა იყოს ზოგადად მოხელის მიერ ჩადენილი დისციპლინური გადაცდომის სიმძიმესთან და ითვალისწინებდეს დისციპლინური გადაცდომის ჩადენისას არსებულ გარემოებებს. დისციპლინური პასუხისმგებლობის ზომის შეფარდება უნდა მოხდეს დამდგარი შედეგის სიმძიმის, ვალდებულების დარღვევის მიზეზის, დამდგარი შედეგის თავიდან აცილების შესაძლებლობის და სხვა ფაქტორების გათვალისწინებით, რაც უნდა შეფასდეს როგორც ადმინისტრაციული სახდელის შეფარდების, ისე სასამართლოს მხრიდან სახდელის დადების კანონიერების შეფასების პროცესში. თუმცა, განსახილველ შემთხვევაში, სასამართლო დგას არა გამოყენებული ღონისძიების პროპორციულობის შემონმების საჭიროების, არამედ თავად გადაცდომის, როგორც ფაქტის დადასტურების აუცილებლობის წინაშე.

ნოტარიუსის თანამდებობა მნიშვნელოვანი საჯარო ფუნქციის მატარებელია და მისი როლი განსაკუთრებულია სამართლებრივი სახელმწიფოს ფუნქციონირების თვალსაზრისით, რაც ბუნებრივია

ზრდის ასეთ თანამდებობაზე დასაქმებულ პირთა პასუხისმგებლობის ხარისხს და წარმოშობს ნოტარიუსის საქმიანობაზე მკაცრი სამსახურებრივი ზედამხედველობის აუცილებლობას შესაბამისად, მნიშვნელოვანი საჯარო ინტერესის დაცვის მიზნით. აღნიშნულით არის განპირობებული ის, რომ ნოტარიუსის გადაცდომათა სიმძიმე, ხარისხი (გრადაცია) და შესაბამისი პასუხისმგებლობა უშუალოდ კანონმდებლობით არის განსაზღვრული და მოცემულ შემთხვევაში, დისკრეციული უფლებამოსილების განხორციელების პროცესში საჯარო ინტერესის დაცვას განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ ზოგადად, საჯარო მოსამსახურის მიერ კანონმდებლობით განსაზღვრული მოვალეობების შეუსრულებლობამ ან არაჯეროვანმა შესრულებამ, შესაძლოა, გამოიწვიოს მისთვის დისციპლინური პასუხისმგებლობის დაკისრება, რომელიც არის საჯარო მოსამსახურისათვის პროფესიული საქმიანობის განხორციელების პროცესში გამოვლენილი დარღვევებისათვის დადგენილი პასუხისმგებლობის ფორმა, მისი მიზანია საჯარო მოსამსახურის მიერ კანონმდებლობით დადგენილი ფუნქციების ჯეროვნად შესრულების უზრუნველყოფა და საქმიანობის პროცესის გაუმჯობესება, რაც სამომავლოდ სამსახურებრივი მოვალეობების დარღვევის შემთხვევების თავიდან აცილებას უზრუნველყოფს. დისციპლინური ზომის გამოყენება, როგორც ადმინისტრაციის ცალმხრივი ნების გამოვლენა, მართლზომიერად უნდა განხორციელდეს. დისციპლინური ზომის გამოყენება მიზნად უნდა ისახავდეს დარღვევის პრევენციას. ადმინისტრაციის მხრიდან ნებისმიერ დარღვევაზე რეაგირება უნდა განხორციელდეს პროპორციულობის მოთხოვნის დაცვით, საჯარო მოსამსახურისათვის დაკისრებული დისციპლინური სახდელი შესაბამისობაში უნდა იყოს მის მიერ ჩადენილი დისციპლინური გადაცდომის სიმძიმესთან და ითვალისწინებდეს დისციპლინური გადაცდომის ჩადენისას არსებულ გარემოებებს. დისციპლინური პასუხისმგებლობის ზომის შეფარდება ხდება დამდგარი შედეგის სიმძიმის, ვალდებულების დარღვევის მიზეზის, დამდგარი შედეგის თავიდან აცილების შესაძლებლობის და სხვა ფაქტორების გათვალისწინებით.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ სადავო ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემისას, მოპასუხე ადმინისტრაციული ორგანო მოქმედებდა დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში, თუმცა დისკრეციული უფლებამოსილება არ უნდა იქცეს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების კანონიერების ერთადერთ საზომად; დაუშვებელია ადმინისტრაციული ორგანოს გადაწყვეტილების კა-

ნონიერების მტკიცება მხოლოდ დისკრეციული უფლებამოსილების არსებობაზე მითითებით. მიღებული გადაწყვეტილების კანონიერების შეფასებისას გამოსარკვევია არა მარტო ის, ჰქონდა თუ არა ადმინისტრაციულ ორგანოს კონკრეტული საკითხის გადასაწყვეტად მინიჭებული დისკრეციული უფლებამოსილება, არამედ ის, თუ როგორ განახორციელა მან აღნიშნული უფლებამოსილება. სასამართლოს კონსტიტუციურ ვალდებულებას წარმოადგენს გააკონტროლოს ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ განხორციელებული დისკრეციული უფლებამოსილების კანონიერება. ადმინისტრაციული ორგანოს გადაწყვეტილების კანონიერების დადგენა კი უპირველესად მიღებული გადაწყვეტილების დასაბუთებიდან ხდება შესაძლებელი.

აღსანიშნავია, რომ დისკრეციული უფლებამოსილების ფარგლებში მიღებული გადაწყვეტილების დასაბუთების ვალდებულება ძალზედ მნიშვნელოვანია, რამდენადაც ადმინისტრაციულმა ორგანომ უნდა გამორიცხოს თვითნებური, მიკერძოებული, არაკვალიფიციური გადაწყვეტილება და უნდა დაასაბუთოს მიღებული გადაწყვეტილების კანონთან შესაბამისობა და კონკრეტული გადაწყვეტილების მიღების აუცილებლობა. მოტივირებული, დასაბუთებული გადაწყვეტილება კანონიერი გადაწყვეტილების წინაპირობას წარმოადგენს. დასაბუთებაში კი არგუმენტირებულად უნდა მიეთითოს ყველა იმ გარემოებაზე, რომლის შესაბამისადაც მიღებულ იქნა ზუსტად ეს კონკრეტული გადაწყვეტილება და უარი ეთქვა სხვა სახის გადაწყვეტილებას. საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ სადავო ბრძანება არ შეიცავს დასაბუთებას ხ. ჯ-ისათვის მძიმე დისციპლინური სახდელის – ნოტარიუსის უფლებამოსილების შეჩერების გამოყენების მიზანშეწონილობის თაობაზე, ასევე დაცულია თუ არა ხ. ჯ-ის მიმართ დისციპლინური სახდელის გამოყენებით თანაზომიერების პრინციპი. „ნოტარიუსთა დისციპლინური პასუხისმგებლობის შესახებ“ დებულების მე-7 მუხლის „ა“ პუნქტიდან გამომდინარე, ერთმნიშვნელოვნად უნდა დადასტურდეს ამ მუხლით გათვალისწინებული, სანოტარო მოქმედების განხორციელების თანმდევი რომელიმე პირობის არსებობა (ჰქონდა თუ არა ქმედებას სისტემატური ხასიათი, მოჰყვა თუ არა ქმედებას მძიმე შედეგი, შესრულებულია თუ არა სანოტარო მოქმედება, რომელიც ეწინააღმდეგება კანონს, მორალს და/ან საჯარო წესრიგს).

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, ნორმაში ალტერნატიული სანქციის არსებობა მიუთითებს უფრო მკაცრი სახის სახდელის გამოყენების შესაძლებლობას იმ შემთხვევაში, თუ ნაკლებად მკაცრი სახის სანქცია ვერ უზრუნველყოფს სახდელის მიზნის მიღ-

წევის შესაძლებლობას. განსახილველ შემთხვევაში დაუსაბუთებელია ხ. ჯ-ის მიმართ უფრო მსუბუქი სახდელის გამოყენება რატომ ვერ უზრუნველყოფდა მოსარჩელის მიერ ჩადენილი გადაცდომისთვის სახდელის მიზნის მიღწევის შესაძლებლობას. მით უფრო იმ პირობებში, როდესაც საქმის მასალების შესაბამისად, მოცემულ შემთხვევაში, გენერალური ინსპექციის მხრიდან შემონმებას დაექვემდებარა არა მხოლოდ მოსარჩელე, არამედ სხვა ნოტარიუსებიც და მათ მიმართ გამოყენებულ იქნა დისციპლინური სახდელის სხვადასხვა ღონისძიებანი.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ ნოტარიუსისათვის უფლებამოსილების შეჩერება უნდა განხორციელდეს იმ შემთხვევაში, როდესაც მისი საქმიანობის შემონმებისას გამოვლენილი დარღვევები ქმნის დაინტერესებული პირების უფლებების შელახვის, მათთვის ზიანის მიყენების მნიშვნელოვან რისკს. ტექნიკური ხასიათის ხარვეზების გამოვლენის შემთხვევაში ნოტარიუსისათვის დროის გარკვეული პერიოდით საქმიანობის აკრძალვის საჭიროება მაღალი ხარისხის დასაბუთებას საჭიროებს, რადგან, როგორც წესი, ფორმალური დარღვევების ერთეული შემთხვევები არ ქმნის სხვა პირთა უფლებების დარღვევის მნიშვნელოვან რისკებს. მხოლოდ იმ ნორმაზე მითითება, რომელიც ორგანოს კონკრეტული სახდელის გამოყენების უფლებამოსილებით აღჭურავს, ცალსახად არ ქმნის მსგავსი შემზღუდავი სახდელის გამოყენების საკმარის დასაბუთებას და არ ადასტურებს მისი გამოყენების კანონიერებას.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით აღიარებული კანონის წინაშე თანასწორობის პრინციპი გამომდინარეობს საქართველოს კონსტიტუციით აღიარებული ყველა ადამიანის დაბადებით თავისუფლებისა და კანონის წინაშე თანასწორობის პრინციპიდან. კანონის წინაშე თანასწორობა, ერთი მხრივ, საქართველოს კონსტიტუციითა და საერთაშორისო აქტებით აღიარებული კონკრეტული უფლებათა, ხოლო, მეორე მხრივ, ფუნდამენტური სამართლებრივი პრინციპია, რომელიც განსაზღვრავს ძირითადი უფლებებით სარგებლობის ზოგად წესს, უზრუნველყოფს უფლება-თავისუფლებათა განხორციელებას დისკრიმინაციის გარეშე და იცავს ადამიანს უთანასწორო მოპყრობისაგან. კანონის წინაშე თანასწორობის ეს ზოგადი დებულება გულისხმობს სახელმწიფო აპარატის მხრიდან თვითნებობის აკრძალვას, დაუშვებელია ადმინისტრაციული პროცესის მონაწილე პირთა, იქნება ეს ფიზიკური თუ იურიდიული პირი, ასევე ადმინისტრაციული ორგანო, კანონიერი უფლებებისა და ინტერესების შეზღუდვა ან მათი განხორციელებისათვის ხელის შეშლა, აგრეთვე მათთვის კანონმდებლობით გაუთვალისწინებელი რაიმე უპი-

რატესობის მინიჭება ან რომელიმე მხარის მიმართ რაიმე დისკრიმინაციული ზომების მიღება. დისკრიმინაციის აკრძალვას ითვალისწინებს აგრეთვე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის ევროპული კონვენციის მე-14 მუხლიც. საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-4 მუხლის შინაარსი იმაში მდგომარეობს, რომ კანონის წინაშე თანასწორობის პრინციპი გულისხმობს ყველა იმ ადამიანის უფლებებისა და თავისუფლებების თანაბარ აღიარებას, რომლებიც იმყოფებიან თანაბარ პირობებში, ხოლო მმართველობის კანონიერება გულისხმობს, რომ თანაბარ გარემოებებში მყოფ ადამიანებს მიენიჭოთ თანაბარი პრივილეგიები და შესაბამისად, დაეკისროთ თანაბარი პასუხისმგებლობა. ზაკ-ის 4.3 მუხლის თანახმად, საქმის გარემოებათა იდენტიფიკაციის შემთხვევებში, დაუშვებელია სხვადასხვა პირის მიმართ განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება, გარდა კანონით გათვალისწინებული საფუძვლის არსებობისას. ანალოგიურ დათქმას ითვალისწინებს საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2010 წლის 31 მარტის №69 ბრძანებით დამტკიცებული „ნოტარიუსთა დისციპლინური პასუხისმგებლობის შესახებ“ დებულების მე-2 მუხლის მე-4 პუნქტიც, რომლის თანახმად, ყველა ნოტარიუსი თანაბრად აგებს პასუხს ამ დებულებით გათვალისწინებული დისციპლინური გადაცდომისათვის. ის გარემოებები, რომლებიც მხედველობაში მიიღება უფლებამოსილი ორგანოს (თანამდებობის პირის) მიერ დისციპლინური სამართალწარმოებისას გადანწყვეტილების მისაღებად თანაბრად უნდა იქნეს გათვალისწინებული ყველა სხვა ნოტარიუსთან მიმართებაში.

ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ გასაჩივრებული ბრძანება მიღებულია საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე ფაქტობრივი გარემოების დადგენისა და სათანადო გამოკვლევის გარეშე. შესაბამისად, ხ. ჯ-ის მოთხოვნასთან მიმართებით, არსებობს ადმინისტრაციული ორგანოს მხრიდან ხელახალი ადმინისტრაციული წარმოების გამართვის, ასევე, გადაწყვეტილებაში მითითებული ზემოხსენებული ფაქტობრივი გარემოებების გამოკვლევისა და მხედველობაში მიღების საჭიროება, რაც ამ ეტაპზე წარმოშობს სადავო ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის სადავო საკითხის გადაუწყვეტლად ბათილად ცნობისა და მოპასუხისათვის ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემის დავალების აუცილებლობას.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-4 ნაწილზე, რომლის თანახმად, თუ სასამართლო მიიჩნევს, რომ ინდივიდუალური

ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი გამოცემულია საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის გარემოების გამოკვლევისა და შეფასების გარეშე, იგი უფლებამოსილია სადავო საკითხის გადაწყვეტლად ბათილად ცნოს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი და დაავალოს ადმინისტრაციულ ორგანოს, ამ გარემოებათა გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ გამოსცეს ახალი. სასამართლო ამ გადაწყვეტილებას იღებს, თუ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობისათვის არსებობს მხარის გადაუდებელი კანონიერი ინტერესი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ბ. ჯ-ის საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 6 აგვისტოს განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც ბ. ჯ-ის სარჩელი უნდა დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ, კერძოდ, სადავო საკითხის გადაწყვეტლად ბათილად უნდა იქნეს ცნობილი საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 6 მარტის №67 ბრძანება – „ნოტარიუსების მიმართ დისციპლინური სახდელის შეფარდების შესახებ“ ნოტარიუს ბ. ჯ-ის ნაწილში და მოპასუხეს – საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს დაევალოს კანონით დადგენილ ვადაში, საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის გარემოებების სრულყოფილი გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, ბ. ჯ-ის მიმართ ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, 32-ე მუხლის მე-4 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 411-ე მუხლით და

გ ა ღ ა ნ ყ ვ ი ტ ა:

1. ბ. ჯ-ის საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 6 აგვისტოს განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. ბ. ჯ-ის სარჩელი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;
4. სადავო საკითხის გადაწყვეტლად ბათილად იქნეს ცნობილი საქართველოს იუსტიციის მინისტრის 2018 წლის 6 მარტის №67 ბრძანება – „ნოტარიუსების მიმართ დისციპლინური სახდელის შე-

ფარდების შესახებ“ ნოტარიუს ხ. ჯ-ის ნაწილში და მოპასუხეს – საქართველოს იუსტიციის სამინისტროს დაევალოს კანონით დადგენილ ვადაში, საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის გარემოებების სრულყოფილი გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა;

5. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრების ვადის ათვლა

გადაწყვეტილება საქართველოს სახელმწიფო

№ბს-830(კ-21)

16 დეკემბერი, 2022 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**

**შემაღენლობა: გ. გოგიაშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ქ. ცინცაძე,
ნ. სხირტლაძე**

დავის საგანი: ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

შპს „ჯ...ს“ წარმომადგენელმა 2017 წლის 11 აპრილს სარჩელით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხის – საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროსა და საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს მიმართ. მოსარჩელემ მოითხოვა შპს „ჯ...ს“ ადმინისტრაციული საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის მინისტრის 2017 წლის 10 მარტის №03/92 ბრძანებისა და საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს 2016 წლის 9 დეკემბრის №2/436 ბრძანების ბათილად ცნობა, იმ ნაწილში, რომლითაც შპს „ჯ...ს“ საკუთრებაში არსებული ... ფაბრიკა „...ს“ მიენიჭა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2017 წლის 12 სექტემბრის განჩინებით შპს „ჯ...ს“ სასარჩელო მოთხოვნის – საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს 2016 წლის 9 დეკემბრის №2/436 ბრძანების ბათილად ცნობის ნაწილში, რომლითაც შპს „ჯ...ს“ საკუთრებაში არსებული ... ფაბრიკა „...ს“ მიენიჭა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი, შეწყდა საქმის წარმოება დაუშვებლობის გამო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 28 მარტის განჩინებით საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს უფლებამონაცვლედ დადგინდა საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტრო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 29 მარტის განჩინებით, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-16 მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, საქმეში მესამე პირად ჩაერთო საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტო.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 14 ივნისის გადაწყვეტილებით შპს „ჯ...ს“ სარჩელი არ დაკმაყოფილდა.

პირველი ინსტანციის სასამართლომ საქმეზე დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

...ის და ...ის რაიონების ტერიტორიაზე, ...ის ...ზე ...ის მოპოვების მიზნით, საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სამინისტროს მიერ შპს „ჯ...ს“ სახელზე 2008 წლის 3 დეკემბერს გაიცა ...ის მოპოვების ლიცენზია.

2016 წლის 18 ოქტომბერს მომზადებული საჯარო რეესტრიდან ამონაწერის თანახმად, ქალაქ ...ში, ...ის ქუჩაზე მდებარე უძრავ ნივთზე (ს/კ ...) რეგისტრირებულია შპს „ჯ...ს“ საკუთრების უფლება.

საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს 2016 წლის 9 დეკემბრის №2/436 ბრძანებით, ამავე ბრძანების დანართში მითითებულ ობიექტებს, მათ შორის, ... ფაბრიკა „...ს“ მიენიჭა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი. ამავე აქტის მე-4 პუნქტით განისაზღვრა ბრძანების ამოქმედების წესი – გამოქვეყნებისთანავე.

საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2016 წლის 9 დეკემბრის №2/436 ბრძანების ნაწილობრივ ბათილად ცნობის მოთხოვნით 2017 წლის 24 თებერვალს მოსარჩელემ ადმინისტრაციული საჩივრით

მიმართა საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს, რომელმაც 2017 წლის 10 მარტის №03/92 ბრძანებით, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 182-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტების საფუძველზე, შპს „ჯ...ს“ ადმინისტრაციული საჩივარი განუხილველად დატოვა.

დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებების სამართლებრივი შეფასების შედეგად, პირველი ინსტანციის სასამართლომ მიიჩნია, რომ სადავო აქტი კანონიერი იყო, ვინაიდან მოსარჩელის მიერ გაშვებული იყო ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრებისთვის კანონით დადგენილი ერთთვიანი ვადა. შესაბამისად, არ არსებობდა მისი ბათილად ცნობის ფაქტობრივი და სამართლებრივი საფუძველი.

საქალაქო სასამართლომ ზემოაღნიშნული დასკვნის დასასაბუთებლად მიუთითა „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის მე-8 პუნქტზე, რომელიც ადგენს მინისტრის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის – ობიექტის კულტურული მემკვიდრეობის ობიექტთა სიაში შეტანის ან სიიდან ამორიცხვის შესახებ, აგრეთვე ობიექტისათვის ძეგლის სტატუსის მინიჭების ან მოხსნის შესახებ ძალაში შესვლის დროს, რომელიც განსაზღვრულია საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით აქტის გამოქვეყნების მომენტიდან. აღნიშნული აქტის ოფიციალურ გაცნობად კი დადგენილია საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 58-ე მუხლით განსაზღვრული აქტის მხარისათვის უშუალოდ გადაცემისაგან განსახვავებული წესი და აღნიშნული გადაწყვეტილების გამოქვეყნება ნიშნავს დაინტერესებული მხარისათვის მის გაცნობას. იმის გათვალისწინებით, რომ სადავო აქტი ეხება ფართო წრეს, მისი გამოქვეყნება ლეგიტიმური საშუალებაა საზოგადოების წევრებისათვის გაცნობის უზრუნველსაყოფად და გულისხმობს ამ აქტების საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 54-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე გამოქვეყნების დღეს ძალაში შესვლას.

პირველი ინსტანციის სასამართლომ აღნიშნა, რომ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2016 წლის 9 დეკემბრის №2/436 ბრძანება საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეში გამოქვეყნდა 2016 წლის 14 დეკემბერს. ამდენად, სადავო აქტი ძალაში შევიდა გამოქვეყნების დღესვე, საიდანაც უნდა ათვლილიყო მისი გასაჩივრების ერთთვიანი ხანდაზმულობის ვადა. იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ სადავო ბრძანების ბათილად ცნობის შესახებ ადმინისტრაციული საჩივარი მოსარჩელემ სამინისტროში წარადგინა 2017 წლის 24 თებერვალს, ამ დროისთვის გასული იყო საქართვე-

ლოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 180-ე მუხლით დადგენილი აქტის გასაჩივრებისთვის დადგენილი ერთთვიანი ვადა. აქედან გამომდინარე, საქალაქო სასამართლომ მიუთითა დასახელებული კოდექსის 182-ე მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტზე, რომლის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანო არ განიხილავს ადმინისტრაციულ საჩივარს თუ გასულია ადმინისტრაციული საჩივრის წარდგენის კანონით დადგენილი ვადა. პირველი ინსტანციის სასამართლომ მიიჩნია, რომ დასახელებული ფაქტობრივი გარემოებები და სამართლებრივი ნორმები, ქმნიდა შპს „ჯ...ს“ ადმინისტრაციული საჩივრის განუხილველად დატოვების საფუძველს.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 14 ივნისის გადაწყვეტილება შპს „ჯ...მა“ სააპელაციო საჩივრით გაასაჩივრა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 15 ივლისის განჩინებით საქართველოს კულტურისა და სპორტის სამინისტროს უფლებამონაცვლედ დადგენილ იქნა საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 8 ოქტომბრის განჩინებით შპს „ჯ...ს“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა. შესაბამისად, უცვლელად დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 14 ივნისის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლომ გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ საქმეზე დადგენილი ფაქტობრივი გარემოებები, ასევე მათი სამართლებრივი შეფასება და აღნიშნა, რომ შპს „ჯ...ს“ 2017 წლის 24 თებერვლის ადმინისტრაციული საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის მინისტრის 2017 წლის 10 მარტის №03/29 ბრძანება არ ეწინააღმდეგებოდა საკითხის მომწესრიგებელი ნორმატიული აქტების მოთხოვნებს და იყო კანონშესაბამისი.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 8 ოქტომბრის განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრა შპს „ჯ...ს“ წარმომადგენელმა, რომელმაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილება მოითხოვა.

კასატორის მოსაზრებით, ქვედა ინსტანციის სასამართლოებმა არასწორად დაადგინეს ფაქტობრივი გარემოება, რომ შპს „ჯ...ს“ სადავო ბრძანების ბათილად ცნობის მოთხოვნით ადმინისტრაციული საჩივარი სამინისტროში წარდგენილი ჰქონდა საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 180-ე მუხლით დადგენილი

ერთთვისანი ვადის დარღვევით.

კასატორი ასევე მიუთითებს, რომ სასამართლოებმა არასწორად განმარტეს „კულტურული მემკვიდრეობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-15 მუხლის მე-8 პუნქტი. მათ აღნიშნეს, რომ 2016 წლის 9 დეკემბრის №2/436 ბრძანება საკანონმდებლო მაცნეში გამოქვეყნდა 2016 წლის 14 დეკემბერს და გასაჩივრების ვადის დენა დაიწყო აქტის გამოქვეყნების მომენტიდან, ანუ სასამართლოს შეფასებით, დაინტერესებული მხარისათვის მისი გამოქვეყნება ნიშნავს მის გაცნობას და ვადის დინების დაწყებას. კასატორის მოსაზრებით, სასამართლოს აღნიშნული შეფასება არ შეესაბამება საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 54-ე, 58-ე და 180-ე მუხლების მოთხოვნებს.

ამასთანავე კასატორი საქმის განხილვის ყველა ეტაპზე მიუთითებდა, რომ იგი, როგორც დაინტერესებული მხარე, არ იყო ჩაბმული ადმინისტრაციულ წარმოებაში, რის გამოც ვერ შეძლო წარედგინა თავისი მოსაზრებები, მტკიცებულებები და შუამდგომლობები. აღნიშნულის ვალდებულება კი ადმინისტრაციულ ორგანოებს გააჩნდათ ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-13 და 95-ე მუხლების საფუძველზე. დასახელებულ გარემოებებზე მითითებით, კასატორი მიიჩნევს, რომ სადავო აქტი უკანონოა და არ ქმნის საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 182-ე მუხლის მოთხოვნის შემადგენლობას.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 20 ოქტომბრის განჩინებით, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული შპს „ჯ...ს“ საკასაციო საჩივარი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 24 ნოემბრის განჩინებით შპს „ჯ...ს“ საკასაციო საჩივარი დასაშვებად იქნა მიჩნეული. ამავე განჩინებით საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს უფლებამონაცვლედ დადგენილ იქნა საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალებისა და საკასაციო საჩივრის საფუძვლების შესწავლის შედეგად მიიჩნევს, რომ შპს „ჯ...ს“ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს. ამასთან, გაუქმდეს გასაჩივრებული განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც შპს „ჯ...ს“ სარჩელი დაკმაყოფილდება.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ განსახილველ შემთხვევაში სადავო საკითხს წარმოადგენს შპს „ჯ...ს“ ადმინისტრაციული საჩივრის განუხილველად დატოვების კანონიერება, ადმინისტრაციული საჩივრის წარდგენისთვის კანონით დადგენილი ერთთვიანი ვადის დარღვევის საფუძვლით. ამდენად, თავდაპირველად გარკვევას საჭიროებს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრების ვადის ათვლის საკითხი, ვინაიდან გასაჩივრების ვადის ათვლა შესაძლებელია მოხდეს მხოლოდ იმ მომენტიდან, როდესაც პირს შეექმნება ობიექტური შესაძლებლობა – მიიღოს ინფორმაცია აქტის შინაარსის შესახებ. აქტის ოფიციალურად გაცნობით პირისთვის ცნობილი ხდება რა გახდა აქტის გამოცემის საფუძველი და შესაბამისად, ექნება თუ არა პერსპექტივა მის საჩივარს, აგრეთვე ის, თუ რა სამართლებრივი საშუალებებით შეძლებს თავისი უფლებებისა და ინტერესების დაცვას, რა არგუმენტებით უნდა დაუპირისპირდეს გადაწყვეტილებას (სუსგ 10.10.136. საქმე №ბს-854-836(კ-12) გადაწყვეტილება).

აქტის ოფიციალური გაცნობის მიზნებისთვის კი, საკასაციო სამართლო მიუთითებს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს 2016 წლის 6 ოქტომბრის №ბს-770-762(კ-15) გადაწყვეტილებაზე, სადაც განმარტებულია, რომ „...ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის იმ პირისათვის ოფიციალური გაცნობის მოთხოვნა, რომლის მიმართაც არის იგი გამოცემული, კანონმდებლობის კატეგორიული იმპერატივია, ვინაიდან აქტის გამოქვეყნება, მისი ადრესატისთვის გაცნობა არის ადმინისტრაციული წარმოების ფინალი და მისი ნაყოფი – წარმოების შედეგად გამოცემული გადაწყვეტილება, ძალაში შედის მხარისათვის ოფიციალური გაცნობით (სზაკ-ის 54-ე მუხ.). აქტის ძალაში შესვლის მომენტის დადგენა მნიშვნელოვანია აქტის გასაჩივრებისათვის დადგენილი ვადების დაცულობის გარკვევისათვის. სწორედ აქტის ძალაში შესვლით ანუ მხარისათვის კანონით დადგენილი წესით გაცნობით იწყება მისი გასაჩივრების ვადის ათვლა, გაცნობის შემდეგ ხდება შესაბამისი ადრესატის უფლებამოსალების წარმოშობა, შეცვლა ან შეწყვეტა. შესაბამისად, სწორედ ამ მომენტიდან პირს ეძლევა გასაჩივრების შესაძლებლობა. აქტის ოფიციალური გაცნობის სამართლებრივი მნიშვნელობა მდგომარეობს იმაში, რომ მხარე ადასტურებს მისი შინაარსის გაცნობას, თუმცა გასაჩივრების ვადის დინება არ იწყება მაშინაც კი, როდესაც პირისთვის აქტის შინაარსი ცნობილი გახდა არაოფიციალური წყაროდან ან თუნდაც აქტის პროექტის ან იმ მასალების გაცნობიდან, რომლის საფუძველზე შემდგომში გამოიცა ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი“.

ამრიგად, საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ დაუშვებელია გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყოს იმ თარიღიდან, როდესაც პირისთვის ჯერ კიდევ უცნობი იყო აქტის შინაარსი და მისი გამოცემის საფუძვლები. თუკი ადმინისტრაციული ორგანოს მხრიდან განხორციელდება აქტის ისეთი სახით გაცნობა, როცა დაინტერესებული პირისთვის ცნობილი არ იქნება ამ აქტის გამოცემის საფუძვლების შესახებ, აღნიშნული მიუთითებს მხოლოდ ადმინისტრაციული წარმოების არასრულყოფილებაზე, რაც შედეგობრივად არ უნდა აისახოს დაინტერესებული პირის კანონიერ უფლებებზე, ასევე არ უნდა შეიზღუდოს ამ უფლებების რეალიზება. განსახილველ შემთხვევაში, საქმის მასალებით დადგენილია, რომ შპს „ჯ...“ ქონებისთვის – ... ფაბრიკა „...ისთვის“ კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსის მინიჭება ისე განხორციელდა, რომ იგი არ მიიწვიეს ადმინისტრაციულ წარმოებაში, შესაბამისად, მისთვის ცნობილი არ იყო აღნიშნული წარმოების მიმდინარეობის შესახებ, ასევე არ იცნობდა აქტის გამოცემის საფუძვლებსა და მის შინაარსს. ამდენად, საკასაციო პალატის თვალსაზრისით, ვინაიდან შპს „ჯ...“ ადმინისტრაციულ წარმოებაში არ იყო ჩაბმული, აღნიშნული წარმოების შედეგად გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გასაჩივრების ვადის ათვლა ვერ დაუკავშირდება ამ ადმინისტრაციული წარმოების დასრულების შედეგად გამოცემული ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოქვეყნებას.

რაც შეეხება ადმინისტრაციულ წარმოებაში მოსარჩელის დაინტერესებულ მხარედ მიუწვევლობის შედეგებს, საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ ადმინისტრაციულ წარმოებაში პირის მონაწილეობა უზრუნველყოფს არა მხოლოდ დაინტერესებული პირის მოლოდინს, რომ მის მიმართ გამოიცეს კანონიერი და დასაბუთებული აქტი, არამედ მის უფლებასაც, რომ აქტიური მონაწილეობა მიიღოს მისი მომზადების სტადიებზე, რათა ობიექტური ზეგავლენა მოახდინოს იმ სამართლებრივ შედეგზე, რომელიც შესაძლოა მის მიმართ დადგეს. ადმინისტრაციული წარმოების სრულყოფილი ჩატარება, ანუ მხოლოდ სათანადო პროცედურის საფუძველზე გადაწყვეტილების მიღება, დიდწილად განაპირობებს მის კანონიერებას, დასაბუთებულობასა და მიზანშეწონილობას (იხ. სუსგ 29.12.2014წ. განჩინება, საქმე №ბს-69-67(კ-14)).

საკასაციო სასამართლო საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის „კ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე განმარტავს, რომ ადმინისტრაციული წარმოება არის ადმინისტრაციული ორგანოს საქმიანობა ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის მომზადების, გამოცემისა და აღსრულების, ად-

მინისტრაციული საჩივრის გადაწყვეტის, აგრეთვე ადმინისტრაციული ხელშეკრულების მომზადების, დადების ან გაუქმების მიზნით. ადმინისტრაციული წარმოება წარმოადგენს პროცედურას – წესების ერთობლიობას, თუ რა უფლება-მოვალეობებით სარგებლობენ მისი მონაწილენი.

განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია, რომ საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს გენერალური დირექტორის 2016 წლის 9 დეკემბრის №2/436 ბრძანებით, ამავე ბრძანების დანართში მითითებულ ობიექტებს, მათ შორის, ... ფაბრიკა „...ს“ მიენიჭა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი, რომელიც საქართველოს საკანონმდებლო მაცნეში გამოქვეყნდა 2016 წლის 14 დეკემბერს. შპს „ჯ...მა“ 2017 წლის 24 თებერვალს ადმინისტრაციული საჩივრით მიმართა საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს და მოითხოვა ზემოაღნიშნული ბრძანების ბათილად ცნობა იმ ნაწილში, რომლითაც შპს „ჯ...ს“ საკუთრებაში არსებულ ... ფაბრიკა „...ს“ მიენიჭა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი. მოსარჩელის მიერ სადავოდ ქცეული საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის სამინისტროს 2017 წლის 10 მარტის №03/92 ბრძანებით განუხილველად იქნა დატოვებული შპს „ჯ...ს“ 2017 წლის 24 თებერვლის ადმინისტრაციული საჩივარი იმ საფუძვლით, რომ განმცხადებელმა გაუშვა აქტის გასაჩივრებისთვის საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 180-ე მუხლით დადგენილი ერთიანი ვადა, თუმცა ადმინისტრაციული საჩივრის განმხილველ ორგანოს არ უმსჯელია საკითხზე, საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს 2016 წლის 9 დეკემბრის №2/436 ბრძანების გამოცემისას, რომლითაც შპს „ჯ...ს“ საკუთრებაში არსებული ... ფაბრიკა „...ს“ მიენიჭა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი, იყო თუ არა მოსარჩელე მინვეული ადმინისტრაციულ წარმოებაში, მიეცა თუ არა მას საშუალება, გამოეთქვა თავისი მოსაზრებები და წარედგინა მტკიცებულებები. საქმეში წარმოდგენილი მასალებით კი არ დასტურდება ადმინისტრაციული წარმოების ჩატარება შპს „ჯ...ს“ მონევეთა და მონაწილეობით.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 95-ე მუხლზე, რომლის პირველი ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანო უფლებამოსილია ადმინისტრაციულ წარმოებაში ჩააბას დაინტერესებული მხარე მისი მოთხოვნის საფუძველზე, ხოლო კანონით განსაზღვრულ შემთხვევაში ვალდებულია უზრუნველყოს მისი მონაწილეობა ადმინისტრაციულ წარმოებაში. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ადმი-

ნისტრაციული ორგანო ვალდებულია ადმინისტრაციული დაწყების შესახებ აცნობოს დაინტერესებულ მხარეს, თუ ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით შეიძლება გაუარესდეს მისი სამართლებრივი მდგომარეობა და უზრუნველყოს მისი მონაწილეობა ადმინისტრაციულ წარმოებაში. დაინტერესებული პირის მონაწილეობის სავალდებულობა განპირობებულია იმით, რომ მხარეს ადმინისტრაციული აქტის გამოცემისას მიეცეს შესაძლებლობა გამოხატოს თავისი დამოკიდებულება მისაღები აქტის მიმართ, ჩამოაყალიბოს თავისი პოზიცია, რათა თავიდან იქნეს აცილებული საკითხის ცალმხრივად გადაწყვეტა. აღნიშნული პრინციპი გამყარებულია საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-13 მუხლითაც, რომლის პირველი პუნქტის თანახმად, ადმინისტრაციულ ორგანოს უფლება აქვს განიხილოს და გადაწყვიტოს საკითხი მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დაინტერესებულ მხარეს, რომლის უფლება ან კანონიერი ინტერესი იზღუდება ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით, მიეცა საკუთარი მოსაზრებების წარდგენის შესაძლებლობა. გამონაკლისს ადგენს კანონი. მითითებული მუხლის მე-2 პუნქტის მიხედვით კი, ამ მუხლის პირველ ნაწილში აღნიშნულ პირს უნდა ეცნობოს ადმინისტრაციული წარმოების შესახებ და უზრუნველყოფილი უნდა იქნეს მისი მონაწილეობა საქმეში.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ განსახილველ შემთხვევაში საქართველოს კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის ეროვნული სააგენტოს 2016 წლის 9 დეკემბრის №2/436 ბრძანება გამოცემულია ადმინისტრაციული წარმოების სავალდებულო მოთხოვნების დარღვევით, კერძოდ, დარღვეულია საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-13 და 95-ე მუხლების მოთხოვნები ადმინისტრაციულ წარმოებაში დაინტერესებული მხარის სავალდებულო მონაწილეობის, მისთვის საკუთარი მოსაზრებების წარდგენის შესაძლებლობისა და ადმინისტრაციული წარმოების მასალების გაცნობის უფლების უზრუნველყოფის შესახებ. აღნიშნული ფაქტი კი ყურადღების მიღმა დარჩა ადმინისტრაციული საჩივრის განხილვისას, მიუხედავად იმისა, რომ მოსარჩელე საქმის განხილვის ყველა ეტაპზე აღნიშნავდა, რომ იგი არ იყო მინეველი ადმინისტრაციულ წარმოებაში, მიღებული აქტი კი პირდაპირ და უშუალო ზიანს აყენებდა შპს „ჯ...ს“, რადგან აღნიშნული აქტით ხდებოდა მის საკუთრებაში არსებული უძრავი ნივთის სტატუსის შეცვლით თავისუფალი სარგებლობისა და განკარგვის შეზღუდვა, რაც საქართველოს კონსტიტუციის 21-ე მუხლით გარანტირებული უფლების შეზღუდვას გულისხმობდა.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოცემულ შემთხვევა-

ში ყოველგვარ სამართლებრივ აზრს მოკლებულია საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის მინისტრის 2017 წლის 10 მარტის №03/92 ბრძანებით შპს „ჯ...ს“ ადმინისტრაციული საჩივრის განუხილველად დატოვება იმ გარემოებაზე მითითებით, რომ მხარეს გაშვებული ჰქონდა აქტის გასაჩივრებისთვის კანონით დადგენილი ერთთვიანი ვადა იმდენად, რამდენადაც საჩივრის ავტორი ითხოვდა ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობას იმ საფუძვლით, რომ იგი ადმინისტრაციულ წარმოებაში არ იყო მიწვეული, რის გამოც მის საკუთრებაში არსებულ ... ფაბრიკა „...ს“ მიენიჭა კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსი. აღნიშნულმა ფაქტმა კი გამოიწვია მისი საკუთრების სხვა სამართლებრივ რეჟიმში გადაყვანა და გარკვეული უფლებების შეზღუდვა.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის VIII თავით მოწესრიგებულ – „ადმინისტრაციულ საჩივართან დაკავშირებით ადმინისტრაციული წარმოებაზე“, რომლის მიხედვით, მმართველობითი ორგანოების უფლებამოსილება – განახორციელოს ქვემდგომი ორგანოების გადაწყვეტილებების კანონიერებაზე კონტროლი, გულისხმობს მათ მიუკერძოებლად, ობიექტურად და კანონიერებისა და კანონის წინაშე თანასწორობის პრინციპებზე დაყრდნობით განხილვა-გადაწყვეტის ვალდებულებას.

საკასაციო სასამართლოს განმარტებით, გასაჩივრების ადმინისტრაციული წესი იძლევა შესაძლებლობას ადმინისტრაციულმა ორგანომ თავადვე გამოასწოროს საკუთარი შეცდომა, რაც წარმოადგენს ადმინისტრაციული წარმოების მთავარ მახასიათებელს, საერთოა მმართველობითი საქმიანობის ყველა სფეროსთვის და აძლევს დაინტერესებულ მხარეს შესაძლებლობას, მოითხოვოს ადმინისტრაციული წარმოების შედეგად მიღებული საბოლოო გადაწყვეტილების გადასინჯვა. სწორედ ამ გარემოებითაა განპირობებული საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 178-ე მუხლში განხორციელებული ჩანაწერი, რომლის შესაბამისადაც, დადგენილია, რომ ადმინისტრაციულ საჩივარს განიხილავს და გადაწყვეტს ადმინისტრაციულ სამართლებრივი აქტის გამომცემი ადმინისტრაციული ორგანო, თუ იქ არსებობს ადმინისტრაციულ სამართლებრივი აქტის გამომცემი თანამდებობის პირის ან სტრუქტურული ქვედანაყოფის ზემდგომი თანამდებობის პირი. საკასაციო სასამართლოს მითითებით, იმის გათვალისწინებით, რომ ადმინისტრაციულ ორგანოსა და პირებს შორის არსებობს უფლებამოსილებათა დისბალანსი, მათ შორის ურთიერთობა საჭიროებს ეფექტურ კონტროლს, რაც გამოვლენას ჰპოვებს, ერთი მხრივ, ადმინისტრაციული ორგანოს ვალდებულებაში საკუთარ გადაწყვე-

ტილებებსა თუ მოქმედებებზე განახორციელოს თვითკონტროლი და, მეორე მხრივ, იძლევა შესაძლებლობას ამ მოქმედებათა სრული ციკლი მოექცეს სასამართლო კონტროლქვეშ. ამასთან, დაინტერესებული პირის მიერ ადმინისტრაციული საჩივრის წარდგენის მიზანს წარმოადგენს უფლებებში ეფექტური აღდგენა და სადავო აქტისა თუ ქმედების კანონიერების გადასინჯვით მისთვის სასურველი მდგომარეობის აღდგენა. ამდენად, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ქვედა ინსტანციის სასამართლოებმა ფორმალური მიდგომის საფუძველზე, მხოლოდ აქტის გასაჩივრებისთვის კანონით დადგენილ ვადის დარღვევაზე მითითებით, გამოირიცხეს მითითებული საკანონმდებლო დანაწესის გამოყენების შესაძლებლობა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ ქვედა ინსტანციის სასამართლოთა მიერ დავა არ არის სწორად გადანყვეტილი, ვინაიდან წარმოდგენილი სარჩელი არის საფუძვლიანი, შპს „ჯ...ს“ ადმინისტრაციული საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის მინისტრის 2017 წლის 10 მარტის №03/92 ბრძანება გამოცემულია კანონმდებლობის მოთხოვნათა დარღვევით და საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის გათვალისწინებით, არსებობს სადავო ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის სრულად ბათილად ცნობის წინაპირობები. ამდენად, უნდა გაუქმდეს სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადანყვეტილება, რომლითაც წარმოდგენილი სარჩელი დაკმაყოფილდება. შესაბამისად, მოცემულ შემთხვევაში ადმინისტრაციულმა ორგანომ წარდგენილი ადმინისტრაციული საჩივრის ფარგლებში უნდა იმსჯელოს, ერთი მხრივ, ... ქარხანა „...ისთვის“ კულტურული მემკვიდრეობის უძრავი ძეგლის სტატუსის მინიჭების კანონიერებაზე, ხოლო, მეორე მხრივ, ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის შესაბამისი მუხლებით განმტკიცებულ – ადმინისტრაციულ წარმოებაში მხარის დაინტერესებულ პირად მიუწვევლობის შედეგებზე.

საკასაციო პალატა ასევე მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადანყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე გათავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. ამავდროულად მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილების მიხედვით კი, ამ მუხლში აღნიშნული წესები შეეხება აგრეთვე სასამართლო ხარჯების განაწილებას, რომლებიც გასწიეს მხარეებმა საქმის სააპელაციო და საკასა-

ციო ინსტანციებში წარმოებისას. თუ სააპელაციო ან საკასაციო სამართლო შეცვლის გადაწყვეტილებას ან გამოიტანს ახალ გადაწყვეტილებას, შესაბამისად, იგი შეცვლის სასამართლო ხარჯების განაწილებასაც.

განსახილველ შემთხვევაში, შპს „ჯ...ს“ სარჩელის სრულად დაკმაყოფილების პირობებში საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს მოსარჩელის სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს სახელმწიფო ბაჟის სახით პირველი ინსტანციის სასამართლოში გადახდილი 100 ლარის, სააპელაციო სამართლოში გადახდილი 150 ლარისა და საკასაციო სამართლოში გადახდილი 300 ლარის (სულ 550 ლარის) ანაზღაურება.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 410-ე, 411-ე მუხლებით და

გ ა დ ა ნ ყ ვ ი ტ ა :

1. შპს „ჯ...ს“ საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 8 ოქტომბრის განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. შპს „ჯ...ს“ სარჩელი დაკმაყოფილდეს;
4. ბათილად იქნეს ცნობილი ადმინისტრაციული საჩივრის განუხილველად დატოვების შესახებ საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის მინისტრის 2017 წლის 10 მარტის №03/92 ბრძანება;
5. საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს (საქართველოს განათლების მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს უფლებამონაცვლეს) დაევალოს შპს „ჯ...ს“ ადმინისტრაციული საჩივრის განხილვა;
6. საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს (საქართველოს განათლების მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს უფლებამონაცვლეს) „შპს „ჯ...ს“ (ს/ნ...) სასარგებლოდ დაეკისროს ამ უკანასკნელის მიერ სარჩელზე, სააპელაციო და საკასაციო საჩივრებზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის – 550 (ხუთას ორმოცდაათი) ლარის ანაზღაურება;
7. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

**სამადინტონო მომსახურებისთვის ანაზღაურებული
თანხის უკან დაბრუნების მოთხოვნისა ჯარიმის
დაკისრების კანონიერება**

**გადაწყვეტილება
საქართველოს სახელით**

№ბს-425(2კ-22)

10 იანვარი, 2023 წ., ქ. თბილისი

**საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ
საქმეთა პალატა**
**შემადგენლობა: გ. გოგიაშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ქ. ცინცაძე,
ნ. სხირტლაძე**

დავის საგანი: ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამარ-
თლებრივი აქტების ბათილად ცნობა

აღწერილობითი ნაწილი:

სს „ს...ის“ წარმომადგენელმა 2018 წლის 23 მაისს სარჩელით მი-
მართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქ-
მეთა კოლეგიას მოპასუხის – სსიპ სოციალური მომსახურების საა-
გენტოს მიმართ და სს „ს...ის“ მიერ საყოველთაო ჯანმრთელობის
დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში გეგმური ამბულატო-
რიული მომსახურების მისაღებად რეგისტრირებულ მოსარგებლე-
ებზე თანხმობის ფორმის (მკაცრი აღრიცხვის ბლანკების) შევსე-
ბის მდგომარეობის შესახებ სსიპ სოციალური მომსახურების საა-
გენტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შე-
მონშების აქტისა და სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს
დირექტორის 2015 წლის 4 ივნისის №04-156/ო ბრძანებით შექმნი-
ლი საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის
პირობების შესრულების კონტროლის შედეგებზე მიმწოდებ-
ლის მხრიდან წარმოდგენილი ადმინისტრაციული საჩივრების გან-
მხილველი სათათბირო ორგანოს (კომისიის) 2018 წლის 2 მაისის
№04/25462 გადაწყვეტილების (რომლითაც არ დაკმაყოფილდა სს
„ს...ის“ 2018 წლის 9 თებერვლის და 27 თებერვლის ადმინისტრაცი-
ული საჩივრები) ბათილად ცნობა მოითხოვა.

ამავე სარჩელით მოსარჩელემ იმუამდგომლა სარჩელის უზრუნ-
ველყოფის ღონისძიების გამოყენების თაობაზე და სარჩელის უზ-
რუნველყოფის მიზნით, სადავო აქტების მოქმედების შეჩერება მო-
ითხოვა.

სარჩელის მიხედვით, სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენ-

ტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შემონ-
მების აქტის თანახმად, შემონმდა სს „ს...ში“ საყოველთაო ჯან-
მრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, გეგმუ-
რი ამბოლათორიული მომსახურების მისაღებად 2013 წლის 28 თე-
ბერვლიდან 2017 წლის 1 ივნისამდე პერიოდში რეგისტრირებულ
მოსარგებლებზე შევსებული თანხმობის ფორმები, კანონმდებ-
ლობით გათვალისწინებულ დოკუმენტებთან ერთად. შემონმება
დაინყო 2017 წლის 31 ოქტომბერს და დამთავრდა 2017 წლის 30
ნოემბერს. თემატური შემონმების შედეგად, შემონმებული ჯგუ-
ფის მიერ 10 პუნქტად „გამოვლენილი“ ე.წ. დარღვევა/ნაკლოვანე-
ბებისათვის სს „ს...ს“ დაერიცხა საჯარიმო სანქციები, ჯამურად –
276660.53 ლარის ოდენობით. მათ შორის, უკან დაბრუნებას დაექ-
ვემდებარა – 90000.95 ლარი, ხოლო დამატებითა ფინანსურმა ჯა-
რიმამ შეადგინა – 186659.58 ლარი.

მოსარჩელის მითითებით, იგი არ დაეთანხმა ზემოაღნიშნულ თე-
მატურ შემონმების აქტს, ადმინისტრაციული საჩივრები შეიტანა
სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოში და სს „ს...ში“ საყო-
ველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარ-
გლებში გეგმური ამბულატორიული მომსახურების მისაღებად რე-
გისტრირებულ მოსარგებლებზე თანხმობის ფორმის (მკაცრი აღ-
რიცხვის ბლანკის) შევსების მდგომარეობის შემონმების 2017 წლის
20 დეკემბრის №2017/20/12/02 აქტის ბათილად ცნობა, მასში ცვლი-
ლებების შეტანა და ზედმეტად დარიცხული საჯარიმო სანქციე-
ბის გაუქმება მოითხოვა, თუმცა სსიპ სოციალური მომსახურების
სააგენტოს დირექტორის 2015 წლის 4 ივნისის №04-156/ო ბრძანე-
ბით შექმნილი „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწი-
ფო პროგრამის“ პირობების შესრულების კონტროლის შედეგებზე
მიმწოდებლების მხრიდან წარმოდგენილი ადმინისტრაციული სა-
ჩივრების განმხილველი სათათბირო ორგანოს (კომისიის) 2018 წლის
2 მაისის №04/25462 გადაწყვეტილებით სს „ს...ის“ 2018 წლის 9 თე-
ბერვლის №13709 და 2018 წლის 27 თებერვლის №19734 ადმინის-
ტრაციული საჩივრები არ დაკმაყოფილდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმე-
თა კოლეგიის 2018 წლის 24 მაისის განჩინებით სს „ს...ის“ სარჩელი,
ასევე შუამდგომლობა სადავო აქტის – სსიპ სოციალური მომსახუ-
რების სააგენტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემა-
ტური შემონმების აქტის მოქმედების შეჩერების შესახებ, განსჯა-
დობით განსახილველად გადაეგზავნა ბათუმის საქალაქო სასამარ-
თლოს.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა
კოლეგიის 2018 წლის 30 მაისის განჩინების თანახმად, თბილისის

საქალაქო სასამართლოსა და ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიებს შორის განსჯადობის საკითხის გადასაწყვეტად მოცემული საქმე გადმოეგზავნა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 4 ივლისის განჩინებით სს „ს...ის“ სარჩელი, მოპასუხე სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიმართ, განსჯადობით განსახილველად დაექვემდებარა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 14 ივლისის განჩინებით სს „ს...ის“ შუამდგომლობა – სადავო აქტების მოქმედების შეჩერების თაობაზე, დაკმაყოფილდა; შეჩერდა სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შემოწმების აქტის მოქმედება მოცემულ დავაზე საბოლოო გადაწყვეტილების მიღებამდე. აღნიშნული განჩინება კერძო საჩივრით გაასაჩივრა სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტომ.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2018 წლის 30 ოქტომბრის განჩინებით სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდა; გაუქმდა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 14 ივლისის განჩინება; სს „ს...ის“ შუამდგომლობა – გასაჩივრებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის (2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შემოწმების აქტის) მოქმედების შეჩერების თაობაზე, არ დაკმაყოფილდა.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 21 თებერვლის გადაწყვეტილებით სს „ს...ის“ სარჩელი დაკმაყოფილდა; ბათილად იქნა ცნობილი სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შემოწმების აქტი, ასევე სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს ადმინისტრაციული საჩივრების განმხილველი სათათბირო ორგანოს (კომისიის) 2018 წლის 2 მაისის №04/25462 გადაწყვეტილება (რომლითაც არ დაკმაყოფილდა სს „ს...ის“ 2018 წლის 9 თებერვლის და 27 თებერვლის ადმინისტრაციული საჩივრები).

პირველი ინსტანციის სასამართლომ საქმეზე დადგენილად მიიჩნია შემდეგი ფაქტობრივი გარემოებები:

– სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შემოწმების აქტის შესაბამისად, შემოწმდა სს „ს...ის“ მიერ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაც-

ვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, გეგმური ამბულატორიული მომსახურების მისაღებად რეგისტრირებულ მოსარგებლებზე შედგენილი თანხმობის ფორმის (მკაცრი აღრიცხვის ბლანკის) შევსების მდგომარეობა. შემონმებამ მოიცვა 2013 წლის 28 თებერვლიდან 2017 წლის 1 ივნისამდე პერიოდი. თემატური შემონმების შედეგად, შემონმებელი ჯგუფის მიერ 10 პუნქტად გამოვლენილი დარღვევა/ნაკლოვანებებისათვის სს „ს...ს“ დაერიცხა საჯარიმო სანქცია, ჯამში – 276660.53 ლარის ოდენობით. მათ შორის, უკან დაბრუნებას დაექვემდებარა 90000.95 ლარი, ხოლო დამატებითი ფინანსურმა ჯარიმამ შეადგინა 186659.58 ლარი;

– სადავო თემატური შემონმების აქტის 7.1 პუნქტის თანახმად, დასტურდება, რომ შესამონმებელ პერიოდში სს „ს...ს“ მიღება-ჩაბარების აქტებით მიღებული აქვს 32550 ცალი საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამის ფარგლებში გეგმური ამბოლატორიული მომსახურების მისაღებად სამედიცინო დაწესებულებაში რეგისტრაციაზე მოსარგებლის თანხმობის ფორმა, მათ შორის, 117 გაუქმებულია სხვადასხვა მიზეზების გამო, ხოლო 2017 წლის 31 აგვისტოს მდგომარეობით, სამედიცინო დაწესებულებაში სპეციალურად გამოყოფილ საცავში შენახულია 270 ერთეული მოსარგებლის შეუვსებელი თანხმობის ფორმა;

– იმავე აქტის 7.2 პუნქტის თანახმად, ბენეფიციარების რეგისტრაციის მოდულში (ელექტრონული ჯანდაცვა) 2017 წლის 1 ივნისის მდგომარეობით დაწესებულებაში რეგისტრირებული იყო 38434 (სულ – 82004 ჩანაწერი, მათ შორის, აქტიური – 29321, პასიური – 52683) მოსარგებლე, მათ შორის, ძირითადი კონტინგენტის (მითითებული კონტინგენტის გრაფაში იწერება დაწესებულებაში დარეგისტრირებული ბენეფიციარების ჯამური რაოდენობა, რომლის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ამბოლატორიული მომსახურების მისაღებად სამედიცინო დაწესებულებაში რეგისტრაციაზე მოსარგებლის თანხმობის ფორმაში დაფიქსირებული ფაქტობრივი მისამართი არის ქალაქში ან დაბაში) რაოდენობა – 14276 (29032 ჩანაწერი), ხოლო დამატებითი კონტინგენტის (მითითებული კონტინგენტის გრაფაში იწერება დაწესებულებაში დარეგისტრირებული ბენეფიციარების ჯამური რაოდენობა, რომლის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ამბოლატორიული მომსახურების მისაღებად სამედიცინო დაწესებულებაში რეგისტრაციაზე მოსარგებლის თანხმობის ფორმაში დაფიქსირებული ფაქტობრივი მისამართი არის სოფელში) რაოდენობა – 24158 (52972 ჩანაწერი), აღნიშნული მონაცემების შემონმებით დადგინდა, რომ სს „ს...ის“ მიერ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრა-

მის გეგმური ამბოლატორიული მომსახურების კომპონენტით გათვალისწინებული მომსახურების საანგარიშგებო ფორმაში 2422 ბენეფიციართან მიმართებით (3917 შემთხვევა) ძირითად კონტინგენტში დარეგისტრირებული პაციენტების ფაქტობრივ მისამართად დაფიქსირებულია სოფელი (მათ შორის, აქტიური პაციენტის შემთხვევების რაოდენობამ შეადგინა 928, ხოლო პასიური პაციენტების შემთხვევების რაოდენობამ – 2989). აღნიშნულ მოსარგებლეებზე მიმწოდებლის მიერ ზედმეტად მოთხოვნილმა თანხამ შეადგინა 35387.28 ლარი.

– 7.3. პუნქტის თანახმად, 466 შემთხვევაში საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის სპეციალურ ელექტრონულ მოდულში მოსარგებლეები რეგისტრირებული იყვნენ მოსარგებლის თანხმობის ფორმის შევსებამდე;

– 7.4. პუნქტის თანახმად, 713 შემთხვევასთან მიმართებით თანხმობის ფორმები არასრულყოფილადაა შევსებული;

– 7.5. პუნქტის თანახმად, 539 შემთხვევაში საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის სპეციალურ ელექტრონულ მოდულში და თანხმობის ფორმაში დაფიქსირებული მონაცემები (სახელი, გვარი) ერთმანეთს არ შეესაბამება;

– 7.6. პუნქტის თანახმად, 784 შემთხვევაში თანხმობის ფორმებზე განხორციელდა შესწორებები, რომლითაც მიმწოდებლის მიერ დაირღვა საქართველოს შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრის 2014 წლის 17 მარტის №01-19/6 ბრძანებაში განხორციელებული ცვლილების №01-50/6 ბრძანების მე-2 მუხლის მე-4 პუნქტი (მკაცრი აღრიცხვის ფორმა უნდა შეიცვალა სრულყოფილად. დაუშვებელია მასში ჩანაწერის ნაშლა, ჩასწორება და/ან მოშორება კორექტორის დახმარებით);

საქმის მასალების მიხედვით, ასევე დადგენილია, რომ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შემოწმების აქტზე სს „ს...ის“ მიერ 2018 წლის 9 თებერვალს და იმავე წლის 27 თებერვალს წარდგენილი ადმინისტრაციული საჩივრები, ადმინისტრაციული საჩივრების განმხილველი სათათბირო ორგანოს (კომისიის) 2018 წლის 2 მაისის №04/25462 გადაწყვეტილებით, არ დაკმაყოფილდა.

ზემოაღნიშნული ფაქტობრივი გარემოებების სამართლებრივი შეფასებისას, პირველი ინსტანციის სასამართლომ მიუთითა „საექიმო საქმიანობის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-6 მუხლზე, „ჯანმრთელობის დაცვის შესახებ“ საქართველოს კანონის 21-ე მუხლზე, „საყოველთაო ჯანდაცვაზე გადასვლის მიზნით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის №36 დადგენილებით დამტკიცებულ

„საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ (დანართი №1) მე-3, 151.2, მე-18, მე-20 მუხლებზე და „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის პირველ ნაწილზე.

დასახელებულ ნორმათა საფუძველზე, საქალაქო სასამართლომ მიუთითა საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის №36 დადგენილების №1 დანართის 15¹ მუხლით განსაზღვრულ მოთხოვნის ხანდაზმულობის ვადაზე და განმარტა, რომ სანქციის დაკისრება შესაძლებელია ამ მუხლით დადგენილ ვადაში, რაც იმას ნიშნავს, რომ მხარის იურიდიული პასუხისმგებლობა, თუნდაც მას ჩადენილი ჰქონდეს კანონით დადგენილი ის ქმედება, რომლისთვისაც ნორმით გათვალისწინებულია სანქცია, ამ ვადის გასვლის შემდეგ არ დადგება. განსახილველ შემთხვევაში, ვინაიდან შემონმგების აქტი შედგენილია 2017 წლის 20 დეკემბერს, სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს სწორედ ამ თარიღიდან უნდა დაენიშნოს კონტროლის განხორციელებისათვის ნორმატიული აქტის ძველი რედაქციით დადგენილი სამწლიანი ვადის უკუათვლა, ამასთანავე, ვინაიდან გეგმური ამბულატორიული მომსახურების მისაღებად რეგისტრირებულ მოსარგებლებზე შევსებული თანხმობის ფორმების შესამოწმებელი პერიოდი მოიცავდა 2013 წლის 28 თებერვლიდან 2017 წლის 1 ივნისამდე პერიოდს, 2014 წლის 20 დეკემბრამდე არსებულ შემთხვევებზე სააგენტოს სამედიცინო დაწესებულების მიმართ პრეტენზია არ უნდა გააჩნდეს. მითითებული გარემოების გათვალისწინებით, საქალაქო სასამართლომ დაასკვნა, რომ სადავო აქტით განსაზღვრული საჯარიმო სანქციების მართლზომიერების შემოწმება უნდა განხორციელებულიყო მხოლოდ 2014 წლის 20 დეკემბრიდან 2017 წლის 1 ივნისამდე პერიოდში სააგენტოს მიერ შემოწმებულ თანხმობის ფორმებთან მიმართებაში.

რაც შეეხება გასაჩივრებული შემოწმების აქტის შინაარსს, საქალაქო სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიერ სადავო პერიოდში შემოწმებისას გამოვლენილი დარღვევების ძირითადი ნაწილი უკავშირდება ტექნიკურ ხარვეზებს, რომელთა არსებობის მიუხედავად, სამედიცინო დაწესებულებაში აღირიცხა არა ერთი ბენეფიციარი და მათი დიდი ნაწილისათვის გაწეულ იქნა სამედიცინო მომსახურება. იმ პირობებში, როდესაც საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის №36 დადგენილებით დამტკიცებული „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ უმთავრეს მიზანს სამედიცინო მომსახურების ხელმისაწვდომობისათვის საქართველოს მოსახლეობის ფინანსური უზრუნველყოფის შექმნა წარ-

მოადგენს, ხოლო სააგენტო სწორედ ამ მიზნის მიღწევის თვალსაზრისით, შექმნილი ორგანოა, სადავო საკითხთან მიმართებაში, მას გააჩნია ვალდებულება დაასაბუთოს გამოვლენილი ტექნიკური ხარვეზებით გამოწვეული ისეთი ზიანის არსებობა, რამაც აუცილებლად უნდა წარმოშვას შესაბამისი სამედიცინო დაწესებულების სანქცირების საფუძველი, შემონმების აქტში მხოლოდ გამოვლენილი ხარვეზების ფაქტების სახით ასახვა არ ნიშნავს იმას, რომ ადმინისტრაციულმა ორგანომ დაასაბუთა მიღებული გადაწყვეტილება, რომლითაც თანხის დაკისრება განხორციელდა სამედიცინო დაწესებულებაზე.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, პირველი ინსტანციის სასამართლომ მიიჩნია, რომ ბათილად უნდა ყოფილიყო ცნობილი სს „ს...ის“ მიერ შედგენილი, საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში, გეგმური ამბულატორიული მომსახურების მისაღებად რეგისტრირებულ მოსარგებლებებზე თანხმობის ფორმის (მკაცრი აღრიცხვის ბლანკის) შევსების მდგომარეობის შესახებ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შემონმების აქტი. აღნიშნული ინდივიდუალურ ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის უკანონობის პირობებში კი, საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 60¹ მუხლის მე-3 ნაწილის, 185-ე, 201-ე მუხლების საფუძველზე, ასევე უკანონოდ იქნა მიჩნეული ადმინისტრაციული საჩივრების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს დირექტორის 2015 წლის 4 ივნისის №04-156/ო ბრძანებით შექმნილი „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ პირობების შესრულების კონტროლის შედეგებზე მიმწოდებლების მხრიდან წარმოდგენილი ადმინისტრაციული საჩივრების განმხილველი სათათბირო ორგანოს (კომისიის) 2018 წლის 2 მაისის №04/25462 გადაწყვეტილება.

ბათუმის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2020 წლის 21 თებერვლის გადაწყვეტილება სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტომ სააპელაციო წესით გაასაჩივრა.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 27 იანვრის საოქმო განჩინებით სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს უფლებამონაცვლედ ცნობილ იქნა სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტო. აღნიშნული განჩინება მანვე გაასაჩივრა კერძო საჩივრით და აღნიშნა, რომ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის განჩინებებით ანალოგიურ დავებში სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნულ სააგენტოსთან ერთად მოპასუხედ ჩაერთო სსიპ სამე-

დიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტო. აღნიშნულიდან გამომდინარე, კერძო საჩივრის ავტორმა მიიჩნია, რომ მოცემულ საქმეში მხოლოდ სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტო არ წარმოადგენს უფლებამონაცვლეს.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 17 ივნისის განჩინებით სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტოს კერძო საჩივარი დაკმაყოფილდა; გაუქმდა ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 27 იანვრის განჩინება და მოცემულ საქმეში სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს უფლებამონაცვლეებად ჩაბმულ იქნენ სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტო და სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტო.

ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 13 ოქტომბრის განჩინებით სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტოსა და სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს (სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს უფლებამონაცვლეების) სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელად დარჩა ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2020 წლის 21 თებერვლის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო პალატამ სრულად გაიზიარა პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილებაში მითითებული ფაქტობრივი გარემოებები და მათი სამართლებრივი შეფასებები. სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ მართებული იყო პირველი ინსტანციის სასამართლოს მსჯელობა სადავო ურთიერთობაზე ხანდაზმულობის ვადად სამი წლის გავრცელების შესახებ და ამ ვადასთან მიმართებით მიუთითა საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის მიერ დადგენილ პრაქტიკაზე; კერძოდ, საკასაციო სასამართლოს არაერთ გადაწყვეტილებაში აქვს განმარტებული, რომ კანონის შეფარდებისას სასამართლო იყენებს ფაქტობრივი გარემოებების ხდომილებისას არსებულ კანონს და არა საკითხის გადაწყვეტისას მოქმედ კანონს (საქმე №ბს-1013-599(კ-05); საქმე №ბს-672-658(კ-12); საქმე №ბს-618-606(კ-12); საქმე №ბს-849-831(კ-12); საქმე №ბს-57-52(კ-13)).

რაც შეეხება შემოწმების აქტის 7.2 პუნქტში მითითებულ ძირითად და დამატებით კონტინგენტში დასარეგისტრირებელ პაციენტთა აღრევის საკითხს, სააპელაციო პალატამ დამატებით მიუთითა, რომ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის შესაბამისად, პროგრამის მოსარგებლის ძირითად თუ დამატებით კონტინგენტში აღრიცხვას მნიშვნელობა გააჩნია სახელ-

მნიშვნელოვანი ბიუჯეტიდან გამოყოფილი დაფინანსების ოდენობის თვალსაზრისით, კერძოდ, ძირითად კონტინგენტად (ქალაქად რეგისტრირებული) მიჩნეული პროგრამის მოსარგებლეების სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსება გარკვეულწილად აღემატება დამატებით კონტინგენტში (სოფლად რეგისტრირებული) აღრიცხული პირების დაფინანსებას, რაც გამოწვეულია ამ უკანასკნელთა მიმართ საცხოვრებელ ადგილზე დამატებითი საექიმო მომსახურების არსებობით. სააპელაციო პალატამ ყურადღება გაამახვილა მასზე, რომ მხოლოდ შემონმების აქტში ამ გარემოებაზე მითითება არ წარმოადგენდა მისი უტყუარად მიჩნევის წინაპირობას, მით უფრო მოწინააღმდეგე მხარის მხრიდან მისი სადავოობის პირობებში. სადავო აქტით გამოვლენილი დანარჩენი შემთხვევები სააპელაციო პალატამ პირველი ინსტანციის სასამართლოს მსგავსად მიიჩნია ტექნიკურ ხარვეზად, რომელთა არსებობის მიუხედავად, არ დადასტურებულა ზიანის მიყენების ფაქტი, რასაც უცილობლად უნდა წარმოეშვა სამედიცინო დაწესებულების სანქციონების საფუძველი.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო პალატამ მართებულად მიიჩნია, რომ სააპელაციო საჩივარი არ შეიცავდა დასაბუთებულ არგუმენტაციას გადაწყვეტილების უკანონობის თაობაზე, რის გამოც წარმოდგენილი სააპელაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილებულიყო. აღნიშნული განჩინება საკასაციო წესით გაასაჩივრეს სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნულმა სააგენტომ და სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტომ, რომლებმაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილების მიღების შედეგად სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვეს.

კასატორი – სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტო, საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის №36 დადგენილებით დამტკიცებული „პროგრამის“ მე-4, მე-19, მე-20 მუხლებზე მითითებით, მიიჩნევს, რომ არსებობდა ანაზღაურებული თანხის უკან დაბრუნების დავალების ყველა წინაპირობა, ვინაიდან სათანადოდ შევსებული და გაფორმებული მკაცრი აღრიცხვის თანხმობის ფორმების არარსებობა განაპირობებს მიმწოდებლის მიერ ანაზღაურებული თანხის უკან დაბრუნების შესაძლებლობას.

კასაციის ძირითად არგუმენტს წარმოადგენს ის გარემოება, რომ დასახელებული „პროგრამის“ 22-ე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, გეგმური ამბულატორიული მომსახურებისათვის პროგრამაში მონაწილე დაწესებულებების დაფინანსება ხორციელდება კაპიტაციური მეთოდით, რა დროსაც ძირითად კონტინგენტში (ფაქტობრივად ქალაქში ან დაბაში მცხოვრები) ერთი მოსარგებლის

მომსახურების ფიქსირებული ღირებულება შეადგენს 1.93 ლარს, ხოლო დამატებით კონტინგენტში (ფაქტობრივად სოფლად მცხოვრები მოსარგებლე) – 1.07 ლარს. დამატებით კონტინგენტის ძირითად კონტინგენტად რეგისტრაცია კი არ შეიძლება წარმოადგენდეს ტექნიკურ ხარვეზს. ასეთ შეცდომას მოჰყვება შესაბამისი ფინანსური შედეგი პროგრამის განმახორციელებისთვის, რაც გამოიხატება კაპიტაციური წესით დაფინანსებული თანხის არასწორად და ზედმეტად მოთხოვნაში. ამდენად, დაუსაბუთებელია თემატური შემოწმების აქტით გამოვლენილი დარღვევების ტექნიკურ ხარვეზად შეფასება და ამ საფუძვლით ბათილად ცნობა. სწორედ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის „საყოველთაო ჯანდაცვაზე გადასვლის მიზნით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ №36 დადგენილებით დასახული მიზნების შესრულებას ემსახურება მომწოდებლის მხრიდან კანონით ნაკისრი ვალდებულების სრულყოფილად შესრულება, რადგან მონაცემების კანონით განსაზღვრული წესით დაფიქსირება, შესაბამის ფინანსურ შედეგს იწვევს პროგრამის განხორციელებისთვის, ვინაიდან ძირითადი და დამატებითი კონტინგენტის დაფინანსების პირობები განსხვავდება. ამასთან, ბენეფიციარების ძირითადი და დამატებითი კონტინგენტებში არასწორი რეგისტრაცია წარმოადგენს მნიშვნელოვან დარღვევას, რადგან „პროგრამის“ 22-ე მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, მიმწოდებლის კაპიტაციური წესით დაფინანსების ოდენობა დამოკიდებულია იმაზე, ხორციელდება თუ არა კონკრეტულ ტერიტორიაზე „სოფლის ექიმის“ სახელმწიფო პროგრამით გათვალისწინებული მომსახურების მიწოდება. როდესაც ბენეფიციარის ფაქტობრივ საცხოვრებელ მისამართზე მოქმედებს „სოფლის ექიმის“ ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამა, მისი დარეგისტრირება უნდა მოხდეს დამატებით კონტინგენტში.

კასატორი ასევე არ დაეთანხმა ქვედა ინსტანციის სასამართლოთა მსჯელობას სამედიცინო დანესებულების შესამოწმებელი პერიოდის ნაწილობრივ ხანდაზმულად მიჩნევის შესახებ, რადგან მიიჩნევს, რომ კანონის უკუქცევით ძალაზე მითითება განსახილველ შემთხვევაში უსაფუძვლოა.

კასატორი – სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტო იზიარებს სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს კასაციის საფუძვლებს, მიუთითებს მათზე და მიიჩნევს, რომ სადავო თემატური შემოწმების აქტი შედგენილია კანონის მოთხოვნათა სრული დაცვით. ამასთანავე, კასატორის მოსაზრებით, სს „ს...ს“ მართებულად ეთქვა უარი ადმინისტრაციული საჩივრების დაკმაყოფილებაზე.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქ-

მეთა პალატის 2022 წლის 26 აპრილისა და 10 მაისის განჩინებებით სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტოსა და სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს (სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს უფლებამონაცვლეების) საკასაციო საჩივრები, ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2022 წლის 28 დეკემბრის განჩინებით სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტოსა და სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს (სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს უფლებამონაცვლეების) საკასაციო საჩივრები დასაშვებად იქნა მიჩნეული. მხარეებს განემარტათ, რომ საკასაციო საჩივარი განხილული იქნებოდა არსებითად მხარეთა დასწრების გარეშე.

სამოტივაციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლო, საქმის მასალებისა და საკასაციო საჩივრების საფუძვლების შესწავლის შედეგად, მიიჩნევს, რომ სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტოსა და სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს (სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს უფლებამონაცვლეების) საკასაციო საჩივრები ნაწილობრივ უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს გასაჩივრებული განჩინება და ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდეს.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ განსახილველ შემთხვევაში მთავარ სადავო საკითხს წარმოადგენს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს მიერ სამედიცინო დანესებულებისთვის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში გაწეული სამედიცინო მომსახურებისთვის ანაზღაურებული თანხის უკან დაბრუნების მოთხოვნისა და ჯარიმის დაკისრების კანონიერება.

საკასაციო პალატა თავდაპირველად აღნიშნავს, რომ სადავო საკითხს სამართლებრივად აწესრიგებს „საყოველთაო ჯანდაცვაზე გადასვლის მიზნით გასატარებელ ზოგიერთ ღონისძიებათა შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის №36 დადგენილებით დამტკიცებული „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამა“, რომელიც იმპერატიულად არეგულირებს შემომწმების განხორციელების ხანდაზმულობის ვადას. მითითებული პროგრამის“ (დანართი №1) 15¹ მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, პროგრამით განსაზღვრული პირობების შესრულებით

ბის კონტროლის განხორციელების ვადა არ უნდა აღემატებოდეს შემთხვევის დასრულებიდან 5 (ხუთ) კალენდარულ წელს. აღსანიშნავია, რომ 2015 წლის 26 ოქტომბრის №552 ცვლილებამდე, მითითებული დანართის 15¹ მუხლის მე-2 პუნქტის შესაბამისად, კონტროლის განხორციელების ვადად დადგენილი იყო შემთხვევის დასრულებიდან არაუმეტეს 3 (სამი) კალენდარული წელი.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ კანონმდებლობა, მართალია, სადავო სამართალურთიერთობისას კონტროლის ხანდაზმულობის ვადების ხანგრძლივობას განსხვავებულად არეგულირებდა 2015 წლამდე და მას შემდეგ პერიოდში, თუმცა მნიშვნელოვანია, რომ კონტროლის განხორციელების ვადის ათვლას ყოველთვის უკავშირებდა შემთხვევის დასრულების მომენტს. ამდენად, ხანდაზმულობის გამოსაყენებელი ვადა შემთხვევის დასრულების მომენტისთვის მოქმედი ნორმით უნდა განისაზღვროს. აღნიშნულს ადასტურებს ის გარემოებაც, რომ „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს კანონის 24-ე მუხლის შესაბამისად, ნორმატიულ აქტს უკუძალა აქვს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეს პირდაპირ არის დადგენილი ამ ნორმატიული აქტით, ხოლო 2015 წელს განხორციელებული ცვლილება უკუძალის თაობაზე დათქმას არ შეიცავდა. საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 26 ოქტომბრის №552 დადგენილების ამოქმედების ვადად განისაზღვრა მისი გამოქვეყნება, შესაბამისად, იგი ეხებოდა არა წინარე პერიოდს – 2015 წლამდე დასრულებულ შემთხვევებს, არამედ 2015 წლიდან განხორციელებულ მომსახურებას. სწორედ ამიტომ, 2013 წლიდან 2015 წლის 26 ოქტომბრამდე დასრულებული ანაზღაურებული შემთხვევა შეიძლება შემოწმებულიყო მხოლოდ სამი წლის განმავლობაში, ხოლო 2015 წლის 26 ოქტომბრიდან დასრულებული – ხუთი წლის ვადაში.

განსახილველ შემთხვევაში დადგენილია, რომ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტომ შეამოწმა 2013 წლის 28 თებერვლიდან 2017 წლის 1 ივნისამდე პერიოდში განხორციელებული მოქმედებები, შემოწმება კი დაიწყო 2017 წლის 31 ოქტომბერს. ამდენად, შემოწმებამ სადავო შემთხვევაში მოიცვა პერიოდი, რომლის განმავლობაშიც მოქმედებდა შემოწმების 3-წლიანი ვადა. საკასაციო სასამართლო აღნიშნულ შემთხვევაში მართებულად მიიჩნევს ქვედა ინსტანციის სასამართლოების მოსაზრებას, რომ ხანდაზმულობის 5-წლიანი ვადა გავრცელდება მხოლოდ იმ სამართლებრივ ურთიერთობებზე, რომლებიც წარმოიშვა 2015 წლის 27 ოქტომბრის შემდგომ (ანუ აქტის ძალაში შესვლის შემდგომ). მანამდე არსებულ სამართალურთიერთობებზე კი უნდა გავრცელებულიყო ძველი რედაქციით მოცემული ხანდაზმულობის 3-წლიანი ვა-

და. ამრიგად, დასახელებულ შემთხვევებზე სააგენტოს სამედიცინო დაწესებულების მიმართ პრეტენზია არ უნდა გააჩნდეს, რადგან გასულია ხანდაზმულობის ვადა.

ამდენად, საკასაციო პალატა იზიარებს სასამართლოთა მსჯელობას სადავო ურთიერთობაზე ხანდაზმულობის ვადად სამი წლის გავრცელების შესახებ და ამასთან დაკავშირებით აღნიშნავს, რომ საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატას არაერთ გადაწყვეტილებაში აქვს განმარტებული, რომ კანონის შეფარდებისას სასამართლო იყენებს ფაქტობრივი გარემოებების ხდომილებისას არსებულ კანონს და არა საკითხის გადაწყვეტისას მოქმედ კანონს (საქმე №ბს-1013-599(კ-05); №ბს-672-658(კ-12); №ბს-618-606(კ-12); №ბს-849-831(კ-12); №ბს-57-52(კ-13)).

რაც შეეხება გასაჩივრებული ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტების მატერიალურ კანონიერებას, საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სააპელაციო სასამართლოს გასაჩივრებული განჩინების გაუქმებისა და ახალი გადაწყვეტილების მიღების საფუძველს წარმოადგენს სადავო თემატური შემონმების აქტის 7.2 პუნქტის კანონთან შესაბამისობის დადგენა, რის გამოც უზენაესმა სასამართლომ სადავო აქტის კანონიერება უნდა შეაფასოს სწორედ აღნიშნული პუნქტის ნაწილში.

საქმის მასალების მიხედვით დასტურდება, რომ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტომ 2013 წლის 28 თებერვლიდან 2017 წლის 1 ივნისამდე პერიოდში, კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სხვა დოკუმენტებთან ერთად, შეამოწმა სს „ს...ს“ მიერ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში გეგმური ამბულატორიული მომსახურების მისაღებად რეგისტრირებულ მოსარგებლეებზე შევსებული თანხმობის ფორმები. შემონმების შედეგად 2017 წლის 20 დეკემბერს სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტომ შეადგინა შემონმების აქტი, რომლის თანახმად, სს „ს...ს“ სამედიცინო დაწესებულებაში გამოვლინდა შემდეგი დარღვევები: 1. შესამოწმებელ პერიოდში სს „ს...ს“ მიღება-ჩაბარების აქტებით მიღებული აქვს 32550 ერთეული საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის პროგრამის ფარგლებში გეგმური ამბულატორიული მომსახურების მისაღებად სამედიცინო დაწესებულებაში რეგისტრაციაზე მოსარგებლის თანხმობის ფორმა, მათ შორის, 117 გაუქმებულია სხვადასხვა მიზეზების გამო, ხოლო 2017 წლის 31 აგვისტოს მდგომარეობით, სამედიცინო დაწესებულებაში სპეციალურად გამოყოფილ საცავში შენახულია 270 ერთეული მოსარგებლის შეუვსებელი თანხმობის ფორმა (იხ. აქტის 7.1 პუნქტი); 2. 2017 წლის 1 ივნისის მდგომარეობით, სამედიცინო დაწე-

სებულების ბენეფიციარების რეგისტრაციის მოდულში რეგისტრირებული იყო 38434 (სულ – 82004 ჩანაწერი, მათ შორის, აქტიური – 29321, პასიური – 52683) მოსარგებლე, მათ შორის, ძირითადი კონტინგენტის (მითითებული კონტინგენტის გრაფაში ინერება დაწესებულიაში დარეგისტრირებული ბენეფიციარების ჯამური რაოდენობა, რომლის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ამბოლატორიული მომსახურების მისაღებად სამედიცინო დაწესებულებაში რეგისტრაციაზე მოსარგებლის თანხმობის ფორმაში დაფიქსირებული ფაქტობრივი მისამართი არის ქალაქში ან დაბაში) რაოდენობა შეადგენდა – 14276 ბენეფიციარს (29032 ჩანაწერი), ხოლო დამატებითი კონტინგენტის (მითითებული კონტინგენტის გრაფაში ინერება დაწესებულიაში დარეგისტრირებული ბენეფიციარების ჯამური რაოდენობა, რომლის საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში ამბოლატორიული მომსახურების მისაღებად სამედიცინო დაწესებულებაში რეგისტრაციაზე მოსარგებლის თანხმობის ფორმაში დაფიქსირებული ფაქტობრივი მისამართი არის სოფელში) რაოდენობა – 24158-ს (52972 ჩანაწერი). აღნიშნული მონაცემების შემოწმებით დადგინდა, რომ სს „ს...ის“ მიერ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის გეგმური ამბოლატორიული მომსახურების კომპონენტით გათვალისწინებული მომსახურების საანგარიშგებო ფორმაში 2422 ბენეფიციარის შემთხვევაში (3917 შემთხვევა) ძირითად კონტინგენტში რეგისტრირებული პაციენტების ფაქტობრივ მისამართში დაფიქსირებულია სოფელი, ნაცვლად ქალაქისა (მათ შორის, აქტიური პაციენტის შემთხვევების რაოდენობამ შეადგინა 928, ხოლო პასიური პაციენტების შემთხვევების რაოდენობამ – 2989), რის გამოც, აღნიშნულ მოსარგებლეებზე მიმწოდებლის მიერ ზედმეტად მოთხოვნილმა თანხამ შეადგინა 35387.28 ლარი (იხ. აქტის 7.2 პუნქტი); 3. 466 შემთხვევაში საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის სპეციალურ ელექტრონულ მოდულში მოსარგებლეები რეგისტრირებული იყვნენ მოსარგებლის თანხმობის ფორმის შევსებამდე (იხ. აქტის 7.3 პუნქტი); 4. 713 შემთხვევასთან დაკავშირებით თანხმობის ფორმები არასრულყოფილად იყო შევსებული (იხ. აქტის 7.4 პუნქტი); 5. 539 სამედიცინო შემთხვევაში საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის სპეციალურ ელექტრონულ მოდულში და თანხმობის ფორმაში დაფიქსირებული მონაცემები (სახელი, გვარი) ერთმანეთს არ შეესაბამებოდა (იხ. აქტის 7.5 პუნქტი); 6. 784 შემთხვევაში თანხმობის ფორმებზე განხორციელდა შესწორებები (იხ. აქტის 7.6 პუნქტი); 7. 2120 შემთხვევაში თანხმობის ფორმები წარმოდგენილი იყო პირადო-

ბის დამადასტურებელი დოკუმენტის ასლის გარეშე (იხ. აქტის 7.7 პუნქტი); 8. 775 შემთხვევაში თანხმობის ფორმაზე მოსარგებლის ხელმოწერა არ ფიქსირდებოდა (იხ. აქტის 7.8 პუნქტი); 9. 25 შემთხვევაში ბენეფიციარები, რომლებიც დარეგისტრირებული იყვნენ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო სპეციალურ ელექტრონულ მოდულში, მათზე შევსებული თანხმობის ფორმები ვერ მოიძებნა (იხ. აქტის 7.9 პუნქტი); 10. ამბულატორიული მომსახურების კომპონენტით მოსარგებლეთა ბაზაში უკვე დარეგისტრირებულ ბენეფიციარებზე დამატებით შევსებულია მკაცრი აღრიცხვის თანხმობის ფორმები და აღნიშნული მონაცემები ბაზაში ხელმეორედ არის შეყვანილი (იხ. აქტის 7.10 პუნქტი). შემომწების აქტის თანახმად, სს „ს...ის“ მიმართ გამოყენებულმა საჯარიმო სანქციების ოდენობამ შეადგინა 176660 ლარი და 53 თეთრი, მათ შორის, უკან დაბრუნებას დაექვემდებარა 90000 ლარი და 95 თეთრი, ხოლო დამატებითა ფინანსურმა ჯარიმამ შეადგინა 186659 ლარი და 58 თეთრი. ასევე დადგენილია, რომ სს „ს...ის“ წარმომადგენლის მიერ თემატური შემოწმების აქტი გასაჩივრდა სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოში, რომელმაც ადმინისტრაციული საჩივრები არ დააკმაყოფილა.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს მთავრობის 2013 წლის 21 თებერვლის №36 დადგენილებით დამტკიცებულ „საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის“ 22-ე მუხლის მე-2 პუნქტზე, რომლის თანახმად, გეგმური ამბულატორიული მომსახურებისათვის პროგრამაში მონაწილე დაწესებულებების დაფინანსება ხორციელდება კაპიტაციური მეთოდით, რომლის დროსაც ძირითად კონტინგენტში (ფაქტობრივად ქალაქში ან დაბაში მცხოვრები) ერთი მოსარგებლის მომსახურების ფიქსირებული ღირებულება შეადგენს 1.93 ლარს, ხოლო დამატებით კონტინგენტში (ფაქტობრივად სოფლად მცხოვრები მოსარგებლე) – 1.07 ლარს. კასატორების მოსაზრებით, დამატებით კონტინგენტის ძირითად კონტინგენტად რეგისტრაცია არ შეიძლება იყოს ტექნიკური ხარვეზი, ასეთ შეცდომას მოყვება შესაბამისი ფინანსური შედეგი პროგრამის განმახორციელებისთვის, კერძოდ, კაპიტაციური წესით დაფინანსებული თანხის მიმწოდებლის მხრიდან არასწორად და ზედმეტად მოთხოვნა. საკასაციო პალატა შემოწმების აქტში მითითებულ ძირითად და დამატებით კონტინგენტში დასარეგისტრირებელ პაციენტთა აღრევის საკითხთან დაკავშირებით კასატორების მიერ გამოთქმულ მოსაზრებას მართებულად მიიჩნევს და აღნიშნავს, რომ საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის შესაბამისად, პროგრამის მოსარგებლის ძირითად თუ დამატებით კონტინგენტში აღრიცხვას მნიშვნელობა

გააჩნია სახელმწიფო ბიუჯეტიდან გამოყოფილი დაფინანსების ოდენობის თვალსაზრისით, კერძოდ, ძირითად კონტინგენტად (ქალაქად რეგისტრირებული) მიჩნეული პროგრამის მოსარგებლეების სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსება გარკვეულწილად აღემატება დამატებით კონტინგენტში (სოფლად რეგისტრირებული) აღრიცხული პირების დაფინანსებას, რაც გამომწვეულია ამ უკანასკნელთა მიმართ საცხოვრებელ ადგილზე დამატებითი საექიმო მომსახურების არსებობით. თუმცა აღნიშნულ საკითხზე საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს სააპელაციო პალატის დასკვნას, რომ მხოლოდ შემომწმების აქტში ამ გარემოებაზე მითითება არ წარმოადგენს მისი უტყუარად მიჩნევის წინაპირობას. განსახილველ შემთხვევაში, სააპელაციო პალატის მიერ არ იქნა სრულყოფილად გამოკვლეული და შეფასებული საქმის ფაქტობრივი გარემოებები. სააპელაციო სასამართლომ იმსჯელა სამედიცინო დაწესებულებაში დაცული მკაცრი აღრიცხვის ბლანკების შემომწმებისას გამოვლენილი დარღვევების ტექნიკურ ხასიათის დარღვევებად მიჩნევის საკითხზე, ამავედროულად მიიჩნია, რომ არსებული დარღვევების მიუხედავად, სამედიცინო დაწესებულების ბენეფიციარებს გაენიათ შესაბამისი მომსახურება, თუმცა აღნიშნული დასკვნები გააკეთა იმ პირობებში, როცა სადავო აქტის 7.2 პუნქტში მითითებული გარემოებები ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ სათანადოდ გამოკვლეული და შეფასებული არ იყო. კერძოდ, არ შეფასებულა აღნიშნული დარღვევები მნიშვნელოვან გავლენას ახდენდა თუ არა საყოველთაო ჯანდაცვის სახელმწიფო პროგრამის გამართულ ფუნქციონირებაზე, დაფინანსების პირობებზე, ასევე მიმწოდებელი სამედიცინო დაწესებულების მიერ ნებისმიერი მიზეზით, არამიზნობრივად და პროგრამის პირობების დარღვევით განმახორციელებლისთვის მოთხოვნილი თანხა, მნიშვნელოვან საფრთხეს შეუქმნიდა თუ არა აღნიშნული პროგრამის ფინანსურ უზრუნველყოფას.

ამრიგად, საკასაციო პალატის მოსაზრებით, აღნიშნულ ნაწილში გამოყენებულ უნდა იქნეს საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 32-ე მუხლის მე-4 ნაწილი, რომლის მიხედვით, თუ სასამართლო მიიჩნევს, რომ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი გამოცემულია საქმისათვის არსებითი მნიშვნელობის გარემოების გამოკვლევისა და შეფასების გარეშე, იგი უფლებამოსილია სადავო საკითხის გადაუწყვეტლად ბათილად ცნოს ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი და დაავალოს ადმინისტრაციულ ორგანოს, ამ გარემოებათა გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, გამოსცეს ახალი. სასამართლო ამ გადაწყვეტილებას იღებს, თუ ინდივიდუალური ადმი-

ნისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის ბათილად ცნობისათვის არსებობს მხარის გადაუდებელი კანონიერი ინტერესი. შესაბამისად, სადავო საკითხის გადაუწყვეტლად ბათილად უნდა იქნეს ცნობილი სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შემოწმების აქტის 7.2 პუნქტი და დაევალოს სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს საქმისთვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებების გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, კანონით დადგენილ ვადაში, ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა. აღნიშნულიდან გამომდინარე, იმავე კოდექსის 32-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე, ბათილად უნდა იქნეს ცნობილი „ადმინისტრაციული საჩივრების დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ“ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს დირექტორის 2015 წლის 4 ივნისის №04-156/ო ბრძანებით შექმნილი საყოველთაო ჯანმრთელობის დაცვის სახელმწიფო პროგრამის პირობების შესრულების კონტროლის შედეგებზე მიმწოდებლის მხრიდან წარმოდგენილი ადმინისტრაციული საჩივრების განმხილველი სათათბირო ორგანოს (კომისიის) 2018 წლის 2 მაისის №04/25462 გადაწყვეტილება სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შემოწმების აქტის 7.2 პუნქტთან მიმართებაში, ვინაიდან ადმინისტრაციული საჩივრის განხილვისას ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოს/თანამდებობის პირს წარმოეშება საკითხის კიდევ უფრო სრულად და დეტალურად შესწავლის ვალდებულება, რაც სადავო აქტის 7.2 პუნქტთან მიმართებაში ჯეროვნად არ შესრულებულა.

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, საკასაციო სამართლო მიიჩნევს, რომ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე მუხლის „ე“ ქვეპუნქტისა და 411-ე მუხლის თანახმად, არსებობს მითითებულ ნაწილში სააპელაციო პალატის გასაჩივრებული განჩინების გაუქმებისა და ახალი გადაწყვეტილების მიღების წინაპირობები.

რაც შეეხება სადავო თემატური შემოწმების აქტის დანარჩენ პუნქტებს, საკასაციო სასამართლო აღნიშნულ ნაწილში იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს მსჯელობას, რომ გამოვლენილია ძირითადად ტექნიკური ხასიათის დარღვევები, ხოლო სამედიცინო დაწესებულების მიერ ბენეფიციარებისთვის სამედიცინო მომსახურების არასათანადოდ გაწევის, ან მომსახურების გაწევაზე უარის თქმის შემთხვევები არ არის გამოვლენილი, არ დასტურდება, რომ ტექნიკურ ხარვეზებს მოჰყვა სამედიცინო დაწესებულებისთვის დაკისრებული უმთავრესი მოვალეობის – პაციენტთა მდგო-

მარეობაზე სათანადო რეაგირების დარღვევა, არ დასტურდება ისეთი ზიანის არსებობა, რასაც შედეგად აუცილებლად უნდა მოჰყოლოდა სამედიცინო დაწესებულების სანქცირება. საგულისხმოა აგრეთვე ისიც, რომ მსგავსი დარღვევების გამოვლენის გამო დაწესებულების სანქცირება უსაფუძვლოდ იქნა შეფასებული საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 22 მაისის №ბს-671(კ-19) განჩინებითაც.

საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 102-ე მუხლის თანახმად, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებები, რომელზეც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-17 მუხლის მე-2 ნაწილის მიხედვით, ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის არარა აქტად აღიარების, ბათილად ცნობის ან ძალადაკარგულად გამოცხადების შესახებ სარჩელის წარდგენის შემთხვევაში მტკიცების ტვირთი ეკისრება ადმინისტრაციულ ორგანოს, რომელმაც გამოსცა ეს აქტი. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოცემულ შემთხვევაში ადმინისტრაციული ორგანო მხოლოდ ფაქტებზე მითითებით ვერ უზრუნველყოფს თავისი პოზიციის არგუმენტირებულ დასაბუთებას.

რაც შეეხება სახელმწიფო ბაჟის განაწილებას, საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-10 მუხლის მეორე ნაწილის მიხედვით, თუ ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტი გამოცემული იყო საქმის გარემოებების სათანადო გამოკვლევის გარეშე, ადმინისტრაციული ორგანო ვალდებულია აანაზღაუროს პროცესის ხარჯები მის სასარგებლოდ გადაწყვეტილების გამოტანის შემთხვევაშიც. ამრიგად, სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოსა და სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტოს (სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს უფლებამონაცვლებებს) სს „ს...ის“ სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს სარჩელზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის – 100 ლარის ანაზღაურება.

სარეზოლუციო ნაწილი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი, მე-10 მუხლებით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 394-ე, 411-ე მუხლებით და

გ ა დ ა ნ ე ყ ვ ი ტ ა :

1. სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნული სააგენტოსა და სსიპ სამე-

დიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს (სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს უფლებამონაცვლების) საკასაციო საჩივრები დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;

2. გაუქმდეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 13 ოქტომბრის განჩინება და საქმეზე მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;

3. სს „ს...ის“ სარჩელი დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ;

4. სადავო საკითხის გადაუწყვეტლად ბათილად იქნეს ცნობილი სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შემოწმების აქტის 7.2 პუნქტი და დაევალოს სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს აღნიშნულ ნაწილში საქმისთვის არსებითი მნიშვნელობის მქონე გარემოებების გამოკვლევისა და შეფასების შემდეგ, კანონით დადგენილ ვადაში, ახალი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის გამოცემა;

5. ბათილად იქნეს ცნობილი ადმინისტრაციული საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესახებ სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს დირექტორის 04.06.2015წ. №04-156/ო ბრძანებით შექმნილი სათათბირო ორგანოს (კომისიის) 2018 წლის 2 მაისის №04/25462 გადაწყვეტილება სსიპ სოციალური მომსახურების სააგენტოს 2017 წლის 20 დეკემბრის №2017/20/12/02 თემატური შემოწმების აქტის 7.2 პუნქტთან მიმართებით;

6. დანარჩენ ნაწილში უცვლელად დარჩეს ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 13 ოქტომბრის განჩინება;

7. სსიპ ჯანმრთელობის ეროვნულ სააგენტოს და სსიპ სამედიცინო და ფარმაცევტული საქმიანობის რეგულირების სააგენტოს სს „ს...ის“ სასარგებლოდ დაეკისროთ ამ უკანასკნელის მიერ სარჩელზე გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის – 100 (ასი) ლარის ანაზღაურება;

8. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

საქართველოს უზენაესი სასამართლო
თბილისი 0110, ძმები ზუბალაშვილების ქ. №6
www.supremecourt.ge